

CUDES 2020

ABSTRACTS & PROCEEDINGS

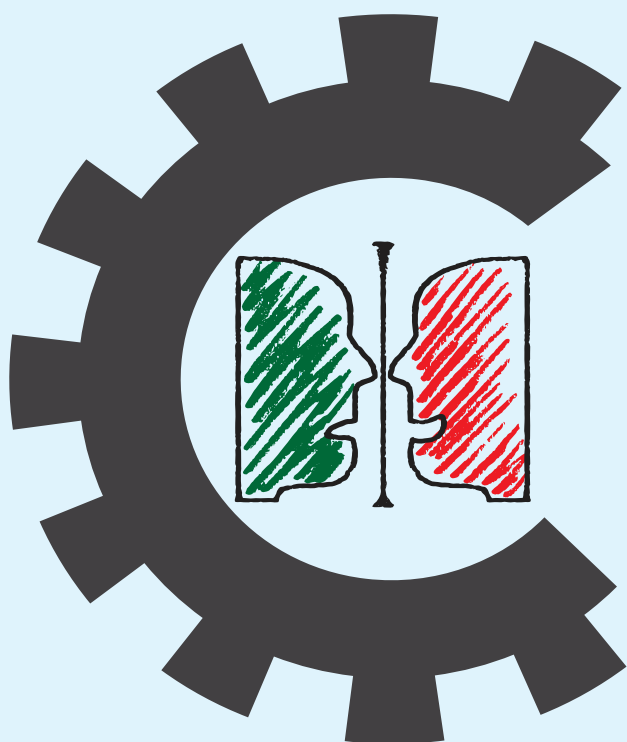
29-30 September 2020, Sakarya / Turkey

www.currentdebates.org

IJOPEC
PUBLICATION
London ijopec.co.uk Istanbul

UNIVERSITY OF
WESTMINSTER[®]

CURRENT
DEBATES
IN
SOCIAL
SCIENCES

IJOPEC
PUBLICATION
London ijopec.co.uk Istanbul

CUDES 2020
11. International Congress on Current Debates in Social Science
September 29 - 30, 2020, Sakarya, Turkey
www.currentdebates.org, | Abstracts & Proceedings |

CUDES 2020

11th Current Debates in Social Sciences
September 29-30, 2020, Sakarya, Turkey

| www.currentdebates.org |

| Abstracts & Proceedings |

CUDES 2021
(12. International Congress on Current Debates in Social Sciences)
Abstracts & Proceedings

IJOPEC Publication Limited
CRN:10806608
60 Westmeade Close, Cheshunt
Waltham Cross
EN7 6JR London
United Kingdom

www.ijopec.co.uk
E-Mail: info@ijopoc.co.uk
Phone: (+44) 73 875 2361 (UK)
(+90) 488 217 4007 (Turkey)

CUDES 2021
Abstracts & Proceedings
First Edition, September 2020
IJOPEC Publication No: 2020/12

ISBN: 978-1-913809-03-4

No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, transmitted in any form or by any means electronically without publisher's permission. No responsibility is accepted for the accuracy of information contained in the text, illustrations or advertisements. The opinions expressed in these chapters are not necessarily those of the editors or publisher. The publishing, scientific, ethical, and linguistic responsibilities of the chapters in this book belong to the authors.

A catalogue record for this book is available from Nielsen Book Data, British Library and Google Books.

Printed in London.

Composer:
*IJOPEC Art Design,
London, United Kingdom*

CUDES 2020

11. International Congress on Current Debates in Social Science

September 29 - 30, 2020, Sakarya, Turkey

www.currentdebates.org, | Abstracts & Proceedings |

CUDES 2020 Scientific Committee

Abdelwahab Biad
University of Rouen

Abdunnur Yıldız
Fırat University

Adam Safronijevic
University of Belgrade

Alfredo Saad-Filho
SOAS University of London

Ali Osman Öztürk
N. Erbakan University

Alvany Maria Dos Santos Santiago
Federal University Of Sao Fran. Valley

Anastasia P. Valavanidou
Ministry of Culture

Aqil Mammadov
Azerbaijan State Un.of Economics

Aslı Yüksel Mermod
Marmara University

Atakan Çağlayan
İstanbul Gediz University

Attila Fábrián
University of West Hungary

Atilla Göktürk
Dokuz Eylül University

Ayla Taşkiran
İstanbul Gediz University

Ayşe Cebeci
Harran University

Azra Adžajlić-Dedović
University of Sarajevo

Başar Soydan
Marmara University

Bige Aşkun Yıldırım
Marmara University

Birgit Mahnkopf
B. School of Econ. & Law

Bora Erdağı
Kocaeli University

Friederick Nixon
Manchester University

Georgios Katsangelos
A. University of Thessaloniki

Gülçin Taşkiran
Altınbaş University

Gülriiz Kozbe
Batman University

H. Gülçin Beken
Gümüşhane University

Hakan Kapucu
Kocaeli University

Hatice Sözer
İstanbul Technical University

Hayri Kozanoğlu
Altınbaş University

Herbert Rosana
Bicol University

Hilal Görkem
Çanakkale Onsekiz Mart Uni.

Hilal Yıldız
Sakarya University

Hun Joo Park
KDI School of P.Policy and M.

Ibrahim Shaw
University of Sierra Leone

İnci User
Acıbadem University

İsmail Şiriner
Batman University

İzzettin Önder
İstanbul University (Emiratus)

Jacinta Mwendu Maweu
University of Nairobi

Jacques B.O. Emina
University of Kinshasa

Joachim Becker
WU Vienna University

Julia Nentwich
University of St.Gallen

Nedko Minkov
VUZF University

Nihal Ş. Pınarcıoğlu
Batman University

Nilay Utlu Karacan
Düzce University

Nurgül Tezcan Kardeş
Düzce University

Nuri Topsakal
Düzce University

Nurit Zaidman
B.G. University of the Negev

Nurper Özbar
Düzce University

Olivia Kyriakidou
University of Athens

Óscar Navajas Corral
Universidad de Alcalá

Osman Küçükahmetoğlu
Marmara University

Oxana Karnaukhova
S. Federal University

Örgen Uğurlu
Kocaeli University

Özlem Ergüt
Marmara University

Paul Zarembka
New York University

Peter C. Young
University of St Thomas

Peter Davis
Newcastle University

Reşat Sadık
Düzce University

Salomeja Karaseviciute
University of Applied Sciences

Salvatore Capasso
University of N.Parthenope

Savaş Çevik
Selçuk University

Carlo Alberto Dondona IRES Piemonte	Julienne Brabet University Paris-Est Créteil	Seçil Paçacı Elitok Michigan State University
Carlos Eduardo Pacheco Amaral University Of The Azores	Kadriye Öztürk Anadolu University	Senthan Selvarajah Human Rights and Peacebuilding
Dallen J. Timothy Arizona State University	Kaoru Natsuda R. Asia Pacific University	Serkan Esen İstanbul Gediz University
Derman Küçükaltan İstanbul Arel University	Kemal Yakut Anadolu University	Sevda Mutlu Akar B. Onyedi Eylül University
Devrim Dumludağ Marmara University	Lejla Mušić University of Sarajevo	Sevinç Güler Özçalık Dokuz Eylül University
Diego Checa Hidalgo Coventry University	Ljiljana Markovic University of Belgrade	Shohistahon Uljaeva Tashkent Chemical-Tech. Institute
Dibyesh Anand University of Westminster	Lokanath Mishra Mizoram University	Sinan Alçın Kültür University
Donald F. Staub B. Onyedi Eylül University	Luc Reyhler Catholic Univ. of Leuven	Sri Nuryanti The Indonesian Institute of Sciences
Dursun Zengin Ankara University	Mehmet Okan Taşar Selçuk University	Sueda Özbent Marmara University
Elnara Samedova Azerbaijan State Un.of Economics	Melih Özçalık Celal Bayar University	Südeba Salihova Azerbaijan State Un.of Economics
Elshan Memmedli Azerbaijan State Un.of Economics	Mike O'Donnell Westminster University	Süleyman Karaçor Selçuk University
Emrah Doğan Bitlis Eren University	Milenko Popovic Mediterranean University	Şenel Gerçek Kocaeli University
Emre Alkin Altınbaş University	Muhammet Koçak Gazi University	Şükrü Aslan M. Sinan Fine Arts University
Erhan Aslanoğlu Piri Reis University	Mukadder Seyhan Yücel Trakya University	Tahir Balcı Çukurova University
Ergün Serindağ Çukurova University	Murad Tiryakioğlu Afyon Kocatepe University	Thankom Gopinath Arun University of Essex
Erich Kirchler University of Vienna	Murat Donduran Yıldız Technical University	Timur Gültekin Ankara University
Erinç Yeldan Bilkent University	Murat Gümüş Batman University	Tuna Uslu İstanbul Gediz University
Erol Turan Kastamonu University	Murat Şeker İstanbul University	Turgay Berksoy Marmara University
Eyyup Yaraş Selcuk University	M. Mustafa Erdoğan Marmara University	Umut Balcı Batman University
Farhang Morady Westminster University	Naciye Tuba Yılmaz Marmara University	Ünal Çağlar Kırklaereli University
Fatih Tepebaşlı N. Erbakan University	Naresh Dadhich University of Rajasthan	Victor Ojakorotu North-West University
Fikret Şenses M. East Technical University	Nazmi Kadri Ekinci Harran University	Yılmaz Kılıçaslan Anadolu Universit

AUTHOR INDEX

A	Erika Torres Godínez53
A. Murid Partaw 11	Erturul Taçgın32
A. Öznur Ümit.....12	Eser Keçeci54
Abdihakim Mohamed 13	Etibar Musayev55
Abidin Çevik14	Evren Günevi Uslu 56, 184
Abigail Ebreo.....80	F
Afgan Musayev15	Farhang Morady57
Afrim Hoti16	Farid Jabbarli58
Agim Sallmani17	Fariz Ahmadov59
Ahmed Raza18	Ferruh Tuzcuoğlu60, 61
Aina Obe Shamsuddin Bolatito19	Fulya Akyıldız62, 63, 141, 165
Ali Asghar Kia20	Fulya Taşel45, 64
Ali Saleh Ahmed Alarussi.....21	G
Aliğ Baghirov60	Gamze Kargın Akkoç.....107
Aliye Kovanlıkaya..... 22, 23	Ghilan Al-Madhagy Taufiq-Hail21, 65
Alper Bilgehan Yardımcı.....24	Ghulam Mujaddid.....67
Alptuğ Aksoy.....25	Girma Moti Geletu.....66
Arman Arian26	Gülay Çakan61
Arzu Özsoy Özmen37	Güneş Koç.....68
Aslı Doğan27	H
Attila Fábíán.....28	Hacer Usta69, 172
Aykut Aykutaalp29	Harith Nassar Al Bahri65
Ayşenur Erdil30, 31, 32	Hasan Çağatay.....70
Aysun Şeyda Demirbaş 131, 212	Hasan Tutar61
Azra Adžajlić Dedović33	Hasan Yurdbekler71
B	Hikmet Erbiyık30
Bakhtawar Talpur..... 125, 126	Hilal Yıldız72, 73
Bassem H. H. Qushou 34, 35, 36	Hülya Ağcasulu74
Beril Baykal37	I
Birgöl Cambazoğlu.....38	Ibrahim Seaga Shaw.....75
Bubaker M. Al Mansori.....39	İnşallah Musayev15
C	İrfan Haşlak77
Cahit Şanver.....40	İsa Huseynov76
Careena Tolentino80	İsmailcan Doğan.....78
Çiçek Coşkun.....41	J
D	James Jackson79
Detelina Smilkova42	Janela Fernandez.....80
Duygu Hıdıroğlu.....43, 44	K
E	Kamil Arif Kırkıç.....88
Ebru Beyza Bayarçelik45	Kamuran Soylu.....134
Ebru Kamacı Karahan46	Karmela Alyssandra C. Relativo80
Elif Mine Özbay.....12	Kimiya Kia20
Elmar Gülməmmədov.....47	L
Elnaz Nasehi 26, 48	Lejla Music.....81
Elşen Memmedli49	
Emek Yıldırım Şahin50	
Emel Gelmez..... 51, 52, 203	

Leyla Rzayeva	60
Lokanath Mishra	82

M

M Saeed Ur Rehman	83
M.Merve Çakır	62, 141
Makbule Şiriner Önver	84, 85
Manish Sharma	86
Mehtap Öztürk	87
Melike Topuk	88
Meryem Danışmaz Sevin	137
Meryem Derya Yeşiltaş	25
Metehan Karakurt	29
Milad Elharti	89
Mochish KS	91
Mohammed Viqaruddin	90
Muhammad Irfan Mahsud	92
Muhammad Naeem	93
Murat Burucuoğlu	95, 155
Mustafa Doğan	94, 147

N

N. Nevra Esentürk	96
Nadia Harhash	97
Naresh Dadhich	98
Necmettin Işık	101
Nesrin Kenar	99, 100, 101
Nicat Mammadov	102
Nihal Mirzaliyev	103
Nihan Balşık Kaya	137
Nuran Öze	104
Nurkhodzha Akbulaev	105

O

Olga Brusylavska	106
Onur Balcı	100
Özge Öz Döm	107
Özgür İcan	95, 155

P

Pınar Çömez	108
-------------------	-----

R

Rajib Timalsina	109
Resul Öztürk	110, 111

Riaan Eksteen	112
Rizwan Ali	113
Romeo Terolli	114

S

S. Gökhan Tiryaki	115
Saadat Gandilova	116
Sabır Güler Selvi	117
Sabır Güler Seveli	222
Sakina I. Babashova	118
Salome Tsikarishvili	99
Sandeep Kumar Meel	135
Şener Çelik	129, 192
Senthan Selvarajah	119, 120
Serdar Dikmen	104
Sevda Köse	37
Seyed Reza Naghibulsadat	121
Shahla Alijanova	123
Sinem Pınar Gürel	124
Siraj Nizamani	125, 126, 127
Sri Nuryanti	128
Syed Inam ur Rahman	122

T

Tofiga Huseynova	76, 130
Tuba Bekiş	131, 212
Tural Rehimli	132

U

Ülkər Zeynalova	59
-----------------------	----

V

Vacide Karaman	133, 134
Vanlalchhanhimi	82
Vidya Jain	135

Y

Yasemin Özkan	137
Yeter Gasimova	60

Z

Zahid Mammadov	61
Zaur Arabli	138
Zubair Ahmed Chandio	139

CUDES 2020

11. International Congress on Current Debates in Social Science
September 29 - 30, 2020, Sakarya, Turkey

www.currentdebates.org, | Abstracts & Proceedings |

ABSTRACTS

in alphabetical order

The Perception of Sovereignty and Dignity Among the Belligerent Groups in Afghanistan

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

A. Murid Partaw*(University of South Florida)*
ahmadmureedp@yahoo.com
United States

Abstract: The longstanding conflict in Afghanistan has persisted due to complex contestations over honor, dignity based partly on ethno-linguistic fragmentation and by extension, sovereignty. While sovereignty and dignity are two terms that appear prima facie to be separate, they are deeply intertwined in the case of Afghan conflict. Thus, different groups of belligerents interpret the concepts of honor and dignity in fundamentally different ways, framed by their individual struggles and resistance. Given this stark division, an important question arises: can the national state find a middle ground on the dignity of groups, such as the Taliban, who continue to defy conventions amenable to freedom and democracy? This article explores what is at stake in this internal conflict is beyond a simple narrative of the two factions. Instead, it is the contrasting notions of dignity and sense of honor that continues to play a principal role in the current conflict between the national state and Taliban movement

Importance of Restructuring Turkish Banking Sector before and after Global Crisis ECONOMICS / İKTİSAT

A. Öznur Ümit(*Ondokuz Mayıs University*)
Elif Mine Özbay(*T. Halk Bankası*)
oumit@omu.edu.tr
Turkey

Banking crises experienced in Turkey in November 2000 and February 2001, it has revealed the problems of the Turkish banking sector. As a result of this, the Turkish banking system has entered a phase of restructuring as of May 2001. The main elements of the Banking Sector Restructuring Program which aims to put the banking sector on a solid ground, are applications for public banks, which are seen as a source of instability within the financial system, to resolve the problems of banks within the Savings Deposit Insurance Fund and to provide financial structure. In this context, with banking sector restructuring program, an environment of trust has been provided for the banking sector and necessary legal, financial, structural and operational arrangements have been made. Especially with the legal arrangements made within the scope of banking sector restructuring program, the capital adequacy ratio scope of banks was expanded and the capital structures of banks were further strengthened. On the other hand, in 2008, there was a big financial crisis in the USA caused by the housing market. Financial institutions, which include derivatives based on mortgage loans in their portfolios, faced the risk of sinking. The US-based global crisis has spread to the financial systems of developed countries. Because the banks of the countries affected by the crisis had derivative products exported by the USA. With the global crisis, the depreciation of these securities and even the value of a significant majority of them approaching 0 has brought the financial system of developed countries to trouble. However, this has not been the case for the Turkish financial system. Because, in accordance with the legislation, Turkish banks cannot buy precious paper from the foreign market and keep them in their portfolios. So the global crisis affect Turkey negatively through derivative products has not been said. However, the fact that Turkish banks had significant foreign debts before the global crisis created a troubled situation in the financial system. With the effect of the global crisis, especially in the last quarter of 2008, the profitability performance of the Turkish banking sector decreased. The most important reason for this decrease is the receivables that banks cannot collect in their maturities. Capital adequacy ratio, which is an important ratio in the banking sector, decreased with the effect of the global crisis. The decrease in own funds and the increase of risk-weighted assets caused a decrease in capital adequacy ratio. In this period, when the risks of the banking system increased, a decrease was observed in the profitability, capital and interest risk indices, which are among the indices in determining the soundness of the sector. On the other hand, even though there was growth in loans during the global crisis, this value is in a limited total. The aim of this study is to address the importance of banking sector restructuring program in the Turkish banking system, which is less affected by the global crisis. While preparing the study, research, books, articles and newspaper articles on similar topics were examined. In order to come to a conclusion in the study, banking indicators covering the years of 2001-2017 regarding the banking system before and after the global crisis were used. In this context, data from organizations such as Banking Regulation and Supervision Agency of Turkey and Association of Turkish banking system holds an important place. Considering the previous studies on the subject, it was seen that the periods of 2001-2012 were mostly taken as the examination period. In this context, while investigating the effect of the global crisis on the banking sector, 2001-2017 was considered as the review period.

International Trade Challenges in East Africa.

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Abdihakim Mohamed(*Sakarya University*)
abdihakiim91@gmail.com
Somalia

East Africa is the Eastern region of the African continent and is defined differently by geography. In the United Nations Statistics Division's geographical plan, East Africa is used to referring to seven major countries: Kenya, Uganda, Tanzania, Eritrea, Djibouti, Ethiopia, and Somalia, The East African region covers an area of 1.8 million km² with The present population of East Africa is 438,414,363 in 2019, based on the latest United Nations estimations and has significant natural resources.

Last Prime Minister of the National Chief: Şemsettin Günaltay

HISTORY / TARİH

Abidin Çevik(*Kocaeli University*)
abidincevik@gmail.com
Turkey

Şemsettin Günaltay, who was born in the most turbulent period of the six-hundred-year reign of the Ottoman Empire, is one of the most important figures witnessing the transition from the empire to the republic. Günaltay became an intellectual and İslamist figure in his time with his education first in madrasa then western-style. He wrote in the Journal of Sırat-ı Müstakim (Sebilürreşad) which is one of the Islamist publications in the last period of the empire, and also worked as a lecturer at Türk Ocağı with his interest in history. He also thought on the history of religions at the Faculty of Theology of Darülfünun in 1913 and the history of civilization at the Faculty of Letters in 1915. He was one the founders of the Teceddüt Fırkası, which was the continuation of the Committee of Union and Progress, which closed itself after loss in the World War I. Günaltay apparently took part in the Court of War, which was established to try the Unionists after the First World War, and gave the message that he would establish an important bond with the new regime. Then, Günaltay, who entered the Grand National Assembly of Turkey in 1923 as a Deputy for Sivas, had been a deputy until the election in 1954, in which the Democrat Party achieved great success. The transition to a multi-party system in Turkey made him genuinely important as a historical figure. After winning the first multi-party elections in 1946, the Republican Party (CHP) took the power once again, and liberalization steps are taken in the economic and political field in the new period. After Hasan Saka, Günaltay, who was assigned as prime minister of the government established on January 16, 1949, had important contributions to the liberalization process. During his prime ministry, he ended many practices reminiscent of the Single Party period, such as the abolition of the ban on the Arabic ezan and the abolition of the Law on Independence Courts. During his short term as prime minister, he accomplished an important duty in order to adapt the policies of the CHP, which was under tension with large masses due to the practices of the Single Party period, to the liberalization process. However, Günaltay is still referred to as responsible for the concession on secularism, which is one of the main features of the republic. This paper aims to reveal the political life of Şemsettin Günaltay, who was born in the last period of the Ottoman Empire and could be an "persona grata" of both the empire and the republic.

Effects of Covid-19 Outbreak on Work Life in Turkey

LABOUR ECONOMICS & INDUSTRIAL RELATIONS / ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİYEL İLİŞKİLER

Afgan Musayev (*State Pedagogy University*)
İnşallah Musayev (*Yalova University, Turkey*)
musayev54musayev@gmail.com
Azerbaijan

Dünya genelinde büyük tahribata sebep olan Covid-19 salgını yaşamı çok ciddi anlamda tehdit etmeye devam etmektedir. Türkiye’de Covid-19’un çalışma hayatında ortaya çıkardığı olumsuz etkilere karşı çok ciddi çözümler ve önlemler alınmaya çalışılmıştır. Bu çalışmadaki amaç Covid-19 salgınından etkilenen işçi ve işverenin hukuk çerçevesinde uzaktan çalışma, kısa çalışma ve kısa çalışma ödeneği uygulanması, izin uygulamaları, gelir dağılımı ve gelir kaybı yaşaması gibi işsizlik, yeni çözüm olarak yapay zeka çalışmaları, eğitim ve turizm gibi sektörleri ne beklediği ve ne gibi önlemler alındığı değerlendirilmiştir. 23 Mart’ta başlayan koronavirüs salgını nedeniyle birçok sınırlamalar getirildi. Çalışmamızda bazı verilere ve rakamlara yer verilmiştir. Özellikle Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu ve Yüksek Öğretim Kurulu gibi veriler önemli oranda katkı sağlamaktadır. Çalışmanın kapsamında koronavirüs’den dolayı gerekli önlemler alınmazsa birçok sektörün, işyeri ve işletmenin iflas edeceği ve gelir kaybı sebebiyle milyonlarca insanın işsiz kalacağı açıktır.

The Political Goal of The Eu-Kosovo Stabilization and Asociation Agreement

POLITICAL SCIENCES / SIYASET BİLİMİ

Afrim Hoti (*University of Pristina "Hasan Prishtina"*)
afrim.hoti@uni-pr.edu
Republic of Kosova

The paper makes an analysis of the costs and benefits of the Kosovo's political process integration into the European Union. The focus is in the political goal of the Kosovo – European Union Stabilization and Association Agreement. Kosovo is the last state from Balkan Peninsula that signed a Stabilisation and Association Agreement with the European Union. This is the first contractual relationship between the European Union and Kosovo, but as the agreement is of different format, then the paper intends to analyse what is the political goal of this agreement. For other countries of the Western Balkans that has signed Stabilization and Association Agreement, the main objective was their integration and membership into the EU. Such a target is not included in the Stabilization and Association Agreement between Kosovo and the European Union. The paper analyses and compare the difference between Kosovo's Stabilization and Association Agreement and those of other Western Balkans countries. How the five EU non- recognition member states are an obstacle in the progress of Kosovo from the EU candidate status. Keywords: EU, integration, Kosovo, progress report, Stabilization and Association Agreement

Interethnic Integration In Multicultural Education

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Agim Sallmani (*University in Tetova*)
agim.salmani@unite.edu.mk
Macedonia

The purpose of integrated interethnic education is that pupils learn (get used to) with cooperation which is necessary for competent living in the multiethnic society to reduce prejudices' throughout the contact with other ethnic's/ cultural community members, to increase the cooperation-the activities should be developed in a cooperative atmosphere, and not in a competitive one, creating interdependence relations-the activities' product to be depended from all the joint participation of all pupils, the presence of all pupils, and all pupil's exposure in the content from which they become informed with the others culture (enabling minority cultures to learn for themselves, while the majority culture to learn for them too). The aim of this topic is to secure/to provide the respect for others throughout introduction or introducing of/with their culture, to insert through contents of (verbal and illustrated) of the sphere of history, sphere, literature's, music's, figurative art and others. This paper deals with multicultural equality and ethnic group activities in the schools of the city of Gostivar. To provide enabling the work, can be done, but it is not necessary to learn through the contacts with others. Securing possible work to more joint activities through pupils who learn separately according to learning language (e.g. Mac. Alb), or in another base (or. gypsy). When it is not possible from learning activities, it can be possible from extraterrestrial activities. It is not important what will pupils do, but it is important to do it together, something which is in common interest between ethnicities who live in our country. It is important that the product of joint activity (provided from joint aim), as it is important and the process of coming to the product (through direct interaction).

Key words; Society, education, activities, family, human rights.

Resurgence of Sectarianism in Pakistan

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Ahmed Raza (*Pakistan Institute of International Relations*)
<raza998@gmail.com>
Pakistan

Today, Pakistan is confronting the “induced resurgence of Sectarianism” heralding the revival of US Cold War Strategy. However, this time China is the main rival of US led west in South Asia, a scenario that has created dilemma for Pakistan. Faith Based Organizations (FBOs) under Indirect Political Patronage (IPP) of the west have been re-activated against the so-called infidels’ Sino-Russo-Iran Nexus; an alliance against US Imperialism. The aim of this paper is to discuss the phenomenon of Sectarianism in Pakistan, highlight its impact at national level and, suggest socio-political strategy to counter this menace.

Keywords: Pakistan, Sectarianism, Sino-US Conflict

Push and Pull Factors of Nigerian Migration; An Empirical Analysis

PUBLIC MANAGEMENT / KAMU YÖNETİMİ

Aina Obe Shamsuddin Bolatito (*Sudan University of Science and Technology*)
sam1421h@yahoo.com
Sudan

In today's changing world, scandals, fraud and inefficiencies have captured world attention through shady dealings, poor internal control and diversion of public utilities for private benefits and gains. This has witnessed unprecedented and distinctive pattern of migration from across Africa region most especially from Nigeria in West Africa due to its over population, national insecurity, forced displacement, lack of employment opportunities and escalating ethnic conflicts across the region. The pattern of migration in this region is diversifying in more clandestine and in spontaneous manners. This paper adopt a descriptive study aimed at identifying the facts and state of affairs at present and proffer solution to the continuous challenges affecting human race in Nigeria. Findings from the study reveals that country's demographics, climatic location, the economic performance, political instability and insecurity are continuous factors mitigating the large scale migration from the Africa regions. It concludes that the complex phenomenon cannot be easily reduced to any single factor, but rather results from multiple, overlapping and shifting motives of the migrants. Finally, the study agreed that illegal migration of people is still causing serious global issues such as human smuggling and brain drain syndrome as a result of oppressive regimes and pandemic corruption existence in the region.

Keywords: Africa, Nigeria, Europe, Migration, and Demographic

The Effect of Social Networking Facebook on Increasing the Social capital in Society: The study of Iranian Users Actions on Facebook

MEDIA STUDIES / MEDYA ÇALIŞMALARI

Ali Asghar Kia (*Allameh Tabataba'i University*)

Kimiya Kia (*Sciences and Appyled University*)

keya@atu.ac.ir

Iran

The purpose of this paper is to examine the impact of virtual social networks - especially Facebook - to enhance social capital in the community. Problem is to study the actions of Iranian users on Facebook and identify indicators of social capital reflects on this site. The main research question is: Do people with higher social capital in the social network Facebook, have more social capital in their communities? The main hypothesis of this study are as follows: There is relation between social capital and social capital in Facebook social network. The theoretical framework used include Putnam's social capital theory that networks and norms, the main constituent components of social capital and knows the theory of Pierre Bourdieu's theory of Francis Fukuyama and the network society Castells. This survey research and tools used in the two questionnaires. The study group included 80 people randomly selected targeted and random snowball. Among the undergraduate and graduate communications courses in Allameh Tabataba'i University and Islamic Azad University in Tehran. Data collected through questionnaires, using SPSS software were analyzed and based on the final results showed that the main hypothesis was accepted.

Key words: social capital, social network, Facebook

The Impact of Online Learning on the Education Quality: A Case in Social Studies EDUCATION / EĞİTİM

Ali Saleh Ahmed Alarussi (*Xiamen University*) Ghilan Al-Madhagy Taufiq-Hail (*University Utara
Malaysia*)
alisaleh@xmu.edu.my
Malaysia

There is no doubt that the COVID-19 pandemic changes the life's environment of people as well as the learning and teaching processes. Online learning is not an emergent concept, it was used in a large scale as an option for students to adapt to the online learning environment. In principle, this option rendered a must during COVID-19 outbreak. The students, teachers, educational institutions, and other related parties have to deal with the new environment of distance learning. Although this type of learning imposes sudden challenges on learning process, the literature has proven that very few studies attempted to probe this issue. Consequently, the main purpose of this study is to empirically examine the impact of online learning with its dimensions (i.e. online learning; time, understanding, motivation, interaction, and results of students) on the quality of education in undergraduate programs. The study follows the quantitative survey instrument. Data will be collected from accounting and management Chinese students who are studying in Malaysia and traveled to China in semester break during the pandemic. Descriptive and Partial Least Squared- Sequential Equation Modeling (PLS-SEM) analysis will be used. The results expected to shadow more insights on the role of online learning dimensions toward the quality of education during the COVID-19 pandemic. Also, the educational institutions, government quality assurance, regulators and other related parties are expected to utilize the results revealed on the decisions pertaining the online learning methods.

Key Words: Learning during pandemic situations; Online learning; Quality of education; University students' education.

Kant And Hugo: The Philosopher And The Poet On Deliberation

PHILOSOPHY / FELSEFE

Aliye Kovanlıkaya (*Galatasaray University*)
akovanlikaya@gsu.edu.tr
Turkey

Our aim in this paper is to evaluate a situation in Victor Hugo's monumental oeuvre *Les Misérables* in which Jean Valjean tries to decide what to do as an example to show the impossibility of knowing our real incentive even if we sincerely endeavor to act not only in conformity with but also from duty in Kant's sense. First, we will briefly state some factual evidences for thinking Kant and Hugo together in spite of many differences in their approaches. According to Kant, when our action does not conform to the moral law, we know very well that it is not moral. If it is in accordance with duty, but our incentive for this action is simply not to act against the law, we are similarly conscious that it is not moral. Conversely, when we act not merely in conformity with the letter of the law but also with its spirit, we cannot be sure that our action is moral; we can only hope that it is such. We will exemplify these cases by examining Jean Valjean's thoughts and we will make it clear the grounds of the inability to know exactly the real incentive of our action within Kant's framework.

Concepts Becoming Empty and Loss of Reality

PHILOSOPHY / FELSEFE

Aliye Kovanlıkaya (*Galatasaray University*)
akovanlikaya@gsu.edu.tr
Turkey

Bu makalede kavramların anlam bakımından boşalması ile gerçeklik hissinin yitirilmesi arasında, terimleri Kant düşüncesi çerçevesinde ele alarak bağlantı kurmaya çalışacağız. Filozoflar, hatta yanıltıcı doğası nedeniyle hissetme yetisine hiç güvenmeyenler bile bu yetide göz ardı edemeyecekleri bir şey bulmuşlardır. Hisleri bilginin tek kaynağı olarak gören ampirist filozofları ayrı tutarsak, Kant'ın hissetmeye yönelik tutumunu, bir bilme yetisi olarak hissetmenin itibarını iade etme diye tarif etmek haddini aşan bir ifade olmayacaktır. Kant'a göre hissetme, düşünme yetisi kadar değerli ve kaynak teşkil edici bir bilme yetisidir. Bu makalede, hissetme yetisini vazgeçilmez kılan şeylerin, his ile ilgili tek şüphe götürmez şey olan her hissin teklifi ile genel olarak kabul edildiği gibi irademizden bağımsızlığı olduğunu tespit edeceğiz. Kant'a göre gerçekliğin ne olduğunu ve insan bilgisi bakımından nasıl sadece tezahürlere sınırlandığını açıkladıktan sonra, bir kavramın kaplamı (veya küresi) ile içeriği arasında yaptığı ayrımı ve içeriğin kaplam arttıkça azalmasını değerlendireceğiz. Son olarak ise, bu ayırmadan hareketle 'sanal gerçeklik' olarak kullanıldığında gerçeklik kavramının boşaldığını, anlamını yitirdiğini öne süreceğiz.

On The Objectivity of Scientific Knowledge

PHILOSOPHY / FELSEFE

Alper Bilgehan Yardımcı (Pamukkale University)
alperyardimci@pau.edu.tr
Turkey

Bilime ve bilimsel bilgiye ilişkin genel kanı bilimin objektif bir faaliyet olduğudur. Bu düşünce bilimin belirlenmesi için ortaya konulan tanımlarda da karşımıza çıkmaktadır. Mesela bilimi tanımlamak istediğimizde, kısaca evrenin bir kısmını ya da tamamını sistematik bir şekilde ele alan, deney ve gözlemler ile sınanabilir ya da test edilebilir veriler ortaya koyan entelektüel ve objektif faaliyet olarak tanımlarız. Bu ve benzeri bilim tanımlamaları bazı farklılıklar göstermekle birlikte ortak noktaları bilimin objektif bir çalışma alanı olduğuna yönelik vurgularındır. Bu vurgular, bilimsel faaliyeti gerçekleştiren bilim insanlarının kişisel, çevresel ve toplumsal bütün etkenlerden aynı derecede etkilendikleri (ya da etkilenmedikleri) ve ulaşılmış oldukları bilimsel bilgileri kişisel çıkarlarından izole bir şekilde aktardıkları anlamına gelmektedir. Bu doğrultuda bilim, bilimsel bilgi ve faaliyetler toplum nezdinde diğer bilgi iddialarına kıyasla daha üst bir konuma yerleştirilmektedir. Hatta öyle ki, toplumda bilimsel bilginin nesnel bir şekilde elde edildiği düşüncesinden kaynaklı olarak bilime karşı bir güven duygusu gelişmektedir. Ancak son zamanlarda bilim felsefesi ve sosyolojisi alanlarında yapılan tartışmalara bakıldığında bilimsel bilginin ona atfedildiği şekilde çok da nesnel bir bilgi türü olmadığı düşüncesi ayyuka çıkmıştır. Bu çalışmada, bilimsel bilginin nesnel bir bilgi olduğuna yönelik iddialar, bilim faaliyetini doğasına uygun bir şekilde tanımlayamama ve bilimsel bilgiyi gereğinden fazla idealize etmesi noktasında eleştirilmiştir. Ayrıca bilimsel bilginin nesnellüğünün tartışılabilmesi için bilimsel bilginin ortaya konulması sürecindeki sosyal ve toplumsal faktörlerin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Belirtmek gerekir ki, bu husus yirminci yüzyılın ikinci yarısında etkisini göstermeye başlayan bilim sosyolojisi çalışmalarının da en önde gelen çalışma konularından biridir. Sonuç olarak, bilim, felsefe ve sosyoloji disiplinlerini aynı potada ele alan bu çalışmada, bilim insanlarının araştırmalarını yürütme ve bulgularını paylaşma noktasında ekonomik, kültürel ve sosyal koşullara bağlı olarak kişisel ya da toplumsal çıkarlardan etkilenebilecekleri gözler önüne serilmekte ve bilimsel bilginin iddia edildiği gibi tam anlamıyla nesnel bir bilgi olmadığı, Thomas Kuhn, David Bloor ve Barry Barnes gibi önde gelen düşünürlerin argümanları ile ortaya konulmaktadır.

The Effects of Toxic Leadership and Job Stress on Organizational Commitment

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Alptuğ Aksoy (*Osmaniye Korkut Ata University*),
Meryem Derya Yeşiltaş (*Osmaniye Korkut Ata University*)
aksoyalptug@gmail.com
Turkey

Employees' performances, satisfaction levels, intentions to remain at work and their commitment are the result of multiple interactions of many organizational elements. One of these components are leaders. Leaders may motivate employees for organizational goals and work with higher productivity, on the contrary, "dark" leader types may reduce job efficiency, organizational commitment and overall satisfaction levels of employees (İlhan,2019; Kahveci, Bahadır ve Kandemir, 2019). The aim of this study is to examine the role of toxic leadership and work stress on the organizational commitment of employees. It is very important to reveal the premises that effect on organizational commitment and impact levels of the premises on organizational commitment of the employees who experience intense work stress due to factors such as negative customer attitudes and behaviors, excessive workload, incompatible colleagues and high expectation of managers. For this purpose following research questions were created; Research Question 1: Is there a relationship between toxic leadership and work stress organizational commitment of employees? Research Question 2: What are the effects of toxic leadership and work stress on employees' organizational commitment? The population of the research is consist of private bank employees, and the sample is the branch employees of private banks in Ankara and Kırıkkale. In the research, convenient sampling and snowball sampling methods were used together. In this context, the data was collected from a total of 337 private bank employees via questionnaires. Confirmatory factor analyzes, correlation and multiple linear regression analyzes were used in the study. Toxic leadership consists of five sub-dimensions: self-advertising leader, unpredictable leader, narcissistic leader, bad acting leader and autocratic leader. Organizational commitment is addressed in two sub-dimensions: continuance and normative commitment. The findings show that toxic leadership dimensions are positively related to continuance commitment dimension. The four dimensions (self-advertising leader, bad acting leader, unpredictable leader and narcissistic leader) of toxic leadership are negatively related to normative dimension of organizational commitment. It shows that work stress is negatively related to continuance commitment dimension and positively related to normative commitment dimension. Self-advertising leader dimension of toxic leadership affect continuance commitment negative; unpredictable leader and narcissistic leader dimensions of toxic leadership affect continuance commitment positive. Self-advertising leader dimension affects normative commitment negative. It was determined that work stress affects normative commitment positively..

Unifying Art: An Inquiry into Baha'i-inspired Artistic Expressions

CULTURAL STUDIES / KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR

Arman Arian (*Arkin University of Creative Art and Design*)
Elnaz Nasehi (*Arkin University of Creative Art and Design*)
armanarian.iran@gmail.com
Iran

Throughout the history of humanity, Religions and religious beliefs have been constantly one of the pivotal inspirational sources for artistic expressions and creations. Association of specific religion with sets of artistic expression leads into taxonomy of aesthetic practices such as Hindu art, Christian art, Manichaeism art, Islamic art, etc. Baha'i faith is the most recent addition to Abrahamic and Aryan religions which was established in 1844 by The Bab and Baha'u'llah during Qajar dynasty in Iran and part of the Ottoman Empire. After encountering still ongoing persecutions since its inception, it is currently spread throughout most of the world as the second fastest growing religion by percentage (1.7%) in 2007. While researchers and artist missed the chance of close investigation of artistic expressions associated with previous religions from the very early stages of their appearances, there is an opportunity to probe into the relationship of art and Baha'i faith in the dawn of its formation. This research aims to explore the relationship of Baha'i faith to different forms of art and the way Baha'i principals leave their trace on this art forms. Unlike some religions which repudiate esthetic attractions and any form of art, Baha'i faith not only establishes a harmonious relationship with all kinds of art, including music, dramatic arts and fine arts, but also consider them as potentially sacred and spiritually transcending. Teaching principals such as unity of God, unity of religions, and unity of humanity, Baha'i faith has a unifying vision which is the main source of inspiration for artistic expressions.

**Pandemic and Space:
Flexible Design Requirement for Architectural Sustainability**
URBANIZATION / KENTLEŞME

Aslı Doğan (*Mimar Sinan Fine Art University*)
mimar.asli@gmail.com
Turkey

The Covid-19 Pandemic is experienced in different geographies as a mass disaster that is sometimes similar to each other and sometimes at different speeds. At the beginning of the pandemic, the ways of combating the virus were based on a number of physical measures, which also started the transition to a different fiction in the context of the human-space relationship. "Physical distance" has joined life as a unit of distance. A new unit of measurement that directs the use of space in many places, from our apartments as private spaces to restaurants, from schools to open urban public spaces, has entered life as "physical distance". With the idea that the spatial limitations and orientations to be applied should have characteristics specific to geography, in the flexible design approach where architects and urban planners can establish a sustainable space understanding, especially offices, schools, hospitals, shopping centers, open-semi-open public spaces, parks, city squares and streets. It is thought that transformable space designs such as This study emphasizes the importance of using the flexible planning method in architectural design, thus establishing the spatial needs quickly and in the most efficient way in the transition to crisis processes such as Pandemic. In order to ensure spatial sustainability, an action plan should be established and the design criteria should be specific to the place.

Keywords: Pandemic, Space, Flexible, Planning, Architecture

From Regional GDP to the Organisation of Regional Healthcare Services

ECONOMICS / EKONOMI

Attila Fábán (*University of Sopron*)
dr.attila.fabian@gmail.com
Hungary

When it comes to an analysis of the COVID-19 pandemic, key aspects include, beside pandemic control and upkeeping the operability of the economy, a fast restart of the economy. The status of and the damage suffered by region needs to be monitored in the short run and in the long run. To this end, it will not suffice to know the static indices of the regions (i.e. regional GDP, level of education, unemployment rate etc.). Instead, the dynamic interrelations between the indices need to be analysed on a continuous basis to ensure a thorough understanding of the internal structures of regions. For a risk analysis of the spread of the pandemic, the scope of analysis must extend to the measurable catalyst factors of the spread and, at the same time, to those internal specificities of the regions which are difficult to quantify but play an important role in regional operation (cultural attitudes and norms, discipline, compliance with rules etc.). New indicators can be set up whose dynamic analysis may promote loss mitigation during the COVID-19 pandemic and, at the same time, may allow for a more exact and sensitive complex definition of the competitiveness, flexibility and efficiency of the regions. In the future, such indicators may also contribute to the mitigation of sensitivity to crisis and enhance a successful recovery from economic crises (in this case, the crisis caused by the COVID-19 pandemic). A unified application of a one-size-fits-all control strategy at the national level hides real and long-term crisis factors, and may lead to deep deprivation and depression, which, in turn, may aggravate regional disparities.

Keywords: COVID-19, regional GDP, healthcare, competitiveness, JEL cod: I15, I18, R10,

Can Social Media Be Seen as a New Public Sphere in the Context of Hannah Arendt's Public Sphere Theory?

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Aykut Aykutaalp (*Kafkas University*)
Metehan Karakurt (*Kafkas University*)
metehankarakurt36@gmail.com
Turkey

With the 21st century, we are witnessing the mass spread of the communication technologies and social media revolution. Interactive networks built on a global scale have led to the formation of a virtual world of reality that is connecting the whole world. With the global spread of communication networks, the question of whether social media points to a new public sphere has been raised. Social media applications such as Facebook, Twitter and Instagram are nowadays seen as a place where political campaigns are carried out, causing the destruction of authoritarian regimes, organizing global protests and innovation culture, and discussing political, social and cultural changes. What gives social media a similar quality to the agora of Ancient Greek city-states is the characteristic of been a place where citizens come together and talk about issues that are considered to be public, eventhough in a virtual reality. This work, following the Arendtian sense, discusses whether social media really is a place where public issues are discussed, common ideas are produced and transparency prevails. In her work "The Human Condition", Arendt makes a fundamental distinction between private and public sphere based on human activities. By conceiving the activities that she describes as labour and work in relation to the private sphere, Arendt tackles the activity of action through linking it to public sphere. Arendt defines the public sphere as a sphere of freedom and a political sphere. The public sphere consists of equal people without hierarchy, who come together with their completely free will. According to Arendt, the condition for the public sphere to be possible is transparency and commonality. Firstly; it has a wide transparency in the sense that something have to be seen and heard by others, and the second is that it points to a common world that belongs to everyone, except for the part that is privately owned. Considering the public sphere in relation to the transparency not a direct transfer of things that happen in the private or intimate sphere. It is precisely related to the fact that something pertaining to the private exhibits a presence within the world of public and the fact that the private acquires a public character. This does not mean that the public sphere is a sphere in which the private and intimate are directly transferred. According to Arendt, leading a private life as a whole will lead to the lack of what is necessary to be a true person. It also leads to the lack of a common world that unites and separates them. Arendt thinks that with the modern period, what belongs to the purely private and intimate sphere expands and causes the collapse of the public. The collapse of the public sphere in the modern period; It has caused both the loss of difference and interaction and the emergence of individuals who are increasingly alike, unable to think and act. In this kind of society, action has left its place to behavior, difference to standartization and thought to obedience. Arendt sees the public sphere as a sphere where public affairs are discussed, while the private sphere is a sphere where intimate and private activities take place. Arendt argues that with modern society the distinction between public and private has become indistinct , and as a third sphere, the social sphere has swallowed up both the public and the private. The social sphere has removed the distinction between the public transparency and commonality of the public and the privacy of the private sphere and activities. This study considers social media as a sphere where public issues are discussed. It also discusses the private sphere events and the most intimate issues. It claims that social media is not a new public sphere as it is cosidered, but it is a social sphere in which the distinction between private and public in the Arendtian sense is become indistinct. In this context, the study seeks to answer the following questions: How does the distinction between public and private spheres, which is central in Arendt's thought, look like in today's world? Is it possible to talk about a public sphere in the modern age? Can social media be considered as a public sphere? Or is social media a sphere of freedom and a political sphere? Does social media allow discussions on public issues? Is social media a non-hierarchical nature open to the free participation of everyone, difference and plurality?

Keywords: Hannah Arendt, Public Sphere, Private Sphere, Social Sphere, Social Media

An Overview of System Analysis And Design in Terms of Information System: The Evaluation in ABC Company

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Ayşenur Erdil (*Istanbul Medeniyet University*)
Hikmet Erbüyük (*Yalova University*)
erdil.aysenur@gmail.com
Turkey

System analysis is a technique for defining the issues of the enterprise and presenting a possible approach to the issues. The design of the system is a research test utilizing evaluation evidence. As a consequence, automation uses computers to speed up overall system output and completes repetitive activities either completely or partially. Information systems may be important resources for organizational reform. There are four forms of organizational systemic transformation that are made feasible by computer technology: modernization, rationalization, re-engineering and paradigm shifting. Each carries specific benefits and risks. The most popular type of information technology-enabled organizational change is automation. Automation is the usage of a computer to speed up the output of current activities. It is equivalent to installing a larger engine in an old vehicle. The first application of information technology is encouraging workers with technologies so that they can execute their duties more quickly and effectively. Design and automation continues with process analysis in order to identify the issues of the existing framework and to create alternatives for the business. The program architecture would therefore proceed to include viable alternatives to the problem. Both will be used to build an effective program. Small and medium-sized enterprises (SMEs) who set up their processes on the basis of outdated methodologies are failing to cope with emerging technology. This is a precarious place for their future. They will not understand that their own systemic instability is the cause for the downturn of their market share. Adaptation is, therefore, essential for quality improvement. The purpose of the study is to include operational improvements and improvement in the program, as well as knowledge on improvement programs, the introduction of this method in this sector, and the application of real life in the business. This study consists of the following steps: System analysis, system design and automation. These are concurrent stages. This research also focuses on the importance of System Analysis of the Production System for ABC Company with SWOT Analysis. In addition, one of the techniques-AHP (Analytic Hierarchy Process) of Multiple Criteria Decision Making (MCDM) is used to define the order of importance of factors for the design of the Automation-System of the company. System design and analysis is an overview of the issue that the company must try to solve. It consists of describing the problem, determining its sources- causes, defining the solution and determining the knowledge specifications that the solution must fulfill. Key Words: System Analysis; System Design, Multiple Criteria Decision Making (MCDM), Analytic Hierarchy Process (AHP)

Evaluation of Statistical Process Control in Terms of Quality: Application in A Business in the Textile Sector

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Ayşenur Erdil (*Istanbul Medeniyet University*)
erdil.aysenur@gmail.com
Turkey

The dynamic nature of industry today compels companies to adopt an enterprise-wide quality management system that stresses ongoing quality and productivity enhancements. Quality has been one of the most significant decision-making criteria for customers in the comparison of competitive goods and services. The phenomenon is universal, irrespective of whether the customer is an person, an industrial corporation, a retail store or a military protection programme. As a consequence, awareness and quality management is a critical driver contributing to market performance, development and an improved competitive position. There is a significant return on investment from increased efficiency and the efficient application of efficiency as an important part of the overall marketing plan. Statistical Process Control (SPC) is the most common technique to get high quality products from a manufacturing process. SPC involves the use of statistical methods, such as management maps, to evaluate a method or its performance in order to take effective steps to obtain and retain statistical control. SPC is certainly a lengthy and constant system. According to this study, this process control structure is oriented to Quality management. Thus the purpose of this research would illustrate a theory of management that reflects: -Top management dedication to performance as a corporate practice through accelerated enabling capital action plans. -Management of job processes and conditions enhancing the participation of workers in both efficiency and productivity; - Problem management and process improvement solutions by team use mathematical techniques in both manufacturing and non-manufacturing operations. The objective of this research, after analyzing the major elements and crucial concepts of SPC through a detailed literature review, is to make it possible for a textile business to better implement these concepts. The research was prepared for the introduction of the mathematical process management system to support XYZ Textile Business fulfills the quality criteria of today's industry. SPC, mainly deals with human mistakes for this kind of textile research. Therefore the topic of this thesis should be discussed in accordance with aspects of organizational efficiency. This research studies will act as a building stone for the following studies in business companies as well as for those in the industry.

Key Words: Quality, Statistical Process Control (SPC), Textile, Management

Prediction Volume of Waste due to Sustainability Using Statistical Analysis for Ready-Made Garment Industry in Turkey

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Ayşenur Erdil (*Istanbul Medeniyet University*)
Erturul Taçgın (*Marmara University*)
erdil.aysenur@gmail.com
Turkey

Sustainability approach considers the total structure, constraints and holistic approach instead of a certain part. In order to change or carry out a paradigm, it is required to analyze and describe it as a new approach. According to this approach, Regression is used as a statistical tool to evaluate the relationship between two or more variables. The priority usage areas of this tool are optimization and prediction-forecasting. The main focus of regression analysis is to identify the statistical dependence of a dependent variable on one or more explanatory variables. The purpose is to predict the mean value of the dependent variable based on known or constant values of explanatory variables. In scope of this research, there is a statistically significant positive relationship between the volume of production of the ready-made garments in Turkey and the volume of waste of the ready-made garment that has completed its life-cycle at the end of a year. The statistical relationship between the dependent and the independent variables can be examined with a model on the statistical analysis methods, Anova table etc. The model consisting a case study according to the survey and real data of Turkey that demonstrates the relationship between the volume of manufactured and generated the volume of production and waste after a year was modeled using statistical analysis method. In this study, It is aimed to find this function-model which is defined the relationship between X (volume of the production) and Y (Volume of Waste-VoW) variables. In this context, the step aims to forecast the volume of the waste (VoW) of ready-made garment generated at the end of a year by production of apparel- ready-made garment in the period of three months in Turkey in apparel- ready-made garment industry by using regression analysis as statistical analysis method. The survey results explain that there have been strong relationships and connection between VoW of the apparel industry and VoP (volume of the production) of ready-made garment generated for this sector generally. This study is thought to contribute to the change of the paradigm about sustainability within the scope of Socio-Economic Systems engineering.

Key Words: Regression Analysis, Statistical Analysis Method, Sustainability, Volume of Production, volume of Waste, Ready-Made Garments

Peace Building in Bosnia and Herzegovina

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Azra Adžajlić Dedović (*University of Sarajevo*)
aadzajlic@fkn.unsa.ba
Bosnia and Herzegovina

In this paper, we present a summary of new knowledge and conclusions we have reached through the preparation of a victimology peace study. In this regard, the paper intends to present the causes and consequences of the war in Bosnia and Herzegovina and the measures taken so far to achieve reconciliation among the citizens of Bosnia and Herzegovina, but also with neighbors who carried out a subversive aggression against Bosnia and Herzegovina in 1992. until 1995. dodine. The purpose of this paper will be fulfilled if in the discussion we present and explain possible de lege ferenda measures and victimological measures for achieving lasting peace in Bosnia and Herzegovina. In this regard, the following methods will be used: statistical method, comparative analysis method and document content analysis method in such a way that we will cross the obtained results with the best practices of countries that have had aggressive wars and great suffering of the population like Rwanda.

Keywords: victimology, peace process, restorative justice, peace building

Factors Hindering Good Time Management Performance, and its Effect on the Organization's Success and its Sustainability.

ECONOMICS / İKTİSAT

Bassem H. H. Qushou (*Al-Quds Open University*)
bqushou@hotmail.com or pfcce2012@gmail.com
Palestine

The Time issue, which this study address goes back to its importance and its effect on the organizational performance in general and on its sustainability in particular, to address this problem, the purpose of this study is to explore the reasons behind the low level of TMP at the Palestinian organizations in particular and at other organizations in general as one of its main challenges, the other purpose of this study is to examine and identify the knowledge gap in the scientific literature; the lack of a theoretical TM model, therefore in order to gather the data and information related to this study, a questionnaire of two sections(1&2) was designed and circulated electronically to the target groups which were chosen as the research samples from the research population, the first research sample was the respondents to questionnaire No.1 whom concentrated and focused on the organizational TM practices, the second research sample was the respondents to questionnaire No.2 whom concentrated and focused on their personal TM practices at their work places, more over an interviews were conducted with a sample of employees (20 employees) working in different Palestinian organizations, which were transcribed and analyzed, this collected data led to the following themes and results: Themes: a- Employees TM performance enhancement is a pre-condition for the improvement and the enhancement of any given organization's TM.in particular, and its performance in general. This theme sounded highly among the interviewed researched group as a useful tool for the improvement and enhancement of the organizational performance in general, which could help in increasing the organization's productivity and its efficiency. b- Employees and staff loyalty to the organization, their commitment and transparency are the other most important pre-conditions for the Organizational TMP improvement that in turn improves its efficiency and productivity and assure its sustainability at the long run. Results: 1. Most of the respondents (85%) considered that the low level in TMP at their organizations goes back to mismanagement, lack of commitment and transparency among its employees and staff because of corruption and mismanagement practices at the Palestinian organizations in general, and at their organizations – their workplace- in particular. 2. One of the most important results of the research was the identification of the knowledge gap in the scientific literature which this research could fulfill this gap through identifying a theoretical TM model in relation to the field of TM research.

"Corona Epidemic - COVID-19 Crisis Management" (MBR VS.MBO)

PLANNING / ŞEHİR PLANLAMA

Bassem H. H. Qushou(*Al-Quds Open University*)
pfcce2012@gmail.com
Palestine

The most critical questions arise in this global current ordeal (Corona epidemic / COVID-19) are the following: 1. What are the main methodologies, techniques, tools and strategies adopted, followed and applied by the world in managing the most horrible current epidemic (Corona virus-covid-19) crisis, as the most ever threatening and dangerous enemy to human beings' existence? 2. Did the world succeed to curb this pandemic of the corona virus-covid-19 epidemic and win victory in its battle so far against it? We could come to the conclusion that, the epidemic COVID-19 crisis will never successfully be controlled and managed unless we adopt and apply other management methodologies and different methods of management such as the method of (MBR) which could help us to achieve the results and outputs desired by all the people of the world to be achieved which will have a positive impact – Safety, good health, economic and social prosperity and stability...act- on them and on their societies as a whole, in order to achieve such common vision, all countries of the world should acknowledge that it is their responsibility towards managing such crisis which rests primarily on them and on their governments in particular and on the international organizations - World Health Organization and on other organizations and Local international institutions - scientific research centers, universities... act in general, This means that without a wholistic scientific, medical, economic and political cooperation and collaboration among all these countries and its governments the crisis will be deepened more leading to horrible human and economic losses which might lead to an economic disaster and the destruction of humanity.

The Keys Theory “Keys As an Indicator For Your Well-being”

ECONOMICS / İKTİSAT

Bassem H. H. Qushou(*Al-Quds Open University*)
pfcce2012@gmail.com
Palestine

This theory focuses on the number of keys owned by someone or another as an indicator of prosperity and economic and social well-being and its implications on the environment and the society's general health, as this theory came after studying some general and simple social phenomena that can be seen in the naked eye in our daily life in any society ,one of the most important phenomena that have been focused on, studied and grounded this theory, is what we see daily when examining and scrutinizing what people hold in their hands or waving it during the practice of their daily lives, keys of all kinds, shapes, sizes and different colors, including what they own of electronic and advanced technology keys, such as the TV or other remote control, electronic fingerprint, visa cards, bank ATMs and other electronic keys like passwords for websites and social networking sites that enable you to enter and communicate with the world with its components and educational, commercial, health, political and security institutions. Act.

Attributions for Poverty and Wealth

LABOUR ECONOMICS & INDUSTRIAL RELATIONS / ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİYEL İLİŞKİLER

Beril Baykal (*Kocaeli University*)
Sevda Köse (*Kocaeli University*)
Arzu Özsoy Özmen (*Kocaeli University*)
berilbaykal81@gmail.com
Turkey

The aim of this study is to explain the attributions for poverty and wealth. Poverty, which is one of the most important global and transnational problem, has been rarely examined from socio-psychological perspective. In socio-psychological perspective attribution theory are mostly considered. The processes related to explaining the causes of events and behaviors are examined within the framework of attribution theory. When the international literature is examined, it is seen that the studies on attributions for poverty started to attract attention after 1970's and many studies have been done on this subject until today. The researches on the subject focus on how people explain and make sense of poverty rather than focusing on the real causes of poverty. In the literature, this perceptual situation is defined as attributions for poverty and examined under three basic dimensions as structural, individualistic and fatalistic. Individualistic attributions attributed responsibility for poverty to the poor themselves such as laziness, lack of ambition, lack of effort, loose morals; structural attributions held responsible the external and economic forces such as low wages, unemployment, prejudice and discrimination; and fatalistic attributions accounted for factors beyond the control of individuals such as bad luck, illness or lack of ability. From the point of view that the phenomenon of poverty cannot be considered separate from the phenomenon of wealth, it is important to explain also attributions for wealth. Therefore, another concept that needs to be dealt is attributions for wealth. In the literature attributions for wealth are examined under four basic dimensions as perseverance, corruption, luck/fatalistic and privilege. In perseverance there are factors such as ambition, hard work, being intelligent etc and corruption involves factors such as economic system, tax system, dishonesty etc. While fatalistic attributions are related to luck; privilege is related to having better opportunities, attending elite schools, having better professions etc. In future researches handling attributions for poverty with attributions for wealth will be accurate approach.

Key words: poverty, wealth, attributions

Theoretical Overview of Dutch Disease

ECONOMICS / İKTİSAT

Birgöl Cambazoğlu (*Aydın Adnan Menderes University*)
cambirgul@yahoo.com
Turkey

The Economist Magazine used the term "Dutch Disease" in 1977 to describe the macroeconomic process that the Netherlands, which discovered large-scale natural gas reserves in 1959, drifted into. Since then, Dutch disease has become a widely studied macroeconomic phenomenon. In academic studies on this subject, it has been mentioned that the unexpected sudden resource inflows experienced by countries will also cause similar effects. Thus, it has been argued that the cause of the Dutch disease is not only the discovery of natural resources, but also foreign capital investments or remittances that will lead to similar negative processes when looking at the symptoms of the disease. In this context, the aim of the study is to examine how the Dutch disease is defined in the literature, what its symptoms are and which factors lead to similar macroeconomic results.

Key Words: Dutch Disease, Natural Resource Curse, Remittances, Foreign Capital Inward.
JEL Classification: Q32, Q33, F21, F35

Food Security and Peace: Libya and Sub-Sahara Countries As A Case

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Bubaker M. Al Mansori(*University of Omar Al Mukhtar*)
science.abu@gmail.com
Libya

Stronger development growth the better Peace. It will preserve stability of peace also the development is a very important key of maintaining peace and change the mindset of the people from violence and conflict to think more on peace and prospers. In some parts of the world, hunger remains as one of the main challenges for almost 1 billion people worldwide despite some significant progress in overall economic growth and food production, (FAO Review, 2014). Food security and peace building has an important gender dimension in post conflict context, women are responsible for family food supply and spent their incomes on food security, health and education thus making crucial contributions to post-conflicts recovery (UN Women 2012). Food security remain an issue in many countries after conflict. South Sudan has been mired in civil conflict, almost a quarter of the population facing food and nutrition insecurity, Somalia and Sub-Sahara countries also under stress of food and nutrition insecurity. Libya also facing an stability environment to preserve agriculture and water infrastructure supporting agriculture will maintain food security thus development of the countries according to the latest international reports nearly 256 million people on the African continent suffer from severe food security livelihoods of millions of men and women are dependent on agriculture and the emergence of conflict has life changing and serious implications for those who rely on agriculture conflict destroy food systems and its resources. The international agencies provide an attention for peace livelihoods such as hand-in-hand initiative in overall our objective in this study, to bring attention to the world and governments in Africa particularly Libya and sub-Sahara countries to change the agriculture strategies and use the highest smart and digital technology. This will enhance the food protection and bringing peace with a stable and sustainable environment.

Effects of BEPS, an OECD Project Against Base Corrosion of Global Companies, on Corporate Tax of Our Country

PUBLIC FINANCE / MALİYE

Cahit Şanver (*Sakarya University*)
sanver@sakarya.edu.tr
Turkey

Vergi Matrahı Aşındırması ve Kar Aktarımı (BEPS) projesi, ülkelerin vergi tabanını genişletip, uluslararası şirketlerin kar aktarma metotlarını ekonomik faaliyetlerine ve yaratılan katma değere dayalı olarak adil oranlarda vergi ödemeyi, şeffaflığı sağlamayı amaçlamaktadır. Yapılan analizlere göre, dünyada kurumlar vergisi kaynaklı gelirlerin yüzde 4 ile yüzde 10 arası kayıp oluşmaktadır. Günümüzde küreselleşme ile beraber insan, sermaye, mal ve hizmetlerin oldukça sık ve süratle yer değiştiriyor olduğu gözlemlenebilmektedir. Bu durumun, ileride gelişen teknoloji ve bilişim olanakları ile daha da hızlanacağı ve sayılan faktörlerin ülkelerarası hareketliliğinin kontrolünün zorlaşacağı açıktır. OECD tarafından bu kayıpların tespiti ve önlenmesi için, 2015-2020 yılları arasındaki beş yıllık süreçte, uygulamanın takip edileceği dönem olarak ilan edilmiş olup, bu sürede ilgili ülkelerin yeterli yasal düzenlemeler çıkarıp çıkarmadığı ve ne şekilde uyguladıkları takip edilmesi planlanmıştır. Ancak kurumsal ve ticari faaliyetlerin ülke düzeyinden küresel düzeye çıkması, bilgi ve ulaşım teknolojilerindeki gelişim ise çokuluslu şirketlerin vergiden kaçınmalarını sağlayan yeni fırsatlar sunmaktadır. Bu konuda kararlı şekilde çaba sarf edilse de, her geçen gün daha fazla mobil hale gelen sermaye ve iş gücü karşısında yapılan çalışmalar (ulus düzeyinde kalarak) etkili olamamaktadır. Son dönemde yaşanan krizlerin neden olduğu küresel ekonomi sorunları her türlü gelişim seviyesindeki ülkeleri derinden etkilemiştir. Bu, G20'yi küresel anlamda daha geniş bir işbirliği arayışlarına itmiştir. G20, bu arayışların vergisel yönden çerçevesini BEPS projesi, vergide şeffaflık ve bilgi değişimi ve gerçek yararlanıcıların tespit edilmesi ana başlıkları olarak belirlemiş, vergi sorunlarına çözüm ve öneri getiren BEPS Eylem Planı rapor ve çalışmalarını onaylamış ve uygulamaya geçmiştir. Bir taraftan da yapılan çalışmaların daha yaygın ve kapsayıcı olmasını sağlamak amacıyla G20 dışında kalan özellikle gelişmekte olan ülkelerin de sisteme dâhil edilmesine çalışılmaktadır. BEPS projesinin başarıya ulaşabilmesinde mümkün olduğunca çok ülkenin destek vermesi önemli olduğundan çalışmalara eşit şartlarda katılım sağlaması gerekli görülmüştür. Böylelikle sorunların geniş çapta yankı bulması ve ona göre ortak çözümlerin bulunması hedeflenmektedir. Bu çalışmada BEPS projesi ile hem ülkemiz için hem de diğer ülkelerin kat ettiği mesafeler ortaya konulmaya çalışılacak ve genel olarak kurumlar vergisinde ne gibi değişiklikler ya da uyumlaştırmaların gerekli olduğu yönünde öneriler gerekli olacaktır.

Key Words: Rural change, urban change, social change, village, modernization

Modernization and Social Change: Social Structure in a Village

SOCIOLOGY / SOSYOLOJİ

Çiçek Coşkun(*Başkent University*)
cicekc@gmail.com
Turkey

Social change occurs in all areas of our lives. Societies encounter with major social changes during their modernization processes. These changes shape social structures and daily life in both rural and urban areas. Turkey experienced this process and there is an extensive literature on this subject. This study examines social change in a village. Kılavuzlar village, which was a central village of the province of Karabük in the past, has entered into a rapid social change with the effect of the increase in the population of the city and the opening of the university very close to the village. While it was previously defined as a village, the status of the region was changed to neighborhood of Karabük. During this period, the population has increased. In addition, village residents, who mostly have been working in agriculture, started to engage in different jobs at once; and facilities such as cafes, fitness center and swimming pool were opened in the village. In this study, interviews will be done with the local people of the village. Their witnessing to this social change and the change in their daily lives will be examined in the study. For this purpose, theoretical framework and literature review will be examined first. Then interviews will be analyzed.

Key Words: Rural change, urban change, social change, village, modernization

Innovative Leadership Approaches in Performance Management Based on the Knowledge Economy

ECONOMICS / İKTİSAT

Detelina Smilkova (*International Business School*)
smilkova.detelina@gmail.com
Bulgaria

Today, the knowledge-based economy is one of the biggest challenges for organizational leadership models. New challenges for modern business models arise with the introduction of new technologies and accelerating the transfer of these technologies, especially in global industrial chains. With this in mind, leaders can focus much more on creating, disseminating and using new knowledge to increase the performance of their employees, especially in knowledge-intensive industries. The knowledge-based economy is one of the leading factors for improving performance, as knowledge is at the heart of innovation and competitive advantage. The ability of organizations to create, store and transmit knowledge about their technological development, customer needs and the process of innovation itself can determine their success in offering new products or services on the market. Innovative leadership approaches in performance management can be a very strong strategic advantage for organizations, and leaders who have the ability to communicate, listen and create clarity in times of change are much more likely to achieve long-term success. Effective knowledge dissemination skills are crucial for all leaders and should also be part of the overall process of improving their performance appraisal skills. Such leadership models, based on the knowledge economy but also on performance management approaches, can be a strong growth factor and a competitive advantage for modern organizations. The main purpose of this article is to present a challenging and innovative approach to the leadership business model, which is appropriate precisely in performance management. Such innovative approaches help to introduce not only the benefits, but also to reveal the hidden obstacles to generating growth in the knowledge-based economy. The study presents innovative approaches to leadership in the knowledge-based economy and shows its possible application to the benefits of performance management in organizations.

Green Entrepreneurship Strategies in Covid-19 Epidemic

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Duygu Hıdıroğlu (*Mersin University*)
duyguhdr@mersin.edu.tr
Turkey

The strategies that harmonize business practices with changing market trends during Covid-19 epidemic contribute the sustainability of green entrepreneurial activities. Beside profit maximization in Covid-19 epidemic period, businesses should pay attention to inclusive green healing practices that will help them combat the crisis as well as evaluate their opportunities for green entrepreneurship. Only by such a green entrepreneurship approach companies could ensure win-win situation which allows countries to reach economic welfare and planet well-being both. With the help of certain examples and experienced green entrepreneurship practices, the aim of this study is to discuss, the benefits of green entrepreneurship to both nature and economies and the reason why green entrepreneurship should be preferred in epidemic period. The study supports that countries could avoid future crises by adapting green entrepreneurship practices. Recovery strategies being developed linked with green entrepreneurship increase income level, employment opportunities and ground society to remarkable welfare. Green entrepreneurship helps countries to integrate climate and biodiversity with their economies. This provide flexibility to their economies during the Covid-19 epidemic period. This study aims to emphasize the significance of green entrepreneurship and increase the susceptibility of entrepreneurs to this type of entrepreneurship while making considerable insights to the literature.

Kellogg Co. Business Ethics Practices in Covid-19 Epidemic Period BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Duygu Hıdıroğlu (*Mersin University*)
duyguhdr@mersin.edu.tr
Turkey

The Covid-19 epidemic period has an impact on the global economy, international business facilities, both global and local trading. In the Covid-19 epidemic period, the human factor in businesses has gained more importance than ever before. Consumer awareness and sensitivity have been increased. It has been observed that customers after the epidemic period have preferred the products and services of companies which attach significance ethical practices to their business facilities more than ever before. This study aims to emphasize the importance of evaluating business activities in terms of ethical practices in Covid-19 epidemic period. To support the purpose of the study, how Kellogg, one of the functional food industry giants in international markets, integrates organizational codes of ethics and which business practices Kellogg apply more during the epidemic period and how this integration positively contributes to company performance and success have been discussed. The study purposes to provide significant contributions to the literature and to help businesses to overcome the economic difficulties come up with Covid-19 epidemic by practical suggestions.

Digital Entrepreneurship in Internationalization

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Ebru Beyza Bayarçelik(*Maltepe University*)
Fulya Taşel(*Maltepe University*)
ebrubeyzabayarcelik@maltepe.edu.tr
Turkey

Due to globalization, the internationalization process of businesses has become an accelerating phenomenon. While some businesses are trying to increase their export potential with new markets, others may prefer foreign direct investments to reach and to be closer to the target markets. In particular, developments in information and communication technologies, the rapid spread of the internet and mobile communication tools have forced businesses to compete in terms of speed, cost and quality. The development of information technologies has initiated digital transformation, mobilizing businesses from traditional markets to internet-intensive markets. This transformation, along with the difficulties, brought the opportunities created by the industries and business models that Schumpeter (1934) mentioned in his creative destruction to transform into completely new business models. Technological transformation has brought improvements in productivity, efficiency, innovative value creation and customer interaction, but the most important task here is entrepreneurs working as change agents. These entrepreneurs are “Digital Entrepreneurs” who have undertaken important roles in the discovery, evaluation and use of new opportunities brought by developing technologies such as blockchain, big data, artificial intelligence, virtual-augmented reality, 3D printing or cloud computing, and who signed digital initiatives and business ideas. Today, digitalization is increasing and customers have the chance to find the product they are looking for in a very short time, no matter where the product is. In addition, they find the opportunity to compare the product they are looking for with different products and make their choices in line with their needs. For this reason, businesses aim to increase their target customers and market shares by internationalizing and opening to different markets. In addition, they want to compete internationally with their competitors in the world market. In this process, businesses must be able to follow innovative developments and be open to innovations in order to compete on a global scale.

Keyword: internalization, digital entrepreneurship, digital era

Locals' Perceptions of Living in a Post-war Syrian Ghetto: The Case of Çarşamba Neighborhood, Bursa

SOCIOLOGY / SOSYOLOJİ

Ebru Kamacı Karahan (*Bursa Technical University*)
ebru.karahan@btu.edu.tr
Turkey

By the 1990s, the term of “Ghetto” describes not only an urban area where the social and built-up environments intersect through clustering formed by distinctive lifestyles; and/or socio-cultural similarities where homogeneous areas are created, but also it is a product of ethnical, religious and social segregation. However, beginning 2012 with the relocation of Syrians, ghetto has evolved a new form: “post-war ghetto” as in the case of Turkey. Researching the socio-spatial and temporal dynamics of post-war ghettos becomes one of the primary working areas of today's social scientists. This study aims to explore the dynamics of living in a post-war ghetto from locals' point of views. When the related literature was examined, it was seen that the analyzes made in almost all studies were built on the perception of new-comers. Apart from those, this study is based on the views and perceptions of locals. As a result of literature survey, pilot field surveys and in-depth interviews with local authorities, Çarşamba neighborhood where the majority of Syrians lived, was chosen as case study area. To achieve this goal, seven semi-structured in-depth interviews with locals were conducted between 10th and 30th July 2020, through four field visits. The interviews took a half an hour, and with differentiated concerns none of them agreed to record the interviews. So the author took notes during the conversations and then texted word by word. Since 2000s, qualitative research methods have started to gain importance in the field of social sciences such as sociology, anthropology as well as urban studies. In this study, "content analysis", one of the qualitative data analysis techniques, was used to analyze the data obtained from the interviews. It is appropriate to summarize the analysis main results as follows: by settling Syrians, (a) the process of deprivation in the neighborhood has stopped, (b) the economic and social life of the neighborhood have become more alive, (c) because of unreasonable rent increase most the locals had to leave the neighborhood, and (d) the locals become alienated from their born neighborhood. It is believed that, the outcomes of the study, which helps us reveal the perspectives of locals which is often ignored in migration studies, will be beneficial for possible rearrangements in social integration programs.

Key words: Syrian Migrants, Locals' perception, Post-war Syrian Ghetto, Çarşamba Neighborhood

Effect of Ethnocentrism on Purchase

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Elmar Gülməmmədov (*Azərbaycan Devlet İktisat Universitesi*)
elmar.gulmmmdov@gmail.com
Azerbaijan

Etnosentrizm kavramı günümüzde pek çok alanda olduğu gibi tüketim konusunda da sıkça karşılaştığımız konulardan bir tanesidir. Günümüzde hemen her firmanın dikkate alması gereken tüketicilerin etnosentrizm eğilimleri bu konunun araştırılması zorunluluğunu beraberinde getirmiştir. Günümüzde her müşterinin firmalar açısından önemli olması onların her özelliğinin öğrenilmesi gerekliliğini doğurmuştur. Bunun için firmalar ürün üretirken veya satış yaparken bunları tüketicilerin etnosentrik eğilimlerini dikkate alarak yapması gerekmektedir. Dünyanın önde gelen firmalarının hemen hepsi başarılı olmak adına bu konuyu titizlikle incelerler. Günümüzün küreselleşen dünyasında, tüketiciler kolayca satın almak istedikleri her türlü ürün ve bilgiye kolayca erişebilirler. Bu nedenle, tüm dünyadaki tüketicilerin davranışlarının eskisi gibi olmadığı söylenebilir. Bilimsel araştırmalar nedeniyle demografik, çevresel, sosyokültürel ve psikolojik faktörler gibi tüketici satın alma kararını etkileyen birçok faktör olduğu bilinmektedir. Ayrıca, tüketici etnosentrizminin satın alma kararı üzerinde önemli etkileri vardır. Bu çalışmada Azerbaycandaki tüketicilerin etnosentrik eğilimleri araştırılmış, tüketicilerin etnosentrik eğilimleri çeşitli ürünlere ve çeşitli yaş gruplarına göre hangi düzeyde olduğu ortaya konulmuştur. Bu bağlamda yapılan çalışma, Azerbaycanda tüketici etnosentrizmi konusundaki eksikliklerin bir nebze de olsa giderilmesini sağlayıp, bir örnek sunmayı amaçlamaktadır.

New Gaze of Iranian Cinema: A Negotiation with “corrupted-to-be” Unveiled Female Characters

FILM STUDIES / FİLM ÇALIŞMALARI

Elnaz Nasehi(*Arkin University*)
elnaz.nasehi@arucad.edu.tr
Iran

In a study by Nasehi & Kara , Buttressing Neopatriarchal Unconscious is introduced and theorized as a contextual-bound theory to understand the neopatriarchal unconscious of Iranian society and the way it find its way to Iranian cinema in the level of narrative. Based on this previously introduced theory of the unconscious of Iranian society, the current research aims to develop a complete cinematic theory to discuss the way this buttressing perspective on femininity finds its way to the silver screen both narratively and aesthetically. This research suggest that as buttressing unconscious entails a form of veiling- as a buttress- in order to deactivate the threat of an unveiled/empowered woman, it is inscribed on the screen through the three cinematic functions of buttressing (veiling); sartorial practices, behavioral codes and sex-segregation. Therefore, in addition to the two previously introduced cinematic buttressing strategies in the level of narrative, its inscription through the three functions of buttressing is introduced and theorized in the current research.

References

Nasehi, Elnaz, and Nurten Kara. 2018. "Buttressing Strategy: A Theory to Understand the Neopatriarchal Unconscious of Iranian Society/Cinema." *Revista de cercetare și intervenție socială* 60: 157-173.

Thesis-Turkey-Russia Relations After The Cold War

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Elşen Memmedli (*Azerbaijan State University Of Economics*)
elshan76@yahoo.com
Azerbaijan

Beş asırdan fazla bir tarih boyunca Rus-Türk ilişkileri çok sayıda testten geçmiştir. İki ülke arasında ilişkiler 1991 yılı öncesi daha çok savaşlarla şekillenmiştir. Ancak, 20. yüzyılın sonunda ve 21. yüzyılın başında, bu ilişkiler özellikle dinamik bir karaktere bürünmüştür. Soğuk savaşın bitmesinden sonra yeni çok kutuplu, küreselleşmenin şekillendirdiği, ilişkilerin siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel alanlarda geliştiği etkenlere dayalı dünya düzeni ortaya çıkmıştır. Değişim sürecine Karadeniz Havzası'ndaki ülkeler de ayak uydurmaya çalışmıştır. Bu nedenle soğuk savaşın sona ermesinin ardından Türkiye-Rusya ilişkileri aktif bir döneme geçiş yapmıştır. 1990-2000 yılların sonlarında ilişkilerde çekişme ve rekabetten, ticari ve ekonomik işbirliğine doğru değişim ortaya çıkmıştır. Rusya'nın büyüyen ekonomisinin ihtiyaç duyduğu enerji ihracatı ve Türkiye'nin hızla büyüyen ve gelişen bir pazar olması nedeni ile bunu karşılayabilecek kapasiteye sahip olması iki ülke arasında karşılıklı ilişkilerin gelişmesine etki etmiştir. Bu tarihten itibaren ilişkilerin dönüşümü daha sık gerçekleşmiş ve hem devletlerin kendilerine hem de bir bütün olarak bölge üzerinde ciddi bir etkisi olmuştur. 2010 yılına kadar iki ülke arasında ekonomik ilişkiler projeler ve anlaşmalarla gelişmiş ve 21 Mayıs 2010 yılında Üst Düzey İşbirliği Konseyi'nin kurulmasıyla kurumsallık kazanmıştır. Soğuk savaş sonrası iki ülke arasında ekonomik ilişkiler temelinde siyasi ilişkiler de ortaya çıkmış ve gelişmeye başlamıştır. İktisadi ilişkilerin hızla ilerlemesine bakmaksızın, ilk dönemlerde siyaset ve güvenlik alanlarında iktisadi gelişme ile kıyaslamada daha yavaş ve belirsiz gelişmeler ortaya çıkmıştır. Fakat daha sonra iki ülkenin dengeli dış politika yürütmesi nedeni ile siyasi ilişkiler de hızla gelişmeye başlamış ve 2003'ten 2015'e kadar en yüksek seviyeye ulaşmıştır. 2015 yılında iki ülke arasında önemli olay olarak ortaya çıkan uçak krizi ilişkilerin tüm boyutlarına olumsuz etki etmiştir. Fakat istikrarlı siyasi diyalog, taraflar arasındaki diplomatik ilişkilerin etkinliği, ekonomik karşılıklı bağımlılığın derinleştirilmesi, kültürel bağlar ve son olarak her iki taraf için enerji işbirliğinin önemi bu olumsuzlukların kısa sürede ortadan kalkmasına ve ilişkilerin yeniden gelişmesine etki etmiştir. Soğuk Savaş sonrası dönemde iki ülke arasında ekonomik, siyasi ilişkilere ek olarak askeri alanda da ilişkiler gelişmiştir. Askeri alanda ilişkilerin gelişmesi karşılıklı silah ticareti ve anlaşmalarla gerçekleşmiştir. Fakat Türkiye'nin NATO üyesi olması iki ülkenin askeri alanda işbirliklerini diğer alanlarda olduğu gibi gelişmesine ve ilerlemesine engel olmuştur. Genel olarak Soğuk Savaş sonrası Türkiye ve Rusya ilişkileri ekonomi, siyasi ve askeri alanlarda inşili-çıkışlı süreçlerden geçmiştir.

From Past to Today Problematic Relationality of Russia with Radical Islam

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Emek Yıldırım Şahin (*Artvin Çoruh University*)
emekyildirim@gmail.com
Turkey

Rus coğrafyasının jeopolitik olarak öneminin bir kısmını asırlardır Hristiyanlarla Müslümanların yan yana yaşama deneyimine sahip bir bölge olması oluşturmaktadır. Bir anlamda, Rusya, dünya çapında en çok otokton Müslüman nüfusa sahip Hristiyan ülkedir. Bu özelliği nedeniyle de, özellikle de son 50 yıldır yükselişte olan fundamentalist, radikal İslamcı hareketler Rus iç ve dış politikasında kritik bir yer kaplamaktadır. Bu süreç, 1979'da Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesi ile başlayıp 1994-1996 ve 1999-2009 arasında patlak veren I. ve II. Çeçen Savaşı döneminde ülke içindeki radikal İslamcı grupların ABD ile Suudi Vahabizmi ile ilişkilmesiyle yaygınlık kazanmıştır. Eski Sovyet toprakları olan Orta Asya ile SSCB'den beri ekonomik ve politik bağların güçlü olduğu Ortadoğu'da radikal İslamcı hareketlerin ciddi bir etki alanı kazanmaları yine Rusya'yı doğrudan etkileyen bir niteliğe sahiptir. 2011'de başlayan Suriye İç Savaşı ise, Rusya'nın yeniden radikal İslamcı hareketlerle karşı karşıya geldiği bir arenaya dönmüştür. Taliban'la başlayan Rusya'nın radikal İslamcı hareketlerle olan mücadelesi 2010 sonrasında İŞİD ile devam etmiştir. Bu sebeple, bu çalışmada da, Rusya'nın geçmişten bugüne radikal İslamcı hareketlerle yaşadığı sorunlar ve onlara karşı verdiği mücadele ele alınmaya çalışılacaktır.

A Theoretical Investigation on The Relationship Between Green Supply Chain Management And Green Innovation

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Emel Gelmez(*Selcuk University*)
emelgelmez@selcuk.edu.tr
Turkey

Nowadays, with the increasing importance of environment-friendly production and the awareness of both consumers and producers on the matter, changing their organizational structures in this direction has become a necessity for businesses. Green supply chain management (GSCM) and green innovation (GI) have a very important place among these practices. In this process, the importance of environmental performance, which is among the important performance elements of enterprises, has increased even more. GSCM, GI and environmental performance, which have significant effects on the business performance of enterprises, have formed the basis of various studies, either separately or together. In this context, the purpose of the present study is to discuss the relationship between green supply chain applications and GI in a theoretical framework with the consideration that GI has a strategic importance in GSCM practices in increasing performance. For this purpose, firstly, GSCM and GI concepts were explained and the relationships between the concepts were examined in the context of the related literature.

Keywords: Green Supply Chain Management, Green Innovation, Environmental Performance, Business Performance

A Theoretical Study on Green Logistics

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Emel Gelmez(*Selcuk University*)
emelgelmez@selcuk.edu.tr
Turkey

In today's global competitive environment, businesses continue their activities within the framework of environmental factors. "Green practices", which increase their importance day by day for businesses that want to be successful in competition, make their effects felt in all business activities. Green supply chain management is also included in these applications. As a matter of fact, green logistics, which plays an important role in improving the transportation system, which is an important part of supply chain management, draws attention. Green logistics activities find application in various sectors from the retail sector to the automotive sector. It is seen that green logistics, which is accepted in practice, is the subject of various academic studies. In this context, green logistics, which has been handled in various ways, has been the subject of both literature review and empirical research. In this context, the main purpose of this study is to determine the applications of green logistics applications in various sectors, based on the relevant literature. In line with this main purpose, literature review has been carried out and examples from various sectors and green logistics applications are included.

Keywords: Green Supply Chain Management, Logistics, Green Logistics

The Transformation of Public Space Through the Privatization of the Public Enterprise

ECONOMICS / İKTİSAT

Erika Torres Godínez (*Universidad Nacional Autónoma de México*)
erika_torre@hotmail.com
México

The purpose of this paper is to analyse some of the fundamental premises on which the privatization analysis is carried out, in order to understand the conceptual framework under which the actions taken by the government are reasoned. Some of the questions posed by scholars about privatization are taken up by Ezra N. Suleiman and John Waterbury, and although it is not intended to give a definitive answer, the following questions help clarify the issue: 1. In a legal sense, is property what makes the difference in the performance of assets, that is, of public enterprises? 2. Is there a logical structure regarding the expansion and contraction of the public sector or does the ideology have a significant or independent impact on the privatization process? 3. Does the origin and age of the public sector shape the path under which it is restructured or liquid? 4. Is the reform process conducted essentially a response to internal considerations, pressure from creditors or, for international internationalists? And 5. Are market-promoting policies irreversible? Privatization contributes to the redefinition of what is public and what is private, and transfers to the private the responsibilities, problems, benefits and costs considered as public that previously corresponded to the government to attend to them. The study of privatization is an approach to the limits of the State and the limits of the market; this approach is mediated by the government, through the public administration. Privatization processes redistribute political power and social benefits. These limits are the product of the political struggle that redistributes areas of public and private competition that lead the development of the country.

Postmodernism and What It is Not: Some Clarification About an Ongoing Debate

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Eser Keçeci (*Arkin University of Creative Arts and Design*)
eser.kececi@arucad.edu.tr
Northern Cyprus

Post-modernizm' söylemi, geçmişte yoğun eleştiri ve tartışmalara yol açmış, günümüzde de halen daha tartışma konusu olmaya devam etmektedir. Bunun sonucunda da konu ile alakalı geniş ve ortak bir bilgilenme alanının ortaya çıktığı söylenebilmektedir. Genel çerçevesiyle postmodernizm, modernizm sonrası ve ötesi anlamında kullanılmakta ve modernliğin açmazlarına karşı bir savaşım ve modernleşmeyle bir hesaplaşma olarak tanımlanmaktadır. Postmodern söylem, estetik kaygılardan toplum düzeni ve işleyişine, kuramsal çözümlerden, bilgi felsefesine kadar uzanan çok geniş bir alanda ortaya çıkan yeni yaklaşım ve tartışma biçimlerini kapsamaktadır. Bu da postmodernizmle ilgili net bir kavramsallaştırma yapılmasını güçleştiren en önemli etken olmaktadır. Modernizmin vaat ettiklerinin bir türlü gerçekleşmeyerek, her şeyi çözebileceğine karşı olan yanlış inancın yalanlanması sonrasında, modernizme karşı bir eleştiri olarak belirlemektedir. Söz konusu hayal kırıklıkları; nükleer silahlar, kimyasal atıklar, açlık, yoksulluk, çevre kirlenmesi...vb. konulardaki çözümsüzlüklerle somutlaştırılabilir. Bunlarla birlikte, modern bilimin verilerinin kişisel ve politik amaçlar için kullanılmaya başlaması ve totaliter devlet yapısına hizmet ettiği görüşü yanı sıra modern bilimde teori ile gerçeklik arasındaki farkların artmasıdır. Aynı zamanda, insanın varoluşunun mistik ve metafizik boyutlarıyla ilgilenmemesi ve modern bilimin fazla somutlaşması, duyguyu unutmaması, postmodernizmin ortaya çıkmasını sağlayan en önemli etkenler arasında yer almaktadır. Bu bağlamlardan hareketle makale içerisinde postmodernizmin ne olduğuna, tarihsel bağlamlarla oluşum sürecine, düşünce öncülerine, karşı duruşlarına ve eleştirel yaklaşımlara değinilmekte ve postmodernizmle ilgili alternatif bir izah denemesi yapılmaktadır.

Turkey-Russia relations after the 2000s and 'Aircraft Crisis'

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Etibar Musayev (*Azerbaijan State University of Economics*)

etibar.musayev@ogr.sakarya.edu.tr

Azerbaijan

In conclusion, as I mentioned, both countries are countries that have a place and importance both regionally and globally, with a deep-rooted historical heritage and an established state tradition. Such factors make it necessary for both countries to take on a number of missions at the global and regional level and undertake duties within this scope. The two countries, which are moving towards becoming a leader and strong state in the regional sense and competing in this way, have historically gone through a period of ups and downs. We can also evaluate the recent "plane crisis" in this context. Turkey and Russia in the short term by demonstrating the necessary political will to exit from this crisis in a stable manner the idea is more important than the continuation of bilateral relations and in this way have shown that they are committed. We believe that this positive result achieved in relations will continue in the future in every field, especially in the field of energy.

Keywords: Turkey-Russia relations, the plane crisis, multilateral cooperation, R. T. Erdogan, Putin

The Manifestation of Truth In Turkish Cinema: The Search Of The Hidden Face And The Kosmos

FILM STUDIES / FİLM ÇALIŞMALARI

Evren Günevi Uslu (*Düzce University*)
evrengunevi@hotmail.com
Turkey

When the cinema is evaluated terminologically, it can be defined as the fairy tale transmission of reality. The cinematically presented language does not have an image dictionary. Therefore, the language of picture used in cinema can offer a pure or artificial expression. On the contrary, reality, which is also read visually, can be accepted as a linguistic form of cinema as an irrational type. Therefore, it should not be ignored that every film has both cinematic and artistic language. Human's effort to understand and make sense of existential reality is the source of cinema. Although cinema is an artistic work, it is also a product of human existential effort. Although the reality of truth is rejected by the pragmatists, cinema is an area of existence for truth. In this respect, it is seen that the ability and effort of cinema to express the truth has increased rapidly in both World Cinema and Turkish Cinema in recent years. In this research, the concept of truth has been examined and the language of truth in cinema has been tried to be put forward through films. During the research, a general survey model of qualitative research techniques was used, as many data bases were scanned as a data collection tool and the general framework of the concept was tried to be drawn by making use of original sources in the literature. As a result, literature was created on the concept of truth in cinema in general, and in particular, the concept was exemplified through the films Hidden Face and Kosmos.

Keywords: Truth, Hidden Face, Cosmos

Development and Transition in the Global South

Farhang Morady (*University of Westminster*)
fmorady@gmail.com
United Kingdom

Development is a concept ambiguous enough to inspire controversies as to exactly what it means. It is sometimes applied to the world political economy as a whole. It is often used to name processes of, usually progressive, transformation, in the 'global south'.¹ Since 1945, it has become synonymous with efforts to reduce poverty and achieve sustainable development, including, since they were adopted in 2000, realizing the Millennium Development Goals. In pursuing these goals, various governments and national and international organisations have employed different tools with varying degrees of success. In the post-1945 period, development became the principle focus of most states. In particular, the involvement of the state in the economy was seen as the only solution to the economic difficulties facing the global south. Following John Maynard Keynes, it was believed that government restrictions and regulations would assist the process of capital accumulation (Campbell, 2005: 189). To ensure that the world would not experience another great depression or a war like that of 1939-45, the Keynesian method of economic management was considered vital for every country to follow. It was the accepted policy by both governments and corporations that the state was able to stimulate the crisis-driven global economy. This appeared to be only working model of development until the 1970s, with the world recession that impacted not only the nations of the advanced capitalist 'West' but also the socialist nations of Eastern Europe and countries throughout the global south. Suddenly, the state could no longer protect national capitalist accumulation from the effects of the world recession. With the collapse of the Soviet Union in the late 1980s and the end of the Cold War in 1992, the Western market approach became the only approach to development. However, the rise of emerging powers such as China, India, and the oil-producing countries in the Persian Gulf, where the state has been playing a crucial role, have challenged the role of market liberalism. Whatever the strategies involved, it may be asked, what sort of progressive change does development achieve? Under what conditions does it succeed, and who is involved and how? What kind of policy is used to direct it and how is this success measured? This chapter looks at uneven development as a feature of capitalism. The key dynamics of global capitalist development in roughly the last hundred years have included the creation of a world economy that incorporates various regions with their own social, political, and cultural peculiarities. Certainly, successful economic development has not followed a single path globally (for instance, passing through an identical sequence of stages), but has taken a plurality of forms. This variance is part of the meaning of the concept of uneven development, which has further meant "persistent differences in levels and rates of economic development between different sectors of the economy." This unevenness is obscured by developmental ideologies precisely in focusing on overall processes as if they were uniform, and uniformly beneficial or improving. Among other things, this means that some of the prescriptions for development associated with neoliberalism are less factual than ideological, as the actions indicated may further overall development but in an indeed highly uneven manner. The chapter will first provide an overview of the various schools of thought that have dominated the discussions of development since World War II. It will analyse the move from state-centered to neoliberal forms of political economy that has preoccupied academics, policy-makers, and international organisations concerned with development issues. It will also set out a multilevel approach to understanding neoliberal development within the framework of global capitalism.

The Effects of Shock Therapy in Azerbaijan on the Change of Organizational Cultures BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Farid Jabbarlı (Azerbaijan State University Of Economics)
faridjabbarlı@gmail.com
Azerbaijan

Bilindiği gibi siyasal sistemler kabul edildikleri toplumların tüm birey ve alt bileşenlerini etkilemektedir. Zamanla etkilenme derecesinin de artmasıyla sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan ülkedeki toplulukların davranışlarında sistemin genel biçimine uyma gözükmemektedir. Böylece siyasal sistem tüm alt topluluk ve bireyleri kendi biçiminde şekillendirmektedir. Sahip olduğu birey davranışlarının siyasal sistemin gerektirdiği şekilde oluşmasıyla, toplum özelliklerinin “kodlandığı” en önemli gösterge olan kültürleri de değişime uğramaktadır. Sistemsel yapı toplum kültürünü etkilemekle kalmayıp toplumun alt kültürleri konumunda olan örgüt kültürlerini de etkilemektedir. Sistemsel dönüşümle değişen birey davranışları, beraberinde örgüt kültüründe de transformasyona yol açacaktır. Sistemsel geçiş yaşayan ülkelerde dönüşüm sürecinin yaşandığı devirdeki gelişmelerin etkisi söz konusu dönem bittikten sonra da devam etmekte ve bu sonraki gelişim sürecini ciddi biçimde etkilemektedir. Bu çalışmada Azerbaycan`da sosyalist sistemden kapitalist sisteme geçitte uygulanan yöntem veya izlenen stratejilerin ele alınması ve açıklanmasıyla örgüt kültüründe yaşanan değişim açıklanmıştır. Azerbaycan`da sosyalizmden kapitalizme geçitte şok terapi modeli uygulanmış, ama buna rağmen geçişin en uzun sürdüğü ülkeler arasında yer almıştır. Azerbaycan izlediği şok terapi geçiş stratejisine göre transformasyon geçirmiş örgütlerin kültürlerinde ne ölçüde değişim olmuştur sorularına cevaplar aranmış, sistemsel değişim zamanı örgüt kültürü boyutlarında ne tür değişim olduğu araştırmada incelenmiştir. Sosyalist ve kapitalist dönemdeki örgütlerin kıyaslanması için anket çalışması yapılmıştır. Yapılan anket çalışması Daniel Denison`un örgüt kültürü modeli baz alınarak hazırlanmıştır. Yapılan nicel çalışmada Azerbaycan`da yer alan en büyük özel kuruluşlardan birinde amaçlı şekilde seçilmiş toplam 304 kişiye anket yapılmıştır. Bu kişilerden 246`sı hem kapitalist düzende var olan örgütte, hem de sosyalist sistemde var olmuş örgütte çalıştığı için her iki sistemdeki örgütü değerlendirebileceği şekilde aynı anket formunu iki defa cevaplamıştır. Böylece, katılımcıların iki farklı dönemdeki işyerlerine ait ifadeleri pratik olarak daha iyi cevaplandırabilecekleri düşünülmüştür. Aynı kişilerden oluşan değişkene ait iki farklı dönemde gözlemlenen değerler arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Wilcoxon testi ile kontrol edilmiştir. Sonuç olarak şok terapinin etkisiyle sosyalizmden kapitalizme geçitte örgüt kültürünün katılım, tutarlılık, uyum, misyon boyutlarında anlamlı değişim yaşandığı tespit edilmiştir. Karşılaştırma yapılabilmesi için iki döneme ait elde edilen verilere göre tasarlanan görsel radar grafiğe bakıldığında katılımcıların çalıştıkları örgütlerdeki kültür yapısının geçen yirmi küsur yıllık dönemde tahrip olduğu söylenilebilir. Sistemsel geçiş döneminde sadece “stratejik yönetim” ve “müşteri odaklılık” gibi örgüt kültürü alt kavramlarında gelişim yaşanmıştır. “Temel değerler” alt kavramı ise geçiş döneminden etkilenen örgütlerin kültürlerinde aynı düzeyde seyretmiş ve değişime uğramamıştır. Buna karşın, sosyalist dönem bittikten sonra kapitalist sisteme geçitte katılımcı bireylerin mensubu olduğu örgütlerdeki kültürlerin diğer dokuz alt kavramında düşüş yaşandığı belirlenmiş ve böylece örgütlerin kültürlerinde sistemsel geçişten kaynaklı bozulmalar olduğu saptanmıştır. Tahrip olmuş örgüt kültürü yapılarını onarmak ve sağlamlaştırmak için ilk önce bozulmanın yaşandığı kısımların belirlenmesi önemli olmaktadır. Bu nedenle çalışmada var olan örgütlerin kültürlerindeki gerileme yaşanan kısımların teşhis edilmesi istenmiş ve bunun örgüt kültürü yapılarının yeniden sağlamlaştırılmasında önemli olacağı düşünülmüştür. Çalışmada elde edilen nicel veriler aynı konuda yürütülen tez çalışmasındaki nitel verilerle de desteklenmektedir.

Prospects for The Promotion and Development of Social Business in Azerbaijan

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Fariz Ahmadov (*Azerbaijan State University Of Economics*)
Ülkər Zeynalova (*Azerbaijan State University Of Economics*)
f.ahmadov@unec.edu.az
Azerbaijan

Sosyal işletme, insanlığın gerekli ihtiyaçlarına, temettülere ve tam bir sosyal hedefe zarar vermeyen yeni ve modern bir iş türüdür. Sosyal işletme kar etmeyi amaçlamaz. Bu işin amacı, ürün ve hizmetlerin satışını organize etmenin yanı sıra iş yöntemlerini kullanarak sosyal sorunları çözmektir. Ticari işletme türleri olarak, bu tür işletmeler birçok farklı yönde faaliyet gösterir, ancak sosyal etki bunun ana hedefi olduğundan, tüm karlar yeniden işletmeye entegre edilmeli veya sosyal hizmet organizasyonu için kullanılmalıdır. Sosyal işletmenin gelişmesi, işsizliğin ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasında, küçük ve orta ölçekli girişimciliğin gelişmesinde ve toplumun sorunlarının çözülmesinde ve refahın artırılmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle bu nedenlerden dolayı sosyal işletmeciliğin gelişimi temel amaçlardan biridir. Azerbaycanda 70 yıllık Sovyetler Birliği'nin nüfuzunun işaretleri hala ekonomide. Yeni bağımsızlığına kavuşan tüm ülkeler gibi Azerbaycan da, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından piyasa ekonomisine geçeceklerini ilan ettiler. Piyasa ekonomisine geçişte karşılaşılan temel sorunlardan biri, elverişli bir iş ortamının ve iş geliştirmenin yaratılmasıdır. Bu ülkelerin temel görevi yoksulluğu azaltmak ve refahı sağlamaktır. Modern dünyadaki bu stratejilerden biri, sosyal ticaretin büyümesi ve gelişmesidir. Makale, sosyal işletme türlerini sadece teorik olarak değil, aynı zamanda dünya deneyimi de dahil olmak üzere sistematik olarak ele alacaktır. Bu makalenin amacı, sosyal işletme kavramını Azerbaycan'ın ekonomik, sosyal ve politik çevresi bağlamına yerleştirmek ve Azerbaycan'ın içinde bu kavramı geliştirmeye yardımcı olabilecek itici güçleri belirlemektir.

Anahtar kelimeler: Sosyal İşletme, Sosyal İşletme Geliştirme, Refah Düzeyi

Azerbaycan ve Kırgızistan Arasında İki Taraflı Ticaret İlişkilerinin İhracat ve İthalat Yoğunlaşma İndeksi ile İncelenmesi (2010-2019)

ECONOMICS / EKONOMİ

Ferruh Tuzcuoğlu (*Sakarya University*)
tuzcuoglu@sakarya.edu.tr
Aliğ Baghirov (*Azerbaijan Technology University*)
aliq.bagirov@uteca.edu.az
Leyla Rzayeva (*Azerbaijan Technology University*)
Yeter Gasimova (*Azerbaijan Technology University*),

Turkey

Bu çalışmanın temel amacı, bu ülkeler arasında bir ticaret ilişkisinin olup olmadığını ve varsa hangi düzeyde olduğunu göstermektir. Bu çalışmada, Azerbaycan ile Kırgızistan arasındaki ikili ticari ilişkilerin gücünü analiz etmek için bir girişimde bulunulmuştur. Azerbaycan'ın Kırgızistan ile 2010-2019 yıllarındaki ikili ticari ilişkileri, ihracat ve ithalat yoğunluk endeksi kullanılarak incelenmiştir. Azerbaycan ve Kırgızistan arasındaki ticaret yoğunlaşmasının dünya ortalamasından az (çok) olup olmadığı ithalat ve ihracat yoğunluğu endeksi kullanarak araştırılmıştır. İhracat ve ithalat hacminde genellikle azalma kaydedilmesine rağmen, yapılan çalışma sonucunda, Azerbaycan ile Kırgızistan arasında iki taraflı ticaret ilişkilerinin yaklaşık dünya ortalaması üzerinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Anahtar Kelimeler: İkili ticaret yoğunluğu, Azerbaycan ile Kırgızistan arasındaki ticari ilişkiler, İhracat yoğunluk endeksi, İthalat yoğunluk endeksi

Water Management in Smart Cities: The Case of SASKI

PUBLIC MANAGEMENT / KAMU YÖNETİMİ

Ferruh Tuzcuoğlu (*Sakarya University*)
Hasan Tutar (*Bolu Abant İzzet Baysal University*)
Gülay Çakan (*Sakarya University*)
Zahid Mammadov (*Azerbaijan State University of Economics*)
tuzcuoglu@sakarya.edu.tr
Turkey

Akıllı kavramı, günümüzde pek çok alanda olduğu gibi kentleşme anında da sıkça karşımıza çıkmaya başlamıştır. Kentleşmeyle birlikte artan kentleşme sorunları kentin rasyonel yönetilmesini zorunlu hale getirdiği için, Türkiye ve dünyanın hemen her ülkesinde akıllı kent uygulamalarının kullanılması neredeyse bir zorunluluk haline gelmiştir. Yaşamın sürdürülebilmesi için temel kaynağın su oluşu ve bu kaynağın yeryüzündeki kıtlığı gibi sebepler suyun etkin ve verimli bir şekilde yönetilmesi gerekliliğini doğurmuştur. Artan kentleşme sorunlarından en önemlilerinden biri de şüphesiz su sorunudur. Kentleri akıllı olmaya zorlayan sorunlar su kaynaklarının yönetim ve dağıtımında da akıllı yönetime kentleri zorlamaktadır. Tüm dünyada akıllı kentler, su yönetimi adına yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanmaktadırlar. Türkiye'nin sanayi ve tarım kenti olarak kabul edilen, kırdan kente göçün artmasıyla beraber en önemli kentleşme sorunu olan su sorununu yaşayan kentlerinden biri de Sakarya'dır. Bundan dolayı çalışmamızda örnek olay olarak; Sakarya Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi (SASKİ) seçilmiştir. SASKİ su yönetimi ile ilgili olarak yeni bilgi ve iletişim teknolojilerini en etkin şekilde kullanmakta ve ülkeye önemli katkıları olacak, akıllı su yönetimi uygulamaları yapmaktadır. Bu çalışmada Dünyada ve Türkiye'de artan kentleşmenin beraberinde getirdiği su sorununun boyutu, çözüm adına neler yapıldığı, su yönetimi adına hangi politikaların belirlendiği, su yönetimi adına belirlenen politikaların kente katkılarının neler olduğu tespiti yapılarak, akıllı kent örneklerinden Sakarya kentinin su yönetimi adına yaptığı SASKİ uygulamalarının neler olduğu ve bunların kente katkıları tartışılacaktır. Bu sorulara cevap bulma adına literatür taramasının yanında örnek olay olan SASKİ uygulama araştırmaları için birebir görüşme yöntemleri kullanılarak amacına göre keşfedici, nitel bir araştırma yapılacak, gerektiği yerlerde ise veriler resmi belge ve dokümanlardan elde edilecektir. Bu bağlamda yapılan çalışma, kentleşme sorunlarının en önemlilerinden biri olan su sorununa çözüm niteliğinde geliştirilen akıllı su yönetimi uygulama örnekleri ele alınmak suretiyle bahse konu sorun adına literatürdeki eksikliklerin bir nebze de olsa giderilmesini sağlayıp, yeni çözüm yolları için fikir olacak bir örnek sunmayı amaçlamaktadır.

Right to Information for Openness in Public Administration

PUBLIC MANAGEMENT / KAMU YÖNETİMİ

Fulya Akyıldız (*Uşak University*)
M.Merve Çakır (*Uşak University*)
fulya.akyildiz@usak.edu.tr
Turkey

The purpose of this study is to reveal the importance of the right to information (RTI) in the context of openness and transparency in administration. RTI is closely related with the implementation of governance principles that complement each other such as democratic governance, efficiency in management, openness, efficiency, and accountability. Openness and access to information in public administration is a legal and constitutional right that ensures that, with the exception of exceptions, the information and data held by the state are open to all citizens. This right is also important, as it allows participation in political affairs and monitoring the actions of the state and makes public administration transparent. Exercising the right to access public information strengthens citizen participation, public policies, public administration and therefore democratic governance. At the same time, it strengthens the legitimacy of the democratic system by including the citizen in the negotiation, decision and evaluation processes of public policies. In short, this right is as important as an instrumental right for the consolidation of democracy and the exercise of other rights, as well as the openness and transparency of the administration.

Keywords: Public Administration, Openness, Transparency, Right to Information

Public Services, Citizen's Charter and Citizen Satisfaction

PUBLIC MANAGEMENT / KAMU YÖNETİMİ

Fulya Akyıldız(*Uşak University*)
fulya.akyildiz@usak.edu.tr
Turkey

An important subject of public sector reforms in developed countries after 1990 is the improvement of public service delivery and the citizen-oriented service understanding that supports this. One of the most important steps of this process is the application of citizen's charter that was initiated by Prime Minister John Major in England in 1991 and spread all over the world. Turkey in this process, has been involved with public service standards implementation in 2009. This study examines the effect of citizen's charter or public service standards implementation on citizen satisfaction and performance increase in public services. Based on the literature, data obtained from secondary sources were used in the study.

Keywords: Public services, citizen's charter, public service standards, performance, citizen satisfaction.

A Research on E-Commerce and Digital Supply Chain Management

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Fulya Taşel(*Maltepe University*)
fulyataasel@maltepe.edu.tr
Turkey

In today's continuously changing business world, developing technologies, changing business models and increasing competition cause businesses to be more competitive in terms of speed, cost and quality. In this context, it is becoming more and more important to effectively manage the supply chain process in terms of communications. Today, customers have the ability to choose the products they want from among many different options available all over the world. For this reason, businesses should be able to meet the expectations of their customers in the most accurate and fastest way in an intense competitive environment. For this reason, it is very important for businesses to manage effectively the connection between supplier and customer with a good supply chain management process. Another important issue is globalization. Globalization constitutes important factors for both businesses and consumers. The rapid rise of communication and information technologies along with globalization particularly affects e-commerce activities. Especially with the development of information technologies, both innovative approaches have started to increase significantly and are used more widely in many areas such as supply chain. Advances in logistics and communication technologies have made purchasing from all over the world easily possible today. For this reason, the efficiency of the supply chain is of great importance. An effective supply chain management approach plays an important role, especially in today's conditions where e-commerce is rapidly increasing. In this context, the digital supply chain approach is becoming more and more important to meet customer needs in a timely and accurate manner. The use of technologies, such as Internet of Things (IoT), artificial intelligence, drones, cloud computing, robotics, virtual reality, augmented reality and other several technologies in the supply chain and therefore the digitalization of the supply chain constitute an important factor in terms of efficiency and consumer experience.

A Study on The Covid-19 Impact on Parental Involvement in The Pedagogical Process in Oman

EDUCATION / EĞİTİM BİLİMLERİ

Ghilan Al-Madhagy Taufiq-Hail (*University Utara Malaysia*)
Harith Nassar Al Bahri (*University Sains Malaysia*)
towfeeq2k5@yahoo.com
Malaysia

Coronavirus pandemic has severely influenced the pedagogical process of children at different grades as well as their parents globally and in Arab countries context. The assessment of parents' prospective and concerns on the new demand of online learning- either synchronous or asynchronous- becomes a challenging necessity that needs probing to mitigate failure of the short- and long-term education in Gulf Cooperative Council (GCC) in general, and Oman in specific. Parents involvement in the learning process of their children becomes crucial for the education process. The study aims to answer these four questions: 1) To what extent are the parents perceiving their involvement level in the learning process pre-, during, and post-Coronavirus pandemic? 2) How parents expect their children's acceptance of the new open education system away from face-to-face physical involvement with teachers? 3) Do the pandemic consequences affect the financial aspects of the parents when the new demand for Tablets or computers arises to support the new open education system? 4) What are their outlooks pertaining the government's efforts to help amid the pandemic conditions? The research follows the quantitative method approach that includes survey questionnaire development and deployment. The quantitative data is collected by inconvenience procedure and the sample focused on the parents (either single or couple, working parent or not) in Omani context. Answering these questions would draw more insights of the possible problems perceived and solutions to mitigate the failure of the education process in the academic 2020-2021 year. Also, it is expected to offer recommendations for the administration at ministry of education for possible and feasible ways to deliver digitized media that is accessible, acceptable, and affordable.

The Effects of Interventions of Cooperative Learning Strategy on Academic Outcomes of Secondary Schools' Students in Biology: Implications for STEM Subjects

EDUCATION / EĞİTİM BİLİMLERİ

Girma Moti Geletu (*Hawassa University*)
girmam2015@gmail.com
Ethiopia

The Effects of Interventions of Cooperative Learning Strategy on Academic Outcomes of Secondary Schools' Students in Biology: Implications for STEM Subjects Corresponding Author: Girma Moti Geletu PhD student in curriculum studies @Addis Ababa University, Ethiopia E-mail Address: girmam2015@gmail.com Abstract: The main objective of the study was to evaluate the effects of educational interventions of cooperative learning strategy on academic performances and outcomes of secondary school students in biology and its implications for sciences, technology, engineering and mathematics (STEM). Experimental design with randomized control trials (RCTs) method was employed to carry out this study. The study addressed two secondary schools from North Shewa, Oromia; one experimental school (5 biology teachers and 600 grade 9 students), and one control school (5 biology teachers and 600 grade 9 students). The student team achievement division (STAD) model was used to evaluate the relationships between the cooperative learning strategy and students' academic outcomes in classrooms. Pretest and posttests were administered before and after treatments respectively. The data were analyzed using a t-test and one-way-ANOVA to compare pretest and posttests across the groups. The null hypotheses were accepted or rejected at $p < 0.05$ level of significance. Although teaching style can be conceptualized on a continuum ranging from teacher-centered to student-centered spectrum, cooperative learning strategy resulted in high order thinking and academic achievement scores in biology compared to lecture method where the differences between baseline and end-line remarkably showing an increase after each intervention. There are direct relationships between utilization of cooperative learning strategy and students' academic outcomes. Therefore, the interventions process evaluation achieved its intended outcomes due to the efficacy and effectiveness of trials under optimal conditions. Keywords: Cooperative learning strategy, interventions & outcomes' 2.A meta-analysis of Postgraduate Students' Researches on Methods of Teaching in Ethiopia: A Prototypical Analysis of the Analyses Girma Moti Geletu (M.A) PhD student in curriculum & instruction at Addis Ababa University, Ethiopia Abstract: The main purpose of this research was to analyze analyses of postgraduate students' theses on methods of teaching in Ethiopian Universities. To address this, a mixed document analysis research design with meta-analysis method was employed. The study was carried out on five randomly selected survey researches conducted on active learning methods. The sources of the data were official and unofficial documents. To gather data close-ended and open-ended coding sheets were prepared and used. To analyze the quantitative data, descriptive and inferential statistics were employed at $\alpha < 0.05$ level of significance. For qualitative data texts, analyses were used. The findings of the study revealed that though there were hundreds of researches conducted on student-centered methods of teaching, the researchers focused on five documents. The study remarks that both students and teachers had positive perceptions toward active learning methods (ALMs) in that there were no statistically significant differences among the documents. Although vibrations about ALMs were made in the Ethiopian education system, the study further indicated that the implementations of both teachers and students in ALMs were near to the ground. Though few heterogeneities were observed through high consistency among the theses, major factors were powerfully inhibiting the effective application of ALMs: a large number of students in one class, poor organization of classroom resources, students and teachers' interests, inappropriate design of the curricula, shortage of time and lack of awareness of teachers and students to use strategies of ALMs in the right time and place (overall effect size; 0.112). To call for excellence in the Ethiopian education system, student-centered pedagogy is instrumental to ensure the quality of education and unquestionable methods of teaching in the 21st-century. Based on the major findings identified, conclusions and valuable implications were shown to mitigate the aforementioned problems. Keywords: Meta-analysis, methods of teaching, perception, and practices

Debate on Resolution of State-Society Tensions: A Psychosocial Perspective on Pakistan

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Ghulam Mujaddid (*Air University*)
mujaddid@mail.au.edu.pk
Pakistan

There is a situation of tense relationship between the state and society in Pakistan. Such a situation is due to antagonistic psychosocial dimensions of attitudes, values and behaviours of the state and society institutions and individuals with respect to each other. Several psychological, sociological, historical and post-colonial factors have contributed to the state-society tensions and conflict. Day to day interactions in Pakistan manifest this conflict at political, economic, governance and social levels. Conflict resolution theory suggests the pathways by which such tension and conflict could be resolved by creating structures of peace based on the Constitution; by building positive and rewarding interdependence and connectedness among individuals, groups and institutions; and by transforming values, attitudes and behaviours through a concerted effort. By following such resolution mechanisms, the state and society institutions and individuals are likely to integrate more by positive mutual identifications, shared norms, compassion, and trust in their country and in one another- thus contributing to resolving the state-society tensions.

Refugee Question of Turkey With Reference to Derrida's Concept of Hostipitality

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Güneş Koç (İstanbul Arel University)
kocgunes@gmail.com
Turkey

In this paper, i want to work on the refugee question of Turkey from the aspect of Derrida's concept of hostipitality. Hostipitality is according to Derrida a question of unconditional hospitality which includes in itself the conditional welcoming of the other. In the term hostipitality the contradictionary meaning of hospitality is included such as the 'parasitised by its opposite, "hostility"' (Derrida, 2000, p. 3). Derrida refers to Kant's claim of hospitality which recognizes hospitality as human right and the 'right of the stranger not to be treated with hostility when he arrives on someone else's territory' (2000, p. 4). (Giannacopoulos, 2013, pp. 163-183) The encounter with the stranger happens within the threshold and the decision about the stranger is taken within the threshold about letting the stranger to enter into the home or not, about hospitality and hostility happens within the threshold. (Semonovitch & Kearne, 2011, p.4). At the thresholds of the borders of national states the uninvited refugees and strangers arrive and ask for help. This encounter makes the question of hospitality appear and the question of conditional and unconditional hospitality come in discussion. (Makris, 2017, P. 3) The hostipitality aporia of Derrida is about how to treat the 'migrants and refugees' (Strocker, 2006) and to open a place to the other (Çoban, 2015, p. 156). Turkey is hosting over 3.5 million Syrian refugees since 2011 and has a politics of 'temporary protection' which is a transpassing statue between hospitality and hostility. It is a politics of treshold in which is pending between welcoming and unwelcoming. In the recent refugee crises the refugees fleeing/running away from the war and economical crises crossing at the doors of Europe and asking for hospitality. However Europe keep them out of its borders and tries to keep them inside Turkey. It is also to recognize as the postcolonial structures of power relations. Derrida extends the unconditional hospitality and says that the politics should be dependent on the unconditional hospitality and the ethics should be a perpetrated within this (Derrida'dan akt. Naas, 2006, p. 246). Looking at Europe, Derrida sees signs of such possible violence in current practices, policies and behaviours towards them: "We recognize all too well without yet having thought them through, the crimes of xenophobia, racism, anti-semitism, religious or nationalist fanaticism" (Derrida, 1992:6). In this paper the border question of Europe and the refugee politics of Turkey with rising racism and xenophobia will be discussed with reference to Derrida's concept of hostipitality.

Long Live the Family: Conservative Ideology and Femicide in Turkey

GENDER & WOMAN STUDIES / TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI

Hacer Usta(*Ondokuz Mayıs University*)
hcrstt@gmail.com
Turkey

Türkiye’de kadın cinayetlerine yönelik verilere göre son 12 yılda kadın cinayetlerinin ciddi oranda arttığı görülmektedir. Cinayetlerin ivme kazandığı bu yıllar Türkiye’de, kendisini muhafazakâr demokrat bir kitle partisi olarak tanımlayan Adalet ve Kalkınma Partisi’nin (AKP) iktidarını kuvvetlendirdiği yıllardır. AKP muhafazakârlığında aile; toplumun gücünü ve geleceğini şekillendiren, toplum/millet ile özdeşleştirilen, neoliberalizmin yol açtığı toplumsal sorunları bastırma aracı olarak ideolojik işleve sahip bir kurumdur. Bu nedenle AKP sosyal politikalarında ailenin korunması, geliştirilmesi ve desteklenmesine büyük önem verdiğini açıklamakta; evlilik kurumunun güçlendirilmesine, aile bütünlüğünün korunmasına ve aile değerlerinin canlı tutulmasına yönelik etkin politikalar geliştirmektedir. Oysa cinayete kurban giden kadınların neredeyse tümü, boşanma veya ilişkiyi sonlandırma kararının ardından, tanıdığı bir erkek tarafından öldürülmektedir: Eş, sevgili, baba, kardeş... Bu kadınlar öldürülmeden önce yine yakınları olan katilleri tarafından en az bir kez şiddete uğramıştır. Birçoğunun karakolda şiddet mağduriyetine dair şikâyeti bulunmaktadır. Kadına yönelik erkek şiddetinde, hatta süregelen bu şiddetin son raddesi olan kadın cinayetlerinde bile, iyi hal ve haksız tahrik indirimi gibi uygulamalar erkek şiddetine belli bir ölçüde meşruluk kazandırmaktadır. Ayrıca şiddetle mücadele kapsamında aileyi koruma misyonunu önceleyen 6284 sayılı kanun birçok yönden eleştirilmeye açıktır. Ama yine de 6284 sayılı kanun ve İstanbul Sözleşmesi gibi kazanımların etkin bir şekilde uygulanmaması şiddetin boyut değiştirerek büyümesine ve normalleşmesine neden olmaktadır. Kadına yönelik şiddetin büyümesi ve normalleşmesi uğruna korunan değer ise apaçık ki ailedir. Ancak Türkiye’de ailenin korunmasına yönelik gerçekleştirilen onca düzenlemeye rağmen evlenen çiftlerin sayısı azalırken, boşanan çiftlerin sayısı artmaktadır. Boşanmaların ciddi bir kısmı ise evliliğin ilk beş yılı içerisinde gerçekleşmektedir. Aile ve evlilik kurumuyla alakalı yapısal bir sorun olduğu gerçeği göz ardı edilerek “boşanma” toplumsal bir sorun olarak ele alınmakta, yüzeysel ve indirgemeci bir çözüm arayışıyla boşanmaları zorlaştıran uygulamalara yer verilmektedir. Aile kurumunu toplumun yapı taşı olarak bilen ve kadının bireyselliğini toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında göz ardı eden muhafazakâr ideoloji, kadını koruyamadığı gibi, boşanma oranlarından görüldüğü üzere, aileyi korumakta da başarılı olamamaktadır. Kadın cinayetlerini engellemek ancak toplumsal cinsiyet eşitliğini kabul eden, buna hayatta gerçek bir karşılık veren ve aslında ataerki huzursuz etmeyi göğüsleyen feminist bir ideolojinin dayanağına mecburdur.

Learning: A Nested Self-Similar Complex System

PHILOSOPHY / FELSEFE

Hasan Çağatay (*Social Sciences University of Ankara*)
hasan.cagatay@asbu.edu.tr
Turkey

Hubert L. Dreyfus and Stuart E. Dreyfus (2000 and 2004) claims that the modern philosophy of mind and artificial intelligence programs underestimate the importance of non-representational learning, namely learning that is not intermediated by representations in the mind or the brain and Hubert L. Dreyfus, describes 5 discrete stages of learning from novice to expertise: Novice, advanced beginner, competence, proficient, expertise. It is a dubious suggestion to model learning, which seems to be a continuous progress, with discrete stages. However, Dreyfuses' discrete classification of learning progress seems to be consistent with their philosophy of learning. After all, an expert has a "vast repertoire of situational discriminations" (Dreyfus, 2004, p. 6). Even so, there seems to be a consistent quantitative relation between each learning step and the next one, which worth examining: At the beginning, novice learner has almost no experience on the subject and recognize (almost) no patterns related to it. At this stage, the learner is rule-driven. She uses procedures to accomplish clearly describable and easily recognizable sub-targets, and assess her current beliefs and methods with easily recognizable outcomes, like the number that needle of the speedometer is directed to or the state whether or not the engine is working (when the subject to learn is driving), and so on. By time, she collects patterns, more precisely patterns of states leading to success or failure, patterns of actions leading to these states. When she becomes an expert, on the other hand, she acts more intuitively and quicker without representing the situation in the mind and reasoning on them. She does not have to look at the speedometer to decide if she is too fast, she is able to decide time to change gear, by recognizing the patterns in the sound of the engine. This process of being more familiar with patterns hidden in the sensory input seems to be continuous progress from the novice stage to the expert. The need for analytical reasoning, on the other hand, decreases steadily. When the driver becomes an expert, she does not have to make reasoning about the relation between the direction of the wheel, tires and car to drive in reverse gear. Analyzing and modifying the model put forward by Dreyfuses, in this study, a continuous and analytically more manageable version of the model will be suggested. Accordingly, it will be shown that as many complex processes does, learning process is composed of continuously emerging self-similar parts. Consequently, it will be concluded that learning process is a nested self-similar complex system, each stage of which starts from a conscious, analytical cognitive state and makes towards an unconscious, heuristic state.

Keywords: Dreyfus, learning, complex systems, skill acquisition

The Importance of Freedom of The Press and The Privacy of The Witness in The World: The Example of Northern Cyprus

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Hasan Yurdbekler(*Near East University*)
hasanyurdbekler@hotmail.com
Northern Cyprus

Basın özgürlüğü, haber, fikir ve düşünceleri, çoğaltıcı araçlarla, serbestçe açıklayabilmek özgürlüğüdür. Bilgi ve düşünceleri serbest olarak toplayıp, yorum ve eleştiri yaparak çoğaltabilmek ve bunları serbest olarak yayımlayıp dağıtabilmek haklarını içerir. Basın aracılığıyla yapılan yayım, düşüncelerin açıklanmasının özel bir türüdür. Ancak basın özgürlüğü düşünceleri açıklama özgürlüğünden ayrı bir özgürlük kategorisi oluşturur. Devlet yaşamında insanların düşüncelerini serbestçe açıklayabilmeleri sayesinde gerçeklerin ortaya çıkabileceği, bu yolla yanlışlıkların, yolsuzlukların, hukuk dışılıkların, çelişkilerin su yüzüne çıkacağı ve bunda kamu yararı bulunması gerçeği demokratik hukuk devletlerinde bu özgürlüğün kabul edilmesi sonucunu doğurmuştur. Devlet baskısı ve korkusu ile yaşayan bir basın kamunun avukatlığı görevini yerine getiremez ve toplumsal yararları savunamaz. Bu nedenle basın özgürlüğü, basına tanınmış bir ayrıcalık değil, kişilik hakları gibi korunan bir hak olarak değerlendirilir. Düşünceleri açıklama özgürlüğü kapsamında engel teşkil etmeyecek bazı hususlar bir işletme bünyesinde gerçekleşmesi nedeniyle basın özgürlüğünü engelleyebilmektedir. Basımevi kurmanın izin alma ya da mali teminat yatırma şartına bağlanması, yayımlanacak eserler için ön denetim getirilmesi basın özgürlüğünü engelleyebilen hususlara örnek olarak verilebilir. İfade özgürlüğü ve basın özgürlüğünün bir ülkede iç hukuk kurallarında kabul edilmesinin yeterli güvence sağlayamayacağı düşüncesiyle bu özgürlükler uluslararası metinlere geçmiş; uluslararası anlaşmalara konu olmuştur. Bu çalışmada dünyada basın özgürlüğünün önemini dünyadaki genel durumu inceledikten sonra Tanıklıktan Çekinme Hakkı'nın basın özgürlüğü açısından önemini ortaya koymaya çalışacağız. Tanıklıktan çekinme hakkı basın özgürlüğü açısından dünyada karşılaşılan en önemli sorunlardan bir tanesi olup farklı ülkelerde farklı mevzuatlarda uygulanmaktadır. Tanıklıktan çekinme hakkının uygulanmaması demokrasiye ters düştüğü gibi; demokratik ülkelerde de buna benzer uygulamalar olmaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta tanıklıktan çekilme hakkı ile ilgili uygulamaların ve bu hak altında yaşanan sıkıntılar çalışma kapsamında örnek olay üzerinden değerlendirilmiştir.

Time Series Analysis In The Spiral Of Physics, Mathematics, And Economics

ECONOMTERICS /EKONOMETRI

Hilal Yıldız(Sakarya University)
hilalyildiz@sakarya.edu.tr
Turkey

One of the main factors that pushed me to write this study is to observe that students are not able to provide coordination among the basic information they receive due to “learning by memorizing” in the lessons. Concepts such as derivative, integral, matrix, determinant are remembered on the basis of their formulas, but no idea can be produced about what meaning it contains. The goal is to offer a different perspective within the framework of both interdisciplinary relations and the meanings of basic concepts. Of course, it is not possible to figure out all interdisciplinary relationships. Here, it is only possible to reveal to some extent how some of the concepts underlying the relationship have a common use with the interaction of the branches of science that seem different from each other.

The Role Of Machine Learning Algorithms in Determining Product Sales in E-Commerce: A Case Study For Turkey

FINANCE / FİNANS

Hilal Yıldız(*Sakarya University*)
hilalyildiz@sakarya.edu.tr
Turkey

Buying things online has become a common practice around the world. The expansion of e-commerce volume has accelerated the empirical studies in this field. Machine learning algorithms facilitate personal analysis for customers in e-commerce. In this study, basic arguments that determine stock difference have been presented by using data from shopping sites operating in the field of e-commerce in Turkey. Basic classifiers that are effective on sales have been identified by using machine learning algorithms such as random forest and gradient boosting. It has been observed that the prediction success of algorithms varies according to product groups. According to the product groups included in the analysis, basic classifiers that affect sales are also changing.

Co-production: A New Model in Public Services?

PUBLIC MANAGEMENT / KAMU YÖNETİMİ

Hülya Ağcasulu (*Süleyman Demirel University*)
hulyatek@sdu.edu.tr
Turkey

Co-production is the equal and reciprocal relations of citizens and professionals in the provision of certain public services, such as community security, health, education, sustainable environment, urban policies and social services, stressing user involvement in whole provision process from beginning to the end. Nowadays, co-production practices and models are applied with great enthusiasm in various countries. It is recently implemented by some projects in Turkey as well. This study explains the concept of co-production and its association with public services field, which is used by Ostrom for the first time in the late 1970s. The aim of the study is to elaborate co-production in public services and is to determine contextual locus of it in relation to other concepts of public administration. The study firstly mentions the philosophy underlying co-production and the basic empirical studies, then secondly discusses areas of uses and other related concepts and finally, compiles the criticisms against co-production on the originality and functionality of the co-production.

Keywords: Governance, coproduction, public service delivery, citizenship, user involvement, new public management

JEL Classification: H4, L3, H75, H83

Humanitarian Intervention and Military Humanitarian Intervention: Towards a Pacifist Kantian Cosmopolitan Approach

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Ibrahim Seaga Shaw (*Northumbria University*)
shawibrahim@hotmail.com
United Kingdom

The scholarly discussion of humanitarian intervention has often focused on its very limited interpretation of intervention by ‘coercive’ or ‘military’ force. This limited definitional scope has made Simon Caney to see humanitarian intervention as an essentially “reactive” policy that is adopted after people’s needs or rights have been harmed. Drawing on Caney’s argument within the context of the Rwandan genocide in 1994 and the Sierra Leone civil war 1991-2001, this article seeks to fill this gap in scholarship by arguing that the over emphasis of the “reactive” military dimension of humanitarian intervention over that of the more “proactive” pacifist Kantian approach largely contributed to the failure of humanitarian interventions in these two countries . It underpins Caney’s strong case for tackling the roots of the problems that make it necessary to call for military humanitarian intervention in the first place.

Key Words: Peace, human rights, humanitarian intervention, Kant, Cosmopolitanism, global justice, Rwanda, Sierra Leone

Activities of the Azerbaijani Diaspora in Turkey

HISTORY / TARİH

Isa Huseynov (*Azerbaijan State University Of Economics*)
Tofiga Huseynova (*Azerbaijan State University Of Economics*)
isahuseynof@gmail.com
Azerbaijan

Derin tarihsel köklere, ortak milli, kültürel ve manevi değerlere, zengin geleneklere dayanan iki millet olan Azerbaycan ve Türkiye kardeşliği, yüzyılların zorluklarını başarıyla aşmış ve çağımızda yeni sosyo-politik anlam kazanmıştır. Dostluk ve karşılıklı işbirliğine dayanan bu ilişkilerin felsefesi, kaynağını eski insan uygarlığına değerli bir katkı sağlayan tek ve eşsiz bir etno-kültürel hazineden alır. Dünyada devam eden sosyo-politik süreçler nedeniyle birçok insan nesnel ve öznel nedenlerle evlerini terk etmiş ve yurt dışına gitmiştir. Azerbaycanlıların Türkiye dahil farklı ülkelere farklı göç dönemleri vardır. Bu dönemde Türkiye'de milli kültür merkezlerinin kurulması Azerbaycan diasporasının oluşmasına yol açtı. Bu makale, Türkiye'deki etnik toplulukların ve ulusal-kültür merkezlerinin oluşumunu ve zamanlamasını etkileyen faktörleri incelemektedir.

Anahtar kelimeler: Azerbaycan diasporası, diaspora, göç

Historical Sociology of Theda Skocpol: Social Revolutions and the Effects of International Factors on Revolutions

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

İrfan Haşlak (*Sakarya University*)
haslak@sakarya.edu.tr
Turkey

Theda Skocpol, Amerikalı bir siyaset bilimci ve sosyologdur. 1979 yılında yazmış olduğu Devletler ve Toplumsal Devrimler adlı çalışması ile hocası Barrington Moore'un yapısal dönüşümler konusunda geliştirmiş olduğu kuramsal yaklaşımına alternatif bir kuram ortaya koymuş, sosyal devrimler ile nelerin nasıl ve neden değiştiği gibi soruları cevaplandırmaya çalışmıştır. Skocpol'ü daha önceki devrim analizlerinden farklı kılan husus, ortaya çıkan herhangi bir kriz ile baş edemeyen bir devlet yapısının olması ve aynı anda gelişen uluslararası bir krizin çözülmemesinin yapısal değişmeye toplumu götürdüğü iddiasıdır. Bu yaklaşımı Moore'un kuramından farklı kılan husus, yapısal dönüşümleri toplumsal tabakaların etkileşiminden daha ziyade uluslararası etkilerle ilişkilendirme çabası olarak ifade etmek mümkündür. Bu çalışmada Skocpol'ün karşılaştırmalı tarihsel sosyoloji anlayışı irdelendikten sonra, yazarın devrimler konusunda özellikle üzerinde durduğu özerk devlet ve uluslararası etkilerin devrimler ile ilişkisi ele alınacaktır.

The Role of New Media On Young Adults In Spreading Popular Culture: An Ampiric Research In Kayseri

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

İsmailcan Doğan (*Erciyes University*)
ismailcandogann@gmail.com
Turkey

Popüler kültür kavramı birçok disiplini ilgilendiren bir konudur. Zira popüler kültür artık günümüzde insanların ve toplumların hayatlarını her açıdan etkilemektedir. İletişim alanında ise son dönem popüler kültür araştırmaları yeni medya araçlarına yönelmiştir. Bu araçlardan birisi olan İnternet günümüzde popüler kültürün sadece oluşmasında değil yayılmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Buradan hareketler çalışmamız bir saha araştırmasıyla bu durumun önemini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma sonuçları İnternet'in popüler kültürü yaymada önemli bir etkisi olduğunu ortaya çıkarmakla beraber, popüler kültürü yaymada yaşı daha genç olanların bu konuda önemli bir role sahip olduğu görülmüştür.

Spending The Green to Go Green

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

James Jackson (*University of Sheffield*)
jjackson13@sheffield.ac.uk
United Kingdom

In the midst of ever-intensifying scrutiny over the political-economic system from the likes of Extinction Rebellion and the School Climate Strike movement, it can be easy to forget that environmental policy has been on the political agenda since the 1960s. Environmental organisations since that time have challenged the inordinate symptoms of climate breakdown with persistence, but to little avail, as global emissions have grown more than at any other point in human history. That is not to say that the environment has been omitted from the suite of policy measures over the last five decades. On the contrary, it has been the subject of frequent multilateral agreements, from the Kyoto Protocol in 1998 to the Paris Agreement in 2016. Yet global emissions continue to rise. What then may be the cause? Firstly, international agreements, while admirable and progressive, are political constructs which do not necessarily, nor actively, adhere to the most alarming of scientific warnings. Secondly, once international agreements are disaggregated to the nation-state for implementation, policy gaps seemingly emerge in the long term. Evidently, a welcome degree of decarbonisation has occurred in the short term, but it is difficult to not cast doubts over the long term in light of further scientific remonstrance amongst undeniable and observable climate breakdown. Responsibility invariably falls on the ambition and resolve of governments to legislate a pathway to decarbonisation amidst the potentially inconvenient realisation that governments must, amongst other things, spend their nations green.

Harana and the Art of Traditional Filipino Courting : A Diminishing Custom

SOCIOLOGY / SOSYOLOJİ

Karmela Alyssandra C. Relativo (*Lorma Colleges*)
Abigail Ebreo (*Lorma Colleges*)
Careena Tolentino (*Lorma Colleges*)
Janela Fernandez (*Lorma Colleges*)
BubbleGumGirlyGirl100@gmail.com
Philippines

The way of courting in the Philippines has evolved through time. Some teenagers start getting into relationships way too early and fail to build a proper foundation. To expand our knowledge of courting, the researchers created a research paper entitled: "Harana and the Art of Traditional Filipino Courting: A Diminishing Custom" which used a qualitative research method and a descriptive research design. They interviewed 30 Filipino men in San Juan La Union, divided into two age groups with a use of semi-structured interview and questionnaire. The two groups included 15-25-year-old and 35-50-year-old men that were chosen through convenience sampling. The data was then thematized to find the similarities and differences between the answers of the respondents. Through the final answers of the respondents, the researchers were able to curate answers to answer the ways traditional Filipino men court, the changes in courting, and the ways we can revive traditional Filipino courting. Further into this research, it shows that traditional Filipino courting is all about proving one self's love, loyalty, and abilities to their lover and even their parents. The changes from traditional courting shown in this research are that things are more modernized with the use of technology and that courting the parents as well is not too important anymore. Lastly, the ways to revive traditional courting seen in this research are to use technology as an advantage and not as a downgrade, and even that the traditional way may never be revived and progress will do us some good.

Female sociology as An Academic Discipline

GENDER & WOMAN STUDIES / TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI

Lejla Music (*Faculty of Political Sciences Sarajevo*)
musiclejla1@gmail.com
Bosnia and Herzegovina

Female sociology as An Academic Discipline Even though there are many influent female sociologists they are not well introduced in literature and academic journals because of double standards in recognition of academic works of women. Jessie Bernard (Wharton, 2012: 5) strives for the female enlightenment, questioning the sociology as male stream, and therefore focused only to male experiences, in famous statement: „Can sociology become science of society rather than science of male society?“ (Wharton, 2012: 5). Dorothy Smith wrote her famous work *Sociology for women as antecedents of later formed discipline of sociology of gender*. She was lecturer at University of Oregon, where in the academic staff of 44 persons she was the only woman: „The chilly climate for women“ (Ritzer, 1997: 308-309), is the way in which Dorothy Smith explains her experience in teaching Gender studies in early seventies. Sociology for women, with its notion of violence over the women in public and private sphere, demands the identification of these spheres, in order for women to be involved in academic life with overcoming the negative stereotypes regarding the roles of women and man.

Key words: female enlightenment, Sociology for women, Sociology for women, female founders, sisterhood in sociology

Implementation of Rastriya Uccharat Sikhya Aviyan in Mizoram

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Vanlalchhanhimi (*Research Scholar*)

vlchhanchhani@gmail.com

Lokanath Mishra (*Mizoram University*)

munumishra7@gmail.com

India

Rastriya Uccharat Sikhya Aviyan (RUSA) a central sponsored programme to attain higher levels of access, equity and excellence in the state higher education system with greater efficiency, transparency, accountability and responsiveness. Mizoram is a north eastern state having 32-degree colleges only not progressed much in higher education with respect to quality and accesses. The present study examined the awareness on RUSA among college teachers in Mizoram and study the best practices implemented in the colleges of Mizoram. evaluated the RUSA programme in Mizoram. A structured interview schedule was developed and administered to collect the data from the 52 respondents. The findings of the study that the teachers of Mizoram are not aware about the centrally sponsored scheme RUSA. Government of Mizoram must take care of that and arrange orientation training programme for the degree college teachers on RUSA. Government of Mizoram must take care to proper utilize the funds under RUSA and colleges should give more emphasis to increase GER.

Keywords- Higher education, Gross enrolment ratio, RUSA, Quality, Access, Equity

Educational Loss due to Covid-19 at Primary Level School Education

EDUCATION / EĞİTİM BİLİMLERİ

M Saeed Ur Rehman (*Allama Iqbal Open University AIOU islamabad*)
msaeedrehman582@gmail.com
Pakistan

Covid-19 is presented as international virus came in 2019.it has been affected our lives,health,religious activities ,psychological health as well as education.every level of education is very necessary for our children.it is vast reality that university students can manage their educational activities as better.Education is a symbole of humanity.it has been noted that educational loss confirmed now due to covid-19.the study showed different aspects of alarming future of primary level students.the study expressed the main themes of solution that would be more beneficial for our school system.

Content Analysis of Mukhtars Meeting Speeches

PUBLIC MANAGEMENT / KAMU YÖNETİMİ

Makbule Şiriner Önver (*Batman University*)
msiriner@gmail.com
Turkey

Countries shape their administration in accordance with their social-economic needs, contemporary developments and historical heritage. An organizational structure is being created to ensure and manage public services. This organizational structure, which is expressed as public administration, consists of local and central government. Local governments are seen as democratic institutions because of the coming to power with the elections of local people. Turkey has a public administration organization that is outweighed by central government. The subject of this study is how the central government/government handles the neighborhood and village administrations. The aim of the study is to understand the handling of central government/government in terms of democracy and local governments. Around this basic question, various limitations are reached to achieve the purpose of the research. First of all, a general legislation is put forward with the subject. Then the focus is on the meetings of the mukhtars. Meetings of the Mukhtars were organised by the Presidency between 2015 and 2019. Turkish President Recep Tayyip Erdogan's speeches at these meetings were analyzed content. Thus, the central government/government's perspective on the issue was tried to be revealed.

Comparison of Village and Rural Neighborhood

PUBLIC MANAGEMENT / KAMU YÖNETİMİ

Makbule Şiriner Önver (*Batman University*)
msiriner@gmail.com
Turkey

Spatial units of local government as the Constitution of the Republic of Turkey villages and municipalities are counted. Urban management is a municipality and rural management is the village. Village administrations are governed on the basis of the law of 1924. Due to its old date, the village administrations have problems in terms of duty, authority, responsibility, budget, personnel. With law no. 6360 issued in 2012, the borders of 30 metropolitan municipalities in Turkey have been changed to cover the provincial borders. Abolished. These villages were included in the city administrations as a neighborhood (rural neighborhood). This study covers the villages that have become rural neighborhoods by law no. 6360. As part of the study, the conditions of the villages, which have become part of the city, are examined when it is a local government unit. Comparative method is compared to villages and rural neighborhoods. As a result of this comparison, it is revealed that the changing positions of the villages are brought and their economic and social effects are looked at.

New Challenges to The World Peace and Gandhi

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Manish Sharma (*Panjab University*)
manish@pu.ac.in
India

At the end of the bloodiest century in human history, it is vital that we learn how to solve problems and generate social and political change nonviolently as the past over 70 years has witnessed a remarkable upsurge in nonviolent insurrections against authoritarian regimes. Many of the individuals revolts have received major media attention and certain political consequences of these largely pro-democracy movements have certainly been examined. Despite its widespread diffusion as a conscious movement around the world in recent decades and its central role in tectonic shifts in geopolitics of the late twentieth century, we still understand little about nonviolence as a technique for social change. "Nonviolence" is not even a category in the mainstream academic lexicon. Although nonviolence is as ancient as violent struggle, nonviolent strategies have not been developed or analyzed with the same energy and resources as military and other violent means, and its widespread deliberate use is a relatively new phenomenon in human history. We have no large nonviolent academies that parallel our military academies or widespread units of peace brigades stationed to intervene nonviolently in crisis situations. Now, both the problems that nonviolent movements seek to address are increasingly global issues and the nonviolent philosophies and strategies used are borrowed from movements around the world. As theories and strategies of resistance are disseminated through the media, transnational organizations and the published works of Mohandas Karamchand Gandhi, Martin Luther King, Gene Sharp, Nelson Mandela and others, participants in social movements are sharing their wisdom with one another to challenge and change the system of social control that is increasingly global in nature. Buddha taught that the first precept of his eightfold path was not to kill and the ancient Hindu teachings of the Vedas stressed the importance of ahimsa, that is, non harmfulness or nonviolence. Gandhi firmly and strongly believed in the application of non-violent methods to fight against racial discrimination, exploitation, injustice and also to bring about real social change. In practice he adopted it as a way of life to resolve all kinds of conflicts in society. Accordingly, there is a need to focus and highlight, discuss and analyse the various methods and events where Gandhi applied his non-violent methods to meet the challenges under various compelling circumstances. Gandhi was more a practical man and that is why he had a firm belief in practical (progressive) non-violence. Application of Gandhi's Satyagraha has world-wide significance but only few know how to use this great weapon of non-violence. Infact, many people do not know what does exactly Gandhi mean to non-violence and they not only misunderstand Gandhi's view of non-violence but also misinterpret and abuse the same without knowing the real meaning. Therefore, the focus here is to go through the entire gamut of his writings and speeches to find out the truth and the exact meaning of this important concept.

Workplace Spirituality

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Mehtap Öztürk (*Selçuk University*)
mehtapfindik@selcuk.edu.tr
Turkey

In organizational behavior literature, negative organizational behaviors such as mobbing, workplace bullying, job insecurity, organizational deviation have led organizations to reveal the goals and sense of meaningfulness of the organization. At this point, as the positive psychology proposed by Seligman and Csikszentmihalyi (2000) became more visible in the organizational literature, negative work results and behaviors in organizations were tried to be removed with the models and fields of study suggested by positive organizational behavior. One of the prominent concepts in positive organizational behavior literature in recent years is workplace spirituality. Workplace spirituality, which is defined as the commitment of employees to the higher goals of the organization by going beyond their own selves and harmonizing with other employees and their organization in their job roles; have been associated with many concepts such as workplace belonging, work participation, organizational citizenship behavior, organizational agility, workplace incivility both organizational and employee level. However, studies on workplace spirituality, no comprehensive studies have been found on how this concept affects employees' behaviors and what their organizational consequences are. Therefore, this study aimed to contribute to the current organizational behavior literature by evaluating the concept of workplace spirituality in the context of its organizational antecedents and consequences.

Keywords: workplace spirituality, positive organizational behavior, ethics.

Investigation of the Motivation and School Attitude of the 4th Grade Students in Primary School

EDUCATION / EĞİTİM BİLİMLERİ

Melike Topuk (*Istanbul Sabahattin Zaim University*),
Kamil Arif Kırkıç (*Istanbul Sabahattin Zaim University*)
meliketopuk@yahoo.com
Turkey

Çalışmanın amacı, ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin motivasyon ve okula ilişkin tutumlarının incelenmesidir. Bu araştırmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Bursa İli Nilüfer İlçesindeki ilkokullarda öğrenim görmekte olan 4.sınıf öğrencileri, örneklemini ise aynı ilçede bulunan iki resmi ilkokuldaki toplam 516 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini oluşturan 516 öğrenciden öğrencilerin katılım isteklerine ve veri toplama araçlarına yaptıkları dönüşlere bağlı olarak araştırma grubu 321 öğrenciden oluşmuştur. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Kara tarafından Türkçeye uyarlanan “Eğitimde Motivasyon Ölçeği” ile Adıgüzel tarafından geliştirilen “Okula İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Science) 26.0 programı kullanılmış ve verilerin istatistiksel çözümlenmesi gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin motivasyonlarının ve okula ilişkin tutumlarının analizinde; alt boyutları ile birlikte toplam ölçeklerin aritmetik ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri bulunmuştur. Fark istatistiklerini ortaya koyabilmek için ikili karşılaştırmalarda dağılım normal olduğunda t-testi, ikiden fazla değişken gruplarının karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Dağılımın normal olmadığı durumlarda, Kruskal Wallis-H testi ve Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda, öğrencilerin eğitimde motivasyon ölçeğinden aldıkları toplam puanlarının cinsiyet ve okul başarısı değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği fakat sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Öğrencilerin okula ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları toplam puanlarının cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzey değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği fakat okul başarısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Motivasyon ve okula ilişkin tutum ile yapılan pearson korelasyon analizinde, aralarında yüksek düzeyde pozitif anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

The Leaderless Arab African Northern Revolts: Transition or Transformation of the Existing political and Social Order

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Milad Elharti (*Gelisim Istanbul University*)
milad.moftah@gmail.com
Turkey

The quick current of revolt spread rapidly from Tunisia to Egypt, and then from Egypt to Libya, in one timing date, threatening entrenched regimes and the status quo. For example, Libya's revolt turned into a bloody civil war, and spilling over of armaments, everywhere in the country. By the end of seventh of February 2014, the General National Congress ended its mandate, which led into political vacuum in the country. New move taken place with unrest. In Tunisia, the Muslim movement (Nahda Party) led the country into social unrest, only in the end of January 2014, and after four years, Tunis launched its new constitution. This article tries read the indications of this societal and political phenomenon and connect it to other, I argued, this search is often a worthless one especially given that the unavailability of the literature, which mostly is not adequate to explain the various aspects of what has happen during these changes. In addition, first we must articulate the term of revolution in the light of what happened exactly. In other word, what happened in these states of revolt is not a revolution, in its exact mean, but it was just stages of uprising, turmoil and upheavals. Having said that, and within this framework, the status of uprising, turmoil and upheavals, has proved not to express its own characteristics and features which require further analysis. This personal articulation may reveal another face of the current picture, and will try to analyze the current political and geopolitical surroundings in the AANS's revolt, in an attempt to illustrate some applicable conclusions and provide a feasible setting of the future course in these revolt states. As a regional observer, who followed the region events moment by moment, it argued that the events of the current Arab revolt states molded within two combined factors, the external factor, the strongest one, and the weakest internal factor; both were operating under the roles of the international factor.

Current Debates In Social Sciences A Normative Approach

POLITICAL SCIENCES / SIYASET BİLİMİ

Mohammed Viqaruddin (*Open Association of Research Society*)
v4politics@gmail.com
United States

Normative approaches towards the Social Sciences were going to be the futuristic perspective towards it. Due to some crossing amongst the economic globalisation and some gross individualism trying to redefine the Socio-Democratic strata. Social process always in the need of normative approach due to its peculiar nature of changing and adopt itself according to the circumstances. This process put an obvious effect on the actors of governing through. Inculcation to inclusive policies under the normative approach to Human Science can be retaining as recommendation towards the new discussion within all fields came under Social Sciences. On the other hand we can look after issues in empirical and normative research within Social Sciences with an obvious support and examining the contours of research proposals as well as the research paradigms. For being socialise can be connotes as normalize. Guarantee of Democracy lay under the existence of social science. All together conscience brings new forms of Democracy as well as transparency in the governance process. And normative approach leads to the success of new secula to the world society running under the Nations. Social Science with the goal of making them more inclusive, abler to challenge prejudices, inspire learning and be more relevant in contemporary society. The disciplines under it can generally agree that world needs to be a safer place where all people can enjoy basic dignity and human rights. It enriched the new generations up to their productive goals. It consist of the disciplined and systematic study of society and its institution a scientific normative approach leads to entails and disciplined method of acquiring method of knowledge and that knowledge must be verifiable knowledge. The normative approach stands inclusive as well as exclusive in favour of Social Sciences.

Media, Politics and Social Criticism in the Global South: Culture of Political Satire in contemporary Kerala, India

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Mochish KS (FLAME University)
mochishks@gmail.com
India

Unique political systems and societal contradictions make India a distinct South Asian nation. The political landscape of India is known for its rich diversity. Various political ideologies and hundreds of political parties' coexist in this system. The southern Indian state of Kerala has always attracted attention for a wide variety of reasons, including some distinctive characteristics like democratic socialism, a widely researched public action model, a high human development index, etc. to name a few. Kerala has a vibrant and lengthy tradition of mass mobilizations, which started in the early twentieth century and created several socio-political movements in the state. The various forms of protest struggles and the presence of progressive public sphere institutions in the state contributed considerably to formulating one of the best liberal democratic systems within the Indian Union. Additionally, it is also credited with a lively and socially committed press. Scholars of media and politics position Kerala as a classic model of politicization, spreading to large sections of the population and creating a newspaper-reading culture. The social scientists who have studied Kerala society credited public action is the key behind the social transformation of Kerala. Dreze and Sen (1989) write that Public action refers not only to the activities of the State, but also the "social actions taken by members of the public," which are both "collaborative," through "civic co-operation," and "adversarial," through "political opposition and social criticism." Social criticism through various forms played an integral role in cultivating a socially responsible political system in Kerala. The state is also known for its high levels of political consciousness among its public. This has generated a tradition of continuous political criticism through various forms. One can easily credit this culture to art forms, which originated in ancient Kerala like Ottam thullal , Chakiar koothu , etc. This paper will examine the Malayalam social media troll handles and daily political satire programs on news channels to understand its influence and role in making Kerala, India a tolerant political system.

Religious Militancy in Pakistan: A Historical Perspective

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Muhammad Irfan Mahsud (*National Defence University Islamabad*)
irfanmahsud@ndu.edu.pk
Pakistan

The emergence of militant/violent organizations in the 21st century possess a serious threat to Pakistan's internal security. The paper attempts to investigate causes of militancy in the contemporary Pakistan. It details Zia's Islamist policies in the 1980s and its contribution in the radicalization of socio-political institutions of the state. The radicalization of the education system and legal structures nurtured militant mindset. The support to religious political parties and militant organizations in the 1980s has direct impacts on the socio-political profile and security settings of Pakistan. It also examines the negligence of the successive regimes in the 1990's towards the growth of religious militancy. The paper analyses counterterrorism strategies of Musharaf regime and its impacts on the law and order situation.

KEYWORDS: Militant/Taliban Groups, Religious Elite, Extremism, Madrassas, Jihad, Mullah

Escalating State to State Conflicts in South Asia and Alternatives for Peace Building

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Muhammad Naeem (*Change thru Empowerment International, Pakistan*)
mnaeem268@gmail.com
Pakistan

The South Asian context shows that armed conflicts are adversely impacting the development of humans and threatening their survival. During past three decades, inter-states or intra-state conflicts have risen significantly, affecting the economies, cultural heritages and social dynamics globally. South Asia is at the edge of nuclear disaster given two nuclear powers, India and Pakistan, continuously failing to reach to resolution to their conflicting issues including Kashmir. Tension between Afghanistan and Pakistan is heightening with every lapsing moment. The other side of the regional peace maze seems more complicated with ongoing proxy war tactics in Pakistan, Afghanistan and India. International interests in the region, global war against terrorism and cross-border interferences by neighbors keep denting every little step taken towards peace building and defusing the war-mindedness of the political and military leaderships. Rising poverty level, degrading social status and reduced international support for development to the South Asian countries are further worsening the living conditions of South Asian countries. With manifold internal governance issues, major chunk of already scarce resources is directed towards the defense budget, leaving very little or no room for human development. The situation seems further horrifying when the analysis narrowed down to vulnerable populations including children, women, elderly and minorities. In such context, this proposed paper aims to analyze causes and consequences of escalation in state-to-state conflicts in South Asia focusing on Afghanistan, Pakistan and India cases. Furthermore, this paper will look for alternatives for catalyzing the peace in the region with the belief that these possible alternatives will open the avenues for peace process and defusing the conflicts in South Asia to allow states to focus more on their human development. Methodologically, this paper will be based on qualitative content analysis method. Data will be gathered from secondary sources including scholarly books, national and regional reports, international reports, selected national dailies from the case countries, and relevant journal articles. The World Bank's Conflict Analysis Framework (CAF) will be used to develop analytical framework of this paper. The data and findings will be triangulated and verified from multiple sources. In conclusion, the paper will highlight the efforts from international actors, including UN, assess the use international forum by conflicting states, and evaluate the solutions or agreements into tangible actions. We are well aware that states' lack of interest in peace building and human development, and their role as the protective of their historic political and religious ideologies will lead the World to another possible nuclear turmoil of human history with irreversible consequences for the global peace. Thus, this paper is relevant to assess the conflict situation and come up with the list of possible alternatives to promote peace in South Asia region.

Key Words: South Asia, Conflict Analysis, Alternatives to Peace, Peace building in South Asia, Afghanistan, Pakistan, India

Ethnic Restaurants context of Sustainable Tourism and Gastronomy: A Theoretical Analysis

TOURISM / TURİZM

Mustafa Doğan (*Batman University*)
mustafa.dogan@batman.edu.tr
Turkey

At a time, when international human mobility is increasing all over the world, ethnic restaurants attract attention as spaces of cultural-ethnic diversity and places where different cultures get to know and experience each other. The study has focused on analyzing the conceptual framework via the literature at the theoretical level and discussing the ethnic restaurants on the axis of sustainability. In this context, as a part of food and beverage businesses ethnic restaurants have played a functional role that is very important for the sustainability of tourism destinations. It has been seen that ethnic restaurants are mostly fed by international migration and integration processes; it has been determined that there are different variations in local, regional, and international geographical planes, however, it is an important sustainable tourism element in terms of rediscovering, protecting, and carrying the cultural heritage to the future. Ethnic restaurants are developing around the world, both numerically and in diversity while it also develops tourism destinations. At this point, it is seen that ethnic restaurants support the sustainable gastronomy and gastronomy tourism with its products and services.

Key words: Ethnic Restaurants, Sustainable Gastronomy, Sustainable Gastronomy Tourism

An Examination of Young Consumers' M-Commerce Adoption Antecedents: A Structural Equation Modeling (SEM) - Neural Network Approach

MARKETING STUDIES / PAZARLAMA ÇALIŞMALARI

Murat Burucuoğlu (*Ondokuz Mayıs University*)
Özgür İcan (*Ondokuz Mayıs University*)
murat.burucuoglu@omu.edu.tr
Turkey

Electronic commerce has gradually evolved to mobile commerce and recent development in mobile commerce amplifies the need of investigation on consumer mobile commerce adoption. The purpose of this study is to examine the factors for consumers' mobile commerce adoption. For this purpose, we take into account mobile commerce adoption literature and empirical study related to perceived usefulness, trust, mobility, personal innovativeness. For this aim, we prepared mobile commerce adoption literature and empirical study related to perceived usefulness, trust, mobility, personal innovativeness. A multi-state analytic approach was proposed whereby the research model was tested using structural equation modeling (SEM), and the results from SEM were used as inputs for a neural network model. The results showed that perceived usefulness, trust and personal innovativeness have significant effects on young consumers' mobile commerce adoption. According to neural network analysis, it was shown that a simple feed-forward ANN architecture which can handle the underlying non-linearity was enough to successfully predict young consumers' mobile commerce adoption. According to sensitivity analysis trust, perceived usefulness and perceived innovativeness are significant predictors of mobile commerce adoption respectively. There are minor differences between SEM and ANN results.

Crisis of Multiculturalism in Europe: Reflections on Theory and Practice

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

N. Nevra Esentürk (*Yalova University*)
nesenturk@yalova.edu.tr
Turkey

The EU has faced with numerous crises in recent years. The Eurozone crisis, with its economic and social impacts, political crisis following the influx of refugees and migrants threaten not only solidarity among the member states but also undermine their commitment to pluralism as a core ideal. These developments feed the rise of right-wing populism creating mounting opposition to diversity in the EU. Thus, since 2010, several core EU leaders have stated the crisis of multiculturalism in their countries. In this paper, upon the historical development of multiculturalism in Europe, the EU's current troubled relationship with cultural diversity is discussed with respect to the theoretical and practical implications. It is argued that the populist political discourses and the neoliberal dynamics enhance the social, political and economic strains within EU countries' religious and cultural differences.

Eastern Thinkers Question the European Philosophical Canon:
PHILOSOPHY / FELSEFE

Nadia Harhash (*Universitat Autònoma de Barcelona*)
nadiaharhash@yahoo.com
Palestine

The problem of enforcing Western Ideals on Eastern Societies, by discussing the outrage that resulted in the Palestinian Society against activating \or enforcing CEDAW, by bringing to the discussion the problem of colonizing philosophical practices and its contribution to the deterioration of women's rights as an example, in Palestine.

Liberal Theory: Need for a Fresh Look

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Naresh Dadhich (*University of Rajasthan*)
nareshdadhich@gmail.com
India

After John Rawls argued that Justice should be the basis of a liberal state, Liberal theory swirls around justice, its various interpretations, its limitations, and its well-grounded reason. Around 2010, the cracks in the invincibility of liberalism became visible. Receding democracy, rising conservatism, identity politics, protectionism, curtailment of freedom, rise of authoritarian leadership, and crisis in governance are contributing in the decline of liberalism in the recent times. Are we heading towards post liberal world or we need to reorient the philosophical bases of liberalism to rejuvenate it? The paper deals with these new trends with a fresh approach and provides a possible solution for saving human values of individual dignity, freedom, equality, fraternity, and peace by exploring the possibility of replacing justice by ahimsa as the philosophical basis of a humanitarian state.

Revisiting the History and Politics of South Africa

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Nesrin Kenar (*Sakarya University*)
Salome Tsikarishvili (*Sakarya University*)
nkenar@sakarya.edu.tr
Turkey

Like other African countries, the Republic of South Africa (from now on South Africa) has been colonized by European states and faced a series of problems after gaining independence from Britain. While other African countries mostly faced problems such as ethnic conflicts and military coups, South Africa faced the problem of racial discrimination. Since the colonial powers colonized the African lands, racial discrimination against the black population was applied by the white population in Africa in general and in South Africa in particular. However, when the National Party government, which came to power in 1948, adopted "apartheid" as an official policy, racial discrimination in South Africa was institutionalized and legalized. All anti-apartheid movements were banned, institutions such as the ANC were closed, and the 'black' leader of the anti-racist struggle, Nelson Mandela, was imprisoned. In February 1990, a comprehensive constitutional reform package was initiated by South African President F.W. De Klerk to end apartheid in South Africa, and all major apartheid laws were abolished by 1992. In March 1992, South Africa's white population voted overwhelmingly in a referendum to end apartheid. Nelson Mandela, the 'black' leader of the anti-racist struggle, who has been in prison for more than 27 years, has been released. Undoubtedly, the most crucial reason for the transformation towards the end of apartheid is that the economic costs of apartheid have become unbearable due to the deteriorating economic situation as a result of the sanctions which has been imposed by the international community. As a result of the negotiations between the parties in the 1990-1994 period, a new non-racial constitution has been prepared. The first democratic elections in which blacks had the right to vote and be elected were held in April 1994. South Africa eventually resolved its domestic political problems peacefully, and the democratic process began in the country with the election of Nelson Mandela as the first black president of South Africa in April 1994. The establishment of a democratic system and adopting a liberal constitution have formally "normalized" the state and society. During his time in power (1994-1999), the Mandela government started a transformation process to eliminate the detrimental effects of apartheid by focusing on the reconstruction of the state. However, the detrimental effects and trauma of apartheid can affect the political life and stability of the country in the future. In this context, the purpose of the study is to examine the process of eliminating the economic and social effects of the apartheid period and the democratic transformation process in the post-apartheid period in South Africa and to reveal the factors affecting these processes. In this study, I tend to disagree with the argument that racial discrimination ends with the abolition of racism laws. My argument is that discrimination is not only a legal but also a psychological, social, and cultural phenomenon. Therefore, with the abolition of racism laws, institutional and legal discrimination ends, but cultural and social discrimination continues. In this study, firstly, the historical background of South Africa and the economic, social, and political effects of apartheid policy will be examined. Secondly, by examining the democratization process in the post-apartheid period in South Africa, the factors affecting these processes and their historical roots will be tried to be revealed.

Causes of the Instability in Uganda

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Nesrin Kenar (*Sakarya University*)
Onur Balcı (*Sakarya University*)
nkenar@sakarya.edu.tr
Turkey

African countries, except Liberia and Ethiopia, were colonized by at least one European power. Today, almost all African countries, including Liberia and Ethiopia, who have no colonial experience, face problems such as poverty, corruption, inequality, and political instability, coups, and another form of internal conflict. Uganda became a British colony after the Berlin Conference (1884-1885) and gained independence in 1962. The British colonial administration made several regulations that created fundamental changes in Uganda's political, economic, legal, and educational systems. These regulations led to the social transformation of the country. In addition to the positive effects of the British colonial administration's regulations, there were also deprecating effects on Ugandan society's traditional institutions. In academic studies on Africa, there is an assessment that the colonial powers' arrangements in their colonies under the name of "civilizing mission" were for their imperialist interests. Academic studies tend to show the country's colonial past as the leading cause of conflicts and instability in African countries' post-independence period. Undoubtedly, the regulations made by the British colonial administration shaped the history, politics, and society of Uganda during the colonial period, and these transformations have reflections in the post-colonial period too. As with other societies with colonial experience, British colonial rule's legacy still available on Ugandan society and politics. This study investigates the causes of the problems that affect the stability of the country in the post-independence period in Uganda. The study's main argument is that British colonial rule and its legacy in Uganda is not the only reason underlying the problems such as poverty, corruption, inequality, political instability, coups, and another form of internal conflicts in the post-colonial period. In the study, firstly, the pre-colonial and colonial period of Uganda will be examined. Secondly, Uganda's social, political, and economic structure and the conflicts in the post-colonial period will be examined, and the causes of the instability will be revealed.

A State in Multidimensional Crisis: What is Wrong with Sudan

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Nesrin Kenar (*Sakarya University*)
Necmettin Işık (*Sakarya University*)
nkenar@sakarya.edu.tr
Turkey

Almost all African countries face at least one of the ethnic, racial, and religious conflicts. However, very few African countries have separatist problems and border problems with their neighbors. Sudan's historical experience also differs from other African countries. Although most African countries have been colonized by only one European power, Sudan has been under the influence of Arab and Islamic civilizations throughout history and then colonized by Britain, even have been condominiums. For this reason, the problems Sudan faced in the post-colonial period are much more complex and multidimensional than other African countries. Sudan is the only African country to experience ethnic and religious problems as well as separatist problems, and border problems with its neighbors in the post-colonial period. In addition, there are problems such as the Arab-African divide, inter-communal rivalry, tribal strife, the presence of non-state armed groups, military coups, insufficient democracy, lack of constitutional and constitutional institutions, and weak economic development in Sudan. The aim of this study is to examine the developments and the causes of the conflicts Sudan faced in this process after gaining independence. The central hypothesis of the study is that the failure of the state-building process underlies the roots of the internal conflicts and separatist movements in Sudan. In the study, firstly, the historical experiences of Sudan in the colonial period are examined. Secondly, political instabilities and separatist movements that emerged in the post-colonial period in Sudan are investigated. Then, it is revealed that the role of Sudan's colonial heritage in shaping the country's future and during the process of state-building and nation-building in the post-colonial period, country governments worsen the issue of ethnic origin and religious differences in the heterogeneous society in the country. The study also examines South Sudan and Darfur's problem, which are the separatist movements in Sudan.

Integration Problems in the Application of International Accounting Standards: The Case of Azerbaijan

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Nicat Mammadov (Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan)
mammadov.n@gmail.com
Azerbaijan

Dünya genelinde küreselleşmenin etkisi neticesinde artık ticari faaliyetlerin sınır tanımaz duruma gelmesine neden olmuştur. Bu etkiler ile birlikte şirketler artık ulusal olmaktan çok uluslararası arenaya açılmaya olanak sağladı. Tüm bu gerekçeler ile artık muhasebenin dünya genelinde farklılık göstermesi ticari faaliyetlerin yürütülmesinde zorluklar yaratmaktadır. Bu durumda artık muhasebenin ortak ve tek bir dilde konuşulması çözüm yolu olarak görülmektedir. Muhasebenin tek bir standart halinde dünya genelinde uygulanması oldukça zor ve karmaşık bir süreçtir. Her bir ülkenin kendisine özgü sosyo-kültürel, ekonomik, hukuk, dil yapıları vardır. Bu faktörlerin ülkeler arasında farklılık göstermesi muhasebe sistemlerine de yansımaktadır. Tüm bu gerekçelerin fonunda ortak bir muhasebe standartlarının dünya genelinde uygulanmasında, entegrasyonunda yaşanan sorunların kaynağını bu gibi sorunlar oluşturmaktadır. Ülkeler arasındaki bu farklılıkların ortadan kaldırılması için 1973 yılında uluslararası muhasebe standartları kurulu (IASB) uluslararası muhasebe standardı (IAS) ve uluslararası finansal raporlama standardını (IFRS) yayınlamıştır. Uluslararası muhasebe standartlarının dünya genelinde uygulanabilmesi, muhasebenin tek bir dilde kullanılmasının muhasebeciler için kolay ve rahat olması ile birlikte bu standartlara entegrasyon da oldukça karmaşık ve zor bir süreçtir. Bu çalışma uluslararası muhasebe standartlarının entegrasyonunda karşılaşılan sorunları ve bu sorunların neden kaynaklanmasını özellikle Azerbaycan ekonomisinde bu standartlara geçiş sürecinde yaşanan sorunları açıklamayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak uluslararası muhasebe standartlarına entegrasyon sorunlarının kaynağını hangi faktörler oluşturduğunu araştırırken sosyo-kültürel, siyasi, ekonomik ve hukuk yapıları gibi faktörleri göz önünde bulundurulması gereken önemli konulardır.

Forecasting Exchange Rate Series Using Box-Jenkins Methodology

ECONOMICS / İKTİSAT

Nihal Mirzaliyev (*Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan*)
nihal.mirzeliyev003@gmail.com
Azerbaijan

This paper conducts a United State dollar/Turkish lira rate forecast by ARIMA method using 116 observations and compares the actual data with developed forecasts using time series analysis over the period from 1990 to 2018. This paper introduces ARIMA model with using the steps to forecast foreign exchange rate between United State dollar/Turkish lira. The main goal of this paper is to apply the ARIMA model for forecasting and after having forecasted exchange data to check the suitable level of ARIMA model for forecasting exchange rate and the results show that ARIMA model is suitable for estimating exchange rate for that particular period of time.

Forced Human Being, Abandoned Values: Education in Northern Cyprus after Covid-19

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Nuran Öze (*Arkin University of Creative Arts and Design*)
Serdar Dikmen (*Near East University*)
nuran.oze@arucad.edu.tr
Northern Cyprus

While daily life started in its normal circumstances in Northern Cyprus on March 10, 2020 and education continued in its usual routine, all educational institutions were closed at noon with a sudden decision from the state authorities. With the declaration of Covid-19 as a pandemic by the World Health Organization (WHO) on March 11, 2020, many institutions and organizations had to close as well as educational institutions. Without any mental or physical preparation, the decision to switch from formal education to online education was made at once. This transition, which was tried to be made without considering the next step, questioning and preparing the necessary infrastructure and facilities, constituted the first dimension of uncertainty. Contrary to the understanding of modern society and democracy established at the end of the 19th century, with Covid-19, people agreed to these decisions without the right to speak. In order to manage the crisis environment that emerged with Covid-19, it was tried to switch to the distance education model as much as possible. In the first place, transition to online education was defined as an effort to save the moment, but later it started to be considered as an alternative to a sustainable education. This confirms the acceptance that every crisis comes with opportunities and that every opportunity produces solution alternatives with it. Face-to-face and online education opportunities are still uncertain due to the strain of economic conditions in Northern Cyprus. The second dimension of the uncertainty is, the 2020-2021 academic year starts online in primary and secondary education as of September 1. Since there is no medical solution to the virus, the uncertainty process is prolonged in the transformation process from formal education to online education and due to the absence of pandemic hospitals in Northern Cyprus. As the end of September approaches, there is still no clear decision on how to continue education at primary, secondary and university level. The aim of this study is to understand the ongoing uncertainties with the radical change and transformation experienced in the education system with Covid-19. Inappropriate infrastructure, superstructure, economic conditions, socio-cultural structure ensure that uncertainties in both dimensions in the field of education continue. These uncertainties deepen the inequality across the society. Children and young people forced into online education; trainers and teachers trying to adapt to online education; parents who are forced to both work and teach; seniors who have to use technology while keeping an eye on their grandchildren; children and young people who lack technological opportunities due to financial conditions; and for parents who cannot find a place to leave their children while they have to work, all values related to education have transformed.

Influence of Coronavirus on The Tourism Sector on The Example of Uzbekistan TOURISM / TURIZM

Nurkhodzha Akbulaev (*Azerbaijan State University Of Economics (UNEC)*)
nurhoca@gmail.com
Azerbaijan

On January 30, 2020, the World Health Organization recognized the outbreak of the new coronavirus as a public health emergency of international concern. On February 11, 2020, the disease was called the new coronavirus disease. The outbreak of the virus can affect the global tourism industry, starting from China itself, where tourism accounts for about 11% of the country's GDP, and ending with the countries of Southeast Asia, Europe and the USA, which are popular among Chinese. Coronavirus affected the tourism sector of Uzbekistan in the form of suspension of transport links. Tourists who have purchased certain services (transportation, accommodation, excursions) are entitled to apply for the return of their cost at the place of purchase of services. At this stage, reasonable forecasts about the development of a pandemic in the territory of the Republic of Uzbekistan by the end of 2020 are screened out, however, at the moment it is possible to talk about the crisis in the tourism sector and the need for its recovery after the end of the pandemic and the opening of borders and transport links. The new type of coronavirus epidemic has already had an unusually strong impact on the global economy, which is already beginning to affect the economy of Uzbekistan. The negative economic consequences are likely to be quite long. The peculiarity of the tourism sector as an object of government of the Republic of Uzbekistan can be called the inability to measure certain goals and the difficulty in their initial designation. Due to economic problems, the demand for the cheapest tours will increase - people will save on the duration of trips, choose the most affordable destinations. The popularity of organized package tourism, apparently, will continue to decline, and this will contribute to concerns about the safety of leisure in hotels. The process of business development after the end of the pandemic in the tourism sector can be facilitated by the integrated implementation of such measures and measures as the development by local authorities of additional regional programs to support the tourism business, and equal information support for entrepreneurs and the public about the tourism industry. In the framework of this article, the author reveals aspects of the influence of coronavirus on the tourism sector using the example of Uzbekistan.

Politics of the PRC in the Black Sea Region: The Economy as a Principal Political Instrument

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Olga Brusylovska (*Odessa Mechnikov National University*)
brusylovska@onu.edu.ua
Ukraine

This study will focus on the impact of strengthening China's position in the Black Sea region. Beijing is placing its main bet on its most competitive resource – economic influence with future intents to deploy a progressive expansion in domestic markets. By proposing the “One Belt, One Road” initiative China is increasing its economic presence and developing humanitarian ties. COVID-19 pandemic is an excellent example of Chinese economic diplomacy. Accused of trying to hide the essence of an issue, China has launched its ‘mask diplomacy’ to portray itself as a responsible international actor. China has started to assist in various forms due to its economic capabilities. President Xi Jinping promised that when the vaccine will be ready, it will become available for everybody. The Russian side sees the activation of China's entry into the Black Sea region market as an economic threat because Russia could become not only an outback of Europe but also an outback of China. The PRC is well aware of the situation and manipulates the Black Sea region countries' interest in creating a new support point for its global policy. On this basis, China is pragmatically considering the space between the Black Sea and Central Asia as a potentially profitable investment of its political and economic resources. Beijing does not interfere in states' internal affairs, which is perceived by them as a sign of respect and inspires them for more comprehensive cooperation. Today and in the nearest future, Beijing will primarily rely on its most competitive external resource – economic power.

Keywords: Politics, PRC, the Black Sea Region, Economy.

Transition of Kazakhstan and Uzbekistan: Gradual Reform Path vs Shock Therapy

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Özge Öz Döm (*Ankara Yıldırım Beyazıt University*)
Gamze Kargın Akkoç (*Ankara Yıldırım Beyazıt University*)
ozgeozdom@gmail.com
Turkey

This paper aims to analyze the political-economic transition of Central Asian countries of Kazakhstan and Uzbekistan with a comparative perspective. It also aims to explore the economic reforms of Kazakhstan and Uzbekistan for establishing market economy since the collapse of Soviet Union. This study plans to explore the unique conditions and initial economic differences of these countries by paying attention to the political and social dynamics affecting this process. These countries chose different paths to transform their countries from command economy to market economy; while Kazakhstan adopted shock therapy, Uzbekistan followed the gradual reform path to make sure the political and social stability. It is seen that, in the short run, Uzbekistan benefited from gradual steps towards market economy; however, the country stayed behind the Kazakhstan at the long run. After almost 30 years of Soviet dissolution, this study claims that the reasons of the differences among economic success of these countries are the result of not only these preferences, but also institutional conditions and economic differences of the countries in the first stage.

Postmodern Aspects in Organizational Structures

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Pınar Çömez(*Düzce University*)
pcomez@gmail.com
Turkey

Sürekli olarak gelişen teknolojiler ve örgüt yapısı arasındaki uyum, başarılı olmak isteyen bir organizasyon için vazgeçilmez bir bütündür (Raymand, Pare ve Bergeron, 1995, s. 3-16). Giderek artmakta olan rekabet ortamı ve ekonomik krizlerle başa çıkabilmek için teknolojiyi kullanmak küresel piyasada önemli hale gelmiştir (Gagnon ve Dragon, 1998, s. 19-31). Örgütlerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri ve varlıklarının sürdürebilmeleri için çevreleri ile uyum içerisinde olmaları ve gelişen teknolojiyi yakından takip etmeleri gerekmektedir. Sanayi devrimi ile birlikte gelişmeye başlayan örgütsel yapılar, ekonomiyi, sosyal yaşamı, kültürel hayatı, müşterileri ve rakipleri etkilemiştir (Aksay, 2015, s. 111-128). Bilgi teknolojilerinin sürekli olarak gelişimi ve küreselleşme ile birlikte giderek bilgi toplumları oluşmaya başlamıştır (Aksay, 2015, s. 111-128). Bilgi toplumlarının oluşmasıyla örgüt yapılarında da değişimler yaşanmıştır. Yeni teknolojiler sayesinde insanların çalışma şekilleri değişmiş, yeni endüstriler ortaya çıkmıştır (Demir ve Okan, 2009, s. 57-72). Bilgi teknolojileri hem üretimi hem koordinasyonu etkilemiş ve işletmeler bu yeni teknolojiler karşısında organizasyon yapılarını ve uygulamalarını yeniden oluşturmuşlardır (Raymand, Pare ve Bergeron, 1995, s. 3-16). Teknoloji ile birlikte teknik sorunların yönetimi, yeniliklerin takip edilmesi gibi konuların çözümü için de yeni yöntemler geliştirilmeye çalışılmıştır (Demir ve Okan, 2009, s. 57-72). Bu yeniliklerin takip sürecinde örgüt yapısının yeniden şekillenmesi de önemli hale gelmiştir. Çünkü iyi oluşturulmamış bir örgüt yapısı, işletme performansına olumsuz şekilde etki etmektedir (Demir ve Okan, 2009, s. 57-72). İşletmenin performansını arttırmak ve daha verimli bir iş ortamı yaratmak için, gelişen teknoloji çerçevesinde örgüt yapısının iyi oluşturulması gerekmektedir (Demir ve Okan, 2009, s. 57-72). Teknoloji, toplum, ekonomi, sosyal hayat vb. alanlardaki değişimler postmodern yaklaşımı ortaya çıkarmıştır (Babacan ve Eriş, 2006, s. 89-110). Örgütler de varlıklarını sürdürebilmek için bu değişimleri takip ederek yenilenmektedir (Babacan ve Eriş, 2006, s. 89-110). Bu çalışmada postmodernizm çerçevesinde teknolojinin ve örgüt performansının örgüt yapılarına etkileri incelenmiştir.

Understanding Peace and Conflict in South Asia

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Rajib Timalisina (*Tribhuvan University*)
rajib.timalisina@dcpds.tu.edu.np
Nepal

In South Asia, ensuring protection from various forms of abuse and exploitation is a challenge, especially for girls and women who are at risk of gender-based violence and multi-layered discrimination. Youth are often targeted and perceived as instigators during conflicts, and their roles as peace-builders go unrecognized. They are also rarely engaged meaningfully in decisions affecting their everyday lives. In post-conflict countries, peacebuilding is often a stated aim of education curricula, but often educators lack pedagogical approaches and resources for this purpose. Majority of theories, knowledge and teaching methods in conflict and peace studies at universities as well as in schools are borrowed from the western scholarships. Such approaches are often not adapted to local contexts. The indigenous and local cultural practices regarding to conflict and peace studies in South Asia are under-researched and under-served compared with other regions of the world. Without knowing the knowledge base of local context in conflict and peace, it's almost impossible to address the structural exclusion and conflict-affected contexts. Thus, this paper aims to explore the understanding of "conflict" and "Peace" in local context of South Asia. The researcher has used the qualitative eclectic research approaches. Data from both primary and secondary sources are used. The researcher conducted the content analysis of texts, literatures and secondary published materials. Similarly, the researcher conducted key informant interviews with more than 23 respondents from Pakistan, India, Nepal, Bangladesh and Sri Lanka. This paper concludes that the western scholarship often portray that young people of South Asia region in binary positioning as "troublemakers" or "peacemakers", as vulnerable "victims" in need of "saving" or "threats" in need of "containing" (Burman, 1994; McEvoy, 2006). Such representations are based on problematic assumptions about youth propensity to violence and radicalization, which not only lack evidence, but also fail to account for structural inequalities, including the lack of economic, educational and political participation of young people, and neglect the views and perspectives of South Asian knowledge production. From ancient time, Nepal has connection with the word "Peace". Gautam Buddha was born in Nepal about 2500 years ago who was enlightened intellectual of peace in Asia region. Nepal is rich in history of peace enlightenment, speeches and practices since ancient time through the presence of many saints, religious leaders, and philosophers. Even if we evaluate the dynamics of the conflict and peace process in Nepal, this country provides an interesting case study for peace research.

The Mediating Role of Repurchase Intention in the Effect of Customer Engagement on Customer Loyalty

MARKETING STUDIES / PAZARLAMA ÇALIŞMALARI

Resul Öztürk(*Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi*)
drrslozturk@gmail.com
Turkey

Tüketicilerin değişen satın alma davranışları açısından çevrimiçi platformlar özellikle de tüketiciden tüketicie pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştiği platformlar her geçen gün daha önemli hale gelmektedir. Bununla birlikte müşterilerin adanmışlığı müşterilerin yeniden satın alma niyetlerinin ve sadakatlerinin oluşmasına etki etmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı tüketiciden tüketicie çevrimiçi pazarlama platformlarında müşteri adanmışlığının müşteri sadakati üzerindeki etkisinde yeniden satın alma niyetinin aracılık rolünün tespit edilmesidir. Çalışma kapsamında Konya ilindeki çevrim içi satın alma davranışında bulunan basit tesadüfi örnekleme yoluyla 578 tüketici üzerinde anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmada SPSS 23.0 paket programı kullanılarak araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler Baron ve Kenny yöntemini esas alan çoklu regresyon analizi ile aracılık modeli incelenmiştir. Çalışma sonucunda müşteri adanmışlığının yeniden satın alma niyeti ve müşteri sadakati üzerinde pozitif yönlü etkisi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yeniden satın alma niyetinin müşteri sadakati üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın amacı kapsamında müşteri adanmışlığının müşteri sadakati üzerindeki etkisinde yeniden satın alma niyetinin kısmi aracılık rolünün olduğu bulunmuştur.

Evaluations of Consumers towards Consumer to Consumer (C2C) Marketing Platforms

MARKETING STUDIES / PAZARLAMA ÇALIŞMALARI

Resul Öztürk (*Necmettin Erbakan University*)
drrslozturk@gmail.com
Turkey

İletişim olanaklarının gelişmesi yeni ticaret araçlarının doğmasına neden olmuştur. Geleneksel pazarlama araçlarının yanı sıra çevrimiçi ortamlarda yapılan pazarlama faaliyetleri tüketicilerin bilgiye ulaşma ve ürün alışverişini sağlama açısından hem işletmelere hem de tüketicilere kolaylık sağlamaktadır. Özellikle tüketicilerin birbirleri ile etkileşimini esas alan tüketiciden tüketiciye pazarlama faaliyetleri tüketici memnuniyetinin oluşmasında önemli hale gelmektedir. Özellikle çevrimiçi platformlar aracılığıyla yapılan satın alma faaliyetleri sonucunda müşteri memnuniyetinin sağlanması kullanılan platformların teknolojiye hazırlığı, bu platformların tüketiciden tüketiciye pazarlama faaliyetlerindeki işlevselliği ve tüketicilerin bu platformlara olan güvenine bağlıdır. Bu noktada bu çalışma kapsamında tüketiciden tüketiciye pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirildiği çevrimiçi platformlara yönelik tüketicilerin teknolojiye hazırlık düzeyleri, tüketiciden tüketiciye pazarlama faaliyetlerinin işlevselliği ve bu faaliyetlere duyulan güvenin tüketici memnuniyeti üzerindeki etkisi incelenmiştir. Basit tesadüfi örnekleme yoluyla Konya ilinde tüketiciden tüketiciye pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirildiği çevrimiçi platformlardan alışveriş yapan 839 tüketici üzerinde anket uygulaması yapılmıştır. Araştırma sonucunda tüketicilerin teknolojiye hazırlık düzeylerinin tüketiciden tüketiciye pazarlama faaliyetlerinin işlevselliği ve bu faaliyetlere duyulan tüketici güveni üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisi olduğu, tüketici güveninin de müşteri memnuniyeti üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

The Importance of The European Court of Justice

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Riaan Eksteen(*University of Johannesburg*)
reksteen@swakop.com
South Africa

The ECJ occupies a prominent place in the structure of the EU. Its role cannot be ignored and must be recognized. Its complexity is embedded in a structured system that requires both a legal and a political understanding and appreciation. Today the ECJ is a powerful supranational court. It derives its extensive authority from interpreting EU law. In this respect it plays a key role in developing the laws vital for promoting and guarding EU affairs. Judicial review is not only exercised to determine whether national laws are consistent with European law, but, most importantly, to declare illegal any EU or national law that violates any EU treaty. The Court established the doctrine of supremacy of EU law. Then the doctrine of direct effect followed. The political impact of these two maxims has been crucial. No study of the EU legal system and of the impact of ECJ's rulings is ever complete without due attention paid to the Kadi cases. The Court's rulings are influential and they advance a major aim of the Union, namely integration. Its mandate has evolved and been secured through a series of Treaties. The ECJ perceives itself as the custodian of these Treaties and thereby retains a maximum degree of judicial power to interpret them. The Court does not define the Union's objectives. It accepts them as determined by the political institutions and the dominant Treaty. The Treaty of Lisbon is that guiding treaty and as such has become the pivotal point in European integration and its foreign relations with the overall aim to ensure that the Union shall be perceived as one unit, speak with one mouth, and implement consistent policies. This Treaty has not reduced the importance of the ECJ in any way. On the contrary, its role has expanded.

Self-determination and the Role of the United Nations in the Resolution of the Kashmir Dispute

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Rizwan Ali (*University of Massachusetts*)
RALI@UMASS.EDU
Pakistan

Kashmir is a disputed area located in the north of Pakistan, northwest of India, and west of China. It is also a matter of unending conflict between India and Pakistan, pushing them to spend billions of dollars on defense. Immediately after the 1947 independence of India and Pakistan from the British Empire, the Kashmir dispute initiated when the Maharaja of Kashmir signed an instrument of accession to India. This accession was not acceptable for Pakistan because the Kashmir state was a Muslim majority population. After the tribal raid in Kashmir, India eventually took the matter to the United Nation's Security Council, where resolutions were passed but none were fruitful. Initial resolutions had given the right of self-determination to the Kashmiri people itself via U.N.-monitored plebiscite. Leaders from Pakistan, India, and the United Nations were hopeful during the initial times. But, over time, the enthusiasm of all stakeholders toward resolution faded away, leaving the region in perpetual conflict. Neither Pakistan nor India pursued U.N. resolutions with true spirits. This paper will highlight how the people of the entire Kashmir under the control of India, Pakistan and China were ignored during the critical decision-making process with the result of chaos not only in Kashmir but in the entire region of the Indian sub-continent. Both primary and secondary data collection tools will be used. The researcher is collecting data on this subject because currently, it is the center of his Ph.D. thesis. The researcher, during his stay in the U.S. and especially in Washington D.C., will also share his observations on how Pakistan internationalizes the issue and wants the U.S. to play a role as a superpower.

The Perceptions of Albanian Citizens on The Journey of The Republic of Albania in The Integration To The European Union

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Romeo Terolli (*Fan S.Noli University*)
romeo_terolli@hotmail.com
Albania

The process of integration of the Republic of Albania in the European Union is an aspiration of the Albanian people since 1990 with the change of the political system in the country. Euro-integration poses a number of challenges, some of which Albania has gone through, and a multitude of challenges that it will have to go through from the moment the negotiations are opened until the full membership in the union. The aspirations of the Albanian people have been positive for the integration of the country, however the political and economic developments have not enabled the membership to date with full rights. The purpose of this research paper is to identify the perception of citizens regarding the progress and commitment of the Republic of Albania in the process of Euro-integration. The perception is related to the identification of performance, opportunities, capacities, achievements, costs, benefits and impact that this process has had on Albania's progress in Euro-integration. The methodology used in this paper is a mixture of qualitative, analytical approach. The qualitative approach will be used in the analysis of Albania's journey in the European Union and the analytical will be based on the attitudes and perceptions of citizens and experts regarding the Euro-integration process. For the citizens, the importance of the country's participation in the European Union is necessary. The perception of the citizens is that Albania has benefited from the engagement in the Euro-integration process, but they emphasize that there is a lack of capacity to carry out this process. They believe that the integration process will effect on improving the democracy, education, culture, free movement, the efficiency of institutions, the economic and justice system. For the experts, the process of integration into the European Union is assessed positively in several areas which are related to the approximation of legislation, free movement of goods and capital and regional security. The issues of justice, economy, the level of democracy and social and employment policies remain in problematic standings. In their positions, the Euro-integration process is not one-sided, in other words for Albania this process will not be the result of its work, but the internal consumption of the European Union regarding the integration of many countries in this union should also be assessed.

Archaeological Expeditions In The Highlands Of West Antalya: Following The Footsteps of Transhumance In Antiquity

ARCHAEOLOGY / ARKEOLOJİ

S. Gökhan Tiryaki (*Akdeniz University*)
gtiryaki@akdeniz.edu.tr
Turkey

Antalya rests on a large piece of land in Southwestern Turkey that brings Mediterranean and Alpine landscapes together. This particular scene has a considerable impact on both physical and cultural geography of the region that caused diverse types of subsistence economy since prehistoric times. In that regard, the inhabitants of ancient Lycian, Milian, Pisidian, Pamphylian and (Rough) Cilician cities exhibit more difference than their experienced particularities, which made Antalya an attractive area of research for archaeologists since the 19th century. These researches, however, have achieved to reveal an extensive knowledge on the coastal cities while paying little or almost no attention to the historical and archaeological backgrounds of mountainous uplands. Hence, accumulation of present research on West Antalyan highland plateaus has useful references to demonstrate this case. Such that, the region is still maintaining its archaeological characteristic as “terra Incognita”, as it is already noted by M.J. Mellink in the early 1960s. The present study focuses on the archaeological landscape of the upland plateaus of Pisidian, Milian and Lycian in the light of recent discoveries obtained from the field surveys that appeared after a long period in the region. Here, it is aimed to contribute to the ongoing research by focusing on the different periods of time within the scope of the archaeological and historical background of the transhumant pastoralism in the region.

Cruise Tourism as One of the Ways to Develop the Tourism Sector in the Caspian TOURISM / TURİZM

Saadat Gandilova (*Azerbaijan State University Of Economics (UNEC)*)
s.gandilova@unec.edu.az
Azerbaijan

This article is devoted to the development of cruise tourism as a type of tourism in recent years, the development of cruise tourism in the Caspian Sea. The concept of cruise tourism is given. The unique characteristics of the Caspian Sea are considered. Until now, there is a dispute between scientists that it is a lake or sea. Next is the itinerary: Azerbaijan, Russia, Kazakhstan, Turkmenistan, Iran. The article gives a brief analysis of the local attractions of each of these countries, unique architectural structures, their history. The climate of the countries, their nature, local population, national composition is considered. Advantages of cruise travel, opening of the cruise line from Azerbaijan on the Caspian Sea are considered. A brief description of leisure on a cruise ship: cinema, theater, gym, spa salons, casino, show program. There is also a pastime in the port cities: sunbathe on the beach of the port city, go shopping or go on excursions, and you can just walk around the city. The economic benefits of cruise travel on the Caspian Sea are analyzed, the facts are given that for tourists the coast of the Caspian Sea is not worse than the coast of the Black sea, but the cost of rest is much lower

CHP's New Style Opposition Against the "Surprise" Acts of the Power in Recent Times: Spontaneism? Is it inertia?

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Sabır Güler Selvi (*Mersin University*)
gulersabir@yahoo.com.tr
Turkey

Gerek 2016-2018 arasındaki OHAL döneminde gerekse Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin yürürlükte olduğu günümüze kadarki iki yıllık süreçte Ak Parti iktidarının birçok uygulaması ve yürürlüğe koyduğu düzenlemeler karşısında CHP'nin bir anlamda "kendiliğindencilik", diğer anlamda "eylemsizlik" veya "sinizm" olarak nitelendirilen bir muhalefet stratejisi izlediği gözlenmektedir. Bu kapsamda şu gelişmeler örnek olarak sayılabilir: Nisan 2017'de milletvekilliği dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda yapılan düzenlemeye "Anayasa'ya aykırı olmasına rağmen evet" oyu kullanılması, Ekim 2019'da Irak ve Suriye'ye asker gönderilmesi konusunda "içimiz yana yana" denilerek "evet" oyu kullanılması, CHP milletvekili Enis Berberoğlu ile iki HDP milletvekilinin milletvekilliklerinin düşürülerek tutuklanmalarına karşı HDP'nin gerçekleştirdiği protesto yürüyüşüne "provokasyon olur" gerekçesiyle destek verilmemesi, çoklu baro olarak adlandırılan ve baroların durumunda köklü değişiklikler yapan düzenlemeye karşı günlerce gündemde kalan baro başkanları ve avukatların yaptığı yürüyüşe aktif bir destek verilmemesi, Ayasofya'nın cami olarak yeniden ibadete açılması konusunda sessiz ve hatta destekleyici sayılabilecek tavır alınması ve son olarak İstanbul Sözleşmesi'nden iktidar kanadında yükselen imzanın geri çekilmesi çağrıları ve buna karşı her kesimden kadın örgütlerinin etkin muhalefetine de aktif bir destek verilmemesi. CHP'nin örneklerini saydığımız muhalefet tarzının bazı yazarların adlandırmasıyla "kendiliğindencilik"ten ziyade, "hareketsiz kalıp bekleme" şeklinde bir "eylemsizliğe" tekabül ettiği görülmektedir. CHP'nin bu tavrının arka planında iki temel neden yatmaktadır: Birincisi, uygulamanın konusuna göre "terör yandaşı görüntüsü verme" veya "toplumun çoğunluğunu oluşturan muhafazakâr/dindar kesimi ürkütme" çekincesi, ikincisi ve son dönemlerdeki asıl neden ise ekonomi ve işsizlik konusunda yaşanan ciddi ve önlenemeyen sıkıntılardan dolayı iktidarın zaten "gidici olduğu" düşüncesidir. CHP'nin bu sessizlik ve eylemsizliği, muhalefetin en büyük ve ana bileşeni olarak "iktidar stratejisine" mi denk geliyor, yoksa üzerine düşen ve yetmiş yıldır çoğunlukla yaptığı gibi "muhalefet olma görüntüsü verme", "zevahiri kurtarma" kolaylığına mı? Mart 2019 Yerel Seçimlerindeki stratejinin başarısı dikkate alındığında iktidar hedefi ön plana çıkarken, kurucu parti olarak CHP'nin kendi içerisinde küçük bir "devlet" olduğu gerçeği dikkate alındığında ise ikinci seçenek öne çıkmaktadır. İktidarın başta medya olmak üzere hemen tüm kurumlar üzerindeki baskın gücü ve kamuoyunu belirleme ve yönlendirme konusunda bugüne kadarki becerisi dikkate alındığında, CHP'nin "iktidara bahane vermeme" tutumu anlaşılır olmakla birlikte, aynı iktidarın CHP'nin "kendiliğinden gidecekler" beklentisini de boşa çıkarabilecek düzeyde, bugüne kadar yaşanan birçok krizden bir şekilde çıkabilme başarısı göstermiş olması da gözden kaçırılmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: CHP, Muhalefet, Eylemsizlik

Comparative Analysis of Testing Heteroscedasticity in Nonlinear Regression

ECONOMTERICS /EKONOMETRI

Sakina I. Babashova (*Azerbaijan State University of Economics*)
sbabashova@gmail.com
Azerbaijan

The constancy of heteroscedasticity of estimation errors in classical linear time series is assumed, but in most cases, fluctuation periods are observed. Recent research shows that nonlinear time series models are more successful in explaining real life predictions. Developments related to nonlinear models make a great contribution to the expansion of the fields used day by day in the literature of economy. This study describes methods of determining nonlinear behavior in financial time series and specifically testing volatility using heteroscedasticity tests that are divided into three different groups - linearity tests, tests for autocorrelation, and tests for the presence of ARCH and GARCH effects. The simulation study has been conducted in order to compare Park, Glejser, Breusch-Godfrey LM, White and ARCH LM tests results by virtue of power of test. Using simulation methodology, different numbers of data sets with different sizes were generated in accordance with nonlinear models with different parameter values combinations. Each of heteroscedasticity tests was applied to each of simulated non-linear time series data resulting in test statistics calculation. For comparison, the power of tests was calculated and the advantages and disadvantages of the tests were shown. The simulation results were verified using the comparison of heteroscedasticity tests applied to 11 real different nonlinear data including volatility via the P-Value Method. As a result, the simulation study showed the strongest tests, while the real data study showed them to have low p-values. This shows that the actual data study has proven the accuracy of the results of the simulation study.

Evaluating and Learning the Lessons of Health Journalism Coverage of COVID 19 Pandemic

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Senthan Selvarajah (*Centre for Media, Human Rights and Peacebuilding*)
senthan1@gmail.com
United Kingdom

The role of the international and national media has been widely realized today in the wake of the corona impact around the world, raising the necessary awareness among the people about it, raising attention about appropriate safety measures, and successfully implementing measures taken by governments to reduce the spread and impact of the disease. This underlines the importance of health journalism and the need for research to further develop and reshape it to better respond to the health needs of the societies. In this premise, it is necessary to carry out a comparative study of the health journalism reporting of the international and national media of other deadly diseases in the period prior to the spread of COVID-19 and COVID-19 pandemic reporting. Such a comparative study can help uncover various important information and knowledge about the current state of the health journalism, and enable us to take constructive steps to improve the health journalism and make necessary changes in terms of training, pedagogy and development in line with today's needs. Against this backdrop, this study investigates the corona-related media reporting, especially in two different directions: 1. Examines the international and national media coverage of the COVID 19 pandemic within human rights principles. 2. Investigates why the international and national media have given prominence to the COVID 19 pandemic as the only major challenge facing the mankind, despite the fact that there are many other diseases that kill a greater number of human lives than the COVID 19.

Responsibility to Report (R2R): Exploring a Functional Framework

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Senthan Selvarajah (*Centre for Media, Human Rights and Peacebuilding*)
senthan1@gmail.com
United Kingdom

In this paper, the operation of Human Rights Journalism (HRJ) and Responsibility to Protect (R2P) are explored within the theoretical frameworks of Kant's Global Justice (1963); Galtung's ABC Conflict Triangle (1996); Parlevliet's Iceberg Metaphor (2002), Dugan's Nested Paradigm (1996) and Schirch's Just Peace (2002). These theoretical foundations, on one hand, reinforce each other's aims and expectations, and on the other, provide a common functional understanding for both HRJ and R2P to find their epistemologies, which then identifies five key elements that define the nexus between HRJ and R2P. The five key elements are: 1. Just Cause and global justice advocacy 2. Human Rights-based approach 3. Just peace, peacebuilding and conflict prevention 4. Monitoring and accountability 5. Empowering, mobilising and intervening. These five key elements are characterised as Responsibility to Report (R2R) of the media, as coined by Thomson (2007).

Networking And Intelligence As Key Concepts In Smart Cities Management: The Role Of Ict In Reducing The Urban Dilemmas

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Seyed Reza Naghibulsadat (*Allameh Tabataba'i University*)
naghibulsadat@yahoo.com
Iran

Both of Networking and intelligence are the components and the means of smart cities management .Because they have to be there for effective urban management and in the sense that efficient urban management can best be achieved through intelligence and networking. This research was conducted by surveys and interviews .Our population was the managers of Tehran municipality. The research findings are presented in two sections, General and Specific: It has been found that ICT is critical to solving urban dilemma for sustainable development of smart cities. In effect, many respondents agreed that due to the geographical separation and multifaceted nature of urban sustainable development, it cannot be carried out without ICT's support. The development of information and communication technologies can help to increase the speed of data transmission based on networking, and consequently, it will increase the intelligence of the city, which undoubtedly will reduce the cost of urban management in all areas. Based on the findings of the research, there is a 2-way relationship between networking and the intelligence. And these concepts have a key role in managing smart cities.

Key words: Role of ICT; urban dilemmas; smart cities management; networking; intelligence; quality of life.

Facebook as a News Source: An Analysis

PUBLIC RELATION & COMMUNICATION STUDIES / HALKLA İLİŞKİLER VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI

Syed Inam ur Rahman (International Islamic University)
syed.inamrahman@iiu.edu.pk
Pakistan

Given study “Facebook as a News Source: An Analysis” examines the role of Facebook as a source of information and news for new generation as most of the consumers are relying on social media for getting news. Facebook as a part of social media is now the reliable and trustworthy source of information for users especially youth. Facebook is used by almost every internet user in the world and most of the information is shared via facebook by using its friendly interface and services. The social networking was never as famous as it is in this century and the trajectory of its use has never face drop after it was introduced as an open source free accessible networking site for public. Keeping in view the above cited notion, the researcher explored in depth use of social media, especially facebook as a source of news and how it shapes the opinion by providing easy access to the masses. The purpose of the study was to examine Facebook as a news source, and to investigate what users do to evaluate the trustworthiness of the information provided by Facebook. To considerate what kinds of social media are frequently used as source of information by internet consumers and also how users assess the quality of information from such sources is vital as it will help identifying challenges that users encounter when selecting non-traditional sources of information i.e. facebook. The research method used in the study is survey method, and the questionnaire comprised of close ended questions used as a tool for collection of data from selected sample. The universe of the present research is users of facebook as collection of data from the selected population is easy for the researcher. The research has selected 100 respondents who are direct users of facebook. The respondents’ data was further examined with the help of SPSS and the results were generated by comparing frequency, means and percentage of variables and presented here in the form of frequency table and pie chart where each slice of pie chart painted in different color to clarify the margin between the responses.

Key words: Facebook, news and source.

Analysis of Financial Stability and the Direction of Innovative Development of The Enterprise

FINANCE / FİNANS

Shahla Alijanova(UNEC)
shahla.alijanova@unec.edu.az
Azerbaijan

Research background: The strength of a country's economy depends on the level of development of its sectors and even the strength of each economic entity, enterprise and organization individually. The more dynamic and stable each enterprise develops in the direction of its activity, the stronger the specific area in which it operates. The success of any business depends on many factors. One of them is the management of the financial stability of the enterprise. Sustainable development is one of the most important conditions for an enterprise in market conditions required by market laws. If an enterprise does not have sustainable development, it will not be able to compete in the market and will go bankrupt. If an enterprise is competitive and wants to work for long-term plans, it must ensure its sustainable development. At the present stage of development of market relations, innovations are a recognized factor in economic growth and increasing the competitiveness of domestic enterprises. The involvement of innovative developments in the economic turnover helps to accelerate the technological development of industry, the promotion of progressive high-tech products, as a result, provides effective strategic sustainable development of enterprises. Purpose of the article: Analysis and assessment of the current state of financial sustainability management of the enterprise; Identification of innovative methods as a way to improve the financial sustainability of the enterprise; Methods: system analysis, induction and deduction, comparison, forecasting. Findings & Value added During the research, theoretical and practical recommendations were given in connection with the features of modern application of financial resources and the directions of innovative development of application in ensuring sustainable development of production enterprises in modern economic conditions. The methods and models obtained as a result of the research carried out are of practical importance in solving the problem.

Keywords: managing, sustainability, innovative, financial

Hedging Ability of Gold, Stock Market and Housing: The Case of Turkey

ECONOMICS / İKTİSAT

Sinem Pınar Gürel(*Pamukkale University*)
pgurel@pau.edu.tr
Turkey

This paper aims to examine the symmetric and asymmetric hedging ability of three valuable assets namely gold, stock market and housing against inflation in the case of Turkey. The hedging ability of these three assets were tested with ARDL and NARDL methodology over the period from January 2011- to January 2020. The evidence suggests that ignoring nonlinearities may lead to misleading results. For the linear cases, gold, stock market and house assets can serve as a hedge in the long run while nonlinearities taken into account gold and real estate lose their hedging ability against inflation. Stock market can be serves as a hedge against inflation in both symmetric and asymmetric cases in the long run.

Keywords: Hedging, Gold, Inflation

Battle of Narratives in the Post-Pandemic World: Whose Victory is This?

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Siraj Nizamani (*University of Sindh*)
Bakhtawar Talpur (*University of Sindh*)
siraj_1@yahoo.com
Pakistan

Unfortunately, among great powers rivalry especially when paradigm shifts at world stage things are always seen from zero-sum game perspective, end of the Cold War is the perfect example of that. Keeping in view the historical background of International Relations from Greek City States to 21st Century, the rise and fall of great powers have occurred because of many variables instead of single. This is the beauty of power it keeps rotating from one hands to another. Sometimes, it shifts overnight from one country to another like the disintegration of Soviet Union and the rise of United States as a sole super power which was widely celebrated as a triumph of West over East. After the Soviet decline, economic, political and ideological system of West considered best alternative system for the rest. In contemporary international arena China, which is second most powerful economy of the world is generally perceived as the U.S. competitor in terms of great powers rivalry also an alternate to western economic model in future. Interestingly, China still considers herself as an under- developing country always denies perceptions like great powers competition, replacing United States at global stage or notions like becoming sole super by 2050 etc. Outbreak of Covid19 in general and the way it is being handled by China, U.S. and some major EU countries in particular has unleashed a new battle of narratives between the United States and China. Amid this battle of narratives China has already declared victory gives credit to its economic, political, ideological and social system. It blames west for poor management and mishandling of the crisis holds responsible to their political and economic system. On the other hand the U.S. and other western countries accuses China of hiding the real facts, not providing correct information and gaining political and economic benefits by exploiting the pandemic crisis in its own favour when states are busy in coping Covid19. Highlighting narratives and counter narratives and paradigm shift debate among IR scholars is one of the purpose of the study. But in true sense the major aim and objective of the research is to find out who defeats whom or whose victory is this in this difficult times. One has no doubt that great powers competition in the post-pandemic era has undermined the role of international institutions be it WHO or UNO or other multilateral forums. Sadly, for attaining their petty national interest these powerful states have constricted the neck of multilateralism and institutionalism which is need of the hour. In such panic situations when crisis like Covid19 and other traditional and non-traditional issues are posing sever threats by keeping their differences aside great powers need to unite on a single platform for the betterment of world community.

Internationalization of Scientific Technology Rapidly Swamps the Human Values' Conscience: An Analysis From the Levied War Countries (Kashmir, Palestine & Syria)

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Siraj Nizamani (*University of Sindh*)
Bakhtawar Talpur (*University of Sindh*)
siraj_1@yahoo.com
Pakistan

This research gives an in-depth and detailed course on how that the concept of internationalization in this scientific and modern era has completely lost its prime objective. And a few countries i.e. Kashmir, Palestine, and Syria where insurgency has been backed by some powerful states to ruin the human values. This study will examine that human beings are social animals who 'complete or finish themselves through deliberate changes with the passage of time. Development of human values is of foremost significance for the nations to wipe out human torments, heal materialistic damage and secure genuine bliss for the individuals. It is likewise of an extraordinary importance for developing nations to advance in scientific technology and resolve the economic, political, and social issues. The term "internationalization" spells out the significance for a life of security, dignity, and freedom beyond the borders. Much of the debate over "Asian and Western" values derive from this point. To analyze this, the done work will explore the growing concerns over the impact of internationalization which shrank the world to village dimensions and the conscience died. This work will further clarify that on what grounds UN charter of Human declaration and the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide adopted on successive days in December 1948 were actually brought to equate the efforts and place freedom of expression and freedom to live a life how literally such legislation has been exploited to impose the imperialism. In Kashmir, Palestine, and Syria where people have been allegedly abused and their so-called produced battles have robbed the millions of human values. The Responsibility to Protect means that the international society who adopts scientific technology and make assure us of sustainable development must have a responsibility not to veto when the world is confronted by these most heinous wars all around the world specifically in three sides of the earth Kashmir, Palestine and Syria. This research will investigate through qualitative research by applying the documentary and exploratory tool to inspect that with or without reform, the western world so called the neo-liberals are still involved in these miserable war crimes and crimes against humanity in Kashmir, Syria and Palestine. Issues relating to humanitarian access, negotiating a political solution, and ending impunity for mass atrocities remain complex and fraught with political danger. But the inability to successfully resolve any of them in this 21 st century constitutes a catastrophic historic failure on behalf of the whole international society. The cruel truth is that there is no easy solution to the suffering of the Kashmiri, Palestinian and Syrian people, but that does not mean that the international society must choose between invasion and inaction.

KEY WORDS Internationalization, Scientific Technology, Human Values, Responsibility to Protect, Mass atrocities and sustainable development.

Covid-19's Impact on China's Soft Power: A Case Study of China And EU Relations

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Siraj Nizamani (*University of Sindh*)
siraj_1@yahoo.com
Pakistan

This article explores the structural destabilization over the global politics and the fluid reality of insulation after the outbreak of COVID-19. Since the emergence of the virus tracing back to Wuhan, China in December 2019; it has outspread to all pieces of the world and become a worldwide pandemic. This literature will examine how the government policy of China has rushed to understand the very significance of soft power in turning out the portray of a considerate rising force, to such an extent that it is presently a conscious element of Chinese diplomacy. Regardless, the diplomatic front of China has extended its model of soft power throughout the years. The ties between China and Europe a decade ago to a great extent were economically determined and with prior to the right away that have been merged more mixed, more geo-political and the most challenging one. As China's inclinations in Europe have developed considerably and China itself has become more significant and more aspiring. The way that relations with China advance through the span of the current emergency and the dialogue around these relations will without a doubt lastingly affect the China - EU relationship long after the emergency has deceased down. Meanwhile, this research will further analyze that how this COVID-19 pandemic has retrograded the commitment of multilateralism and strategic autonomy within the EU framework over the Chinese soft power. As China was promoting the concept of "Strategic autonomy" since 2017 now it seems more unavoidable and already this pandemic has turned globalisation into the question. Leading to that, a few European states i.e. France, Germany, and Bulgaria, to some extent, have a least reliance on the Chinese market. Comparatively, the underlying differences in the developmentalist ideologies in testing and containment and the upcoming opportunities for the international cooperation will be examined in China and EU relations in a realistic and broad way on the points of conversions and diversions. We will conclude by outlining the three factors of ties that having an impact on China's soft power with EU's ties in the field of global strategic development, mask diplomacy and reconciliation of upcoming settlement for their common interest in bringing this pandemic to an end.

KEY WORDS: COVID-19, structural destabilization, soft power, multilateralism, strategic autonomy, mask diplomacy and global strategic development.

Examining The Influence of the Non Democratic Actors

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Sri Nuryanti (*Indonesian Institute of Sciences*)
yantijkt@yahoo.com
Indonesia

In many democratic countries, these days are challenged with the existence of the non democratic practice as a hidden threat towards the endurability of democracy. The Economist Intelligence Unit (EIU) based in UK has released democracy index as parameters to weight democracy. The Democracy Index of 2018, has put Indonesia in number 64 out of 167 countries with a score of 6,48. The index which is scored from zero to 10, is based on five indicators which are: Electoral Process and Pluralism, Functioning of Government, Political participation, Political Culture and Political Liberties. By using the democracy Index provided by The Economist Intelligence Unit above, each country has been classifying as Full Democracy, Flawed Democracy, Hybrid Regime, and Authoritarian regime. This paper is aimed at examining the influence of the Non Democratic Actors where it facilitating the declining status of democracy according to the above parameters. This paper is going to seek answers to several questions which are: 1) What forms of direct and indirect interference are non-democratic actors using to influence domestic politics. 2) How do these non-democratic actors utilize their power to influence the practice of democracy? 3) What forms of threat to national interest? 4) How the state of human rights in the country where the influence of these non-democratic actors are so intense? 5) How to combat these non-democratic influences to democracy? This paper is employing descriptive analyses and will utilize literature review and some analyses from the field.

Keywords: Non Democratic Actors, Declining Democracy, ways to influence

Comparison of Security Assistance Provided to Ethnic Separatist Elements in Vietnam War and Syrian War: The Montagnards and Kurds as Subjects of US Train-and-Equip Programs

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Şener Çelik (*Istanbul University*)
senercelikberkman@gmail.com
Turkey

The Montagnards are an ethnic group living in the mountainous central region of Vietnam with a population of around 1,000,000. The word Montagnard, which means 'mountain people' in Vietnamese, as a generic definition, is also used to represent other minority groups in the country. At the second half of the 20th century, several disagreements on culture, identity and political representation arose between the Kinhs who constitute the majority in Vietnam with a ratio of 85.32% and the Montagnards; and, during this period, American Protestant missionaries also engaged in an intense Christianization activity towards the Montagnard communities. Exclusion from political and social life caused the Montagnards to bring up their autonomy demand after 1958; yet, these demands did not find a political or social response in Vietnam. With the start of the Vietnam War, the United States of America (USA) started to provide military training and equipment support to the militant forces of this ethnic group and used it as a paramilitary force against North Vietnam. This analysis suggests that, with the method of historical comparison, the training and equipment support provided to the Montagnards in the early 1970s is substantially similar to the train-equip activities carried out against the separatist terrorist elements of Kurdish ethnicity in Syria since 2015, and that the two practices overlap in military and political terms.

Keywords: Montagnards, Kurds, Train-and-Equip.

Foreign Trade Relations Between Azerbaijan and The North Caucasus region ECONOMICS / İKTİSAT

Tofiga Huseynova (*Azerbaijan State University Of Economics*)
huseynovatofiq@gmail.com
Azerbaijan

Modern sosyo-ekonomik sistemlerin dinamikleri, bunların niteliksel dönüşümü esas olarak toplumsal üretimin yapısına ve üretim faaliyetlerinin sonuçlarının etkin kullanımı için değişim-dağıtım mekanizmalarına bağlıdır. Bu mekanizmalar içinde önemli konulardan biri, Rusya Federasyonu'nun, onun münferit bölgelerinin ve federasyon konularının sosyo-ekonomik gelişiminin analizi ve değerlendirilmesidir. Rusya Federasyonu'nun güneyinde yer alan Kuzey Kafkasya bölgesinin stratejik olarak Karadeniz, Azak ve Hazar Denizi'nde yer aldığı ve bölgedeki Batı pazarlarının gelişmesi için uygun koşullar yaratarak Orta Asya'ya açılan bir kapı rolü oynadığı unutulmamalıdır. Kuzey Kafkasya, Hazar petrolünün Batı'ya ulaştırılmasında Rusya için büyük önem taşımaktadır ve dünyanın enerji ihtiyacının (petrol ve doğalgaz) karşılanması için önemli beklentilere sahiptir. Bu açıdan Kuzey Kafkasya ekonomisinin mevcut durumunu analiz etmek ve değerlendirmek, gelecek vaat eden gelişme alanlarını belirlemek ve Azerbaycan Cumhuriyeti ile ekonomik ilişkilerin gelişmesinin Kuzey Kafkasya ekonomisine etkisini belirlemek önemlidir. Kuzey Kafkasya Federal Bölgesi sosyo-ekonomik kalkınma sorunlarını analiz etmek için önemli bir teorik ve metodolojik temele sahip olsa da, bölgedeki makroekonomik kompleksin mevcut reformu ve Kuzey Kafkasya'nın ekonomik yapısının kurumsal ortamının değiştirilmesi tatmin edici sayılamaz. Kuzey Kafkasya bölgesinin bölgesel-sanayi kompleksinde 2 ana üretim türü vardır, yani multidisipliner, oldukça gelişmiş tarımsal sanayi ve gıda (gıda) sanayi, gelişmiş petrol ve gaz kimyası, kömür sanayi. Demir dışı metalurji ve makine mühendisliği ekonomik kompleksinin modernizasyonu, sosyo-ekonomik çevrenin stabilizasyonu ve mevcut ekonomik araçların program-stratejik yönüne daha dengeli bir yaklaşım geliştirme ve uygulama ihtiyacı, Azerbaycan ve Kuzey Kafkasya ekonomisinin gelecekteki gelişimini belirleyecektir. Bu açıdan Kuzey Kafkasya bölgesinin ekonomisi üzerine araştırma: mevcut durum ve kalkınma beklentileri zamanın gereklerinden kaynaklanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Rusya Federasyonu ve Kuzey Kafkasya, Kuzey Kafkasya ekonomisi, Kuzey Kafkasya ve Azerbaycan

Human Resources Management Practices and Their Contributions to Employee Performance

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Tuba Bekiş(*Ondokuz Mayıs University*)
Aysun Şeyda Demirbaş (*Ondokuz Mayıs University*)
tuba.bekis@omu.edu.tr
Turkey

Management of human resources has become very important for businesses. For this reason, the aim of the study is to determine human resources management (HRM) practices in enterprises and the contribution of them to employee performance. For this purpose, there is an interview with 11 employees -responsible for HRM- of 11 enterprises in Samsun . Employees stated that enterprises carry out most of the HRM practices but according to answers it is seen that some enterprises' strategic perspectives on human resources are not at a very high level. Also they generally stated that human resources management practices contribute to employee performance in a positive way, according to the answers it is seen that enterprises mostly want to increase employee performance for their productivity and during the interview most of them did not focus on social and psychological needs of employees to increase their performance.

Keywords: Human Resources Management (HRM), HRM Practices, Employee Performance.

Online Shopping Experiences And Consumer Response

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Tural Rehimli (*Azerbaijan State University of Economics*)
tural.rahim99@gmail.com
Azerbaijan

Bu çalışmada; Ticaretin büyümesinde yeni bir eğilim olan elektronik ticaret araştırılmıştır. Online alışveriş sitelerinin kullanımını etkileyen faktörlerin incelenmesi çalışmanın en önemli görevlerinden biridir. Araştırmanın konusu elektronik ticaret, elektronik ticarette dijital ödeme, nakliye ve satınalma niyetinin çevrimiçi mağazalarda tüketici alışveriş deneyimine katkısını ölçmektir. Veriler online anket yolu ile toplanmıştır. Araştırmamızın örnekleme Baküde yaşayan 16 yaş üzeri katılımcılar olmuştur. Analizler SPSS 16.0 uygulaması ile yapılmıştır. Analizler sonucunda araştırmamızın hipotezleri kabul olunmuştur. Dijital ödemenin ve nakliyenin satınalma niyeti ile ilişkisinin olduğu görülmektedir. İstatistiksel analize bakıldığında, çok sayıda genç kullanıcı ve teknoloji uyarlaması, e-ticaret parametrelerinin gelişime ve yeni deneyime açık olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: çevrimiçi alışveriş, nakliye, dijital ödeme, Azerbaycan

Comparison of The EU Member States and Turkey After The 2008 Crisis in Terms of Maastricht Economic Criterias

ECONOMICS / İKTİSAT

Vacide Karaman(*Sakarya University of Applied Sciences*)
vkaraman@subu.edu.tr
Turkey

Avrupa Birliği; İtalya, Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un katılımı ile 18 nisan 1951 tarihinde kurulmuştur Avrupa Birliği, kuruluşundan sonra altı genişleme sürecinden geçmiştir ve bugün 27 üyesi bulunmaktadır. Avrupa Birliği'nin amacı, gelecekte büyüme ve istihdam oranını arttırarak, Euro alanında işleyen bir piyasa ekonomisini tesis etmektir. Avrupa Birliđinde, işleyen piyasa ekonomisini tesis etmek için Maastricht Kriterleri kabul edilmiştir. Bu kriterler enflasyon, bütçe açığı, devlet borçları ve uzun dönem faiz oranları ve döviz kurları ile ilgilidir. 2005 yılına kadar AB üyesi ülkelerin çoğu kriterleri sağlarken 2008 krizi sonrası Euro alanında ciddi problemler ortaya çıkmıştır. Polonya, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Letonya, Portekiz, İtalya ve Danimarka'da ve AB 'ye üye olmaya çalışan Türkiye'de bütçe açıkları ve devlet borçları hızla artmıştır. Bu çalışmada 2008 ekonomik krizi sonrası Türkiye'nin Maastricht ekonomik kriterlerine uyumu ve AB üyesi ülkelerle kıyaslaması incelenmiştir.

Incomplete Labor Notice Issues of Application of the Minimum Work in Turkey

LABOUR ECONOMICS & INDUSTRIAL RELATIONS / ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİYEL İLİŞKİLER

Vacide Karaman (*Sakarya University of Applied Sciences*),
Kamuran Soylu (*Kocaeli University*)
vkaraman@subu.edu.tr
Turkey

Asgari işçilik uygulaması, bir işin yürütülmesi için gerekli olan en az sigortalı sayısına, sigorta primine esas kazanç tutarına ve çalışma süresine uygun olarak işverence Kuruma yeterli işçilik bildirilip bildirilmediğinin tespitine yönelik bir uygulamadır. Asgari işçilik uygulamasının amacı kayıt dışı istihdamın önlenmesi ve Kurum gelirlerinin artırılmasıdır. Asgari işçilik tutarı; yapılan işin niteliği, kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalıştırılan sigortalı sayısı, ilgili meslek veya kamu kuruluşlarının görüşü gibi unsurlar dikkate alınarak tespit edilir. Söz konusu tespitler, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları tarafından yapılır. Asgari işçilik, kamu kurumlarından ve döner sermayeli işletmelerden ihale yoluyla iş alan kurumlar tarafından SGK ya bildirilir. Fakat uygulamada işi alan yükleniciler tarafından eksik işçilik bildirim yapıldığı durumlar ortaya çıkmaktadır. Asgari işçilik araştırması sonucunda yeterli işçiliğin bildirilmemiş olduğu anlaşılırsa, eksik bildirilen işçilik tutarı üzerinden hesaplanan prim tutarı, aksine bir tespit olmaması halinde, faaliyet süresinin son ayına mal edilerek tahakkuk ettirmek suretiyle gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte bir ay içinde ödenmek üzere işverene tebliğ edilmektedir. Kendilerine tebligat yapılan yükleniciler ya uzlaşmaya başvurmakta ya da konuyu mahkemeye taşımaktadırlar. Uyuşmazlık konusu olan asgari işçilik tutarı ve eksik işçilik tutarının belirlenmesi incelenmiştir.

Self-reliant Model of Glocalism : Gandhian Perspective

PEACE & CONFLICT STUDIES / BARIŞ VE ÇATIŞMA ÇALIŞMALARI

Vidya Jain (*Non-violence Commission, IPRA*)
Sandeep Kumar Meel (*University of Rajasthan*)
drvidyajain@gmail.com
India

The liberalization of trade led the way to enslavement of people. The industrial and technological development, military supremacy, cultural hegemony, arrogance of the English language, dehumanizing competition, commoditization and commercialization, have endangered the very existence of the human species and mother nature. The world is composed of solitary individuals and big markets. The world is a world without families, neighborhood, ethnic communities, towns and even nations. Globalization is giving rise to new slavery, new holocaust and new apartheid. It is a war against nature, women, children and the poor - a war which is transforming every community and home into a war zone. It is a war of monocultures against diversity, of big against small, of technologies against nature. Thus in this hegemonistic paradigm of development there is no place for a poor, weak farmer, worker, dalit and for women. So if we want to break this trinity of poverty, powerlessness and patriarchy, let us say no to globalization and reclaim Gandhi's ideas. Today more and more people in India and elsewhere are beginning to question this new colonialism and global democracy where you have the right and freedom to go and buy what you want. But democracy is the responsibility to be accountable to every one around you. Democracy is freedom from hunger, unemployment, fear and hatred. To fight this neocolonial hegemony we have to go back to Gandhi and interpret global solidarity of "Vasudhev Kutumbakam" (Earth as one family) and Gandhi's vision of Swaraj (Selfgovernance) and Swadeshi (Politics of establishing people's own control over their environments - ecological, social, political, and cultural). Swadeshi is an anti-colonial concept. It refers to the structures of power which colonize both externally and internally. Swadeshi is key concept in Gandhi's philosophy. It is not merely an economic doctrine, but also has ideological implications. In Swadeshi, Gandhi not only envisaged the economic salvation of India, but found an answer to psychological and political problems. It is a people-centric concept. It refers to self-control from the individual to the society. Swadeshi is the spirit which restricts us to the service of our immediate surroundings in stead of more remote ones.

New Media as a New Political Socialization Agent

POLITICAL SCIENCES / SİYASET BİLİMİ

Yakup Közseoğlu (*Sakarya University of Applied Sciences*)
ykoseoglu@subu.edu.tr
Turkey

Socialization in the sociological literature; It is defined as the individual's learning, internalizing and personalizing social experiences, that is, the individual's taking a place in that society as a member of the society (Fichter, 1996: 28). In other words; socialization "is the collection of a series of processes that bring about the transition of man from psychological to social being." (Celkan, 1996: 57). In this aspect, political socialization is defined as the process of transferring political values, beliefs, rules, tendencies and behavior patterns to individuals who are newly included in the system in order to sustain the existence of the political society (Dursun, 2002: 217). Political socialization, which is defined as a part of the socialization process, refers to the process of being attached to a political system starting from childhood. Adherence to this system emerges as the greatest power needed by systems that have difficulties in meeting the demands and undergo serious crisis periods in order to survive (Alkan and Ergil, 1980: 14). Because; Contrary to popular belief, political socialization is not only a supportive effect and process of the current political system, but also a destructive effect carried out by opposing political cultural groups and transferred to new generations (Alkan, 1976: 51). At this point, if the current system cannot control the processes and agents of political socialization, it faces the threat of being eliminated by the opposing political culture in the first crisis it encounters. Therefore, one of the most important priorities of the modern state is to take an active role in the political socialization of the individual. As long as the agents of political socialization are under control, the political system will guarantee its future. Classical agents of political socialization continue to function largely under state control. In particular, the school acts as the agent through which the modern nation-state can reach individuals most effectively in political socialization. However, the widespread use of internet access and use in the 2000s has revealed social media as a new political socialization agent. The most important feature of social media that differs from other socialization agents is that it is beyond the control of the modern state. In fact, this feature alone reveals what kind of a risk the new media, which is a new political socialization agent, actually brings with it for established political systems.

Keywords: Political Socialization, Political socialization agents, new media

Application and Evaluation of Substance Abuse Prevention Training Program on High School Students

SOCIAL WORK / SOSYAL HİZMET

Yasemin Özkan (*Hacettepe University*)
Meryem Danışmaz Sevin (*Hacettepe University*)
Nihan Balşık Kaya (*Hacettepe University*)
ymozkan@gmail.com
Turkey

Lise öğrencilerine madde bağımlılığını önlemeye dönük bilgilendirme ve farkındalık eğitimi vermek ve bu eğitimin etkililiğini analiz etmek bu araştırmanın amacıdır. Araştırma da tek deney gruplu ön-test ve son-test modeline dayalı yarı deneysel bir çalışma yürütülmüştür. Bu araştırmanın çalışma grubu, Ankara ili Altındağ, Etimesgut, Mamak ve Pursaklar ilçelerindeki Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören gönüllü toplam 197 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler SPSS 23 programında %95 güven düzeyi ile çalışılmış ve eğitim öncesi ve sonrası sorulara verilen cevaplar arasındaki farklılık Mc Nemar testi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; madde kullanımını zararlı görme ($p=0,000$), madde kullanımının hastalıklara yol açtığını düşünme ($p=0,000$) ve madde kullanımının insanları sorunlardan uzaklaştırdığını düşünme ($p=0,000$) durumları eğitim öncesi ve sonrası analiz edildiğinde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur. Sonuç olarak özellikle bulunduğu yaş itibarıyla her an maddeyle tanışma ihtimali yüksek olan lise öğrencilerine yönelik yapılacak koruyucu önleyici çalışmaların gerekliliği üzerine öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Madde bağımlılığı, Bağımlılığı önleme, Koruyucu-önleyici çalışma, Okul temelli önleyici programlar, Lise öğrencileri

The Relations Between Corporate Reputation, Employees And Customers Satisfaction; An Application From The Banking Sector

BUSINESS STUDIES / İŞLETME BİLİMLERİ

Zaur Arabli (*Azerbaijan State University Of Economics*)
zaur.arabli97@gmail.com
Azerbaijan

Değişen rekabet şartları ve teknolojinin sınırlarını zorladığı bilişim çağında, işletmelerin rekabet açısından avantaj sağlaması, yaşam ömrünü daha uzun tutulabilmesi, tüketicilerin tercih yaptığı, yatırımcılarda güven duygusu yaratarak yatırımcılar açısından güvenilir ve tüm paydaşların hakkında iyi izlenim ve tecrübelerle sahip olduğu bir işletme olabilmek zor olduğu kadar devamlılığını sürdürmesini zorunlu kılacak arz eden itibar çalışmalarını gerektirmektedir. Kurumsal itibar bir kurumun görünen tarafı ile ilgili değerlerin, insanlarda, hissedarlar, müşteriler, çalışanlar, sosyal kurumlar, medya aracılığıyla yarattığı algıların, onlarda oluşturduğu izlenimlerin toplamıdır. Son zamanlarda sıklıkla karşımıza çıkmaya başlayan olgulardan biri olan kurumsal itibar; herhangi bir kurum ya da kuruluşun paydaşları üzerinde oluşturduğu olumlu ve olumsuz algıların tamamını içeren kolektif bir değerlendirmedir. Kurumsal itibar; tüm paydaşların kurumsal itibara yönelik görüşlerini, iç kimliği ve dış paydaşların özellikle müşterilerin kuruma ilişkin görüşlerini içeren dış imajı da kapsayan kolektif bir kavramdır. Charles J. Fombrun'a göre kurumsal itibar, "bir kurumun tüm hedef kitesine yönelik olarak ve rakipleriyle kıyaslandığında genel görüntüsünü oluşturan geçmiş eylemleri ve gelecek görüntüsünün algısal temsilidir". Kurumsal itibar anlayışını tanımlayan yazarların fikirlerini analiz ettikten sonra konu hakkında genel sonuçları belirleyebiliriz. Sonuç olarak, kurumsal itibar kurumun iç ve dış kimliklere karşı yarattığı görünümdür. İç kimlik olarak şirket işçilerini ele alırsak, kurumsal itibar kurumun kendi çalışanlarında yarattığı güvendir, onların algısında oluşturulan "kimlik"tir. Bu çalışmada son yıllarda önemi daha da artan, örgütlere sağladığı avantajlarla örgütün rekabet ortamında söz sahibi olmasını ve sürekliliğini sağlayan "Kurumsal İtibar Yönetimi" konusu ele alınmıştır. Yapılan bu çalışmada Kurumsal İtibarın Çalışan ve Müşteri Memnuniyetine etkileri, Kurumsal itibarın Bankacılık sektörüne hangi oranda etki göstermesi, Bankaların kendi Kurumsal itibarını en üst düzeyde tutması için hangi politikaların belirlendiği, belirlenen politikaların Bankalara katkılarının neler olduğu, müşteri ve çalışan memnuniyetini sağlayan en önemli nedenlerin neler olduğu tespiti yapılması amaçlanmıştır. Bu sorulara cevap bulma adına literatür taramasının yanında Anket yöntemi kullanılarak nitel bir araştırma yapılacaktır.

U.S-China Relations In The Era of Emerging Multipolarity and the Question of Russia: The Unexplored Dimensions of A New Cold War

INTERNATIONAL RELATIONS / ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Zubair Ahmed Chandio (*Sukkur-IBA University*)
zubairchandio.pss@ibacc.edu.pk
Pakistan

Down this road lies a firm assumption that the American-led world has seen significant erosion. The one-actor world that defined post-cold war order is in disarray. Multipolarity is no longer a question of future. The American decline is only being hastened by the new Pandemic. The influence that U.S enjoyed has shrunk immensely. American military capabilities hardly appear to be exceptional; economy is already sluggish, and many allies have already begun to question U.S credibility as a Savior. This piece of writing touches upon a lively debate on multi-polarity seeking to establish that multi-polarity is already in place and that U.S position is facing significant erosion. Second, it treats the question of future bilateral relations using the cold war framework and the Thucydidean trap in a systemic transition caused by the changes in the established order in which the rising power sees challenges to its rise while the established power sees a pattern of revision in the world order which bring the two major powers on a collision course. What is more important to look into this writing is the way another great power, at least in military terms, the Russia seeks to assert its role in the developing showdown between China and U.S which has undeniably a potential to decide the course and the outcomes of China-U.S rivalry. This very linkage makes Russia a very relevant stakeholder in the debate. This is where the assumed new cold war era becomes different from the past notions of cold war as the former seeks to involve more than two powers in the systemic competition unlike the post-WWII Cold war era.

PROCEEDINGS

RIGHT TO INFORMATION FOR OPENNESS IN PUBLIC ADMINISTRATION¹

Fulya Akyıldız²

M. Merve Çakır³

Abstract

The purpose of this study is to reveal the importance of the right to information (RTI) in the context of openness and transparency in administration. RTI is closely related with the implementation of governance principles that complement each other such as democratic governance, efficiency in management, openness, efficiency, and accountability. Openness and access to information in public administration is a legal and constitutional right that ensures that, with the exception of exceptions, the information and data held by the state are open to all citizens. This right is also important, as it allows participation in political affairs and monitoring the actions of the state and makes public administration transparent. Exercising the right to access public information strengthens citizen participation, public policies, public administration and therefore democratic governance. At the same time, it strengthens the legitimacy of the democratic system by including the citizen in the negotiation, decision and evaluation processes of public policies. In short, this right is as important as an instrumental right for the consolidation of democracy and the exercise of other rights, as well as the openness and transparency of the administration.

Keywords: Public Administration, Openness, Transparency, Right to Information

Introduction

The openness is a concept that means clarity, uncoveredness, smoothness, not being covered and being understandable (Findıklı, 1996: 103), which gives the opportunity to improve relations, participate in management and control the management (Eken, 2005a: 115). At the last level, openness is a concept that envisages the organization of complex affairs, revealing potentially hidden illegal behaviors, and the formation of an appropriate process to reveal them (Özkan, 2004: 16).

The concept of openness is also a key term used in removing curtains and seeing what is behind them, that is, to make management visible to everyone (Eken, 1994: 39) and to describe the change of management systems (Eken, 2005b: 23). In this context, the concept of openness includes the disclosure of all kinds of information regarding transactions and actions to the public (Yağmurlu, 2007: 64) and the individual's access to information about himself or the public administration, and the decision-making process of the management is bound to a certain procedure (Yalçın, 2006: 10).

Today, this concept is expressed in management science with the following words: Such as “openness in management” (Eken, 2005b: 22), “transparency in management”, “management in daylight”, “administrative democracy” (Eken, 1994: 39), “accountable management”, “predictable management” (Kaya, 2005, : 30) and “participatory management” (Findıklı, 1996: 104).

Openness in administration refers to the assurance of the right of individuals to obtain the necessary information and access to information about the state administration with constitutional and legal norms (Yıldırım, 2004: 79) and explaining the attitudes and actions of the administration to the public in the

¹ This study was produced from the master's thesis titled “The Right to Information in the Context of Openness in Public Administration: The Case of Uşak Province”.

² Assoc. Prof., Uşak University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Administration, Uşak, Turkey, e-mail: fulya.akyildiz@usak.edu.tr

³ m.merve.cakir@hotmail.com

smallest detail (Kazanç, 2009: 92). The basic philosophy of the principle of openness in administration is based on the fact that the administration is closer to the public (Toprak, 2005: 220), the administration opens the information and documents to individuals and informs the individuals whose rights and interests are affected by the activities and transactions carried out by the administration (Kanlıgöz, 1998: 183). In this context, ensuring openness in administration means protecting the rights of the people and encouraging their participation in the administration (Emre, 2003: 240), eliminating the principle of inequality that damages the credibility of the public administration and eliminating the bribery and corruption that prevent the efficient functioning of the public administration (Yıldırım, 2004: 222). In addition, openness not only transforms negative attitudes into positive but also provides a great benefit by playing an important role in eliminating misunderstandings between public administration and the public (Arklan, 2009: 134).

The Need for Openness in Administration

Today, there are many factors that require openness in administration. These factors include the development of the democratic system, the proliferation of mass media, the increase in the education level of the society, the growth of the state, and the need for public accountability and control in the face of increasing state intervention.

Elections became more meaningful as many countries practiced democratic governments in the 20th century. Now, there are many mechanisms that control the administration and the results of these inspections are shared with the public. Therefore, voters make more conscious choices in elections. Politicians and their appointed bureaucrats have begun to behave more meticulously in public services with the importance of studies such as surveys and public opinion polls. All administrators using a public authority have to account to the public for how they make decisions, the reason for their decisions, and how they use the budget.

Rapid advances in information and communication technologies have made it easier to reach information, explain thought and spread it. In periods when communication technologies were not as developed as today, the development of openness in management was slower. The internet, which became widespread at the end of the 20th century, is the latest phase of these developments. Developments in information and communication technologies carry the means of communication, access to information, explanation and dissemination of thought beyond the usual limits (Eken, 2005b: 28). As a result of these developments, citizens can easily be aware of what is happening in their environment and even in the world. In fact, they can follow what kind of practices are implemented in other countries through the communication tool and compare them with the practices in their own countries (Azer, 2010: 55). As a result of comparisons that everyone can easily make, they criticize the administrative functioning of their countries and demand change towards an open and flexible administration (Eken, 1994: 43).

The increase in the general welfare and education level of the citizens caused an increase in the expectations from the administration and the administration was forced to be open and transparent (Azer, 2010: 53). As the cultural level of the people increased and individualism came to the fore, citizens started to discuss the arbitrariness of the administration and the methods it uses. People no longer want to be "voluntary servants" of the fully authorized administration (Eken, 1994: 42).

While the duties of the state in traditional public administration consisted of general issues such as education and health, as of the second half of the 20th century, the state began to intervene in economic and social life more. Therefore, the state has shed its protective position and has switched to a regulatory and even an active role. Consequently, the state has been more involved in the lives of the citizens and has carried out activities that directly affect them (Eken, 1995: 61). After the oil crises of the 1970s, criticism of state intervention and the social welfare state has increased. Again in this process, with the effect of

factors such as the prevalence of neoliberal policies, the collapse of the USSR and the acceleration of globalization, the area of duty of the state began to shrink. The questioning of the state's position as a producer in socio-economic life and the demands for openness, transparency and efficiency in administration came to the fore in the same period. What is expected from the state is not quantitative service anymore, but to make the society happy and peaceful by providing public services in the best, most efficient and highest quality way.

Right to Information as Provider of Clarity

Many definitions have been made in the doctrine regarding RTI, which is increasingly accepted as a legal regulation issue by more countries and helps to build participatory democracy in the world (Iyer, 2001: 17). Accordingly, RTI aims to ensure that citizens access the necessary information, question the final decisions and ensure that public services are performed effectively and efficiently (Özbek, 2002: 83); the individual obtains the right to request and receive information about himself, others or administrative authority in accordance with the rule within the limits allowed by law (Özek, 1999: 63); It is a right that enables the public to be aware of the decisions and actions of official institutions and the methods used in these decisions and actions (İçimsoy, 1996: 46). In other words, this right emphasizes openness in the actions and decisions of institutions and organizations (Canöz, 2008: 144), and makes important contributions to the point of analyzing and evaluating their performance and activities (Mendel, 2003: IV).

As a rule, RTI allows real and legal persons to examine a certified copy of any information or document in the records of all public institutions and organizations, and in cases where it is not possible to provide a copy (Azer, 2010: 63). In addition, RTI is an indispensable right to prevent the administration from using the information it has in its own interest and in the way it wants and to enable individuals to ask the administration to account through democratic means (Eken, 1995: 63). In this respect, RTI enables citizens to get information about the nature and results of the transaction regarding the changes in the legal order with the unilateral will of the administration (Yıldırım, 1998: 227; Özkan, 2004: 38).

Through this right, citizens can learn whether the decisions of the administration are legal, the real reasons behind them, how the administration acted before in the face of a legal situation and event they encountered, and what the content of a decision affecting them (Eken, 1995: 64). For this, it is important to share the information and documents in the hands of the administration with the relevant persons (Özkan, 2004: 38).

RTI is essentially a result of the need for information. RTI ensures obtaining the necessary information and documents without waiting for official explanations about the decisions, actions and transactions of the public administration (Eken, 2005a: 118). Prior to RTI, the administration made decisions behind closed doors, planned public affairs without the knowledge and control of the public, and implemented it without caring how the people would respond. The people were in a passive position vis-à-vis the administration (Özkan, 2004: 41) and the administration was in secrecy. Together with RTI, the administration gave the public a legal weapon to access various information held by it and recognized the right to combat the confidentiality principle that prevails in the administration (Chavallier, 1994: 73). In addition, RTI provided citizens with the opportunity to ask the reason for the slow running of administrative affairs, to learn the reason for their work, when and how it will turn out (Arklan, 2009: 260). In other words, through RTI, citizens could learn about the functioning of the government, as well as have the opportunity to make a more informed and conscious choice in political elections (Akyıldız & Demir, 2011: 595) and thus laid the foundations of a participatory relationship model (Şengül, 2008: 120).

In order to provide the expected benefit from RTI, the entire society should be given the opportunity to use this right and only privileged groups and individuals should be prevented from using this right (Özüpek

and Aksoy, 2004: 2). In this respect, RTI plays an important role in eliminating discrimination between individuals by building on equality.

In this way, every citizen has the opportunity to inspect public institutions and to regulate them. Since public institutions will be aware of this control, they will be very careful in the actions and transactions they will perform, and they will refrain from engaging in illegal abusive practices by feeling the breath of the individuals on their necks (Arklan, 2009: 266). This right will also build an administration that shares its decisions with the public and is sensitive to public reactions (Konak, 2007: 13). This aspect of RTI is important for ensuring the accountability and transparency of public institutions (Sancak & Güleç, 2009: 17).

Another important development is that RTI gets closer to the administration-citizen relationship. RTI contributes to the improvement of administrative relationship (Şengül, 2009: 4). Thus, while the trust in the administration and the legitimacy of the administration increase (Konak, 2007: 12-13), the bad management practices and illegal behaviors come to an end (Eken, 2005b: 68).

Conclusion

With the replacement of traditional public administration to contemporary public administration, the principle of secrecy, which dominates the administration, has been replaced by the principle of openness. The new assumption is that information should be public knowledge, unless it is compelled to protect information privately. The transformation of RTI into a legal and constitutional right shows governments' preference for openness. Indeed, openness, which is a prerequisite for the development of dynamic and democratic societies and institutions, fosters trust between citizens and public authorities and promotes the participation of the people in the administration.

REFERENCES

- Akıllıoğlu, T. (1991), *Yönetimde Açıklık-Gizlilik ve Bilgi Alma Hakkı*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Vol: 46, Issue: 3-4, pp.1-12.
- Akyıldız, F. & F. Demir (2011). *Beşinci Yılında Bilgi Edinme Hakkı: Uşak İli Örneği*. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Vol: 9, Issue:2, pp.5588-612.
- Arklan, Ü. (2009). *Halkla İlişkiler ve Bilgi Edinme Hakkı*. İstanbul: Literatürk Publishing.
- Azer, C. (2010). *Bilgi Edinme Hakkı*. Ankara: Yetkin Publishing.
- Canöz, K. (2008). *Kamuda Halkla İlişkilerin Yeni Yüzü: Bilgi Edinme Yasası*. Selçuk İletişim Dergisi, Vol: 5, Issue: 3, pp.141-152.
- Eken, M. (2005a). *Gizlilik Geleneğinden Şeffaf Yönetime Doğru*. Amme İdaresi Dergisi, Vol: 38, Issue: 1, pp.113-130.
- Eken, M. (2005b). *Yönetimde Şeffaflık Teori – Uygulama*. Adapazarı: Sakarya Bookstore Publishing.
- Eken, M. (1995). *Bilgi Edinme Hakkı*. İnsan Hakları Yıllığı, Dr. Muzaffer Sencer'e Armağan, Vol: 17-18, pp.61-75.

- Eken, M. (1994). Kamu Yönetiminde Gizlilik Geleneği ve Açıklık İhtiyacı. *Amme İdaresi Dergisi*, Vol: 27, Issue: 2, pp.25-54.
- Emre, C. (2003). Türkiye’de Kamu Yönetiminin İşleyişi ve Yönetim – Yurttaş İlişkilerinin Yeniden Düzenlenmesi. in *Yönetim Bilimi Yazıları*, (Edt. Cahit Emre), Ankara: İmaj Bookstore Publishing.
- Fındıklı, R. (1996). Yönetimde Açıklık-Açık Yönetim. *Türk İdare Dergisi*, Year: 68, Issue: 412, pp.103-110.
- İçimsoy, A. O. (1996). İdari Belgelere Erişim Hakkı: Bilgi Edinme Özgürlüğü Kanunları. in *Bilgi Edinme Özgürlüğü*, (Edts. Yaşar Tonta and Ahmet Çelik), Ankara: Turkish Librarians Association Publishing.
- Iyer V. (2001). Freedom of Information: Principles for Legislation. *Media Asia*, Vol: 28, Issue: 1, pp.17-22.
- Kanlıgöz, C. (1998). İdari İşlemlerde Yazılı Bildirim. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Vol: 50, Issue: 1-4, pp.173-192.
- Kaya, C. (2005). İdare Hukukunda Bilgi Edinme Hakkı. Ankara: Seçkin Publishing.
- Kazancı, M. (2009). Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler. Ankara: Turhan Bookstore Publishing.
- Konak, S. (2007). Demokratik Bir Açılım Olarak Bilgi Edinme Hakkı. Unpublished master’s thesis, Sakarya University, Social Sciences Institute.
- Mendel, T (2003). Freedom of Information: A Comparative Legal Survey, Paris: UNESCO.
- Özbek, N. (2002). Açıklık İçin Bilgi Edinme Özgürlüğü (Bilgi Edinme Hakkı). *İzmir Barosu Dergisi*, Year: 67, Issue: 1.
- Özek, Ç. (1999). Basın Özgürlüğünden Bilgilenme Hakkına. İstanbul: Alfa Publishing.
- Özkan, G. (2004). Demokratik Yönetimin Birinci Adımı Bilgi Edinme Hakkı. Ankara: Türkiye Kamu-Sen Publishing.
- Özüpek, M. N. & N. Aksoy (2010). Bir Halkla İlişkiler Fonksiyonu Olarak Bilgi Edinme Hakkı ve Belediyelerdeki Uygulamaları. *Selçuk İletişim Dergisi*, Vol: 6, Issue: 2, pp.49-61.
- Sancak, H. Ö. & S. Güleç (2009). Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirliğin Önündeki Yapısal Engeller: Türkiye Açısından Bir İnceleme. *Süleyman Demirel University I. International Congress of Davraz*.
- Şengül, R. (2009). Kamu Yönetiminde Şeffaflık Olgusuna İlişkin Değerlendirmeler. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, Issue: 3.
- Şengül, R., M. Es & A. Nohutçu (2008). Kamu Yönetiminde Bilgi Edinme Birimlerinin İşlevselliği Üzerine Bir Alan Araştırması. *International Knowledge, Economy and Management Congress*,

Vol. II, Kocaeli, Türkiye, 15 October 2008, (edt. İbrahim Güran Yumuşak), İstanbul: TÜBİTAK, pp. 1203-1213.

Toprak, E. (2005). Etkin ve Demokratik Bir Devlet İçin Türk Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma. Ankara: Şubat Publishing.

Yağmurlu, A. (2007). Bilgi Edinme Kanunu ve Halkla İlişkiler. Amme İdaresi Dergisi, Vol: 40, Issue: 4, pp.63-79.

Yalçın, F. C. (2006). Hukuk Devletinde Bilgi Edinme Hakkı ve Saydamlık. Unpublished master's thesis, Ankara University, Social Sciences Institute.

Yıldırım, R. (1998). İdare Hukuku Açısından Bilgi Edinme Hak ve Özgürlüğü. International Symposium on the Preparation of Administrative Procedure Law, Ankara 17-18 October 1998.

Yıldırım, İ. (2004). Demokrasi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim. Ankara: Seçkin Publishing.

ETHNIC RESTAURANTS CONTEXT OF SUSTAINABLE TOURISM AND GASTRONOMY: A THEORETICAL ANALYSIS / SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM VE GASTRONOMİ BAĞLAMINDA ETNİK RESTORANLAR: KURAMSAL BİR ANALİZ

Mustafa Doğan¹

Abstract

At a time, when international human mobility is increasing all over the world, ethnic restaurants attract attention as spaces of cultural-ethnic diversity and places where different cultures get to know and experience each other. The study has focused on analyzing the conceptual framework via the literature at the theoretical level and discussing the ethnic restaurants on the axis of sustainability. In this context, as a part of food and beverage businesses ethnic restaurants have played a functional role that is very important for the sustainability of tourism destinations. It has been seen that ethnic restaurants are mostly fed by international migration and integration processes; it has been determined that there are different variations in local, regional, and international geographical planes, however, it is an important sustainable tourism element in terms of rediscovering, protecting, and carrying the cultural heritage to the future. Ethnic restaurants are developing around the world, both numerically and in diversity while it also develops tourism destinations. At this point, it is seen that ethnic restaurants support the sustainable gastronomy and gastronomy tourism with its products and services.

Key words: Ethnic Restaurants, Sustainable Gastronomy, Sustainable Gastronomy Tourism

Giriş

İnsanın en önemli fizyolojik ihtiyaçlarından olan beslenme ihtiyacı modern çağlarla değişen yaşam koşullarına bağlı olarak ev dışındaki alternatifleri ortaya çıkarmıştır. Yiyecek ve içecek işletmeleri, insanların sosyalleşme ihtiyacı, gelirlerinin ve boş zamanlarının artması gibi nedenlerle gelişmiştir. Bu sürecin uluslararası seyahatin ve turistik hareketliliğin arttığı 20. yüzyılda daha da yaygınlaştığı görülmektedir. Gastronominin önem kazanmasıyla birlikte bu dönemde yiyecek-içecek endüstrisinde de bazı değişimler yaşanmıştır. Bu değişimler, restoran tip ve kaliteleri üzerinde yoğunlaşırken, çeşitli temalarla restoranların zenginleşmeye ve daha çok yerel ve etnik kimliklerden beslenmeye başladığı da görülmüştür.

Turizm hareketlerinin 20. Yüzyılda benzer bir biçimde kitleselleşmesi ve uluslararası bir boyut kazanması, yiyecek içecek işletmelerini turizm işletmeleri bağlamında geliştirmiş ve önemli bir paydaşı haline getirmiştir. Özellikle restoranların bir turizm işletmesi olarak görülmeye başlanması ve işlevselleşmesi, gastronomi farkındalığına yönelik ilgiyi de pekiştirmiştir. Gastronomi odaklı gelişmelerin de turizmi desteklediği ve bir çekicilik unsuru olarak turizm içinde önem kazanması, gastronomi turizmini yeni bir turizm trendi olarak beslemiştir.

Dünyadaki turizmin hızla artması ve turistik hareketlerin yoğunlaşması, büyük oranda 20. yüzyılın sonunda ortaya çıkan, görünür hale gelen çevresel sorunların odağında filizlenen sürdürülebilirlik yaklaşımından etkilenmiştir. Çevresel sorunların aynı zamanda önemli bir bileşeni olan turizm sektörü hem tüketicilerdeki hassasiyetlerin gelişmesi hem de uluslararası kontroller, yaptırımlar ve yasal düzenlemelerin etkisiyle sürdürülebilir bir yönetime daha çok girmiştir. Bunun önemli boyutlarından biri olan sürdürülebilir turizm ve gastronomi ilişkisi özellikle etnik restoranlar üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışma, literatür taraması

¹ Batman University, School of Tourism Management, mustafa.dogan@batman.edu.tr

üzerinden kuramsal bir analiz yaparak, sürdürülebilir gastronomi ve sürdürülebilir turizmin etnik restoranlar üzerinden nasıl şekillendiğini tartışmıştır.

Restoran ve Etnik Restoran

Yiyecek içecek işletmeleri içinde en önemli yere sahip olan restoranların ilgili literatürde, mutfak tipi, kalitesi, hizmet şekli, hukuki statüsü vb. göre farklı şekillerde sınıflandırıldığı gözlenmektedir. Yapılan sınıflandırmaların bazen sadece restoranları bazen de bütün yiyecek-içecek işletmelerini kapsadığı görülmektedir. Bu sınıflandırmalar ülkelere göre değişiklikler gösterse de temel özellikler bakımından benzerlik göstermekte; menüsü, hizmet şekli, hedef kitlesi, iç ve dış tasarımı gibi unsurlarla birbirinden ayrılan özellikler bulunmaktadır. İhtiyaçlar çeşitlenip arttıkça dışarda yeme-içmenin işletme boyutundaki alternatifleri de artmıştır. En yaygın türler; lüks restoranlar, kafe ve snack barlar, hızlı yemek (fast food) restoranları, geleneksel restoranlar, etnik restoranlar, temalı restoranlar, yol üzerindeki restoranlar, kafeteryalar ve dışarıya servis yapan (take away) işletmeler olarak karşımıza çıkmaktadır (Lee, 2006).

Buldukları coğrafi alanda dil, soy, ırk, din, gelenek gibi ortak, paylaşılan ve bu yanı sıra toplulukları birbirinden ayıran özellikler için kullanılan etnik kelimesi bir topluluğun kendine has kimliğini ifade etmektedir. Farklı nedenlerle gerçekleşmiş göç hareketlerinin bir sonucu olarak, her ülkede neredeyse tüm dünyadaki farklı kültür ve/veya etnik kimliğe ait insanlar yaşar hale gelmiştir. Dünyanın küresel bir köy haline gelmesi özellikle restoranların gelişmesinde ve çeşitlenmesinde önemli bir paya sahiptir. Bu göçler sırasında yemek kültürü, kültürel kimliği oluşturan öğelerden biri olması sebebiyle iyi muhafaza edilen unsurlar arasında yerini almıştır. Göç ile yaşadıkları topraklardan uzaklaşan insanlar, alışageldikleri yiyeceklerden ve kendilerine ait yemek tariflerinden kolayca vazgeçememiştir (Aksatan, 2016).

Alışılan beslenme biçimini sürdürme isteği, dünya genelinde özellikle göçmen alan ülkelerde göçün artışına paralel olarak etnik restoranlar ortaya çıkmış ve özellikle gelişmiş ülkelerde ilk etapta yaygınlaşmıştır (Deniz ve Öksüz, 2017). 20.yüzyılın son çeyreği ve 21. yüzyılda etnik restoranların sayısal olarak artması ve coğrafi olarak yayılması, etnik restoranların bir restoran çeşidi olarak sayılmasına imkân tanımıştır (Munoz ve Wood, 2009). Amerika'daki tüm restoranlar içinde %34'lük bir paya sahip olan etnik restoranların (Agarwal ve Dahm, 2015) sektör içinde giderek büyüdüğü görülmüştür. Bu, kimi araştırmacılara göre etnik mutfağın küreselleşmesidir (Sunanta, 2005). Schulp ve Tiralı (2008) insanların tarih boyunca önemli göçler yaşadığına değinirken, yaşadıkları topraklarda bazı yönlerden asimile olduklarına, kültürlerini ve geleneklerini ise muhafaza ettiklerine dikkat çekmektedir. Etnik mutfak, etnik grupların göç ettikleri ülkelerde, göçmenlerin izini takip eder ve hedef kitlesi başlangıçta göçmenlerdir (Deniz ve Öksüz, 2017) ancak müşteri profili daha sonra hem evsahibi ülkenin başka etnik kökenden yerleşik insanları ve o ülkeyi ziyaret eden yabancı turistlerle çeşitlenir.

Boyce ve Sukalakamala (2007), yiyeceklerin etnik anlamda ait olduğu yöreye uygun şekilde hazırlanması ve sunulmasını, etnik restoranların en önemli bileşeni olarak görmektedir. Etnik restoran üzerine yapılan birçok araştırmaya göre (Aksatan, 2016; Jang vd., 2012; Choi ve Henneberry, 2000; Josiam ve Monteiro, 2004; Boyce ve Sukalakamala, (2007) sunulan lezzetin otantikliği müşteriler tarafından dikkat edilen en önemli unsurların başında gelmektedir. Tüketicilerin ilgisini çeken etnik restoranlar, personeli, atmosferi, müzik ve dekoru bakımından diğer restoran işletmelerine kıyasla farklılık göstermektedir (Sökmen, 2014). Müşterilerin etnik restoranlardan beklentilerinin başında özgünlüğün yanı sıra, etnik mutfağı yaşamak ve kültürel etkileşim gibi unsurların da yer aldığı görülmüştür (Khan ve Oyewole, 2014). Etnik restoranlarda yörelere ait kültür öğeleriyle farklı bir ortam oluşturmak için etnik bazı unsurların kullanılması (sanat, dekor, müzik, mimari vb.), bahsi geçen kültürleri yansıtmalarının neredeyse bir zorunluluk olduğu görülmektedir.

Etnik bir restoran aynı zamanda, farklı kültürlerle ait bireylerin birbirleri ile ilişkilerini geliştiren alanlardır. Bu restoranların varlığı, bir yandan göçmenin eski beslenme biçimini sürdürmesine, onun diğer göçmenlerle bir araya gelmesine, kültürünü korumasına ve sosyal sermayesini geliştirmesine yardımcı olurken, diğer yandan yerliler ve diğer göçmenler için yeni bir beslenme alanı oluşturarak kültürel yakınlaşmaya olanak tanır (Deniz ve Öksüz, 2017). Başka kültürleri tanımak isteyen kişiler için bilgi ve deneyim olanaklarından biridir. Bu durum bir yandan kültürel deneyim üzerinden farklı olanlar arasında bir ilişkilendirme sağlarken diğer yandan da turistik bir hizmetin sunucusu olarak etnik kimliğin sürdürülebilirliğine ekonomik bir motivasyon ya da destek sağlamaktadır.

Gastronomi ve Sürdürülebilirlik

Gastronomi, kültür ve yemek arasındaki ilişkiye dayanan bir disiplindir. Kültürel ve antropolojik bir kavram olarak yemek (Ellis vd., 2018), kültürel kimliği ve etnisiteyi ifade edebilen bir metafor olarak kabul edilir. Gastronomi, hijyenik, iyi düzenlenmiş, hoş ve lezzetli mutfak; yemek düzeni ve sistemi anlamına da gelir (Cousins vd., 2010). Gastronomi tüketilebilir tüm yiyecek ve içecek maddeleriyle kültür arasındaki ilişkiyi ve iyi yemek yeme ve içme sanatını inceleyen bir disiplin olarak tanımlanabilir (Durlu vd., 2012). Bu bağlamda gastronomi, iyi yiyeceği seçme, hazırlama, sunma ve bunlardan tat alma sanatı olarak özetlenebilir.

Dünyada özellikle 20. yüzyılda yaşanan bazı sorunlara bağlı gastronomi sistemini de değişime zorlamıştır. Nüfusun artışı, hayvansal gıdaların ve tarım alanlarının yetersizliği, tarımsal verimliliğin düşmesi, kimyasallar ve toprağın kirlenmesi, su sorunu, taşıma maliyetleri ve çevresel felaketlerin doğal, çevresel sonuçları gıda ve yiyecek içecek sektörünü de etkilemiştir. Öte yandan birtakım trendler de yiyecek ve içecekten alınan zevkin artırılması ve yemek deneyimini geliştirmek amacıyla ortaya çıkmıştır (Kurgun, 2017). Sürdürülebilirlik yaklaşımı özellikle 1990'lerden itibaren daha sık duyulmaya başlansa da kavramın, çevre korumacı politikaların ulusal ve uluslararası düzeyde önem kazandığı 1970'li yıllardan itibaren küresel ölçekli toplantılarda geliştiği söylenebilir. Temelde ulusötesi çevresel sorunların dünya üzerinde yarattığı baskı ve hızla ve kontrolsüz tüketilen kaynak sorununa odaklanan sürdürülebilir gelişme paradigması, sonrasında sadece çevresel ve ekonomik saiklerle değil, dünya genelindeki refah farkı, yoksulluk ve dezavantajlı toplumsal gruplar için adil gelişme hakkı gibi temalarla genişlemiştir. Sürdürülebilirlik bugün hemen hemen her endüstride uygulanmaya çalışılan genel bir yaklaşım haline gelmiş olmakla birlikte günümüz gıda hareketleri ve yiyecek içecek sektörü özellikle yaşanan çevresel sorunlar ve olası gıda krizi nedeniyle bundan daha çok etkilenmektedir.

Gıda temelinde başlayan etkinin üretim ve tüketim süreçlerini kapsayan farklı sektörel etkileri olsa da perspektif aynıdır. Foresight (2011) sürdürülebilir gıdayı, çevreyi kirletmeyen, yenilenemeyen enerji ile doğal kaynakları koruyan, tüketiciler için güvenli olan ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeyen süreç ile bunlara uygun sistemleri kullanılarak üretilen gıda ürünleri olarak tanımlamaktadır. Gıdadaki sürdürülebilirlik ögesi özellikle üretici pazarları, üretici-tüketici kooperatifleri, topluluk destekli tarım sistemi, ekolojik pazarlar, kent bahçeciliği, slow food sistemleri, gıda bankaları gibi sistemler tarafından beslenmektedir (Çelik, 2016). Sürdürülebilir gıda hareketi bu perspektife uygun bir etik, pratik göstergeler ve uygulama kuralları sunan İtalya orijinli slow food, terra madre gibi akımlar tarafından da desteklenmiştir.

Gıdanın işlendiği ve nihai ürün olarak servis edildiği mekanlar olarak işletme düzeyinde her türlü gastronomi tesisinin gıda temini, üretim ve hizmet noktasında benzer sorumlulukları bulunmaktadır. Scarpato (2002) sürdürülebilir gastronomiyi, toplumun sağlığını, sosyo-kültürel ve çevresel kalitesini de koruyan ve geliştiren bir kavram olarak tanımlamaktadır. Nitekim Yurtseven ve Kaya (2011), sürdürülebilir gastronomi olarak da adlandırılan eko-gastronomi kavramını, ekonomik sürdürülebilirlik, sosyo-kültürel sürdürülebilirlik ve çevresel sürdürülebilirlik çerçevesinde değerlendirmektedir. Ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel boyutlarıyla bütünsel olarak bir yaklaşımı, uygulama pratikleri açısından önemseyen

sürdürülebilirlik fikri, her sektörde olduğu gibi turizm için de kaçınılmaz olarak hem doğa hem de insan için daha ekolojik, adil, eşitlikçi hedefler ve amaçlar sunmaktadır. Bunun bir bileşkesi olarak sürdürülebilir gastronomi, sürdürülebilir turizm yaklaşımıyla bütün paydaşlar tarafından her tür turizm tipinde hayata geçirilmesi gereken ve mümkün olan bir sorumluluk alanı olarak şekillenmektedir.

Sürdürülebilir Gastronomi ve Turizm

Turizm açısından gastronomi tesisleri önemli bir unsur ve stratejik bir paydaştır. Öyle ki bir destinasyondaki toplam turist harcamalarının neredeyse üçte biri yiyecek-içecek işletmelerine gitmektedir (Zhang vd., 2019). Bu durum gastronomi işletmelerini bir destinasyon için önemli bir çekicilik figürü ve hizmet unsuru haline getirmektedir. Bunun yanında en temel motivasyonu farklı yerel, otantik lezzetleri yerinde-yöresinde deneyimlemek olan turistlerin başını çektiği; literatürde yemek turizmi (food tourism), yiyecek-içecek turizmi (food and beverage tourism), mutfak turizmi (culinary tourism) şeklinde farklı isimlerle de anılsa benzer şeyi ifade eden, ayrı bir turizm türü olarak da gelişmektedir. İster bir paydaş olarak her türlü turizm türlerine destek sağlayan bir işletme olsun, isterse başlı başına bir turizm hareketine sebep olsun bir destinasyonun gastronomisi ve gastronomi işletmeleri turizm içinde belirgin bir etkiye sahiptir.

Gastronomi turizmi, turistin seyahate çıkma motivasyonunda bir yöreye veya bir işletmeye ait yiyecek-içecekleri tatma, deneyimleme amaçlı yapılan bir hareketlilik olarak görülebilir. Yüncü (2010) gastronomi turizmi ürünlerini çeşitli amaçlarla gerçekleştirilen turlar (eğitim, restoran ya da ünlü şeflerin çalıştığı mekân turları, üretim alanlarına gerçekleştirilen turlar) olarak daha da geniş bir perspektiften görmektedir. Benzer biçimde Nebioğlu (2017) gastronomi turizminin; bölgeye özgü yiyecek içecek ürünleri, bu ürünlerin sunulduğu restoran işletmeleri, bu ürünlerin tanıtıldığı festival gibi etkinlikler ya da bu ürünlerin üretildiği yerlere yapılan ziyaretlerden (turlar) oluştuğunu ifade etmektedir. Turistler genellikle yemek yemeyi ritüellere, sembollere ve inanç sistemlerine bağlar (Mak vd., 2012) ve bu nedenle gastronomi turizmi, turistlerin; tarihi, geleneği, yerelliği ve yemek mirasının benzersizliğini algılayarak otantikliği aramaları için vazgeçilmez bir olanak sağlar (Zhang vd., 2019).

Sürdürülebilir turizm ve gastronomi ilişkisi daha çok yerele ya da etnik özelliklere sahip gastronomik mirasın korunması ve yerel halkın desteklenerek ekonomik kalkınmanın yaygın bir biçimde sağlanması temelinde şekillenmektedir. Gastronomi turizmi de yöresel ve geleneksel gastronomik unsurlara yönelişi ifade eden bir kavramdır. Sürdürülebilir gastronomi turizmi hareketliliğinde seyahat etmenin motivasyonel faktörü olarak yerel, otantik, nostaljik, kaliteli, çevreye duyarlı ve özgün yöntemlerle üretilen ve tüketilen yiyecek-içecekler karşımıza çıkmaktadır (Durlu vd., 2013).

Destinasyonun sahip olduğu çevresel ve kültürel faktörler destinasyon mutfağının kendine özgü özelliklerinin, diğer bir deyişle gastronomik kimliğin şekillenmesinde etkili olmaktadır (Nebioğlu, 2017). Sürdürülebilir gastronomi turizmi; yerel, organik ve otantik gıdaların üretiminde devamlılığın sağlanmasını, ev tipi yemek kültürünün sürdürülmesini, geleneksel damak tadının, mutfak kültürüne ait bilginin ve geleneksel yemek pişirme tekniklerinin korunarak gelecek nesillere aktarılmasını, gıda çeşitliliğinin korunmasını ve özgün gastronomi kültürünün yaşatılmasını destekleyen bir turizm çeşididir (Scarpato, 2002). Bu nedenle Yurtseven (2011) sürdürülebilir gastronomi turizmini, yerel halkı geliştiren ve yöredeki tarımsal faaliyetleri destekleyen bir turizm hareketliliği biçiminde tanımlamaktadır. Özetle, gastronomi tesislerinin sürdürülebilir gıda, tedarik ve üretim aşamalarını uygulayan; müşterilerini tüm süreçler hakkında bilgilendiren ve sosyal ve ekonomik açıdan başta çalışanları olmak üzere paydaşlarına büyük bir oranda yarar sağlayan bir pozisyon alması önemlidir.

Sürdürülebilir Gastronomi-Turizm ve Etnik Restoranlar

Kültürel ve etnik farklılık ev sahibi ülkenin hâkim etnik kimliğinden olmayanlar için ihtiyaçlar ve tercihler noktasında etnik restoranları alternatif bir girişim haline taşımıştır. Bir ülkedeki göçmenler etnik restoranların hem üreticisi hem de tüketicisi olmuştur. Etnik restoranlar esasında bir kültür ürününü sunmaktadır (Liu vd., 2018) ve bunun tüketicisi o ülkede yaşayan o etnik kimliğe sahip insanlar yanında farklı tat ve lezzet deneyimlerinin peşinde olan insanlardan oluşmaktadır. Bunun yanında uluslararası seyahatler yoluyla insanların farklı ülke ve kültürlerle ait olan yiyeceklere, egzotik tatlarla ilgisi artmaya başlamış ve bu ürünleri deneyimlemek için arayışlara girmişlerdir (Liu vd., 2018). Bir ülkeye gerçekleştirilen bir seyahatte deneyimlenen o ülke mutfağına ait lezzetler, turistin kendi ülkesinde de benzer tatların alıcısı olma imkanını doğurmaktadır. Bu yanıyla etnik restoranlar hem bir göçmen hareketinin sonucu olarak içsel hem de turizm yoluyla oluşan dışsal faktörlerden beslenmektedir.

Turizminin çekicilik sağlayan unsurlarından biri olarak destinasyonlarda yerel kültürlerle ait yiyecek içecek sunan gastronomi işletmeleri ile bir bütün olarak gastronomi ürünleriyle markalaşmış destinasyonların, turistler için önemli bir motivasyon kaynağı olduğu bilinmektedir. İnsanlar farklı destinasyonlara yaptıkları seyahatlerde o bölgenin yerel mutfağını sevdikleri ve özlem duydukları taktirde bu tür restoranları kendi ülkelerinde de aramakta (Aksatan, 2016) ve böylece etnik restoranların kendi ülkelerindeki müşterileri haline gelmektedirler. Bu nedenle gastronomi turizmi, turistlerin tarihi, geleneği, yerelliği ve yerel yemek ve yemek mirasının benzersizliğini algılayarak otantikliği aramaları için eşsiz bir yol sağlamaktadır (Zhang vd. 2019). Bu yanıyla etnik restoranların kültürel mirasın korunması ve geleceğe taşınması açısından eşverişli bir çerçeveye sahip olduğu söylenebilir. Geleneksel etnik mutfağına ait yemeklerin, buna uygun gıda ürünlerinin ve geleneksel tariflerin kullanıma sokulması, sürdürülebilirliğin kültürel ve sosyal boyutunu güçlendirir.

Etnik restoranların mülkiyet açısından bağımsız işletmeler olup, çoğunlukla küçük aile işletmeleri kategorisinde olup bu işletmelerin başarısında yetkin yöneticilik becerisi ve müşteri sadakatinin belirleyici faktörler olduğu gözlemlenmiştir (Agarwal ve Dahm, 2015). Etnik restoranların, gelirin tabana yayılması ve küçük aile işletmeleri için gelir olanağı sunması bağlamında daha adil bir ekonomik işleyiş sunduğu görülmektedir. Özellikle göçmen olunan ülkelerin dezavantajlı etnik-toplumsal grupları için istihdam olanağı sağlaması da yine sürdürülebilir ekonomi ve işletmecilik açısından önemlidir. Dolayısıyla entegrasyon süreçlerinde ekonomik zorluklarla karşılaşma ihtimalleri yüksek olan farklı etnik grupların, kendi kimlikleriyle istihdam fırsatı yakalayabildikleri bir alan olmaktadır. Bu bağlamda etnik restoranların turizmin daha sürdürülebilir olması için hem mülkiyet hem yönetim hem de çalışan ilişkileri ve ekonomik yansımaları noktasında işlevsel olduğu öngörülebilir.

Etnik restoranlarda lezzetin otantikliği önemli bir unsurdur ve müşteri açısından özellikle tercih sebebidir (Boyce ve Sukalakamala, 2007; Zhang vd. 2019). Otantik lezzetin sağlanması, işletmede uygulanan yöntemlerin otantikliğinin yanında kullanılan ürünlerin de otantik olmasına bağlıdır. Bu da gıda tedarik zinciri ve süreçlerinin nasıl olduğu ile ilgilidir. Bu bağlamda daha doğal ve yerele özgü taze ürünlerin tercih edilmesi ve tedarik süreçlerinin de tazeliği koruyacak biçimde gerçekleşmesi kritiktir. Bunun yanında işletmede besin tedarikinden, atık politikası, geri dönüşüm, enerji ve kimyasal kullanımı gibi sürdürülebilirliğin çevresel göstergeler üzerinden de yürütülmesi hayatidir. Bu alandaki çalışmalarda (Aljaffal, 2017), etnik restoranların çevresel hassasiyetlerinin yüksek olduğunu ve büyük oranda pratik tedbirlerin uygulandığını tespit etmiştir ancak bununla ilgili daha fazla alan araştırması yapılması ve uygulamaların ne düzeyde ve nasıl yürütüldüğünün araştırılması gerekmektedir.

SONUÇ

Sürdürülebilir gastronomi daha çok yiyecek-içecek tesislerini ilgilendirmekte; sürdürülebilir gastronomi turizmi ise hem gastronomi tesislerini hem de o destinasyondaki diğer turizm arz sağlayıcılarını

kapsamaktadır. Bu açıdan sürdürülebilir gastronomi turizmi için özel olarak gastronomi tesislerinin genel olarak ise tüm destinasyondaki turizm sağlayıcısı olan paydaşların sürdürülebilirlik ilkeleriyle hareket etmesi gerekmektedir. Etnik restoranların sürdürülebilir gastronomi tesisi olarak ve sürdürülebilir gastronomi turizmi açısından elverişli bir yapı sunduğu düşünülebilir. Etnik restoranların kültürel mirasın otantik ve geleneksel bir çekicilik unsuru olarak destinasyonların sürdürülebilir gelişmesine ve imajına katkı sağlaması olasıdır. Aynı zamanda var oldukları coğrafi bölgelerde, sürdürülebilir gelişmeye uygun perspektif ve uygulamalarla ekonomik ve sosyo-kültürel ve toplumsal sorunların azaltılmasında olumlu bir etki yaratabilirler.

Etnik restoranların popülaritesi artmakta, dünyanın öncelikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerinde ve popüler turizm destinasyonları üzerinden büyümeye devam etmektedir. Bu trendin özellikle gıda ve hizmet uygulamaları temelinde sürdürülebilirlik cephesine olumlu bir tuğla taşıması beklenebilir. Sürecin her tür etnik kültürel mirasa ilişkin koruma, keşfetme, kullanma ve böylece geleceğe taşıma düzleminde de olumlu motivasyonlar sağlayacağı görülmektedir. Sürdürülebilir turizm açısından destinasyonlarda hakim olan turizm türleri her ne olursa olsun gastronomi tesislerinin etnik restoran ağırlığı taşıması yerel ve farklı kimlikleri korurken, çekiciliğini de artıracaktır. Bu noktada sürdürülebilir gastronomi için tesislerin onların gıda, yemek, yöntemler, mutfak, hizmet, kalite, çalışan, atmosfer vb. unsurlar ve süreçler bağlamında uygulamalarını geliştirmesi gereklidir.

Sürdürülebilir turizm yaklaşımı içinde gastronomi turizminin bir turizm türü olarak sürdürülebilirliği açısından etnik restoranların teşvik edilmesi önemlidir. Destinasyon gelişim, pazarlama ve yönetim süreçlerinde ilgili birimler ve yöneticiler tarafından bunun dikkate alınması sürdürülebilir gelişmeye katkı sağlayacaktır. Etnik restoranların çevresel sürdürülebilirlik performanslarının denetlenmesi ve iyileştirilmesi, özellikle ekonomik ve sosyo-kültürel boyutlardaki etkinin ve bütünsel yararın artırılmasına da olanak sunacaktır. Bu açıdan yerel yönetimlerin, turizmden sorumlu birimler ile diğer paydaşların üzerine önemli bir sorumluluk düşmektedir.

Sürdürülebilirlik fenomeni ile etnik restoranların sunduğu atmosfer yaklaşım olarak uyumludur. Bunun geliştirilmesi alanda yapılacak çalışmalardan ortaya çıkacak bulguların değerlendirilmesiyle daha da olanaklı hale gelecektir. Kuramsal düzeyde sürdürülebilir turizm ve gastronomi açısından değerlendirilen etnik restoranlar, gelecekte yapılacak hem kuramsal hem de ampirik çalışmalarla daha da şekillenecektir.

KAYNAKÇA

Aljaffal, T. (2017). *Investigating environmental sustainability practices among middle eastern ethnic restaurants in sydney*, <https://www.proquest.com/dissertations-theses/investigating-environmental-sustainability/docview/2033931519/se-2?accountid=86195>

Aksatan, M. (2016). Etnik Temalı Restoranlarda Otantiklik: Yönetici ve Tüketici Bakış Açıklarına Yönelik Karşılaştırmalı Bir Çalışma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir, s. 38-65.

Angelo, R.M. ve Vlademir A.N. (1994). An introduction to hospitality today (2nd Ed.) Economical Institute of the American Hotel and Motel Association: Michigan.

Agarwal, R. ve Dahm, J.M. (2015) Success Factors in Independent Ethnic Restaurants, *Journal of Foodservice Business Research*, 18:1, 20-33

Ball, S. ve Roberts, L. (2003). *Restaurants*. International Hospitality Industry: Structure, Characteristics and Issues. Oxford: Butterworth-Heinemann, s. 30-58.

- Boyce, J.B. ve Sukalakamala, P. (2007). Customer Perceptions for Expectations and Acceptance of an Authentic Dining Experience in Thai Restaurants. *Journal of Foodservice*. (18), 69-75.
- Choi, S. ve Henneberry, D.M. (2000). Ethnic Food Marketing. *Journal of Food Products Marketing*. 5(4), 19-44.
- Cousins, J., O’Gorman, K. ve Stierand, K. M. (2010). Molecular gastronomy: cuisine innovation or modern day alchemy, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 22 (3), 399-415.
- Çelik, Z. (2016). Gıda Güvencesini Sağlanmanın Anahtarı: Sürdürülebilir Gıda Sistemleri, *Apelasyon E-Dergisi*, 29.
- Deniz, A. Ve Öksüz, M. (2017). Ankara’daki İran Restoranları: Kültürel Kimlik Üzerine Etnografik Bir Araştırma, *Coğrafi Bilimler dergisi CBD*, 15 (2), 167- 185.
- Durlu, Ö. F., Sünnecioğlu, S. ve Can, A. (2013). Sürdürülebilir Gastronomi Turizmi Hareketliliğinde Coğrafi GGaretlemenin Rolü, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(1), 13-20.
- Ellis, A.; Park, E.; Kim, S.; Yeoman, I. (2018). What is food tourism? *Tour. Manag.*, 68, 250-263.
- Foresight (2011). The Future of Food and Farming: Challenges and Choices for Global Sustainability.
- Jang, S. C. S., Ha, J., ve Park, K. (2012). Effects of ethnic authenticity: investigating Korean restaurant customers in the US. *International journal of Hospitality Management*, 31, 990-1003.
- Jang, S. ve Ha, J. (2015). The Influence of Cultural Experience: Emotions in Relation to Authenticity at Ethnic Restaurants. *Journal of Foodservice Business Research*, 18(3), 287-306.
- Karamustafa, K. , Birdir, K. ve Kılıfhan, R. (2016). Gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölççeği. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 29-69.
- Kurgun, H. (2017). Nörogastromi, Kurgun, H. (Editör), *Gastronomi trendleri milenyum ve ötesinde* (24-35). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Liu, H., Li, H., DiPietro, R. B., & Levitt, J. A. (2018). The role of authenticity in mainstream ethnic restaurants: evidence from an independent full-service Italian restaurant. *International Journal of Contemporary Hospitality*, 30(2), 1035-1053.
- Mak, A.H.N.; Lumbers, M.; Eves, A. (2012). Globalisation and food consumption in tourism. *Annals of Tourism Research*, 39, 171–196.
- Munoz, C.L. ve Wood, N.T. (2009). A Recipe for Success: Understanding Regional Perceptions of Authenticity in Themed Restaurants, *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*. 3(3), 269-280.
- Nebioğlu, O. (2017). Gastronomik Kimlik ve Gastronomik Turizm Ürünlerinin Sınıflandırılması Üzerine Nitel Bir Araştırma: Alanya Örneği, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5/2, 39-60.

- Petek, S. (2007). Şehir İçi Restoranlarda İşletme Marka Kavramı Ve İç Mekan Kurgusunun Alakart ve Fast Food Restoranlarda İrdelenmesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Scarpato, R. (2002). Sustainable gastronomy as a tourist products. A. Hjalager ve G. Richards (ed.) *Tourism and Gastronomy içinde* (ss.51-70). London and New York: Routledge.
- Scarpato, R. ve Daniele, R. (2003). New global cuisine: tourism, authenticity and sense of place in postmodern gastronomy. C. M. Hall ve diğerleri (ed) *Food Tourism Around The World: Development, mangement and markets, içinde* (ss. 296-313), New York: Butterworth-Heinemann.
- Schulp, J.A. ve Tirali, I. (2008). Studies in Immigrant Restaurants I: Culinary Concepts of Turkish Restaurants in the Netherlands. *Journal of Culinary Science & Technology*, 6(2-3), 119-150.
- Sökmen, A. (2003). Ağırhama Endüstrisinde Yiyecek ve İçecek Yönetimi, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Sökmen, A. (2014) *Yiyecek içecek hizmetleri yönetimi ve işletmeciliği*, (7. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Sunanta, S. (2005). The Globalization of Thai Cuisine. Paper Presented at The Canada Council For Southeast Asian Studies Conference, York University, 14-16.
- Yurtseven, R. (2011). Sustainable gastronomic tourism in Gokceada (İmbros): Local and authentic perspectives. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(18), 17-26.
- Yurtseven, R. ve Kaya, O. (2011). Eko-gastronomi ve sürdürülebilirlik. Osman. E. C, (ed.) 11 Ulusal Turizm kongresi, içinde (ss.57-65). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yüncü H. R. (2010). Sürdürülebilir Turizm Açısından Gastronomi Turizmi ve Perşembe Yaylası, 10. Aybastı-Kabataş Kurultayı, 27-34.
- Zhang, T., Chen, J. ve Hu, B. (2019). Authenticity, Quality, and Loyalty: Local Food and Sustainable Tourism Experience, *Sustainability*, 11, 3437.

AN EXAMINATION OF YOUNG CONSUMERS' M-COMMERCE ADOPTION ANTECEDENTS: A STRUCTURAL EQUATION MODELING (SEM)-NEURAL NETWORK APPROACH / GENÇ TÜKETİCİLERİN MOBİL TİCARET ADAPTASYONU ÖNCÜLLERİNİN İNCELENMESİ: YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ (SEM)- SİNİR AĞLARI MODELİ

Murat Burucuoğlu¹

Özgür İcan²

Abstract

Electronic commerce has gradually evolved to mobile commerce and recent development in mobile commerce amplifies the need of investigation on consumer mobile commerce adoption. The purpose of this study is to examine the factors for consumers' mobile commerce adoption. For this purpose, we take into account mobile commerce adoption literature and empirical study related to perceived usefulness, trust, mobility, personal innovativeness. For this aim, we prepared mobile commerce adoption literature and empirical study related to perceived usefulness, trust, mobility, personal innovativeness. A multi-state analytic approach was proposed whereby the research model was tested using structural equation modeling (SEM), and the results from SEM were used as inputs for a neural network model. The results showed that perceived usefulness, trust and personal innovativeness have significant effects on young consumers' mobile commerce adoption. According to neural network analysis, it was shown that a simple feed-forward ANN architecture which can handle the underlying non-linearity was enough to successfully predict young consumers' mobile commerce adoption. According to sensitivity analysis trust, perceived usefulness and perceived innovativeness are significant predictors of mobile commerce adoption respectively. There are minor differences between SEM and ANN results.

Keywords: M-Commerce, Structural Equation Modeling, Artificial Neural Network,

Giriş

Elektronik ticaretin (eCommerce) genişletilmiş bir hali olarak mobil ticaret (mCommerce), ticaret ile ilgili işlemlerin mobil araçlarla mobil bir çevrede gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Chong, Chan ve Ooi, 2012: 34). Yang ve arkadaşlarına (2015) göre mobil ticaret ise kablosuz bir telekomünikasyon ağı aracılığı ile gerçekleştirilen ve kolaylaştırılan ticari işlemler olarak tanımlanmaktadır. Aslında mobil ticaret ticari işlemlerin mobil cihazlar ve kablosuz internet erişimi sayesinde gerçekleştirilmesi olarak da tanımlanabilir. Mobil ticaret, her yerden erişilebilme, kolaylık, yerleştirilme ve kişiselleştirme (Huang vd.,

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, murat.burucuoğlu@omu.edu.tr

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ozgur.ican@omu.edu.tr

2015: 128) gibi benzersiz özellikleriyle müşteriler ve işletmelerin karşılıklı etkileşimlerinde zaman ve mekânın önemini ortadan kaldırarak ticari işlemleri kolaylaştırmaktadır.

Tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonları etkileyen motivasyon ve engellerin bilinmesi işletmelerin mobil ticaret uygulamalarında müşteri merkezli hizmet ve stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı; genç tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonlarını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modellemesi ve yapay sinir ağları ile incelenmesidir. Yapısal eşitlik modellemesi ve yapay sinir ağlarının kombinasyonu şeklinde oluşturulan hibrid araştırma modeli algılanan kullanılabilirlik, mobilite, kişisel yenilikçilik ve güven değişkenlerinin mobil ticaret adaptasyonundaki etkilerinin anlaşılması ve tahmin edilebilmesini hedeflenmektedir.

Araştırma Modeli ve Hipotezlerin Geliştirilmesi

Araştırma modeli, mevcut çalışmalara dayanarak geliştirilmiş ve araştırma modelinde algılanan kullanılabilirlik, güven, mobilite, kişisel yenilikçilik değişkenlerine yer verilmiştir. Mevcut çalışma, literatürdeki yenilikçi metodolojik çalışmalar ışığında SEM-ANN modellerini birlikte kullanarak mobil ticaret adaptasyonunu etkileyen değişkenleri anlamaya ve tahmin etmeye çalışmaktadır.

Algılanan kullanılabilirlik, *Teknoloji Kabul Modeli*'nin (TAM) temel değişkenlerinden birisidir. Davis (1989: 320) algılanan kullanılabilirliği; “*bir kişinin belirli bir sistemi kullanmanın iş performansını geliştireceğine yönelik inancın derecesi*” olarak tanımlamaktadır. Mobil ticaret uygulamaları açısından algılanan kullanılabilirlik; “*bireyin mobil ticaret kullanımının iş performansı ve günlük faaliyetleri geliştireceğine yönelik inancı*” olarak tanımlanmaktadır (Tsu Wei vd., 2009: 374). Algılanan kullanılabilirlik, mobil ticaret faaliyetleri ve uygulamaları aracılığı ile tüketicilerin iş ve günlük rutinlerindeki performans ve etkinlik alguları ile ilintilidir. Algılanan kullanılabilirlik m-ticaret (Wu ve Wang, 2005; Tsu Wei vd., 2009; Li ve Yeh, 2010; Yadav vd., 2016; Liébana-Cabanillas vd., 2017) araştırmalarında niyet ve davranışı pozitif ve anlamlı şekilde etkilemektedir. Literatürdeki çalışmalara dayanarak aşağıda yer alan araştırma hipotezi sunulmuştur.

H₁: Algılanan kullanılabilirlik m- ticaret adaptasyonu üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

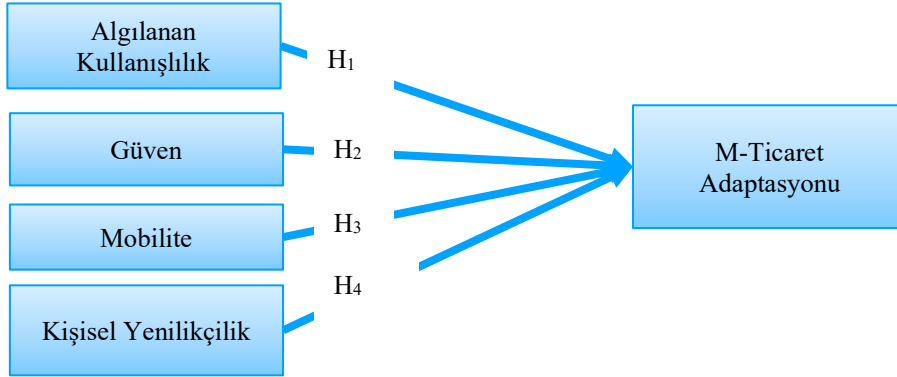
Güven, ticari işlemlerde özellikle online ve mobil ortamların yüksek belirsizlik ve risk içermesi nedeniyle tüketici davranışlarını açısından belirleyici bir role sahiptir (Lin vd., 2011: 616). Siau ve Shen (2003: 92) göre mobil ticarete güven, mobil teknolojiye yönelik güven ve mobil satıcıya yönelik güvenin bir bileşimidir. Mobil ticarete güven; mobil ticaret uygulaması sunanların marka bilinirliği, güvenlik gibi karakteristik özelliklerini dikkate alarak tüketicilerin satıcılara karşı savunmasız kalmaya isteklilikleri olarak tanımlanmaktadır (Chong vd., 2012: 36). Mobil ticarete güven mobil ticaret işlemlerinin güvenliğinin sağlanması aynı zamanda tüketicilerin kişisel bilgilerinin gizliliği ile ilgilidir. Tüketicilerin mobil ticaret uygulamalarının kabulünde kilit faktörlerden birisidir. Mobil ticaret adaptasyonu ile ilgili yapılan birçok çalışmada mobil ticaret uygulamaları sağlayıcılarına yönelik güvenin mobil ticaret adaptasyonunu arttırdığı bulgusuna ulaşılmıştır (Chong vd., 2012; Lin vd., 2014; Yadav vd., 2016; Liebana-Cabanillas vd., 2017). Bu doğrultuda güven ile mobil ticaret adaptasyonu arasındaki hipotez aşağıdaki gibi formüle edilmiştir.

H₂: Güven mobil ticaret adaptasyonu üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

Mobilite; mobil hizmet ve uygulama kullanıcılarının herhangi bir zamanda ve herhangi bir yerde mobil araçlar vasıtasıyla hizmet ve/veya bilgiye erişim imkânı tanımaktadır (Huang, Lin ve Chuang, 2007: 588). Herhangi bir zamanda ve herhangi bir yerde hareket halindeyken bilgiye ve hizmete erişebilme mobil ticaret uygulamalarının en önemli özelliğidir (Kim vd., 2010: 313). Mobil teknolojiler sağladıkları mobilite avantajı ile günümüz modern insanının yaşam tarzına daha uygundur (Kalinic ve Marinkovic, 2016: 372) ve bu nedenle mobilite mobil uygulamaların kullanımını etkileyen önemli değişkenlerden birisi olarak kabul edilmektedir. Bu bilgiler ışığında aşağıda yer alan hipotez oluşturulmuştur.

H₃: Mobilite m-ticaret adaptasyonu üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

Şekil 1: Araştırma Modeli

Bilgi teknolojilerinde kişisel yenilikçilik, “bireyin herhangi bir yeni bilgi teknolojisini denemeye istekliliği” olarak tanımlanmaktadır (Agarwal ve Prasad, 1998: 206). Lu vd. (2005) mobil teknolojiler yoluyla kablosuz internet adaptasyonu modelinde bilgi teknolojilerinde kişisel yenilikçilik değişkeninin algılanan kullanılabilirlik ve algılanan kullanım kolaylığı üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisi adaptasyon üzerinde ise anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Lu (2014) çalışmasında bilgi teknolojilerinde kişisel yenilikçilik değişkeninin mobil ticaret kullanma niyetini doğrudan pozitif ve anlamlı bir şekilde etkilediği bulgusuna ulaşmıştır. Natarajan ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında da benzer bir şekilde kişisel yenilikçiliğin mobil ticaret uygulamalarını kullanma niyeti üzerinde doğrudan pozitif ve anlamlı bir etkisi olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan yola çıkarak aşağıda yer alan hipotez oluşturulmuştur.

H₄: Kişisel yenilikçilik m-ticaret adaptasyonunu pozitif ve anlamlı şekilde etkilemektedir.

Araştırma Metodolojisi

Araştırma Tasarımı

Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tekniğinden yararlanılmış ve veri toplanmasında kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Algılanan kullanılabilirlik değişkeni 4 ifadeden oluşmakta ve Chan ve

Chong (2013) çalışmasından adapte edilmiştir. Mobilite değişkeni 3 ifadeden oluşmakta ve Kim vd. (2010) çalışmasından adapte edilmiştir. Kişisel yenilikçilik değişkeni 4 ifadeden oluşmakta ve Kalinic ve Marinkovic (2016) çalışmasından adapte edilmiştir. Güven değişkeni 4 ifadeden oluşmakta ve Liébana-Cabanillas vd. (2017) çalışmasından adapte edilmiştir. Son olarak mobil ticaret adaptasyonu değişkeni 5 ifadeden oluşmakta ve Kim vd. (2010), Tsu Wei vd. (2009), Park ve Kim (2013), Liébana-Cabanillas vd. (2017), Salimon vd. (2016) çalışmalarından adapte edilerek kullanılmıştır. Ölçeklerde yer alan tüm ifadeler 5'li Likert ile derecelendirilmiştir (1: Kesinlikle Katılmıyorum; 5: Kesinlikle Katılıyorum). Veri toplama süreci sonucunda 342 adet kullanılabilir anket formu elde edilmiştir.

Verilerin analizinde *Yapısal Eşitlik Modeli* ve *Yapay Sinir Ağları* kombinasyonu kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21, AMOS 20 ve GNU R programları kullanılmıştır.

Analiz ve Bulgular

Araştırmaya katılan bireylerin demografik özelliklerini gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Demografik Özellikler

Demografik Faktör	Sıklık	Yüzde	Demografik Faktör	Sıklık	Yüzde
Yaş			Gelir		
18-20	190	55.6	0-500 TL	147	43.0
21-23	121	35.4	501-1000 TL	115	33.6
24-26	24	7.0	1001-1500 TL	29	8.5
27-28	3	0.9	1501-2000 TL	26	7.6
28 ve üzeri	4	1.2	2001 TL ve üzeri	25	7.3
Cinsiyet					
Erkek	162	47.4			
Kadın	180	52.6			

Yapısal Eşitlik Modeli

Yapısal Eşitlik Modelinin analizinde ölçüm modeli ve araştırma modelinin analizini içeren iki aşamalı bir yol izlenmiştir. Ölçüm modelinde her bir yapıdaki gözlenen değişkenlerin faktör yükleri, model uyum iyilikleri ve modifikasyon indisleri doğrultusunda iyileştirmeler gerçekleştirilmiştir. Modelde algılanan kullanışlılık değişkenine ait bir ifade, mobilite değişkenine ait bir ifade, kişisel yenilikçilik değişkenine ait 2 ifade faktör yükleri .50'nin altında olduğu için modelden çıkartılmıştır. Ölçüm modelinin uyum iyilikleri (χ^2/df : 1.346, RMSEA: .032, GFI: .958, AGFI: .939, CFI: .985; NFI: .946) kabul edilebilir (Schermelleh-Engel vd., 2003) sınırlar içerisinde yer almaktadır. Araştırma modelinde yer alan değişkenlerin C.A. değerleri .70'in (Nunnally, 1978), Birleşik Güvenilirlik değerleri .70'in (Hair et al., 2006), Faktör yükleri .60'in (Tabachnick and Fidell, 2007), Açıklanan Ortalama Varyans Değeri .50'nin (Fornell and Larcker, 1981) üzerindedir. Ayrışma geçerliliğinin değerlendirilmesinde ise Fornell ve Larcker (1981) kriteri

kullanılmıştır. Yapılar arasındaki korelasyon açıklanan ortalama varyansın karekök değerinden düşük olduğu için ölçüm modelinin ayrışma geçerliliğini sağladığı kabul edilmektedir.

Ölçüm modelinin geçerlilik ve güvenilirliği sağlandıktan sonra yol analizi gerçekleştirilmiştir. Yol analizine ait uyum iyilikleri (χ^2/df : 2.107, RMSEA: .057, GFI: .930, AGFI: .902, CFI: .950; NFI: .909) kabul edilebilir (Schermele-Engel vd., 2003) sınırlar içerisinde yer almaktadır. Yol analizine ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Yol Analizi Özeti

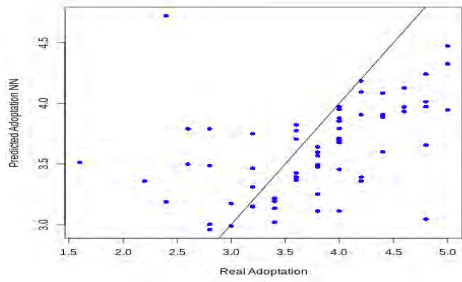
Yol	Yol Katsayısı	t Değeri	p Değeri	Hipotez
Mobilite → Adaptasyon	.107	1.897	.058	Desteklenmedi.
K.Yenilikçilik → Adaptasyon	.155	2.754	.006	Desteklendi.
Güven → Adaptasyon	.212	3.999	.000	Desteklendi.
A.Kullanışlılık → Adaptasyon	.316	5.330	.000	Desteklendi.

Yapay Sinir Ağları

Yapay sinir ağları (Artificial Neural Networks-ANN) gelişmiş canlıların sinir sistemlerinden esinlenerek ortaya çıkmış bir hesaplama mimarisidir. Yapay zeka (Artificial Intelligence - AI) çalışmalarının da başlangıcı sayılabilecek şekilde 1943 yılına kadar götürülmektedir. Bu tarihte Warren McCulloch ve Walter Pitts tarafından yapılan çalışmayla ANN tekniğinin temelleri atılmıştır. Donald Hebb, 1949 yılında yaptığı çalışmayla McCulloch ve Pitts’in önerdiği mimarideki ANN’nin uygun bir biçimde tanımlandıklarında "öğrenme" yeteneklerine kavuşabileceği öngörüsünü desteklemiştir. Hebb, süreç içerisinde halen etkili bir öğrenme modeli olarak gösterilen Hebb modelini geliştirmiştir (Russell ve Norvig, 2003:16). Bu dönemden sonra izleyen yıllarda Clark, Rosenblatt ve Ivakhnenko’nun çalışmalarıyla günümüzde ANN dendiğinde akla gelen çok katmanlı ileri-beslemeli (Multilayer Feed-Forward ANN - MFANN) ağ topolojisi ortaya çıkmıştır.

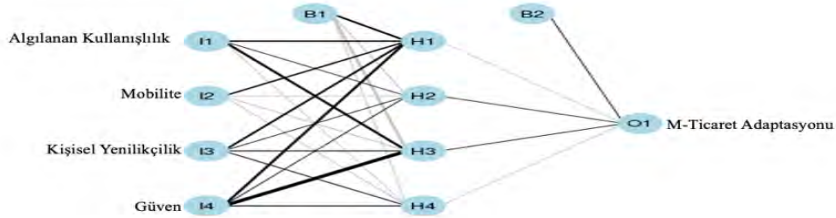
SEM modelini doğrulamak amacıyla gizli katmanında dört düğümü olan bir MFANN modeli kurulmuş olup dört girdi sırasıyla “algılanan kullanışlılık”, “mobilite”, “kişisel yenilikçilik” ve “güven” değişkenleri, ağın tek çıktısı olarak da doğal olarak “mobil ticaret adaptasyonu” belirlenmiştir. Anket katılımcılarının ilgili kategorilerdeki sorulara verdikleri yanıtlarının değerleri ortalamaları hesaplanıp bir gözleme ait ilgili bağımsız değişken değeri elde edilmiştir. Toplamda 342 gözlemden oluşan bu veri setinin %80’i ağın eğitimi %20’si ise test için ayrılmıştır. GNU R istatistiksel hesaplama platformunda “neuralnet” paketi kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Modelin tahmin ettiği ve gerçekte olan “mobil ticaret adaptasyonu” değerleri Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2: Gerçek Adaptasyon – Tahmin Edilen Adaptasyon

Nihai olarak ağda oluşan ağırlıkların büyüklüklerine göre oranlı kalınlıkta çizilmiş olan Şekil 3'teki diyagramda, “güven” değişkeninin bağımlı değişken üzerinde etkisinin bir kısmını oluşturan I4 ve H3 düğümleri arasındaki ağırlık göze çarpmaktadır. Ancak her ne kadar böyle bir görselleştirme içsel bir bilgi sağlasa da bağımsız değişkenlerin hangilerinin görece daha önemli olduğu ancak daha ileri bir analizle ortaya konulabilir.

Şekil 3: Ağın Nihai Ağırlıklar Dikkate Alınarak Görselleştirilmesi

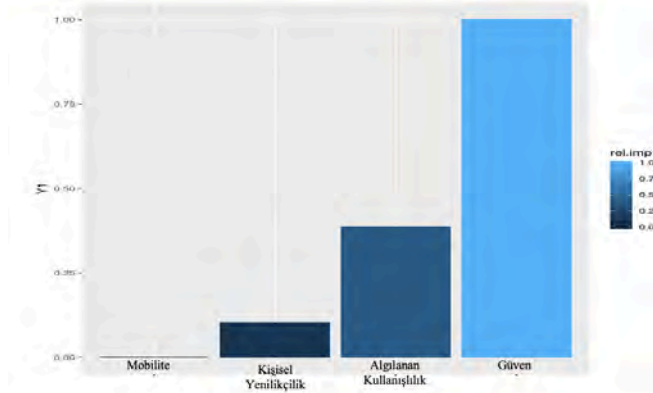

Garson ve sonrasında Goh tarafından ortaya konulan yaklaşıma göre modelde açıklayıcı değişkenlerin görece önemleri, ilgili değişkenin tüm bağlantılarındaki ağırlıkları konsolide edilerek belli bir açıklanan değişkeni ne denli etkilediği ortaya konularak hesaplanabilmektedir. Böylelikle her bir açıklayıcı değişkenin açıklanan değişkenle ilişkisini ortaya koymak için bir değer hesaplanmış olmaktadır (Goh, 1995). Garson tarafından (Garson,1991)'da ortaya konulan orijinal algoritmaya göre açıklayıcı değişkenin açıklanan değişken üzerinde görece önemi yön bilgisi içermez biçimde 0'dan 1'e kadar bir reel sayı şeklinde ortaya çıkmaktadır. Ancak bu hesaplanmanın ilişkinin yönünü de belirtecek şekilde genişletilmesi mümkündür³. Buna göre GNU R'deki ANN analizi gerçekleştirilebilen belli başlı paketlerdeki model nesneleri üzerinde çalışan bir

³ <https://beckmw.wordpress.com/2013/08/12/variable-importance-in-neural-networks>

fonksiyon⁴ yardımıyla ilgili hesaplama yapılmış olup değişkenlerin görece önemini gösteren grafik Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4: Değişkenlerin Göreceli Önemi

Sonuç

Mobil ticaret günümüzde giderek yaygınlaşmaktadır. Bu nedenle de mobil ticaretin benimsenmesine ilişkin tüketici davranışlarının anlaşılması mobil ticaretin benimsenmesinin önündeki engellerin aşılması ve tüketici istek ve ihtiyaçlarına cevap veren uygulamalar geliştirilmesi açısından önemlidir. Bu araştırmada genç tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonlarına etki eden değişkenlerin belirlenmesinde ve tahmin edilmesinde SEM-ANN yaklaşımları birlikte kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen yapısal eşitlik modellemesi bulgularına göre genç tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonları üzerinde sırasıyla algılanan kullanılabilirlik (β : .316, $p < .05$), güven (β : .212, $p < .05$) ve kişisel yenilikçilik (β : .155, $p < .05$) değişkenlerinin pozitif ve anlamlı etkisi bulunmaktadır. Mobilite değişkeninin ise anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Genç tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonu üzerinde algılanan kullanılabilirlik değişkeninin en fazla etkiye sahip olması genç tüketicilerin mobil ticareti üretkenlikleri ve performanslarını artırıcı bir alan olarak görmelerinden kaynaklanabilir. Araştırmada mobil ticarete ilişkin güvenin genç tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonları pozitif ve anlamlı şekilde etkilediği bulgusu, mobil ticarete yönelik finansal ve kişisel bilgilerin korunmasına yönelik güvenin artması durumunda mobil ticaretin benimsenmesinin de artacağı şeklinde yorumlanabilir.

Yapısal Eşitlik Modelinin sonuçları kullanılarak oluşturulan yapay sinir ağı modeli ile mobil ticaret adaptasyonu tahmin edilmeye çalışılmıştır. Yapay sinir ağı modeli ile gerçekleştirilen analizler sonucunda ise genç tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonunu tahmin eden değişkenlerin göreceli önemleri sırayla güven, algılanan kullanılabilirlik, kişisel yenilikçilik ve mobilite olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yapay sinir

⁴https://gist.githubusercontent.com/fawda123/6206737/raw/d6f365c283a8cae23fb20892dc223bc5764d50c7/gar_fun.r

ağları modelinde genç tüketicilerin mobil ticaret adaptasyonunun tahmin edilmesinde göreceli en önemli değişken yapısal eşitlik modellemesinden farklı olarak güven değişkeni olmuştur. SEM ve ANN sonuçları arasında ufak farklılıklar olduğu söylenebilir. Bu farklılıkların yapay sinir ağlarının doğrusal olmayan, telafi edici olmayan doğası ve sinir sistemi modellerinin daha yüksek tahmin doğruluğu ile açıklanabilir (Liébana-Cabanillas vd., 2018).

Kaynaklar

- Agarwal, R., & Prasad, J. (1998). A conceptual and operational definition of personal innovativeness in the domain of information technology. *Information systems research*, 9(2), 204-215.
- Chan, F. T., & Yee-Loong Chong, A. (2013). Analysis of the determinants of consumers' m-commerce usage activities. *Online Information Review*, 37(3), 443-461.
- Chong, A. Y. L., Chan, F. T., & Ooi, K. B. (2012). Predicting consumer decisions to adopt mobile commerce: Cross country empirical examination between China and Malaysia. *Decision Support Systems*, 53(1), 34-43.
- Davis, F.D. (1989), "Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology", *MIS Quarterly*, Vol.13, pp. 319-39.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of marketing research*, 39-50.
- Garson, G.D. (1991). Interpreting neural network connection weights. *Artificial Intelligence Expert*. 6(4):46-51.
- Goh, A.T.C. (1995). Back-propagation neural networks for modeling complex systems. *Artificial Intelligence in Engineering*. 9(3):143-151.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis (Vol.6)*. UpperSaddleRiver, NJ: PearsonPrenticeHall.
- Huang, E. Y., Lin, S. W., & Fan, Y. C. (2015). MS-QUAL: Mobile service quality measurement. *Electronic Commerce Research and Applications*, 14(2), 126-142.
- Huang, J. H., Lin, Y. R., & Chuang, S. T. (2007). Elucidating user behavior of mobile learning: A perspective of the extended technology acceptance model. *The Electronic Library*, 25(5), 585-598.
- Kalinic, Z., & Marinkovic, V. (2016). Determinants of users' intention to adopt m-commerce: an empirical analysis. *Information Systems and e-Business Management*, 14(2), 367-387.

- Kim, C., Mirusmonov, M., & Lee, I. (2010). An empirical examination of factors influencing the intention to use mobile payment. *Computers in Human Behavior*, 26(3), 310-322.
- Li, Y. M., & Yeh, Y. S. (2010). Increasing trust in mobile commerce through design aesthetics. *Computers in Human Behavior*, 26(4), 673-684.
- Liébana-Cabanillas, F., Marinković, V., & Kalinić, Z. (2017). A SEM-neural network approach for predicting antecedents of m-commerce acceptance. *International Journal of Information Management*, 37(2), 14-24.
- Liébana-Cabanillas, F., Marinkovic, V., de Luna, I. R., & Kalinic, Z. (2018). Predicting the determinants of mobile payment acceptance: A hybrid SEM-neural network approach. *Technological Forecasting and Social Change*, 129, 117-130.
- Lin, J., Lu, Y., Wang, B., & Wei, K. K. (2011). The role of inter-channel trust transfer in establishing mobile commerce trust. *Electronic Commerce Research and Applications*, 10(6), 615-625.
- Lin, J., Wang, B., Wang, N., & Lu, Y. (2014). Understanding the evolution of consumer trust in mobile commerce: a longitudinal study. *Information Technology and Management*, 15(1), 37-49.
- Lu, J. (2014). Are personal innovativeness and social influence critical to continue with mobile commerce?. *Internet Research*. 24 (2), 134-159.
- Lu, J., Yao, J. E., & Yu, C. S. (2005). Personal innovativeness, social influences and adoption of wireless Internet services via mobile technology. *The Journal of Strategic Information Systems*, 14(3), 245-268.
- Natarajan, T., Balasubramanian, S. A., & Kasilingam, D. L. (2017). Understanding the intention to use mobile shopping applications and its influence on price sensitivity. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 37, 8-22.
- Nunnally, J. C. (1978) *Psychometric Theory*, New York, USA, McGrawHill.
- Olden, J.D., Jackson, D.A. (2002). Illuminating the 'black-box': a randomization approach for understanding variable contributions in artificial neural networks. *Ecological Modelling*. 154:135-150.
- Özesmi, S.L., Özesmi, U. (1999). An artificial neural network approach to spatial habitat modeling with interspecific interaction. *Ecological Modelling*. 116:15-31.
- Park, E., & Joon Kim, K. (2013). User acceptance of long-term evolution (LTE) services: an application of extended technology acceptance model. *Program*, 47(2), 188-205.

- Russell, S. ve Norvig, P. (2003). *Artificial intelligence : a modern approach*. Upper Saddle River, N.J: Prentice Hall/Pearson Education.
- Salimon, M. G., Yusoff, R. Z., & Mokhtar, S. S. M. (2016). The influence of e-satisfaction, e-trust and hedonic motivation on the adoption of e-banking and its determinants in Nigeria: A pilot study. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 7(1), 54-63.
<http://dx.doi.org/10.5901/mjss.2016.v7n1p54>
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of psychological research online*, 8(2), 23-74.
- Siau, K., & Shen, Z. (2003). Building customer trust in mobile commerce. *Communications of the ACM*, 46(4), 91-94.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Pearson Education.
- Tsu Wei, T., Marthandan, G., Yee-Loong Chong, A., Ooi, K. B., & Arumugam, S. (2009). What drives Malaysian m-commerce adoption? An empirical analysis. *Industrial Management & Data Systems*, 109(3), 370-388.
- Wu, J. H., & Wang, S. C. (2005). What drives mobile commerce?: An empirical evaluation of the revised technology acceptance model. *Information & management*, 42(5), 719-729.
- Yadav, R., Sharma, S. K., & Tarhini, A. (2016). A multi-analytical approach to understand and predict the mobile commerce adoption. *Journal of enterprise information management*, 29(2), 222-237.
- Yang, K. C., Chye, G. N. S., Fern, J. C. S., & Kang, Y. (2015). Understanding the adoption of mobile commerce in Singapore with the Technology Acceptance Model (TAM). In *Assessing the Different Roles of Marketing Theory and Practice in the Jaws of Economic Uncertainty* (pp. 211-215). Springer, Cham.

PUBLIC SERVICES, CITIZEN'S CHARTER AND CITIZEN SATISFACTION

Fulya Akyıldız¹

Abstract

An important subject of public sector reforms in developed countries after 1990 is the improvement of public service delivery and the citizen-oriented service understanding that supports this. One of the most important steps of this process is the citizen's charter application launched by Prime Minister John Major in the UK in 1991 and spread all over the world. The citizen's charter application, which places the citizen at the focus of public service delivery, is implemented in many countries after the UK with names such as service standards, citizen contracts. This study examines the effect of citizen's charter application on citizen satisfaction and performance in public services based on the literature.

Keywords: Public services, citizen's charter, public service standards, performance, citizen satisfaction.

Introduction

With the influence of many factors that developed after the oil crisis of the 1970s, the traditional Weberian understanding of public administration has been subjected to intense criticism. Under the influence of criticism, new public management (NPM) reforms were implemented in the Anglo-Saxon world and then in different parts of the world after 1980. The reforms targeted the budget deficit caused by the traditional public administration (TPA) and focused on efficiency, effectiveness and economy, expressed as 3e in administration. However, deficit is not the only problem of TPA; The lack of trust in administration-citizen relations is also an important problem. Many reforms, whose subjects are openness, transparency, accountability and ethics in public administration and aim to increase citizen satisfaction, have been made in this process. An important part of public administration reforms is related to the delivery of public services. The provision of public services is possible not only by bureaucracy as in the TPA, but also by different methods (public-private cooperation, tender, concession, build-operate-transfer, etc.). The feature sought in public services is quality, effectiveness, efficiency and citizen satisfaction. While the citizen is defined in a passive position in the TPA understanding, it is defined as a more effective customer with a desire to increase satisfaction in the understanding of NPM. The way to ensure citizen satisfaction is a service understanding that meets the expectations of the citizen. Public institutions and employees have the biggest role in this regard. The effort of public institutions to abandon the existing bureaucratic service understanding and to switch to a citizen-oriented service understanding is of decisive importance for success.

As stated by Pollitt and Bouckaert (2003), public sector reform after 1980 focused on perception of performance, increasing its level and accountability. These reforms are first implemented in the UK. Continuing the reforms initiated by Thatcher, Prime Minister John Major launched the Citizen's Charter

¹ Assoc. Prof., Uşak University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Administration, Uşak, Turkey, e-mail: fulya.akyildiz@usak.edu.tr

program as a 10-year national program to improve the delivery of public services. The citizen's charter aims to focus on the citizen in the delivery of public services and also to manage expectations and satisfaction in order to increase the quality of trust and relationship between the administration and the citizen (Rajgopal, 2010). The program was re-implemented by Tony Blair's Labor Government in 1998 after Major and renamed "Services First".

The citizen's charter application, which aims to provide a certain standard in the provision of public services and to increase citizen satisfaction, has attracted worldwide attention and many countries have followed the charter application after the UK. This study examines the citizen's charter application, which aims at citizen-oriented in the provision of public services, through the literature, taking into account its effect on the performance of public institutions.

Citizen's Charter in the Delivery of Public Services

Since the early 1990s, many European countries have adopted some form of citizen's charter in one way or another. A charter sets some minimum standards that the public can expect when accessing public services and can be at the national, ministerial, regional or local level. Charters have often been used to improve or modernize public services and to improve citizens' relationships with them. Citizen's charter is a one-sided statement of a public sector service. The service here adheres to a set of standards within the duties stipulated by legislation and regulations, and the institution then publishes these standards. In this way, the charter ensures that public officials are as directly accountable as possible. Citizen charters are aimed to be visible and understandable by the public (EUPAN, 2018: 1).

Citizen's charter is a short statement that describes the level of service that citizens can expect from public institutions. Charter is generally not a legal document and reflects desires rather than content guarantees (EUPAN, 2018: 1). However, the charter is an important tool to improve public service standards and empower the citizen. The citizen's charter application also provides a suitable environment for gaining greater accountability and transparency in service delivery. Circumstances are seen as a way of consolidating democratic principles and "citizen empowerment" (Kilmentova et al., 2012: 13).

Citizen's Charter is a communication tool for administration as well as a management tool. This tool targets transparency, standards and quality. Charter is a document addressed to consumers. It takes into account the needs of the citizen and explains the initiatives taken to provide a quality service. It can also be said to be a tool for good governance. It has been adopted by governments with goals such as improving services, increasing consumer satisfaction, building strong relationships with citizens and being more "people-oriented". Citizens have the right to expect services that meet their needs, are efficient and of a certain quality at a reasonable cost (Rahman, 2017; Kilmentova et al., 2012: 13).

Citizen's charter increases trust between service providers and users. The basic idea is to set quality standards, share them with the citizen (openness) and measure performance accordingly. If the actual quality levels are low after the delivery of the services, the users are expected to raise the standards by putting pressure on the service providers (Lo Schiavo, 1999).

Citizen's charter provides the following benefits (Löffler et al., 2007: 15):

- (a) It helps public institutions manage the expectations of service users.
- (b) Provides a framework for consultations with service users.
- (c) Encourages public institutions to measure and evaluate performance.
- (d) Makes public institutions more transparent by explaining the standards they can expect to the public and how the institutions are performing against those standards.
- (e) Forces press and media agencies to improve performance in situations where the targets promised in the standards are not achieved.
- (f) It increases the satisfaction of service users.

When Is a Government Citizen-Oriented?

Governments become more citizen-oriented when they reflect citizens' wants and needs into policy decisions and public service delivery. High quality service delivery is the main driving force of the citizen's expectation, experience and satisfaction. This understanding is also based on a public decision-making framework that places the citizen at the center. This approach has many aims and benefits, including making public administrations more efficient, effective and transparent, including increasing citizen satisfaction and confidence in government. In general, in a citizen-focused approach, governments consult citizens about their needs and encourage them to participate directly in policy formulation, service design and delivery (OECD/Asian Development Bank, 2019: 21-22).

The key to the citizen's charter is the organization's commitment to the quality of service that the citizen can expect. Citizen's charter is a policy term which is also called service guarantee or service standard in practice. A citizen's charter mainly consists of 3 C's (EUPAN, 2008: 2):

1. Customer-oriented service standards
2. Communication
3. Check

Institutions generally prefer the strategy of involving citizens in the practice of "citizen-oriented service". Adopting the citizen's charter and service standards provides a solid foundation to actively listen to citizens and learn about their needs. This does not mean that the citizen is always the determining factor. The citizen-oriented approach has its limits. The government can never be a personal problem solver for every citizen, but the primary purpose of the citizen's charter is to implement the accepted policy in a reliable and effective manner.

Many countries have initiated the charter initiative to raise the performance standards of those responsible for the delivery of public services, to ensure they work more transparently, to be more responsive to the needs and expectations of their customers, and to encourage improvement of complaints procedures (Drewry, 2005; Kilmentova et al., 2012: 13).

Measuring citizen satisfaction and preferences and collecting user feedback can help public officials monitor their performance over time, improve service delivery, and assess the impact of reforms. Ultimately, the use of such information can lead to citizen-oriented time and resource allocation (World Bank, 2018). Citizen satisfaction is directly linked to the quality of service and the experience of services (OECD, 2017), but more broadly, citizens also consider whether governments manage limited resources fairly and implement impartial procedures (OECD/Asian Development Bank, 2019: 22).

Citizen's charter application encourages citizen satisfaction and performance measurement. Ultimately, a service standard is a public commitment to a measurable performance level that citizens can expect under normal conditions (Navarro Galera, 2016: 6). Whether this commitment is fulfilled or not is measured by various tools.

Performance measurement is a term used worldwide in the sense of regular measurement and reporting of the performance of public institution programs (Hatry and Bryant, 1998; Kilmentova et al., 2012: 6). Accordingly, there is tremendous pressure in public administration to measure the results and government performance (Pollitt & Bouckaert, 2011; Van Dooren et al., 2010; Van Ryzin, 2013: 597).

Performance measurement is an analytical process for an institution to evaluate products, services (outputs) and / or outcomes together according to predetermined goals and objectives. It is not a goal in itself, but an activity aimed at producing information that is convenient for management to use in decision-making processes. The information obtained as a result of performance measurement helps the organization to be managed more effectively and the reporting carried out within the framework of accountability outside the organization. Performance measurement has three main objectives: making public institutions accountable to elected officials and the public for results; improving the quality and results of services provided by employees; and increasing public trust in their government (Hatry & Bryanta, 1998). However, public sector performances are difficult to measure as many performances cannot be measured or are contradictory (Noordegraaf & Abma, 2003). Outputs are measured in performance measurement most of the time. Measuring output is a way for public sector organizations to calculate productivity and evaluate performance. Typically, output from public services was poorly measured in national accounts, where in most cases changes in input levels (usually hours worked) were used as a proxy for changes in output levels (Kilmentova et al., 2012: 7). Measuring outcomes that have the overall impact of outputs on external stakeholders or the wider society (CAF, 2020) is much more difficult than measuring outputs. The outcomes emerge from the use of services, ie outputs. Satisfaction surveys on citizens who use the service are one way of measuring outcomes. However, there is a skepticism in both practitioners and academia about the validity of citizen scores or satisfaction as an indicator of actual government performance. Some researchers argue that the results of citizen surveys reflect the characteristics and attitudes of respondents more than the actual quality of government services. Studies have found that the characteristics and political attitudes of the respondents affect their perception of performance (Van Ryzin et al., 2004). However,

other studies have suggested that citizen perceptions may indeed reflect real government performance (Van Ryzin, 2013: 598).

Citizen's charter enables benchmarking as well as accountability in the execution of public services. Service standards are followed and reported to senior management and performance results are published to ensure transparency and citizen trust. Citizens can compare, check and measure the government's results. The government actively provides benchmarking information about its performance (Navarro Galera, 2016: 3-4). Citizens like the administration can also make an assessment based on this benchmarking information.

Another point that should not be forgotten about measuring performance is that performance measurement is not an end in itself, but a means to get better. In other words, performance measurement and performance information will not be meaningful unless forward-looking messages are extracted from the analysis of the information obtained through performance measures.

Conclusion

Citizen's charter has been used in many countries after the UK in order to gain the trust of the citizens and to provide a more responsive public service to the demands and expectations of the citizens. To provide effectiveness, efficiency, economy, accountability and quality in the provision of public services targeted with citizen charter. Citizen's charter is expressed as an output-oriented and citizen-oriented service concept. Establishment and continuous improvement of service standards, complaint and inspection mechanisms are the basic elements of the citizen charter. With these features, citizen's charter is in compliance with NPM reforms. It is important to ensure citizen satisfaction in a citizen charter. Measuring citizen satisfaction can be a way of evaluating the performance of an organization, a department within the organization, or staff. This is an opportunity to reschedule a failed service, maintain or improve standards, but also contributes to overcoming a crisis of trust in administration-citizen relations.

REFERENCES

- CAF - Common Assessment Framework (2020). Glossary: Outcome. [Online], Available: <https://www.caf-network.eu/Glossary:Outcome> [Accessed 15 September 2020].
- Drewry, G. (2005). Citizen's Charters: Service Quality Chameleons. *Public Management Review*. Vol: 7, No: 3, pp.321 – 340.
- EUPAN - European Public Administration Network (2018). Citizen's Charters and Public Service Delivery Standards. [Online], Available: https://www.eupan.eu/wp-content/uploads/2019/02/2018_1_BG_Citizens_Charters_and_Public_Service_Delivery_Standards.pdf [Accessed 20 August 2020].
- EUPAN (2008). Seven Steps to A Citizen Charter with Service Standards. Implementation Plan for Governmental Organization. Practitioners Handbook. France: EUPAN.

- Hatry, H. & S. Bryant (1998). *Performance Measurement*. Washington, DC: Urban Institute.
- Kilmentova, S., R. Fabbri & V. Castrogiovanni (2012). *Study of the Impact of the Citizen Charter Relative to the Analytical Framework of Public Sector Performance: Case of a Luxembourg's Public Administration*. in *Proceedings of EIASM Public Sector Conference*. 04-06.09.2012. Milan, Italy.
- Lo Schiavo L. (2000). *Quality Standards in Public Sector: Differences between Italy and the UK in the Citizen's Charter Initiatives*. *Public Administration Vol: 78, No: 3*, pp.679-698.
- Löffler E, S. Parrado & T. Zmeskal (2007). *Improving Customer Orientation through Service Charters. A Handbook for Improving Quality of Public Services*. Paris: OECD/Ministry of Interior the Czech Republic/Governance International.
- Navarro Galera, Andrés (2016). *Service Charters*. in (edt.) A. Farazmand. *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance*. DOI 10.1007/978-3-319-31816-5_2300-1.
- Noordegraaf, M. & T. Abma (2003). *Management by Measurement? Public Management Practices Amidst. Public Administration*. Vol: 81, No: 4, pp.853-871.
- OECD/Asian Development Bank (2019). *Towards a Citizen-Centric Civil Service*. in *Government at a Glance Southeast Asia 2019*. Paris: OECD Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1787/0f664ace-en>
- OECD (2017). *How's Life? 2017: Measuring Well-being*. Paris: OECD Publishing. DOI: https://doi.org/10.1787/how_life-2017-en
- Pollitt, C., & G. Bouckaert (2011). *Public Management Reform: A Comparative Analysis—New Public Management, Governance, and the Neo-Weberian State*, New York: Oxford University Press.
- Pollitt, C., & G. Bouckaert (2003). *Evaluating Public Management Reforms: An International Perspective*. in (edt.) H. Wollmann. *Evaluating in Public-Sector Reform: Concepts and Practice in International Perspective*. (12-36), Cheltenham: Edward Elgar.
- Rahman, B. (2017). *Citizen's Charter for Good Governance: Where Bangladesh Stands?*. Daily Sun, 2 August.
- Rajgopal, P. (2010). *Distance Learning Package on Citizen's Charter*. National Module Module 3, Madhya Pradesh, India: R.C.V.P. Noronha Academy of Administration & Management Publishing.
- Van Dooren, W., G. Bouckaert & J. Halligan, (2010). *Performance Management in the Public Sector*. UK: Routledge.

Van Ryzin, G.G. (2013). An Experimental Test of the Expectancy-Disconfirmation Theory of Citizen Satisfaction. *Journal of Policy Analysis and Management*, Vol: 32, No: 3, pp. 597-614, DOI:10.1002/pam.21702.

Van Ryzin, G.G., D.Muzzio, S.Immerwahr, L.Gulick & E.Martinez (2004). Drivers and Consequences of Citizen Satisfaction: An Application of the American Customer Satisfaction Index Model to New York City. *Public Administration Review*. Vol: 64, No: 3, pp.286-296.

World Bank (2018). *Indicators of Citizen-Centric Public Service Delivery*, Washington, DC: World Bank Publishing.

Long Live the Family! (Conservative Ideology and Femicide in Turkey) / Sen Çok Yaşa Aile! (Türkiye’de Muhafazakâr İdeoloji ve Kadın Cinayetleri)

Hacer Usta¹

Abstract

Data for femicide in Turkey shows a significant increase in murders of women in the last 12 years. The years in which murders gained momentum are years in which the Justice and Development Party (AKP), which defines itself as a conservative democratic party, strengthened its power. In AKP conservatism, family is an institution that shapes the future of society, that has an ideological function as a means of suppressing social problems caused by neoliberalism and it is identified with society/nation. For this reason, AKP includes effective policies for the protection, development and support of the family in its social policies. However, almost all of the murdered women are killed by a man they know after the decision to get a divorce or terminate a relationship: husband, boyfriend, father, brother... Many of the women who were exposed to violence at least once by their murderers before they were killed have complaints of violence at police station. In male violence against women and even in femicide which is the last stage of this on-going violence, practices such as good conduct and unjust provocation remission legitimize male violence. The fact that gains such as Law no 6284 and the İstanbul Convention are not implemented effectively cause violence to grow and become normal. The value preserved for the growth and normalization of violence is obviously the family. Despite numerous regulations for the protection of the family, while the number of couples getting married decreases in Turkey, the number of couples getting a divorce increases. A significant number of divorces take place in the first five years of marriage. Ignoring the fact that it is a structural problem related with the family and marriage institution, “divorce” is considered as a social problem and practices that make divorce difficult are included in search of a superficial and minimalist solution. Conservative ideology, which considers the family institution as the foundation stone of the society and ignores the individuality of women within the scope of gender roles, both cannot protect women and fails to protect the family, as can be seen from divorce rates. Preventing femicide is obliged to the foundation of a feminist ideology which accepts social gender equality, has an actual equivalent in real life and takes up the challenge to annoy the patriarch.

Key Words: Femicide, Conservatism, Family

Giriş

Türkiye’de kadın cinayetlerine yönelik veriler 2008 yılında 80 olan kayıp sayısının 2019 yılında 474’e yükseldiğini (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu [KCDP], 2020), yani kadın cinayetlerinin %492.5 oranında arttığını göstermektedir. Cinayetlerin ivme kazandığı bu yıllar Türkiye’de, kendisini muhafazakâr demokrat bir kitle partisi (AKP, 2015, s. 4) olarak tanımlayan Adalet ve Kalkınma Partisi’nin (AKP) iktidarını kuvvetlendirdiği yıllardır. Bu makale Türkiye’de yaşanan kadın cinayetlerindeki korkutucu artışın ardında, AKP siyasetinin iklimine nüfuz etmiş olan muhafazakâr ideolojinin olduğunu iddia etmektedir.

Muhafazakârlık insan aklının sınırlı olduğu görüşü çerçevesinde şekillenen, radikal bir toplumsal dönüşüme sebep olacak sağ ve/veya sol siyasi proje ve uygulamalar karşısında muhalif bir kimlik geliştiren, muhalif

¹ Ondokuz Mayıs University, hcrstt@gmail.com.

kimliği gereği dönüşüme aile, din ve cemaat gibi geleneksel kurumlarla direnç gösteren, bu kurumları sarsmayacak şekilde ılımlı değişimi savunan siyasi bir ideolojidir (Özipek, 2000, s. 4). Toplumsal değişimin kaçınılmaz olduğu süreç karşısında muhafazakârlık, “*kronik düzen kaygısı ve düzen arayışı*” (Argın, 2006, s. 469) içerisinde. Muhafazakârlara göre toplumun varlığı düzen ve otoriteye bağlıdır. Bunun karşılığında muhafazakârlığın kutsalları olan “gelenek ve görenek”, “din ve cemaat” ve “aile ve mülkiyet”tir (Çaha, 2004, ss. 21-23). Muhafazakârların ailenin geleneksel bağlarından koparak değer üretme kabiliyetini yitirmesine neden olarak gördüğü patriyarkal çekirdek aile (Sezer, 2014, s. 164), modern dünyanın bir mitiyse, bu mitin sarsıldığını söylemek gerekmektedir: Homoseksüel evlilikler gerçekleştirilmekte, LGBTİ bireyler kamusal alanda cinsel yönelimleri için mücadele etmekte, sosyal birliklilikler ve boşanmalar artmaktadır (Giddens, 2012, ss. 252-253).

Benzer toplumsal dönüşümler Türkiye’de de yaşanmaktadır. Türkiye’de hâkim siyaset LGBTİ birey olmayı hastalık (Kavaf, 2010), sosyal birliklilikleri de kabahat olarak değerlendirmekte ve bu şekilde baskılamaktadır. Boşanmalardaki artış karşısında ise muhafazakâr demokrat bir parti olan AKP’nin tavrı aileyi, toplumun gücünü ve geleceğini şekillendiren bir unsur olarak kabul ederek, sosyal politikalarında ailenin/evlilik kurumunun korunmasına ve güçlenmesine önem vermektir (AKP, 2015, ss. 32-35). Oysa öldürülen kadınların birçoğu, boşanma veya ilişkiyi sonlandırma kararının ardından, aile veya akrabalık ilişkisi bulunan veya aile kurmayı düşündüğü bir erkek tarafından öldürülmektedir. Kadına yönelik erkek şiddetinin büyümesi ve normalleşmesi uğruna korunan değer ise apaçık ki ailedir. Ancak Türkiye’de ailenin korunmasına yönelik gerçekleştirilen onca düzenlemeye rağmen TÜİK verilerine göre evlenen çiftlerin sayısı azalırken, boşanan çiftlerin sayısı artmaktadır. 2008 yılından 2019 yılına boşanma sayısında %28.8, kadın cinayetleri sayıdaysa %492.5 oranında artış yaşanmıştır (TÜİK, 2020; KCDP, 2020). Boşanmalarda yaşanan artış ile kadın cinayetlerinde yaşanan artış arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Yaşanan bu toplumsal dönüşüm karşısında aile kurumunu güçlendirme politikaları ise kadın bedenini siyasallaştırmaya, kadını birey olarak değil de “*ailenin ayrılmaz bir parçası ve lokomotif*” (Erdoğan, 2018) olarak görmeye dayandırılmaktadır.

Muhafazakâr ideolojide söylem ve işlev arasında, söylemin gerçek işlevin üstünü örtmesine dayalı bir ilişki vardır. Edmund Burke, Fransız Devrimi’ne tepkisini kaleme aldığı *Fransız Devrimi Üzerine Düşünceler* adlı eserinde, Devrimi otorite gibi geleneksel değerlere karşı çıkış olarak eleştirirken aslında Devrim ile birlikte imtiyazlarını kaybeden kesimlerin çıkarlarını savunmaktadır (Okyayuz, 2004/05, s. 205). O halde, hükümetin “güçlü aile” politikasının yaşanan toplumsal dönüşümü bastırmak, yavaşlatmak veya ılımlı hale getirmeye dayalı bir işlevi olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü bahsedilen toplumsal dönüşümün temelinde kadının bağımsız iradesinin beyan ve davranışa dönüşmesi, erkeğin ise bu durum karşısında mevcut iktidarını kaybetmesi yer almaktadır. Modernlik ve geleneksellik arasındaki bu açmaz cinsiyete dayalı toplumsal kodları sarsmaktadır. Kadınların kamusal alanda yeni roller üstlenmesi, erkekleri geleneksel ayrıcalıklarını koruma konusunda güdülemektedir (Çetin, 2015, s. 347). Kolektif sesi güçlenen kadınların, gerek kamusal gerek özel alanda var olma ve var kalma mücadelesinde daha talepkâr davranması patriyarkanın otoritesine başkaldırı olarak değerlendirilmektedir. Ayrıcalıklarını kaybettikleri için bu başkaldırıya en reaksiyoner tepkiyi erkekler kadına yönelik şiddetle vermektedir. Deniz Kandiyoti patriyarkanın kan kaybını erkeklik krizi, bahsedilen artan şiddet olgusunu ise eril restorasyon olarak kavramsallaştırmaktadır. Ona göre kadınlığı aile kurumu ve annelik üzerinden tanımlayan, kürtaj yaptıran kadını katil sayan AKP siyaseti eril restorasyonu kendisine entegre etmiştir (Kandiyoti, 2019, ss. 36-39).

Hak ve özgürlük talep eden kadınlar, eril otorite ve eril siyaset karşısında aile sorumluluklarıyla ilgili sorgulayıcı ve yadırgayıcı bir dille karşılaşmaktadır. Kadınların talepleri karşısında aile kurumunun zarar göreceği düşünülüyorsa, korumacılık tercihen aileden yana kullanılmaktadır (Sancar, 2014, s. 318). Kadın, hükümetin “güçlü aile” politikasının “ayrılmaz bir parçası ve lokomotif” olarak toplumsal dönüşümü bastırmak, yavaşlatmak veya ılımlı hale getirmek için araçsallaştırılmaktadır. Toplumsal varlığı ataerkin karşısında ikincilleştirilen kadınların, hayatlarının ve bedenlerinin araçsallaştırıldığı bir eril siyasette, “kadın cinayetleri politiktir” demek bir iddiadan fazlasıdır. Bu makalede Türkiye’deki kadın cinayetlerindeki artış ve muhafazakâr ideoloji arasında politik bir bağ olduğunu açıklamak amaçlanmaktadır. Bunun için öncelikle muhafazakâr ideolojide ve AKP’nin muhafazakârlık söyleminde ailenin önemine ve kadının konuma yer verilmiştir. Ardından hükümet politikalarında hem ailenin güçlendirilmesinin hem de kadına yönelik erkek şiddetiyle mücadelenin yer almasının aslında çelişkili bir durum olduğu açıklanmaktadır. Artan kadın cinayetleriyle görünür kılınan bu çelişkili durum, kadın cinayetlerinin ardında faili politika olan bir gerçeklik barındırmaktadır.

Muhafazakâr İdeolojide ve AKP’nin Muhafazakârlık Söyleminde Aile ve Kadın

Aile, evlilik ya da kan bağı aracılığıyla oluşan akrabalık ilişkilerinden doğan ve yetişkin üyelerin çocuklara bakma sorumluluğunu üstlendiği bir insan topluluğudur (Giddens, 2012, s. 246). Muhafazakâr ideolojide aile; toplumsal değerlerin ve normların öğretildiği, bireylerin toplumsallaşmaya başladığı ve toplumsal kimliklerini kazandıkları, otoritenin ve kolektif iradenin gerçekleştiği vazgeçilmez bir kurumdur (Duman, 2012, s. 45). Aile kurumu tarihsel süreç içinde birçok değişim yaşamıştır. Bu değişimlerin en köklüsü geleneksel köy toplumundan modern kent toplumuna geçişin sağlandığı Sanayi Devrimi’yle yaşanmıştır. Kente göçün ve kentleşmenin yaşandığı bu süreç sanayi öncesi toplumdan birçok bakımdan farklıdır. Hane halkının emeğine ve geçimlik ekonomiye dayalı sınırlı işbölümüne dayalı üretim yerine ücretli emeğe ve pazar ekonomisine dayalı, işbölümünün yoğun olduğu bir üretim şekli esastır. Bunların sonucu olarak toplumsal hareketlilik artmış, akrabalığa dayalı bağ zayıflayarak ilişkiler birincil düzeyden ikincil düzeye evrilmiş, aile küçük ve sınırlı bir hal almıştır. Ailenin bu yeni hali, günümüzde aile denildiğinde de akla gelen, bir kadın ve bir erkeğin evlilik akdiyle ortak bir hayat paylaştıkları; anne, baba ve çocuktan oluşan tekeşli çekirdek aile modelidir (Duman, 2012, ss. 39-40).

Muhafazakârlıktaki aile toplumsal düzen inşası demektir ve aile vurgusu, devletin her yetişkin kadın ve erkekten evlenmelerini beklemesi anlamına gelmektedir. Muhafazakârların geleneksel anlayışında toplum organik bir yapıya sahiptir ve doğası gereği içinde hiyerarşik ilişkileri barındırır. Kadın ve erkek eşit değildir; fiziksel ve biyolojik farklılıkları dolayısıyla edilgen ve etken olarak konumlandırılmaktadır. Toplum, müdahale edilebilecek bir alan olmadığı için bu hiyerarşik konumlar sabittir. Doğasında patriyarkal eğilimler barındıran muhafazakârlık toplumsal cinsiyet rollerinin de koruyuculuğunu üstlenmektedir (Heywood, 2013, ss. 92-93). Muhafazakârlıkta aile; babanın kral, ailenin diğer üyelerininse kralın uyrukları rollerinde olması bakımından, monarşiye benzer bir tasarıya sahiptir (Özgün, 2014, s. 15). Ailenin içinde konumlandırılan ve varlığı aileyle anlaşılan kadın ise geleceği aktaran ve yeniden üreten bir araçtır. Kadın; ana, bacı, eş, kardeş, kız gibi aile kurumunun içinden türemiş olan toplumsal roller aracılığıyla kimlik kazanmaktadır. Bu kimliklerin kadına biçtiği hareket alanı ise esasen yemek pişirme, temizlik yapma ve çocuk bakma gibi işleri kapsayan evle sınırlıdır. Literatürde “cinsiyete dayalı işbölümü” olarak geçen bu kavram, muhafazakârlar tarafından sıklıkla kullanılmaktadır (Başterzi, 2013, ss. 10-11). Erkeği görünür

kamusal alanda özgürleştiren, kadını ise mahrem sayılan özel alanda hapseden cinsiyete dayalı işbölümü, muhafazakâr ideolojinin muhafaza etmeyi arzuladığı ataerkil sistemin devamlılığı için başat koşullarından biridir (Yaman, 2012, ss. 16-17).

Türkiye’de 2002 yılı genel seçimlerinden bu yana iktidarda olan AKP, kendisini muhafazakâr demokrat bir kitle partisi olarak tanımlamaktadır (AKP, 2015, s. 4). AKP ideolojisi muhafazakâr üst kimliği ile muhafazakârlık ve muhafazakârlığa göre konumlandırılan İslamcılık ve milliyetçilikten oluşmaktadır (Selanik, 2015, para. 2). AKP’nin muhafazakârlık algısında Sünni İslam vurgusu oldukça nettir. Din, toplumsal düzeni ve birliği korumanın bir aracı olmaktan öte, bireylerin kimliklerinin ve varoluşlarının ayrılmaz bir parçasıdır. Erdoğan’ın “*devletler laiktir, kişiler laik olamaz*” sözü AKP muhafazakârlığında toplumsal hayatta dinin bahsedilen işlevinin göstergesidir (Saraçoğlu, 2011, s. 40). Aynı zamanda Erdoğan’ın “*ayaklar baş, başlar ayak olamaz*” sözü parti ideolojisinde muhafazakârlığın organik toplum görüşünü yansıtmaktadır. Bu görüşe göre insanlar, doğaları ve akıllarının sınırlılığın nedeniyle devlet ve yönetici sınıfın vesayetine muhtaçlardır. AKP döneminde devletin “baba” rolünü üstlenerek çeşitli ve kapsamlı yasakları hayata geçirmesi bu yüzdendir. (Hatipoğlu, 2014, s. 52).

AKP muhafazakârlığında aile toplumun temeli olarak kabul edilmektedir (AKP, 2019, s. 24). Tüzükte yer alan şu ifadeler parti ideolojisinin kutsal aile mitini anlamak için önemlidir: “*AK Parti bütün insanlarımızı, Türkiye’de coğrafyasında kurulu Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ ismi altında büyük bir aile, diğer devletleri kendi sınırları içinde komşu aileler olarak kabul eder*” (AKP, 2019, s. 22). Buradaki aile vurgusu, partinin temel misyonu olarak muhafazakârlığa dayanmakla birlikte, AKP iktidarının güçlendikçe rejimin patrimonyalleşmesiyle de ilişkilidir. Patrimonyalleşme, yukarıda bahsedilmiş olduğu gibi, yöneticinin devleti ailesinin bir parçası olarak görmesine dayanan bir yönetim biçimidir. Ataerkil kodlardan oluşan muhafazakârlık ve patrimonyalleşme, mutlakiyeti sağlanmış bir “baba” otoritesine sadakati istemektedir (Cengiz, 2018, ss. 11-12). Türkiye’nin büyük bir aile olarak nitelendirildiği bu ifadeler, “millet/toplum” ile “aile”nin özdeşleştirildiğini göstermektedir. Millet/toplum; herkesin birlik ve beraberlik içinde olduğu, gelenek ve göreneklere saygı gösterdiği ve sorunları olsa bile kendi içinde hallederken dışarıya mutluluk tablosu çizdiği büyükçe bir ailedir (Saraçoğlu, 2011, s. 41).

AKP’nin ideal aile formu, kadın ve erkeğin eşit değil tamamlayıcı olduğu erkek egemen aile özelliklerine sahiptir ve İslami değerler üzerinden şekillendirilmektedir. Korunması ve sakınılması gereken gelenek ve görenekler İslam kültürüne aittir (Saraçoğlu, 2011, s. 40). “Yaradılış, tabiat, mizaç” anlamına gelen fitrat, AKP siyasetinde sıklıkla kullanılan bir İslami-patriyarkal bir kavramdır (Dinçer, 2014, s. 25). AKP’nin muhafazakârlığında kadının konumunu kavramak için Erdoğan’ın (2014) I. Uluslararası Kadın ve Adalet Zirvesi’nin açılış konuşmasına bakmak faydalıdır: “*Ben zaten kadın erkek eşitliğine inanmıyorum. Kadın ile erkeği eşit konuma getiremezsiniz. Çünkü fitratları farklıdır, tabiatları farklıdır, bünyeleri farklıdır*”. Bu ifadeler toplumsal cinsiyet eşitliğinin reddi demektir. Toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına karşılık ise; kadın ve erkeğin fitrat gereği farklı olduğu, dolayısıyla toplumsal hayatta bir eşitlik olamayacağı, ancak adaletin sağlanabileceği fikrine dayalı toplumsal cinsiyet adaleti kavramı kullanılmaktadır (Demircan Çakar, 2015, para. 9). İslam düşüncesi referans alınarak yapılan bu “fitrata görelilik”e dayalı yaklaşımlar, dünyanın her yerindeki muhafazakâr ideolojinin olmazsa olmazıdır ve kadın üzerindeki erkek denetimini doğallaştırmanın bir yoludur (Dinçer, 2014, s. 25).

Aile, neoliberal politikaların neden olduğu yoksulluk, eşitsizlik ve işsizlik gibi sorunların, toplumsal bir tehdide dönüşmesi halinde, sonuçlarını hafifletmek ve görünmez kılmak için sorunlara kaynak olarak gösterilerek işlevselleştirilmektedir (Saraçoğlu, 2011, s. 41). Onca soruna rağmen ekonomik istikrarın kaynağını serbest piyasa olarak gören neoliberalizme karşı muhafazakârlığın toplumsal istikrarın kaynağını ailede araması tesadüf değildir. Çünkü AKP'nin aileyi güçlendirme politikaları, aslında küçülen devletin sorumluluğunun aileyle, aile içindeyse kadınla paylaşılması demektir (Dinçer, 2014, s. 24). AKP muhafazakâr siyasetinde kadın, aile üzerinden annelikle tanımlanmakta, annelik ise dinin bahsettiği bir makamla yüceltilmektedir (Erdoğan, 2014). Siyasette annelik vurgusu, kadınların karşılaştığı birçok problemin sebebinin oluşturduğu ideolojik referanslara sahip bir söylemdir. Annelik vurgusu, öncelikle cinsiyete dayalı işbölümünü dayatırken, kadın istihdamında da esnek çalışma modelini öncelemektedir. Cinsiyete dayalı işbölümü ve esnek çalışma, neoliberalizmin yedek işgücü olarak "daha" ucuz kadın emeğine ihtiyaç duyduğu noktada, kadın istihdamının patriyarkayı sarsmadan, kadının ev içi işlerini ve aile rollerini gerçekleştirebileceği şekilde sağlanmasını amaçlamaktadır (Ulusoy, 2014, s. 26). Bu nedenle AKP siyasetinde aile, neoliberalizmin yararlarına bastırılan afyon olarak önemli bir ideolojik işleve sahiptir.

Kutsal Aile-Kurban Kadın

Aile akıllarda sevgi, avuntu, dostluk gibi olumlu anlamlarla yer almaktadır. Ancak aile bunun yanında patriyarkal yapısıyla sömürünün, eşitsizliğin ve yalnızlığın olduğu, yeniden üretildiği yerdir (Giddens, 2012, s. 280). Patriyarkanın kurumsallaşmış en küçük ama belki de en köklü birimi olan ailede, kadınların ve çocukların her türlü şiddete maruz kaldıkları bilinmektedir. Hatta şiddet ailede görmezden gelinen, doğal varsayılan, hoş görülen ve kimi kesimlerce onaylanan bir olgudur (Giddens, 2012, s. 263). "Baba"nın ailenin geri kalanı üzerindeki otoritesi, aile içi şiddeti ve istismarı meşrulaştırma araçlarından biridir. Tüm bu dışı kapalı sistemi besleyen şey ise ailenin özel alan, özel hayat olarak "mahrem" kabul edilmesi veya "mahremiyet" olarak inşa edilmesidir. Feminist ideoloji bu konuda sosyal çatışmanın olduğu her mekân ve zamanda siyasetin de olduğunu, bu yüzden ailenin mahremiyetinin muhafazakâr bir inşa olduğunu ve dolayısıyla özel alanın da politik olduğunu söylemektedir (Heywood, 2013, s. 238).

Modern dünyada ekonomik anlamda kadına daha bağımlı hale gelen erkekler, geleneksel olarak onlara biçilen "evi geçindiren kimse" olmaları rolünü ve toplumsal ayrıcalıklarını kaybetmiş olmaları gerekçesiyle bir erkeklik krizi ile karşı karşıyadır. Ayrıcalıklarını ve otoritesini kaybeden erkek, kaybettiği eril değerleri aile içinde şiddetle yeniden üretmektedir (Kandiyoti, 2013, ss. 200-201). Erkeklik ve erkeklik krizi, kadınların bağımsızlaşmasına ve bireyselleşmesine düşmanlık beslemektedir. Kadın cinayetlerinin büyük bir kısmı, kadınların eril otoritenin boyunduruğundan çıkarak kendi hayatlarıyla alakalı karar almak istedikleri noktada, yani eril otoritenin zayıfladığı noktada gerçekleşmektedir. Otoritesini kaybediyor oluşuyla yüzleşen erkekler, geleneksel kodlardan beslenerek kadınların özgürleşme talepleri karşısında şiddete ve öldürücü şiddet pratiklerine başvurmaktadır. Yani, eril şiddet, özgürleşen kadın karşısında otoritesini kaybeden erkeğin, bu otoriteyi şiddet yoluyla yeniden sağlama çabası olarak karşımıza çıkmaktadır (Ural ve Çabuk Kaya, 2018, ss. 359-366).

Türkiye'de 2012 yılında birçok kadın örgütünün içinde bulunduğu bir süreç sonucu 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiştir (Sallan Gül, Özen ve Kahya, 2017, ss. 204-205; Özel, 2018). 2011 yılında imzalanan ve 2012 yılında yürürlüğe giren, Kadınlara

Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) de kadın şiddetinin kamusal görünürlüğü ve mücadelesi için atılan bir diğer hukuki adımdır (Akyüz vd., 2014, s. 9). 6284 sayılı kanunla mahkemelerin haricinde kolluk ve mülki amirliklere şiddet karşısında tedbir alma yükümlülüğü verilmiş, sığınaklar sayıca çoğaltılmıştır. Yasa kapsamında kurulan bakanlığa bağlı Şiddet Önleme İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) hem şiddete maruz kalan kadınlara hem de şiddet uygulayan erkeklere destek hizmeti vermektedir. ŞÖNİM, şiddet uygulayan erkeğin hastaymışçasına tedavi edilmeye çalışıldığı, yani devletin şiddet mağduru kadının ailesine geri dönmesinin yolunu bulmaya çalıştığı bir kurum olarak da değerlendirilebilir. Devlet, aile içinde kadının şiddete maruz kaldığını kabul ederken, faili; yaşananları bireysel sorumsuzluğa, kötü ahlaka, vicdansızlığa vb. dayalı tedavi edilebilir bir kimse olarak kabul etmekte, meselenin özünü yüzeyselleştirmektedir. Şiddet karşısındaki bu tutum toplumsal cinsiyet eşitliğini reddeden mevcut muhafazakâr ideolojinin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır (Uygun, 2013, ss. 56-57; Bayram, 2013, ss. 55-56). Bu sebeple bahsedilen hukuki kazanımlar, yasal düzenlemeden öteye gidememektedir.

Kadınların “bağır herkes duysun, erkek şiddeti son bulsun” sloganıyla erkek egemenliğine, cinsiyetçi politikalara ve hukuki kararlara karşı çıktıkları yolda, birçok kazanım sağlanmış olsa da bunlar erkek şiddetini sonlandırmaya yetememiştir. Erkek şiddetinin sonlandırılmasını istemek, toplumsal cinsiyet eşitliğini reddetmeyen ve kadını aileden koparmayı göze alabilen bir politika ile gerçekçilik kazanabilir. Zira kadınların erkekler tarafından maruz bırakıldığı süregelen şiddet boyut değiştirerek, kadın cinayetleriyle sonlanmaktadır. Üstelik yargı hala iyi hal indirimi, haksız tahrik, rıza gibi uygulamalarla erkeğin kadına şiddet uygulamasının ardında belli bir oranda meşruluk zemini ve hoşgörü barındırmaktadır (Bülbül, 2015, s. 303). KCDP verilerine göre (2020) son 12 yılda kadın cinayetlerinde %492.5 oranında artış yaşanmıştır. Kadın cinayetlerinde yaşanan şiddetin normalleştiğini göstermektedir. Öldürülen kadınların büyük bir kısmı ortaya ayrılma, boşanma gibi kendi hayatlarıyla ilgili karar almaları nedeniyle; evli veya ilişkisi olduğu, boşandığı veya ayrıldığı, boşanma veya ayrılma aşamasında olduğu erkek tarafından veya aile/akrabalık ilişkisi bulunan erkek tarafından öldürülmüştür. Öldürülen kadınların birçoğu öldürülmeden önce failden şikâyetçi olmuş, uzaklaştırma kararı aldırılmıştır. Türkiye’de yıllar içinde evlenen çift sayısı azalırken, boşanan çift ve kadın cinayetleri sayısında artış yaşanmaktadır. Bu nedenle, son 12 yılı resmetmek için, TÜİK’in (2020) evlenme ve boşanma istatistikleri verilerine göre düzenlenen aşağıdaki tabloda, KCDP’nin (2020) kadın cinayetlerine ilişkin verilerine de yer verilmiştir. Kadın cinayetlerinde %492.5 oranında artış yaşanan 2008-2019 yıllarında boşanma sayısında da %28.8, oranında artış yaşanmıştır. Erdoğan’ın (2004) “AK Parti ... ‘aile’ kurumunu sarsacak uygulamalar konusunda hassasiyet gösterilmesi gerektiğine inanmaktadır” ifadesi, son 12 yılda yaşananlara karşı tavrın ilk göstergelerden biridir. Boşanmak alenen aile kurumunu sarsmaktır. Boşanma ve kadın cinayetleri arasındaki doğrusal korelasyon ise bunun bedelini kadınların ödediğini göstermektedir.

Tablo 1: Yıllara Göre Evlenme, Boşanma ve Kadın Cinayetleri Verileri

Yıl	Evlenme Sayısı	Evlenme Hızı (%)	Boşanma Sayısı	Boşanma Hızı (%)	Kadın Cinayetleri
2002	510 155	7.73	95 323	1.44	-
2003	565 468	8.47	92 637	1.39	-
2004	615 357	9.10	91 022	1.35	-
2005	641 241	9.37	95 895	1.40	-
2006	636 121	9.18	93 489	1.35	-
2007	638 311	9.10	94 219	1.34	-
2008	641 973	9.04	99 663	1.40	80
2009	591 742	8.21	114 162	1.58	109
2010	582 715	7.97	118 568	1.62	180
2011	592 775	7.99	120 117	1.62	121
2012	603 751	8.03	123 325	1.64	210
2013	600 138	7.88	125 305	1.65	237
2014	599 704	7.77	130 913	1.70	294
2015	602 982	7.71	131 830	1.69	303
2016	594 493	7.50	126 164	1.59	328
2017	569 459	7.09	128 411	1.60	409
2018	554 389	6.81	143 573	1.76	440
2019	541 424	6.56	155 047	1.88	474

TÜİK verilerine göre 2019 yılında bir önceki yıla oranla, evlenen çiftlerin sayısı %2.3 azalırken, boşanan çiftlerin sayısı %8 artmıştır: Kadın cinayetlerindeki artış ise %7.7'dir. 2019 yılında gerçekleşen boşanmaların %36'sı ise evliliğin ilk beş yılı içerisinde gerçekleşmiştir (TÜİK, 2019). Bu çarpıcı veri, Charles Wright Mills'in *Toplumbilimsel Düşün* (1979, s. 18) adlı eserindeki şu çıkarımı akla getirmektedir: "Her 1000 evlilikten 250'si, evliliğin ilk dört yılı içinde boşanmayla sonuçlanıyorsa, ortada, aile ve evlilik kurumlarıyla, hatta bunları oluşturan temeldeki diğer toplumsal kurumlarla ilgili yapısal bir sorun var demektir." Açıkta ki Türkiye, aile kurumunu güçlendirmeyi hedefleyen politikalara rağmen, bu politikalarından dolayı aile ve diğer toplumsal kurumlarla alakalı yapısal bir sorunla karşı karşıyadır. Boşanmalardaki artışın toplumsal bir sorun olarak kabul edildiği, konuyla ilgili çalışma yürütülmesinden anlaşılmaktadır. Ancak sorunlu hale gelen kurumun "aile" olması göz ardı edilerek "boşanma" toplumsal bir sorun olarak değerlendirilmiştir. AKP hükümetince 2016 yılında aile kurumunun güçlendirilmesi ve boşanmaların araştırılması konulu meclis komisyonu kurulmuştur. Raporda, boşanmak istediği için öldürülen birçok kadını görmezden gelmesine, şiddet durumunda veya boşanma davalarında uzlaşma ve arabuluculuk yönteminin kullanılmasının önerilmesi oldukça manidardır (Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, 2016). Zira bu tip yasal mekanizmalar evlilik/aile içerisinde şiddetin taviz verilmeyen bir durumdan ziyade hoş görülmesi mümkün bir durum olduğunu kabul etmek demektir. Uzlaşma ve arabuluculuk kadını sessizleştirirken erkeğin elini güçlendirmektedir. AKP muhafazakârlığının bedelini fallus merkeziliğe karşı bireyselliğini ve özgürlüğünü kazanmak isteyen veya orada hapsolan kadınlar, erkek şiddetinin birçok türüne maruz kalmalarıyla ödemektedir. Raporun hazırlandığı 2016 yılından, Erdoğan'ın (2018) "*Kadın*

ailenin hem ayrılmaz bir parçası hem de lokomotifidir” cümlesini kurduğu 2018 yılına kadın cinayetlerinin %34,1 oranında artmış olduğu da bunun bir göstergesidir (KCDP, 2020).

Sonuç

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) muhafazakârlığında ideal toplum İslami muhafazakâr değerler üzerinden inşa edilmektedir. Toplumun temel yapı taşı olarak görülen aile ise oldukça önemli bir kurumdur. Toplumdaki düzen ve otoritenin temsili olan ailenin önemi, Türkiye'nin büyük bir aile olduğu vurgusundan anlaşılmaktadır. Aile, toplum/millet ile özdeşleştirilmektedir. Ayrıca aile, gelenek ve göreneklerin aktarıldığı, sosyal rehabilitasyonun gerçekleştirildiği bir kurumdan daha fazlası olarak neoliberal politikaların yol açtığı sorunların toplumsal bir tehdit haline gelmesini engellemenin araçlarından biridir. Küçülen ve kamusal hizmet alanını daraltan devlet, sorumluluğunu aile kurumuna ve ideal ailevi değerlere devretmektedir. Birçok anlamda neoliberalizmin yükünü sırtlanan aile, sistemin devamlılığında kilit önem taşımaktadır. Tüm sorunlara rağmen toplumsal istikrarın kaynağını serbest piyasada bulan neoliberalizm gibi muhafazakârlık da toplumsal istikrarın kaynağını aile kurumuna ve onun devamlılığına dayandırmaktadır. O halde aileyi korumak, mevcut neoliberal iktidarı da korumak anlamını taşımaktadır.

AKP'nin muhafazakârlığında organik bir yapıya sahip olan aile, İslami değerlerin de idealleştirildiği bir kurum olarak kadın ve erkeği edilgen ve etken olarak konumlandırmakta, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramını fitrata aykırı olduğu gerekçesiyle reddetmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği, AKP'nin karşı olduğu “toplumsal ve siyasal mühendislik” teşebbüsü olarak görüldüğünden şüpheyle karşılanmaktadır. Kadın istihdamını esnek çalışma modeline dayandırmayı amaçlayan hükümet çalışmaları da, kadının geleneksel aile içi rollerini gerçekleştirmesini sağlayan bir “fırsat” olarak sunulmaktadır. Muhafazakârlıktaki söylem-işlev karşıtlığını, burada, kadın ve aile üzerinde yakalamak mümkündür: Toplumsal cinsiyet eşitliğini reddetmek, kadın üzerindeki erkek denetimini, ataerkin otoritesini ve bütüncül olarak ataerkin düzeni korumak istemek demektir. AKP'nin muhafazakârlığında kadın annelik, annelik de dinin bahşettiği bir makam olması üzerinden yüceltilmektedir. Kadınsız aile, ailesiz kadın olmayacağı ön kabulüyle AKP muhafazakârlığı ailenin korunması ve güçlenmesine yönelik politikalar uygulamaktadır. Ancak aile kurumunu toplumun yapı taşı olarak gören ve kadının bireyselliğini toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında göz ardı eden muhafazakâr ideoloji, boşanmalarda yaşanan artışın önüne geçememekte, aileyi korumakta başarılı olamamaktadır. Boşanmalarda artış yaşanmaya başlanan 2008 yılı aynı zamanda kadına yönelik süregelen erkek şiddetinin son radesi olan kadın cinayetlerinde de artış yaşanmaya başlanan yıldır. Öldürülen kadınların birçoğu kendi hayatlarıyla alakalı karar almaları nedeniyle tanıdığı bir erkek tarafından öldürülmektedir. 6284 sayılı kanun kapsamında kurulan ŞÖNİM ise hem şiddete maruz kalan kadının hem de şiddet uygulayan erkeğin destek aldığı, devletin aile içi şiddeti gördüğü, kabul ettiği ancak yine de “bir şans daha ver” nasihati vermenin yolunu bulduğu bir kurumdur. Boşanmaların artması üzerine kurulan meclis komisyonunun, şiddet veya boşanma davalarında uzlaşma ve arabuluculuğu önermesi, kadına yönelik erkek şiddeti kapsamında değerlendirildiğinde devletin erkeği affetmeye hazır olduğunu göstermektedir. Burada yargının ataerkillikle olan ünsiyeti de önemlidir. Şiddet, istismar, taciz, tecavüz ve hatta cinayet gibi suçların cezalarına iyi hal ve haksız tahrik uygulamalarıyla indirim yapılması, erkek şiddetine meşruluk tanımadır. Oysa gerçek mücadele şiddet karşısında devletin oldukça katı bir tavır sergilemesiyle mümkün olabilir.

Türkiye’de TÜİK verilerine göre; son 12 yılda boşanma sayısında %28.8 artış yaşanırken KCDP verilerine göre kadın cinayetleri sayısında da %492.5 oranında artış yaşanmıştır. AKP muhafazakârlığında “güçlü aile” ideal ailedir. “*Güçlü aile*” politikasının “*ayrılmaz bir parçası ve lokomotif*” olan kadın ise geleneksel rollere sadık olduğu ölçüde makul karşılanmaktadır. Kadınların hak ve özgürlük taleplerinin aile kurumuna zarar vereceği düşünüldüğünde eril siyaset ve otorite reaksiyoner tavrıyla arabuluculuk ve uzlaşma gibi yasal mekanizmalar ve kimi siyasi söylemlerle aileyi korumayı tercih ettiğini göstermektedir. Ancak yine de boşanmalar artmaktadır. Ailenin çözülmesi olarak da okunabilecek olan bu toplumsal dönüşümün yaşandığı süreçte, kadın cinayetleri artarken ve cinayetler vahşileşirken kadınlar, aileye rağmen değil; aile, kadınların yaşam haklarına rağmen korunmaktadır. O halde eril siyasetin muhafazasında “Kadın cinayetleri politiktir” demek bir iddiadan fazlasıdır ve kadın cinayetlerinin artmasındaki en önemli etkenlerden biri kadına rağmen aileyi koruyan muhafazakâr ideolojidir. Kadın cinayetleriyle mücadele, arkasında toplumsal cinsiyet eşitliğini kabul eden ve kadının bireyselleşme sürecini destekleyen feminist bir ideoloji oldukça mücadeleden çıkıp gerçekliğe dönüşecektir.

Kaynakça

- Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu. (2016).
<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem26/yil01/ss399.pdf>, Erişim Tarihi: 17.05.2020.
- AKP. (2015). 4. Olağan Büyük Kongre: 2023 Siyasi Vizyonu.
<http://www.akparti.org.tr/media/272148/2023-vizyonu.pdf>, Erişim Tarihi: 04.04.2020.
- AKP. (2019). AKP Tüzük. Ankara: AK Parti Yayınları.
- Argın, Ş. (2006). Nurettin Topçu’nun Ümitsiz İhya Arzusu ya da Siyasetin “Taşra”sında Taşranın Siyasetini Tahayyül Etmek. Tanıl Bora ve Murat Gültekinil (ed.), Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık Cilt 5, (s. 465-489). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Başterzi, A. D. (2013). Kadınların Görünmeyen Emeği, Görünmeyen Yorgun Ruhları: Asiyeye Nasıl Kurtulur?. Feminist Politika, 17, 2013, 10-11.
- Bayram, D. (2013). Devletin Şiddet ve “Sığınak” Konusundaki Yeni Yapısı: “ŞÖNİM”. Feminist Politika Dergisi, 17, 55-56.
- Bülbül, D. (2015). Bir Kadın Yargıcın Not Defterinden. Ankara Barosu Dergisi, 4, 301-304.
- Cengiz, F. Ç. (2018). Proliferation of Neopatrimonial Domination in Turkey. British Journal Of Middle Eastern Studies, 1-19, <https://doi.org/10.1080/13530194.2018.1509693>.
- Çaha, Ö. (2004). Muhafazakâr Düşüncede Toplum. Liberal Düşünce Dergisi, 34, 15-24.

- Çetin, İ. (2015). Defining Recent Femicide in Modern Turkey. *Journal of International Women's Studies*, 16, 2, 346-360.
- Demircan Çakar, N. (2015). Neden Toplumsal Cinsiyet Adaleti?. <https://kadem.org.tr/neden-toplumsal-cinsiyet-adaleti/>, Erişim Tarihi: 16.05.2020.
- Dinçer, Y. (2014). Yeni Muhafazakârlığın Cinsel Siyaseti. *Feminist Politika*, 22, 24-25.
- Duman, Z. (2012). Aile Kurumu Üzerine Tarihsel Bir Okuma Girişimi ve Muhafazakâr İdeolojinin Aileye Bakışı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1, 4, 19-51.
- Erdoğan, R. T. (2004). Uluslararası Muhafazakârlık ve Demokrasi Sempozyumu, Açılış Konuşması. Ankara: AK Parti Yayınları. <http://www.akparti.org.tr/media/272223/uluslararasi-muhafazakarlik-ve-demokrasi-sempozyumu.pdf>. Erişim Tarihi: 14.05.2020.
- Erdoğan, R. T. (2014). KADEM I. Uluslararası Kadın ve Adalet Zirvesi Açılış Konuşması. <https://kadem.org.tr/turkiye-cumhurbaskani-sayin-recep-tayyip-erdoganin-acilis-konusmasi-tr/>, Erişim Tarihi: 16.05.2020.
- Erdoğan, R. T. (2018). KADEM III. Uluslararası Kadın ve Adalet Zirvesi Açılış Konuşması. <https://kadem.org.tr/cumhurbaskani-sayin-recep-tayyip-erdoganin-iii-uluslararasi-kadin-ve-adalet-zirvesi-acilis-konusmasi/>, Erişim Tarihi: 16.05.2020.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. Hüseyin Özel vd. (çev.), Cemal Güzel (hızl.). Ankara: Kırmızı Yayınları.
- Güngörmez, B. (2003/04). Muhafazakârlığın Sosyolog Havarisi: Robert Nisbet. *Doğu Batı Dergisi*, 7, 25, 147-157.
- Hatipoğlu, A. (2014). Muhafazakârlık ve Demokrasi: Mutsuz Bir Evlilik Hikayesi, *Bilim ve Ütopya Dergisi*, S. 237, 2014, s. 39-53.
- Heywood, A. (2013). *Siyasi İdeolojiler*. Ahmet Kemal Bayram vd. (çev.), Ankara: Adres Yayınları.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2020). Veriler. <http://kadincinayetleriniurduracagiz.net/kategori/veriler>, Erişim Tarihi: 17.05.2020.
- Kandiyoti, D. (2013). *Cariyeler, Bacılar ve Yurttaşlar: Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler*. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Kandiyoti, D. (2019). Mainstreaming Men and Masculinities: Technical Fix or Political Struggle?. *Masculinities Journal*, 12,30-41.

- Kavaf, S. A. (2010, 7 Mart). Eşcinsellik hastalık, tedavi edilmeli. Hürriyet.
<https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/escinsellik-hastalik-tedavi-edilmeli-14031207>, Erişim Tarihi: 27.08.2020.
- Mills, C. W. (1979). Toplumbilimsel Düşün. Ünsal Oskay (çev), Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Okyayuz, M. (2004/05). (Klasik) Faşizmin Kavramsallaştırılması Üzerine Bir Deneme. Doğu Batı Dergisi, 8, 30, 191-208.
- Özel, K. C. (2018). Kadın Haklarında Dönüşümün Simgelerinden Biri Olarak N. T. Olayı ve “Madde 438”. İzmir Barosu Dergisi, 3, 201-223.
- Özgün, Y. (2014). Muhafazakârlık: Patriyarkaya Her Daim Yandaş. Feminist Politika, 22, 14-15.
- Özipek, B. B. (2000). Muhafazakâr Düşünce Geleneğinde Akıl, Toplum ve Siyaset. Yayınlanmış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi SBE.
- Sallan Gül, S.; Özen, B. ve Kahya, Ö. (2017). Mor Çatı ve Şefkat-Der Örneğinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Sivil Toplumun Rolü. SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 42, 199-226.
- Sancar, S. (2014). Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet Kadınlar Aile Kurar. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Saraçoğlu, C. (2011). İslami-Muhafazakâr Milliyetçiliğin Millet Tasarımı: AKP Döneminde Kürt Politikası. Praksis Dergisi, 26, 31-54.
- Selanik, E. (2015). Cumhuriyet’le Hesaplaşma Arifesinde AKP’nin Oluşum Süreci ve Muhafazakâr İdeolojinin Yeniden Üretilmesi. Gelenek Dergisi, 128, 2015.
<https://gelenek.org/cumhuriyetle-hesaplasma-arifesinde-akpnin-olusum-sureci-ve-muhafazakar-ideolojinin-yeniden/>, Erişim Tarihi: 11.05.2020.
- Sezer, A. O. (2014). Modernlik ve Muhafazakârlık. Muhafazakâr Düşünce Dergisi, 40, 161-170.
- TÜİK. (2019). Evlenme ve Boşanma İstatistikleri Haber Bülteni.
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33708>, Erişim Tarihi: 17.05.2020.
- TÜİK. (2020). Temel İstatistikler, Nüfus ve Demografi/Hayati İstatistikler.
<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, Erişim Tarihi: 17.05.2020.
- Ulusoy, D. (2014). Şu Fitrat Dedikleri. Feminist Politika Dergisi, 22, 26-27.

- Ural, H. ve abuk Kaya, N. (2018). Kadın Cinayetlerinde Sembolik İktidarın Krizi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 21, 2, 356-382.
- Uygun, A. (2013). Mor atı'da Kadından Kadına Dayanışma ile Güçleniyoruz!. *Feminist Politika Dergisi*. 17, 56-57.
- Yaman, M. (2012). Cinsiyete Dayalı İş Bölümü Üzerine Notlar: Kavramsal ve Tarihsel İpuçları. *Feminist Politika Dergisi*. 16, 16-17.

THE EMERGENCE OF THE TRUTH IN TURKISH CINEMA: THE SEARCH OF THE "GİZLİ YÜZ-THE SECRET FACE" AND "KOSMOS"

Evren Günevi Uslu¹

Abstract

Cinema, when evaluated terminologically, can be defined as the fabulous transfer of reality. Cinematically presented language does not have an image dictionary. For this reason, the picture language used in cinema can present a pure or artificial expression. However, on the contrary, reality, which is also read visually, at the same time can be accepted as an irrational type of the cinema, linguistically. Therefore, it should not be ignored that every film has both a cinematic and artistic language. The effort of human to understand and sense-making of the existential reality is the source of cinema. Cinema is not only an artistic work, but also a product of human existential effort. Although the reality of truth is denied by pragmatists, cinema is an area of existence for truth. In this direction, it is seen that the capacity and effort of cinema to express the truth has increased in recent years rapidly both in World Cinema and Turkish Cinema.

In this study, the concept of truth was examined, and the language of truth in cinema was tried to be revealed through films. During the research, one of the qualitative research techniques, general survey model was used. As a data collection tool, as many databases as possible were reviewed and the general frame of the concept was tried to be drawn by using original sources in the literature. As a result, in general manner, a literature on the concept of truth in cinema has been created, and in particular, the concept has been exemplified through the films Gizli Yüz - The Secret Face and Kosmos.

Keywords: *Kosmos, The Secret Face (Gizli Yüz), Truth*

Introduction

The volition to meaning of man is a basic instinct that drags him into a deep search since his existence. The sense of the meaninglessness of life, or the will to explore the soul, makes man strive for what he really needs. When evaluated in this regard, the search for truth is an emotion that occurs due to the existential need. The way to understand the truth is through its being applicable. Therefore, cinema seems to be the most suitable area for this. Cinema as an area where people can reflect on the truth in the deepest way offers a great opportunity for man to relate to the truth.

In sense-making of life and the world, cinema is not only a tool of discovery but also an area of thinking. While, in all areas of his existence, directing the search of man on unexplored areas for the limits of man to be crossed, cinema reveals that the depth of the truth that frees man can be rediscovered.

At this point, there are many directors who have contributed to the formation of a narrative in a certain style in order to create a way of thinking through cinema, and have given a style to the cinema in this sense,

¹ Dr. Faculty Member, Düzce University, Faculty of Art and Design, Department of Radio, Television and Cinema
evrengunevuslu@duzce.edu.tr

and who are trying to reveal the truth of cinema in Turkish cinema as well as all over the world. Ömer Kavur's 'Gizli Yüz-The Secret Face' and Reha Erdem's 'Kosmos' films, selected within the framework of the sample, are not only a cinematic work but also a product of human's existential effort.

Truth... Is it concrete? Is it abstract?

Although the word is widely used in many languages, it is still a concept that philosophers cannot be able to work out. Even though the concept was identified with words such as true, real, reality; it hasn't found its exact acception. For this reason, the concept of truth is of great importance in the field of philosophy.

According to the Turkish Language Association, while the Arabic origin word means "real", "reality", "the original of something"; the word truth in English is derived from "true", which is a problem-free adjective, that characterizes a sentence or answer to a question. In classical Greek, truth is the guarantor of knowledge beyond appearances or righteous ideas. It means a final point that refuses to question. It is the final point that is generally desired to be reached (Doorly, 2019: 461). According to Ivan Frolov, truth is the true, real reflection of reality in thought, verified in practice as the criterion. It is a term that cannot be refuted in the case of development of knowledge. However, in the process of knowing, man primarily deals with relative truths that contain only the seeds of absolute truth (1972; 199-200). While the concept expresses a linguistic meaning concretely, it objects to objectivity by deepening with human understanding, abstractly. It is not clear, then, in what sense and how, outside of the symbolic world, the truth can be shown. Because although the concept is identified as 'real', it does not fully meet the expression. In this respect, Orhan Hançerlioğlu prefers the philosophical use of the concept of truth in order not to confuse the concept of real with its original meaning. Hançerlioğlu states that the concept of 'real' expresses the objective reality, and 'truth' expresses the subjective reflection of this objective reality in our minds. Because concepts such as truth, trueness, real are not identical with each other, but are interdependent concepts (1967: 266-277). Since the concept can be defined as subjective truth, objective truth and absolute truth, it is identified with its opposites in terms of comparison. For this reason, the concept does not have a single acception that is valid always and everywhere. Therefore, other concepts that need to be dwelled on in order to understand the concept of truth more clearly are "zahiri - apparent" and "bâtini - esoteric". While the "bâtın" is defined as internal, "zahir" is defined as external. In Arabic, "al-bâtın" is one of the names of Allah and it means hidden. According to mysticism, it consists of an apparent image, the gospel truth is in the core "bâtın" (Hançerlioğlu, 1967: 141). In Sufism, the essence of the inner vision in the truth is "bâtın". "Zahir" means external appearance and is expressed as a superficial concept. Although the two words correspond to each other as reverse as a concept, they do not require in truth a distinction in terms of meaning. Because, as al-Ghazali states, representation (apparent, external appearance) is truth, it is true, and it is a fact that this representation lets one have the mystery of the "bâtın" (2016: 18). Kenan Rifai, on the other hand, defines the truth as "... we know things as they appear. In Truth, beings have secrets that are not evident to us. The truth is in these secrets." (2000). So representations are for reaching the truth. Therefore, limiting the truth only to representations is also against the content of the concept.

The Search for Truth in Cinema

Truth, hence existence, can only appear through images that take a form imagined in the imaginary realm. Cinema *"is the journey of understanding and sense-making of all the invisible and visible aspects, dimensions and layers of truth"* (Gülşen, 2011: 13). To express it more deeply, cinema is the discovery of man on the spiritual journey. It is an area of discovery that makes possible the human journey in search of meaning and produces much more results than expected. The realistic form created by the cinema reveals the visualization dimension of the truth.

Cinema raises also the human mind to the level of truth like the human spirit. The unexperienced scenes are an expression of what the mind remembers and suppresses in the truth. Scenes are as Burnett expresses *"as if it was something visible and waiting to be produced in order to be understood"* (2012: 56). From this point of view, there is no reservation in defining the interaction of people with cinema as *"a reality whose signs are replaced by the original"* (Baudrillard, 2014: 14). Jean Baudrillard tells mental reality from the ideal point of view while said, *"... though can reality dominate a world whose dreams have been taken away? To the extent we try to create a world consisting of reality, we get in a tizzy and we gradually get away from this reality. We live in a universe of reality that begins to disappear the moment it happens ... "* (2015: 13). In this case, the worlds unlikely to be seen come to life in the mind and images that express those worlds find reality with cinema. Therefore, as Gülşen has stated, every movie has a world. Each movie presents a unique cosmos to the audience. The specificity of the cosmos of the film itself reveals that cinema has both creative and destructive potentials. Because cinema is a field of existence and creation that has the claim to comprehend and teach life, hence the cosmos, hence the truth, as not seen as in other type of art, way of thinking and practice. For this reason, a movie can take the viewer on a winging journey into the depths of the cosmos (2011: 16-17).

This journey of seeking the truth in cinema is described by Paul Schrader as "The Transcendent Style". Stating that a new style has recently been developed used by different artists of different cultures, Schrader discovers that artists from different and unrelated cultures find similar means to express similar spiritual feelings. This style is not inherently transcendent or religious, but offers a way to reach those who are transcendent. Likewise, in cinema, film directors who are unaware and disconnected from each other create the common form of the transcendent style. This common form is not determined by the directors' personality, culture, financial situation, political or moral understanding. There are two decisive things; the desire to express transcendent through art and the nature of the means of the film. The transcendent content is different in every example, but the purpose and method are the same when looking at their purest form (2017: 5). Hence, the searching form for truth in the transcendent style can be analyzed in a different framework. The way of searching the truth in cinema cannot be defined, but it can be described as a narrative that cannot be ignored. Factors such as camera use, dialogue, sound, music, fiction, place, metaphor and symbol use are quite functional in describing the truth and being an expression of the truth.

A work of art can be evaluated in four layers in terms of creating meaning. Each layer represents the levels that the artwork can reach. The first of these layers is the apparent bare reality dimension of the work, in a word the visible part. The second layer is the layer that covers its allegorical meanings. Allegorical meanings are meanings that the artist implies but conceals behind symbols. The third layer is the Spiritual Layer that directs and melts in itself both underlying layers. Just like a mystical experience, the spiritual layer associates

the work of art to the viewer's own spiritual experience, and makes each person live the work in his own spiritual experience in his own spirituality. For this reason, the allegorical layer is no longer a field where the symbols used to hide the hidden intention of the artist run wild. Each movie has a true story when evaluated in terms of the movie that allows a different experience for each person. The layer of reality, on the other hand, gradually loses its visibility of the first moment and turns into a door that opens to the truth. The top layer is the truth layer that allows for an experience like a sufi experience (Gülşen, 2011:89-90).

When the concept of truth in cinema is evaluated through the viewer, a semantic confusion may occur. While the concept, on one side, will make spiritual feelings that are not comprehended yet new; on the other side, the sharpness of those regarding the unknown will also disappear. The illusion of the images presented through the film may, albeit partially, increase the discovery tendency of the viewer and be sufficient to attract him. When the desired realized with the meaning achieved through the film, the director's function of expressing the truth will find its place. However, such narratives also do not offer the same expectations for every viewer. The driving spring of the cinema can work differently for the director and the viewer. Cinema is the field of images and symbols presented, shown, announced. The viewer pursues the messages presented with plain content. The viewer, who wants to understand the visible and the permanent, draws his inner vision from the film's ground. Because the most trusted is the visible. This difference makes it inevitable for the way the directors present the truth in the cinema to differ.

A Roadmap: Gizli Yüz - The Secret Face

The 1990 film, *Gizli Yüz-The Secret Face*, written by Orhan Pamuk and directed by Ömer Kavur, tells a search story. The film, in which the science of mysticism is frequently used, is actually a young photographer's spiritual journey in himself, in a word a journey of search of the truth. The young man, who came to Istanbul to study but could not agree with his father and started to work in a nightclub as a photographer, one day receives an offer from a mysterious woman. This woman, who asks him to bring the photos he takes in the nightclub every night to her in the morning, is in search of a secret hidden in human faces. The woman examines every photograph every day for two years. Finally, the woman who finds the face she is looking for asks the photographer to find out who the face in the photo belongs to and ask him what he wants the most in life. The photographer finds the man and takes the woman to this watchmaker. The face that women have been looking for for years is the face of this watchmaker.

In the film, which consists of four chapters, Kavur uses a unique style of expression. Each chapter is part of an interconnected narrative. The film begins with the words of the sufi Feridüddin Attar, one of the important figures of the science of Sufism: *"Thousands of thousands of secrets will be known when that secret face shows himself"*. In fact, the secret is the words that have become sounds. For this to be understood, the truth must be seen. Acting on the "seeing the shape is one thing, seeing the meaning is another" motto, Ömer Kavur aims for the viewers to see the truth through the metaphors he uses in the film. Every object in the movie comes into existence with a different meaning. However, Kavur has left the realm of emotions and thoughts that bring the truth to its appearance to the viewers. "... you say tell me a story. Okay, let me tell. Let me tell you a story. But I don't know if I can open my soul." says the director without informing the photographer that he is the last stop on his own journey of truth. For this reason, Kavur tells the truth

journey of the character (photographer) in the film through four main stops in order to demonstrate this. These stops are the City of Cities, the City of the Dead, the City of Strangers and finally the City of Hearts. Each stop in the film is a step that drags the viewer to the truth layer. In this sense, the film is open to Sufistic understanding. When evaluated from this point of view, in the story that goes on between the woman, the watchmaker and the photographer, in the way through the truth; the woman represents the mind, watchmaker represents the perfect human being², and the photographer represents the one who wants to reach the truth. Hours represent people, the sound of the clock represents the heartbeat, and roads represent the journeys made to reach the truth, while photographs and faces represent people who want to reach the truth. Kavur, presents the information he wants to give about the concept of truth to the viewers not only through metaphors but also through dialogue:

-do you need to work in such a shop to be peaceful?

-the secret is not in the shop but in the clocks

-what do you want to happen in life most?

-I would like to tell people about the clocks.

-the thinness of the mechanisms, the dreadfulness of the springs, the darkness of the wheels. Now nobody is aware of the clocks. Maybe people are mournful because of this. I would like to tell people the secret of clocks. Then they reopen their eyes as if waking up from sleep and get rid of their grief.

Ömer Kavur conceptualizes the images and questions he uses regarding the concept of truth by presenting them in the entirety of the film and leaves the interpretation to the viewers. When evaluated superficially, the director presents an allegorical narrative with the symbols he uses in the film, which is formed around the search for a lost watchmaker but has a layered structure.

The language of the film, which is often blended with Sufi texts, is also supported by images. Transitions between the stops are transferred through stories in an interconnected way. The film, which has an allegorical narrative, has an integrity with the narrative in the cinematographic sense. The places used and the use of cameras are harmonized with the cinematographic narration and give the viewer a different perspective both mentally and visually. The semantic relationship between the images is directly related to the positioning of the camera, as seen in the film, where a certain meaning is created by giving all natural images of daily life one after another. Despite its mystical narrative, no image is extraordinary in the film.

Considering that cinema is a way of thinking, *Gizli Yüz-The Secret Face*, in which Ömer Kavur allegorically presented his surreal expression, is a work that has an area for existence for the truth.

The Search: 'Seyr-ü Sûluk' In Cosmos

² Perfect Human Being (Kamil İnsan): He is the person who will conduce to reaching the secret of truth in Sufism. He is a guide in the way of truth.

Written and directed in 2009 by Reha Erdem, the film *Kosmos* tells the story of a mystical man looking for love. In the superficial reality of the film, there is an extraordinary man coming to a town and interesting events that take place there. Battal or with the name he calls himself *Kosmos* attracts everyone's attention with his different characteristics in the town where he came to. Rescuing the immersed child, healing the sick people, and saying wise words about the secret of life causes him to be respected and given a sacred meaning. *Kosmos* is a different person, expressing his point of view on human and life through his relationship with Allah. With these characteristics, he attracts the attention of the townspeople and arouses great curiosity. In this direction, it can be stated that Reha Erdem formed the character of *Kosmos* as expressed by Taburoğlu as "...in the ensorcelled world, where everything that strikes the senses reaches the status of semi-holiness, dervishes wander as semi-lunatic under the influence of the heavy air surrounding them. They feel the weight of the density of meaning that the immaterial beings carry, and they are ensorcelled with this load. The body of the dervish forms an interface between everyday life and holiness, taking the form of an intermediate form. The ensorcelled holy person personates the images that emerge from the place where the worldly and the afterlife meet. He, embosomed by esoteric codes, becomes the object of the indescribable pain." (2019: 213).

Erdem creates an allegorical meaning with the metaphors he uses in the film. Despite the initial visibility of the characters and objects presented as real, they have a strong narrative that does not remain in the allegorical layer in Erdem's film. The images, symbols, allegories given in the film are images that Erdem tries to transfer the truth. The film does not require a separate perspective from the viewer in terms of opening up to the spiritual and truth layer. Because the dialogues Erdem uses do not allow the viewers to make a separate effort to reach the truth. *Dialogues such as "There is nothing for human beings other than eating and drinking and making their lives happy with their effort. It is Allah who does this.", "I do not know what my body knows, and my body does not know what I know. My body and I fear Allah."* and *"What is human to be clean? And you say that Allah (...) does not know my problem. (...) Raise your face to Allah."* that dominate the film in general have dominated the entire film.

When *Kosmos* is evaluated from a cinematographic point of view, every scene of the film points to the representation of the truth. All objects and people taken into the frame have become representatives of the truth. The constant full moon state of the moon symbolizes the clarity of the truth and that it will never change, the bridge of the town symbolizes the way to reach the truth, and the various animal images symbolize the current moods. However, Reha Erdem gives water a different meaning in his films. The stream in *Kosmos*, which is present at the beginning of the film and in various points, and makes itself known and flows in the middle of the town, and used as an important metaphor, is an important representation in terms of shaping the truth of the water. What Reha Erdem wants to express with this metaphor may be, as Akıncı Yüksel and Özgür (2013) state, thought as *"Water stands out with different functions and meanings, especially in belief systems. The most prominent of these can be considered as the importance of water as the source of life, the purifying and refreshing aspect of water and its destructive and deadly aspect."*

Kars, chosen as the place in the film, is the place of isolation from the outside world, the area where existence is gained, the other side of the border, the transition between the world of the truth and the real world. The director does not hesitate to present these representations in the form of visible reality throughout the

film. Because, although each representation used is used figuratively, it strengthens the way of expression of the director.

Erdem focuses intensively on the truth of man in almost every scene. The director demonstrates this with images and sounds, in which he uses them in a way that affects the mood of the person as the film deepens. One of the most striking scenes of the film, the dance, is performed by Neptune and Kosmos's courtship by imitating birds with their bodies and souls, accompanied by wild bird sounds. In this sense, the film, in which human animal impulses also emerge, has a great philosophical depth about human truth.

Erdem did not prefer to use a traditional narrative method in terms of both cinematography and screenplay. He shaped the relationship between cinema and truth with the layers he formed throughout the film and transferred it to the viewer. The film Kosmos, in which the human being is presented as a complex being, can be described as a special film made on human nature.

Conclusion

In this study, the concept of Truth was examined and the language of the concept in cinema was tried to be revealed through the films Gizli Yüz-The Secret Face and Kosmos.

Both directors present the concept of truth in a different, own language, but in a common form, centered on the human being. It is possible to encounter all the elements of truth in both films, and both directors have created an allegorical meaning with the metaphors they use. The manifestation of the truth has been represented both esoteric and apparent in films. In addition, the use of cameras, dialogue, music, sound and fiction in both films allow the elements to be interpreted in terms of truth.

Both Ömer Kavur and Reha Erdem have used cinema as an area of discovery that makes possible the human journey in search of meaning and produces much more results than expected. In Gizli Yüz-The Secret Face and Kosmos, the realistic form created by cinema reveals the visualization dimension of truth. When evaluated from this point of view, both Gizli Yüz-The Secret Face and Kosmos have taken their places in the history of Turkish cinema with a very original narrative.

References

- Akıncı Yüksel, A., & Özgür, Ö. (2013). The Use of Water as a Theme in Turkish Cinema. International Bursa Water Congress and Exhibition, Congress Book Volume 1, s.256-265 Turkey: Bursa
- Baudrillard, J. (2014). System of Objects. Translated by, Oğuz Adanır, Aslı Karamollaoğlu, İstanbul: Boğaziçi University Publications.
- Baudrillard, J. (2015). Spirit Sold to Satan. Translated by, Oğuz Adanır, Ankara: Doğu Batı Publications.
- Doorly, P. (2019). Truth in Art. Translated by, Aydın Çavdar, İstanbul: Ayrıntı Publications

Frolov, İ. (1972). Dictionary of Philosophy. Translated by, Aziz Çalışlar, İstanbul: Cem Publishing House.

Rifai, K. (2000). Mathnawi Sharif. İstanbul: Kubbealtı Publications.

Gülşen, E. (2011). Cinema of Truth. İstanbul: Külliyyat Publications.

Gazzali, (2016). Mişkatiil Envar. Translated by, Mahmut Kaya. : İstanbul: Klasik Publications.

Hançerlioğlu, O. (1991). Dictionary of Philosophy. İstanbul: Varlık Publications.

Schrader, P. (2017). Transcendent Style in Cinema. Translated by, Kemal Çelik. İstanbul: İnsanart.

Taburoğlu, Ö. (2019). Earthly and Holy. İstanbul: Metis Publications

Turkish Language Society. (t.y.). Truth. Access address (09.01.2020): <https://sozluk.gov.tr/>

Comparison of Security Assistance Provided to Ethnic Separatist Elements in Vietnam War and Syrian War: The Montagnars and Kurds as Subjects of US Train-and-Equip Programs

Şener Çelik ¹(Istanbul University)

Abstract

The Montagnards are an ethnic group living in the mountainous central region of Vietnam with a population of around 1,000,000. The word Montagnard, which means 'mountain people' in Vietnamese, as a generic definition, is also used to represent other minority groups in the country. At the second half of the 20th century, several disagreements on culture, identity and political representation arose between the Kinhs who constitute the majority in Vietnam with a ratio of 85.32% and the Montagnards; and, during this period, American Protestant missionaries also engaged in an intense Christianization activity towards the Montagnard communities. Exclusion from political and social life caused the Montagnards to bring up their autonomy demand after 1958; yet, these demands did not find a political or social response in Vietnam. With the start of the Vietnam War, the United States of America (USA) started to provide military training and equipment support to the militant forces of this ethnic group and used it as a paramilitary force against North Vietnam. Kurds, a similar ethnic community living in Syria, have long been the target of ethnic discrimination and have been the subject of security assistance during the Syrian Civil War and the military intervention against ISIS. This analysis suggests that, with the method of historical comparison, the training and equipment support provided to the Montagnards in the early 1970s is substantially similar to the train-equip activities carried out against the separatist terrorist elements of Kurdish ethnicity in Syria since 2015, and that the two practices overlap in military and political terms.

Keywords: Montagnards, Kurds, Train-and-Equip.

Giriş

Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İkinci Dünya Savaşı'nın bitişini müteakiben, yeni oluşmaya başlayan iki kutuplu sistem içinde siyasi, ekonomik ve askeri nüfuz alanını büyütme için devletlerle ve devlet-dışı aktörlerle stratejik ittifak ilişkileri ve geçici ortaklıklar kurmaya başlamıştır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni (SSCB) çevreleme (containment) politikası kapsamında, Avrupa ve Asya'da farklı devletler ve etnisitelerle müttefikliğe girilmiş, bu amaca hizmet eden bir stratejik yaklaşım çerçevesinde, sözkonusu devlet ve devlet-dışı aktörlere silah, mühimmat, askeri eğitim, lojistik, istihbarat ve personel temini gibi alanlarda projeler geliştirilmiştir. ABD savunma terminolojisinde güvenlik yardımı (security assistance) ve güvenlik işbirliği (security cooperation) olarak tanımlanan bu yardım programlarından bazıları, Savunma Bakanlığı veya Dışişleri Bakanlığı'nın planlaması ve silahlı kuvvetlerin sevk ve idaresi altında icra edilmiş; bazıları ise, haberalma topluluğuna (intelligence community) bağlı Merkezi Haberalma Ajansı (CIA) gibi istihbarat örgütleri tarafından örtülü operasyonlar şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Güvenlik yardımı programları, 1950'lerin ikinci yarısından itibaren Soğuk Savaş'ın başlangıcıyla Güneydoğu Asya bölgesinde yoğunlaştırılmış, Fransa'nın Hindi Çin'de aldığı yenilgilerden sonra geri

¹ Şemsettin Günaltay Cad. Gürsoylu Sok. Fulya Ap. No:35/6 34736 Erenköy İstanbul senercelikberkman@gmail.com

çeklimesiyle birlikte bu bölgeyi oluşturan Vietnam, Laos ve Kamboçya'da önce örtülü, ardından açık operasyonlar şeklinde yürütülen askeri eğitim ve donatım hareketlerine dönüştürülmüştür. SSCB ve Çin'e karşı 1960'lardan itibaren bir vekalet savaşı (proxy war) olarak uygulanmaya başlanan bu stratejik yaklaşım, münhasıran Vietnam'da belirgin bir rol oynamıştır. Ülkenin 1956'da kuzeyde komünist Ho Chi Minh hükümeti, güneyde ise Ngo Dinh Diem liderliğindeki demokratik rejim olarak ikiye ayrılmasının ardından başgösteren istikrarsızlık, kısa sürede sıcak çatışmaya dönüşmüş ve bu tarihten itibaren ABD'nin de kademeli olarak müdahil olduğu bir iç savaş halini almıştır. Truman Yönetimi'nin 'domino teorisi' endişesiyle erken evrede düşük düzeyli bir askeri yardım programı olarak başlayan eğitim ve donatım desteği, Eisenhower ve Kennedy döneminde genişletilmiş, Nixon döneminde ise fiilen bir askeri müdahaleye dönüşmüştür. ABD, bu kapsamda Güney Vietnam rejimine yaptığı resmi yardımların yanında, ülkede bulunan etnik azınlıkları da bir ortak olarak görmüş ve bu azınlıklara silah ve eğitim desteği vermeye başlamıştır. Vietnam dilinde Degarlar olarak bilinen, ancak Fransızların Montagnardlar (dağ insanları) olarak adlandırması nedeniyle literatürde genellikle bu isimle anılan sözkonusu etnik gruplara önce CIA tarafından örtülü yardım sağlanmış, ardından Savunma Bakanlığı'nın inisiyatifi ele geçirmesi ile resmi bütçeli güvenlik yardımı tahsis edilmeye başlanmıştır. Vietnam'da savaştan önce siyasal temsil sorunu yaşayan ve etnik ayrımcılığa tabi tutulan Montagnardlar, kısmi bir otonomi ve bazen de bağımsızlık beklentisinin verdiği motivasyonla Kuzey Vietnam ordusuna karşı mücadele etmiş, ancak, Güney'in savaşı kaybetmesiyle hedeflerine ulaşamadıkları gibi, 1970'lerden itibaren artan baskı politikalarının kurbanı olmuşlardır.

ABD'nin 2011'de başlayan Suriye İç Savaşı'nda izlediği strateji de, şaşırtıcı biçimde, Vietnam Savaşı'nda izlediği stratejiyle paralellik göstermektedir. Washington, bu ülkede Başer Esat yönetimine karşı savaşan bir başka rejim olmaması nedeniyle, kendisine devlet statüsünde bir müttefik bulamamış, böylece doğrudan bölgede ve ülkede bulunan etnik gruplara, ki bu gruplar, YPG/PKK gibi, büyük ölçüde ayrılıkçı Kürt etnisitesine bağlı terör yapılanmalarından oluşmuştur, eğit-donat desteği vermeye başlayarak, bu güçleri bir vekil olarak kullanmıştır. Suriye'deki güvenlik yardımı programı, aynı Vietnam'daki gibi, 2012'de 'Timber Sycamore' kod adıyla CIA tarafından icra edilen örtülü bir operasyon olarak başlatılmış, 2014 ve sonrasında ise, federal bütçeden ayrılan resmi bir fon çerçevesinde, Suriye Eğit-Donat Programı (Syrian Train and Equip Program) adı ile sürdürülmüştür. Bu çalışmanın tamamlandığı tarih itibarı ile program halen yürütülmekte, ancak, Esat rejimine karşı bir başarı gösterme olasılığının düşük olduğu değerlendirilmektedir.

Etnik Özellikler ve Tarihsel Gelişim Çerçevesinde Montagnardlar

Montagnard, etimolojik olarak Fransızcadan 'dağ insanları' anlamında türemiş bir kelime olup, Vietnam'da tüm etnik azınlık gruplarını kapsayan bir üst kavram olarak daha çok yabancılar tarafından kullanılmaktadır. Ülkede bulunan azınlık toplulukları ise, kendilerini 'degar' veya 'moi' tanımlamalarıyla nitelemektedir. Bazı kaynaklara göre, bölgede 2000 yıldır varlığını sürdürmekte olan Montagnardların bugün yaşadıkları Vietnam'ın ortasındaki dağlık bölgelere yerleşmesinin, günümüzden 1000 yıl öncesine tarihlenebileceğine inanılmaktadır. Kullandıkları dil, Malezya-Polinezya ve Mon-Kmer dil gruplarına bağlıdır (Sieh, 2017: 321). Orta Dağlık bölge adı verilen coğrafi bölgede 30 değişik Montagnard kabilesi bulunmakta olup, bu kabileler, 320.000'i Jarey, 258.000'i Rade, 181.000'i Bahnar, 122.000'i Koho, 89.000'i Mnong, ve 66.000'i Stieng adı ile bilinen altı değişik etnik grup altında toplanmışlardır (Bailey,

2002: 12). Fransız kolonizasyon döneminde Katolik misyonerler pek çok Montagnard kabilesinin Hristiyan olmasını sağlamıştır. Bölgenin 1954'te Güney Vietnam'ın kontrolüne girmesinden sonra ise bu kez Protestan misyoneler, ki esasen bu mezhep ülkeye ilk olarak 1910'ların başında girmiştir, sözkonusu etnik gruplara yönelik düzenli ve geniş çaplı dini faaliyetlere başlamışlardır (HRW Report, 2015). Aynı dönemde, hükümet bu etnik ve dini karmaşaya hazırlıksız yakalanmış, devlet, dil, inanç ve etnisite açısından böylesine bir çeşitlilik gösteren ve misyonerlik faaliyetleri sonucu Hristiyanlığa geçmeye başlayan Montagnardlara yönelik olarak, resmi kurumları kullanarak, planlı bir asimilasyon politikası izlemiş ve bu etnik grupları toplumun geri kalanı ile birleştirmeye karar vererek, anılan tarihten itibaren bu yönde bir politika izlemeye başlamıştır. Bu yaklaşım doğrultusunda, 1950'lerin ortasından sonra bölgedeki yerleşim merkezlerinin isimleri değiştirilmeye başlanmış, anadil kullanımına ciddi sınırlamalar getirilmiş, bu bölgede yaşayan askeri personelin de Vietnam isimlerini kullanmalarını şart koşan yasal düzenlemeler yürürlüğe koyulmuştur. Ayrıca, Montagnardların buldukları bölgelerde hak iddia etmeleri yasaklanmış, yaşadıkları kasaba ve köylere Vietnam asıllı nüfus yerleştirilmeye başlanmış, sonuç olarak Montagnardlar bir çeşit rezervasyon alanı içinde yaşamaya zorlanmışlardır (Hickey, 1967: 29-29). Ancak, pek çok baskılanan etnisite vakasında görüldüğü gibi, Güney Vietnam'ın politikaları ters etki yaratmış, Montagnardlar arasında giderek artan biçimde otonomi isteği dile getirilmeye başlanmıştır. Bu talepler 1958'e kadar geçen sürede yoğunlaşmış, sözkonusu yılın Eylül ayında Ban Me Thuot kentinde genel grev ilan edilerek sokak gösterileri düzenlenmeye başlanmıştır (Sieh, 2017: 323).

Otonomi taleplerinin 1950'lerin sonuna doğru güçlenmesiyle birlikte, Montagnard liderleri tarafından Bajarak Movement olarak adlandırılan başkaldırı hareketi hayata geçirilmiş, bu liderlerden Y Bham Enuol, Saygon hükümetinden kapsamlı bir otonomi, ve dahası, haklarının korunması için uluslararası müdahale talebinde bulunmuştur. Bekleneceği üzere, Saygon bu talebi derhal reddetmiş, önde gelen Montagnard liderlerinden Y Thih Eban, Paul Nur ve Nay Luett'i tutuklamıştır. Bu olaylar üzerine artan başkaldırıları bastırmak için de orduya bağlı 23. tümeni bölgeye sevk etmiştir. Sözkonusu liderler ilerleyen zaman içinde serbest bırakılmışsa da, devletin artan baskısı Bajarak hareketinin daha da örgütlenmesine neden olmuş, otonomi savunucuları 1964'de Baskılanan Irklar İçin Özgürlük Cephesi (Front Unifié De Lutte Des Races Opprimées, FULRO) isimli militan yapılanma altında birleşmişlerdir (HRW Report, 2002). Protesto gösterilerinin tekrar artışı geçmesi ve bu kez şiddete dönüşmesi üzerine, Nguyen Khanh hükümetinin girişimiyle Montagnard liderleri, o dönemde ülkeye gelmeye başlayan ABD askerlerinin ve diplomatlarının da arabuluculuğu ile, oldukça kapsamlı bir yarı bağımsızlık planını gündeme getirmişler, plan dahilinde, ekonomik kalkınma programı, dağlık bölgeye yönelik teamül hukukunun yeniden hayata geçirilmesi, okullarda azınlık dillerinde eğitim, bölgesel askeri kuvvet kurmak ve kendi bayraklarını kullanma taleplerini hükümete sunmuşlardır (HRW Report, 2002). Khanh hükümeti, önce bu taleplerden bağımsız askeri kuvvet ve geniş otonomi haricindekileri kabul etmişse de, 1965'de bir darbeyle iktidardan uzaklaştırılması uzlaşma zeminin kaybedilmesine neden olmuştur. Bununla birlikte, aşağıdaki kısımda incelenecek olan Vietnam Savaşı sırasında ABD'nin sağladığı askeri eğitim-donat yardımının da etkisi ile, başkaldırı hareketi zaman içinde yumuşamış, 1970'lerde ve 1980'lerde devlet güvenlik güçlerine yönelik olarak düzenlenen saldırı eylemleri 1990'lara gelindiğinde hızını kaybetmiş, ve nihayet 1992'de FULRO silah bırakarak kendini feshetmiştir (Thayer, Dobbs, 1992).

Bugün Montagnardlar üzerindeki siyasal, ekonomik ve sosyal baskıların halen sürmekte olduğu bilinmektedir. Protestan kiliselerine gitmek yasaklanmış, buralara giden kişilerin yasadışı tutukluluk, işkence ve yargısız infaz eylemlerinin mağduru olduğu rapor edilmiştir (Home Office Report, 2018: 20). Bugün,

ülkede sayıları 230.000 ile 400.000 arasında değişen Montagnardın Protestan olduğu, 150.000 ile 200.000'inin ise Katolik mezhebine bağlı olduğu düşünülmektedir (WWL Report, 2018: 2). ABD Temsilciler Meclisi'nde 2017'de düzenlenen bir oturumda ifade veren Boat People SOS isimli uluslararası hükümet-dışı kuruluşun yetkilileri, Vietnam'da inançları yüzünden en az 53 Hristiyan Montagnardın hapiste tutuklu olduğunu öne sürmüştür, bunların arasında Montagnard Evanjelik Kilisesi'nde görevli A Dao soyisimli rahibin de olduğunu iddia etmiştir (Thang, 2017). Aynı oturumda, daha vahim iddialar da gündeme getirilmiş, Evanjelik Kilisesi rahiplerinden Ksor Xiem ile Hristiyan ve Misyonerler Birliği (Christian and Missionary Alliance, CMA) görevlisi Y Ku Knul'un yargısız infaz edilerek öldürüldükleri açıklanmıştır. Montagnardlara yönelik baskı ve asimilasyon uygulamalarının bir devlet politikası olarak sürdürüldüğüne yönelik endişe verici haberler uluslararası medya mecralarında yer almaya devam etmektedir.

Vietnam Savaşı'nda Montagnardlara Uygulanan Eğitim-Donat Programı

ABD, Fransa'nın Hindi Çin'den çekilmesinden sonra bölgedeki silahlı çatışmalara 1956'dan itibaren giderek artan şekilde müdahil olmuş, savaşın 1975'te sona ermesine kadar geçen süre içinde Güney Vietnam ordusuna Komünist Kuzey Vietnam'a karşı girilen çatışmalarda askeri destek sağlamıştır. Bugüne kadar ABD dış politikası ve Uluslararası İlişkiler literatüründe çok incelenmemiş olan husus ise, ABD'nin Güney'in nizami orduları yanında, gayrinizami militan yapılanmalara da güvenlik yardımı sağlamış olmasıdır. Bu anlamda, devlet-dışı bir güç olarak ABD'den silah, mühimmat ve askeri eğitim desteği alan en önemli aktör Montagnardlardır. Washington'daki politik karar alıcılar ve güvenlik bürokrasisi, Güney Vietnam'daki bu etnik topluluklara önce CIA üzerinden örtülü (covert); ardından, Savunma Bakanlığı'nın denetiminde açık (overt) eğitim ve donatım yardımında bulunmuşlardır.

Montagnardlara yönelik eğitim-donat faaliyetleri, John F. Kennedy döneminde, Kuzey'in saldırıları karşısında Güney'in dağlık bölgelerinde ve tarım arazilerinde yerleşik bulunan yerel toplulukları silahlandırıp eğiterek çatışma sahasına sürmesiyle başlamıştır. Köylü nüfusun, ki büyük bir kısmı Montagnardlardan oluştuğu bilinmektedir, sahadan istihbarat toplaması ve gerektiğinde çatışmalara girmesini gerektiren bu strateji doğrultusunda hayata geçirilen operasyonlar, esasen CIA destekli bir inisiyatif olarak başlamıştır (Piasecki, 2009: 2). Bu faaliyetler, CIA'in kontrolüne verilen ABD Kara Kuvvetleri Özel Kuvvetleri'ne (U.S. Army Special Forces) bağlı Alfa Operasyonel Müfrezesi (Operational Detachment Alpha) tarafından organize edilmiş, ve Vietnam'da kurulan ilk ABD eğitim-donat birliği olan Askeri Yardım Danışmanlık Grubu'nun (Military Assistance Advisory Group, MAAG) komutasında Birleşik Çalışmalar Bölümü (Combined Studies Division) adı altında 1961'de faaliyete başlamıştır. Bu yapılanmaya yerel etnik silahlı güçleri katmanın iki temel sebebi olup, birincisi, CIA'in paramiliter azınlıkların karşı-isyan (counter-insurgency) operasyonlarını güneyin daha derinlerine taşıyabilecek olması; ikincisi, bu azınlıkların içindeki en büyük grup olan Montagnardların hükümet tarafından üçüncü sınıf insan olarak dışlanarak komünist propogandanın hedefi haline gelmiş olmasıdır. Böylelikle, 1962'de MAAG'ın yerini alan ABD Vietnam Askeri Yardım Komutanlığı (U.S. Military Assistance Command, Vietnam, MACV), Köy Savunma Programı'nı (Village Defense Program, VDP) uygulamaya koymuş, bu çerçevede, güneyde Mekong Delta'sını; doğuda ise, geniş pirinç üretim tarlaları ile Kuzey Vietnam, Laos ve Kamboçya'dan güneye uzanan destek yollarını kontrole almayı planlamıştır (Piasecki, 2009: 2-3). Bu aşamada, yaklaşık 1500 militandan oluşan Montagnardlar eğitim-donat programı çerçevesinde silahlandırılmış; bu paramiliter güç,

köylerinden uzaklaşmadan ve aktif olarak saldırı görevlerine katılmadan sadece yerleşim bölgelerini Kuzey'in saldırılarına karşı müdafaa etmişlerdir. Montagnardların bu savunma hareketlarındaki başarısı üzerine, Vietnam'daki asil etnik esaslı paramiliter kuvvet olan Sivil Gayrinizami Savunma Grubu (Civilian Irregular Defense Group, CIDG) kurulmuştur.

Montagnardların silahlandırılıp çatışma sahasında konumlandırılması, 1963 yılında bir kırılmaya uğramış, bu tarihte, Savunma Bakanlığı'nın kararıyla, ülkede uygulanan eğit-donat programı CIA'in inisiyatifinden çıkarılıp, doğrudan MACV'ye verilmiştir. ABD istihbarat topluğu ve güvenlik bürokrasisinde Switchback Operasyonu (Operation Switchback) olarak bilinen bu girişimle, Montagnardlara sağlanan silah ve askeri eğitim desteği, örtülü bir program olmaktan çıkarak açık bir güvenlik yardımına dönüştürülmüştür. Böylece, 1963 yılının sonuna geldiğinde, ülkede eğitim görevi ile bulunan ABD Kara Kuvvetleri Özel Kuvvetlerine bağlı 24 müfreze, orduya alınan Montagnardlardan 18.000'ini taarruz, 43.376'sını ise köy müdafasında görev alacak şekilde eğitmiş ve teçhizatlandırmıştır (Kelly, 2004: 30). Ancak, bir sene sonra, 1964'de, beklenmeyen bir gelişme olmuş, Saygon hükümeti ile anlaşmazlık yaşayan Montagnard güçleri ABD birliklerine karşı bir ayaklanma ve saldırı girişiminde bulunmuşlardır. Bu ayaklanma ABD'de bir şok etkisi yaratsa da, kısa sürede bastırılmış, ancak, Kuzey'e karşı girişilen hareketlerde bir moment kaybına da neden olmuştur. Montagnardlar bu ayaklanmadan sonra hükümetten toprak reformu, Ulusal Meclis'te siyasi temsil hakkı, bayrak asma hakkı, ilkokullarda Montagnard dili ile eğitim gibi konularda hak taleplerinde bulunmaya başlamışlardır (Kelly, 2004: 64). Ancak, bu taleplerden savaşın sonuna kadar pek azı devlet tarafından karşılanmış, takip eden yıllarda ABD eğit-donat programı MACV komutasında devam etse de, Montagnardlar bu silahlandırılma politikasını kendi otonomi istekleri doğrultusunda etkin olarak kullanmayı başaramamışlardır.

CIDG programı, 1970'e geldiğinde resmi olarak sonlandırılmış, programdan yararlanan bazı Montagnardlar Güney Vietnam'da kalırken, az sayıda militan ABD'ye yerleşme hakkını kazanarak bu ülkeye göç etmiştir. Bugün, savaştan sonra ABD'ye göçmen olarak gidip vatandaşlık alan yaklaşık 8000 Montagnard, Kuzey Carolina eyaletinde yaşamaktadır. Save the Montagnard People ve Dega Associations isimli iki ayrı sivil toplum örgütleri sayesinde, ABD ve Vietnam'daki sivil hakları ile inanç özgürlüklerini kazanmak ve korumak için faaliyet göstermektedirler.

Etnik Özellikler ve Tarihsel Gelişim Çerçevesinde Suriye Kürtleri

Kürtler, Suriye'de 1.5 milyonluk nüfusları ile, halkın yaklaşık yüzde 8 ila 10'u arasında değişen bir bölümünü teşkil etmektedir. Daha çok ülkenin üç bölgesinde yoğunlaşmış olup, bu bölgeler, kuzeybatıda Kürt Dağı ve Afrin; Türkiye sınır bölgesi yakınındaki Cezire ve Cerablus; ve Cezire'nin kuzeydoğusundaki Haseke, Rasulayn ve Kamışlı'dır. Ülkedeki Kürt nüfusun hemen tümü Sünni olup, çok cüzi bir bölümü Yezidilik inancına mensuptur. Cezire ve Kürt Dağı bölgesinde hakim dil Kurmanci olmakla birlikte, pek çok Kürt çiftdilli (bilingual) özelliği haiz olarak Arapça da konuşabilmektedir (McDowall, 2004: 466-467). Ülke topraklarında bulunmalarının tarihsel gelişim süreci ile ilgili çeşitli görüşler varsa da, Kürt Dağı'na yerleşmeleri M.S. yaklaşık 1000 yılına tarihlenmekte, böylece, en azından bu bölgede son 1000 yıldır yaşadıkları bilinmektedir (Kreyenbroek, 1992: 112). Osmanlı İmparatorluğu döneminde ülkenin idari yönetiminde Kürt aşiretler söz sahibi olmuş, bunların arasında en önemlilerinden biri olarak kabul edilen Canbolat Paşa'nın mensup olduğu aşiret, 1591-1607 arasında Halep'i yönetmiştir (Kamal, 1990: 154).

Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasından sonra imzalanan Sevr Anlaşması ile bir yıl içinde bağımsızlıklarını elde edebilecekleri vaadedilmişse de, Suriye Kürtlerine ait olduğu öne sürülen bölgenin büyük kısmı Lozan Anlaşması ile 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin topraklarına katılmış, kalan kısmı Fransız ve İngiliz mandası altına girmiştir. Bu dönemde Kürtler arasında ilk otonomi talepleri dile getirilmeye başlanmış, önemli aşiretlerden Heverkanın lideri Hacı Ağa'nın da aralarında bulunduğu Kürt aşiret liderleri, Müslüman Arapların topraklarını ele geçirecekleri endişesi üzerine ülkedeki Katolik Kilisesi ile ittifaka girmiş, Patrik Ignatius Gabriel ile yakın ilişki tesis etmiştir. Suriye'nin 1936'da bağımsızlığını kazanmasını müteakiben süregelen uzun bir siyasal karmaşa döneminden sonra, 1957'de Kürt siyasetçileri Osman Sabri ve Hamza Devran, Suriye Kürdistan Demokratik Partisi'ni kurmuşlar, otonomi, kültürel hak, ekonomik kalkınma ve demokratik değişim taleplerini yeniden gündeme taşımışlardır. Ancak, bu taleplerin hemen hiçbiri karşılanmadığı gibi, sözkonusu dönemde Kürtçe yayın yapmak ve bulundurmamak yasaklanmış, yine bu dilde müzik dinlemek de suç kabul edilmiştir (Amir, 1992: 137).

Suriye'deki Kürtlerin tarihsel süreç içinde Hristiyan misyonerlik faaliyetlerinin hedefi olduğu da bilinmektedir. 18. yüzyılda Protestan, Katolik ve Ortodoks misyonerler bölgede aktif olarak çalışmış, merkezi yönetim zayıflatılmış ve aralarında Kürtlerin de bulunduğu yerel etnik gruplar güçlendirilmiştir (Aktürk, 2013: 28). Benzeri faaliyetler ülke sınırları dışında da organize edilmiş, 1905'te Berlin'de Kürdistan'da Nasturi Kilisesini Teşvik için Evanjelik derneği (Evangelical Society to Promote the Nestorian Church in Kurdistan) kurularak takip eden on yıllarda bu dernek üzerinden Suriye'de misyonerlik faaliyetleri icra edilmiştir (Yonan, 1996: 23). Benzeri faaliyetlerin günümüzde de devam ettiğini gösteren ciddi kanıtlar mevcuttur. Uzun süre Türkiye'de tutuklu bulunduktan sonra 2018'de ABD'ye iade edilen Andrew Craig Brunson ve pastörü olduğu Diriliş Kilisesi hakkında yürütülen soruşturmada, kilisenin Suriye'de Kürtler için kilise çalışmaları yaptığı, savaşın Suriye'de bulunan Kürtlere ulaşmak için bir fırsat olarak görüldüğü, Suriye'de kilise çalışması için 15 kişinin görevlendirildiği anlaşılmıştır (İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 2018: 12).

Suriye Arap Cumhuriyeti'nin kuruluşunu takip eden on yıllar, Kürtlerin otonomi istekleri, rejimin Kürt hareketini baskılaması, tepki olarak ortaya çıkan şiddet içeren aşırılıkçılık, Kürt milliyetçiliği, ve nihayetinde ayrılıkçı/bölücü terör yapılanmalarının kuruluşu ve terör eylemleri ile şekillenmiştir. Hükümet, 1965'te Arap Kordonu politikası ile Kürtleri çevrelemeye çalışmış (Amir, 1992: 139); 1977'de yerleşim bölgelerinde Kürtçe isim kullanılmasını yasaklamıştır (Jordi, 2008: 65). Tepki olarak gelişen protesto eylemleri 1980'lere kadar devam ederek, sonunda, 1986'da Kamışlı, Afrin ve Şam'da meydana gelen kanlı gösterilere kadar sebep olmuştur. Başer Esad'ın yönetime gelmesini takip eden dönemde de benzeri şiddet eylemlerine tanık olunmuş, 100'e yakın sivilin öldüğü tahmin edilen 2004 Kamışlı ayaklanması bu döneme damgasını vuran gelişmelerden biri olmuştur. Kürtlerin hak talepleri, buna karşı rejimin getirdiği siyasi baskı ve terör döngüsü, nihayetinde Suriye İç Savaşı ile birlikte tarihsel bir dönüm noktasına erişmiş, 2003'te, daha sonra bölücü Kürt terör yapılanması Kürdistan Topluluklar Birliği'nin (KCK) çatısı altına girecek olan Demokratik Birlik Partisi (PYD) kurulmuştur. PYD, Suriye İç Savaşı başladıktan sonra Afrin, Ayn el Arap ve Haseke bölgelerinde örgütlenmiş, pragmatik bir siyasetle Esad rejimine yakınlaşmış, karşılığında rejimin Kürt bölgelerinden çekilerek ülkenin kuzeyini büyük ölçüde PYD'nin kontrolüne bırakmasını sağlamıştır (Acun, Keskin, 2016: 12). PYD'nin kurulmasından bir yıl sonra, Mart 2004'te örgütün silahlı militan gücü olan sözde-Halk Koruma Birlikleri (YPG) faaliyete geçerek şiddet eylemlerine başlamış; etnik bölücü Kürt terör örgütü sözde-Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ile birlikte sivil-asker ayrımı gözetmeksizin Suriye ve sınırdaş ülkelerde silahlı saldırılara girişmiştir. Böylelikle, PYD/YPG/PKK, Suriye için olduğu kadar, başta

Türkiye olmak üzere, bölgedeki tüm ülkelerin toprak bütünlüğüne yönelik büyük bir tehdit haline gelmiş; neticede, bölgesel tehdit niteliğinin de ötesinde, uluslararası barış ve güvenlik için ciddi bir tehlikeye dönüşmüştür. Kürt hareketi, Suriye İç Savaşı sürecinde, 2012'de Kuzey ve Doğu Suriye Otonom Yönetimi'ni kurmuş, sözkonusu *de facto* yönetim, aşağıda incelenecek olan ABD eğit-donat programının sağladığı askeri avantajların da yardımıyla, özgün siyasi ağırlığını ve etkinliğini artırmış ve 2016'da Kuzey Suriye Demokratik Federasyonu adını almıştır (Reuters, 2016).

Suriye İç Savaşı'nda Kürt Gruplarına Uygulanan Eğit-Donat Programı

ABD'nin Suriye Kürtlerine sağladığı güvenlik yardımı, Suriye İç Savaşı sürecinde Esad rejimini devirmek amacıyla yürürlüğe koyulmuş, fakat, sonradan Irak Şam İslam Devleti'ne (İŞİD) karşı yürütülen askeri müdahale kapsamında devam ettirilmiştir. Burada, Esad rejimine karşı yürütülen hareketin 2012-2017 arasında CIA tarafından planlanıp icra edildiğini, ikinci programın ise 2016'dan itibaren Savunma Bakanlığı'nın inisiyatifinde fiilen ABD Silahlı Kuvvetleri tarafından yürütüldüğünü vurgulamak önemlidir. Timber Sycamore kod adıyla bilinen örtülü silah ve eğitim yardımı, Ürdün'ün başkenti Amman'daki bir merkezden koordine edilerek yürütülmeye başlanmış ve program çerçevesinde muhalif unsurlara AK-47 otomatik tüfekler, RPG tipi roketatarlar, TOW tipi anti-tank füzeleri, gece görüş cihazları ve pikap cinsi motorlu araçlar temin edilmiştir (Sands, Maayeh, 2016). Ancak, programın beklenen başarıya ulaşmaması üzerine, ABD'de Kasım 2016'da işbaşına gelen Donald Trump Yönetimi operasyonu sona erdirmeye karar vermiş ve 2017'de Suriye'de, aralarında Kürtlerin de bulunduğu militan gruplara yapılan örtülü yardım programı yürürlükten kaldırılmıştır (Jaffe, Entous, 2017).

ABD resmi söylemine göre, İŞİD'e karşı Kürt terör yapılanmalarına yapılan yardım ise, ki bu yardım, aşağıda gösterileceği üzere ağırlıklı olarak PYD/YPG/PKK terör oluşumuna sağlanmıştır, başlıca üç amaca hizmet etmek üzere planlanmış olup, bunlar, Suriye halkını İŞİD saldırılarından korumak; ABD'yi ve müttefiklerini savunmak; ve müzakere yoluyla çözüm şartlarını oluşturmaktır (Public Law, 113-291). Suriye'de yürütülen güvenlik yardımı programı, Savunma Bakanlığı'nın inisiyatifi ile, 2015 yılında Suriye Eğit-Donat Programı olarak başlatılmıştır. Program kapsamında, öncelikle 1200 Suriyelinin programa alınacağı; eğitimlerin Türkiye, Suudi Arabistan, Katar ve Ürdün'de yılda 5000 savaştıcıyı kapsayacak şekilde verileceği; ve bu savaşçıların ılımlı Suriyeli muhaliflerinden oluşacağı açıklanmıştır (Reuters, 2015). Sözkonusu program kapsamında, ilk eğit-donat yardımı adı sonradan Milli Suriye Ordusu olarak değiştirilecek olan Özgür Suriye Ordusu'na sağlanmış; ancak, bu programdan istenilen sonuç elde edilmeyince, 2016 yılı ortasına doğru ABD istihbarat topluluğu liderliğinde yeni bir programın planlanıp icraya koyulması uygun görülmüştür. Böylelikle, silah tedariki ve askeri eğitim programının yeni sujesi Suriye'deki Kürt etnisitesinin içinden türemiş olan PYD/YPG/PKK yapılanmasına bağlı terör grupları olmuştur (Gutman, 2015). Yeni eğit-donat programı için 2015'te Başkan Barack Obama'nın talimatıyla – 2016 yılını kapsamak üzere – 500 milyon dolarlık bir bütçe tahsis edilmiş, bu eğitim ve teçhizatlandırma operasyonu resmi olarak Mart 2016'da hayata geçirilmiştir. Bunun üzerine, Türkiye, PYD/YPG'nin PKK terör örgütüyle ilişkisini gündeme getirerek, yardımların kendi güvenliğini tehlikeye atacağı ve iki ülke arasındaki müttefiklik ilişkisine zarar vereceği gerekçesiyle eğit-donat programına karşı sert bir tepki vermiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bu tepkiyi daha da ileri götürerek, ABD'nin Türkiye'ye karşı bir planı olduğunu söylemiş, PYD/YPG'ye sağlanan destek kapsamında Suriye'ye 1300 kamyonluk silah ve mühimmat getirildiğini iddia etmiştir (Erdoğan, 2017). Trump Yönetimi, bu iddialara yeteri kadar

inandırıcı bir karşılık vermemiştir. Tam tersi, Savunma Bakanlığı'nın 2017 bütçe raporunda, PYD/YPG/PKK'nın bölgedeki düşman unsurlarına karşı anti-tank silahları ve modifiye edilmiş Toyota Hilux gibi arazi araçlarını da kapsayan ve 'Birleştirilmiş Silah Kabiliyetleri Spektrumu' (Spectrum of Combined Arms Capabilities) olarak tanımlanan yeni bir konsept çerçevesinde savaşacak şekilde eğitilip donatılacakları belirtilmiştir (Department of Defense, 2017).

Suriye'deki Kürt terör yapılanmalarına 2015-2019 arasında kalan yıllarda, sırasıyla 517, 427, 493, 500 ve 252 milyon dolar olmak üzere, toplam 2.18 milyar dolar tutarında askeri eğitim ve donatım desteği sağlanmıştır (Security Assistance Monitor, 2019). Ağırlıklı olarak PYD/YPG/PKK terör örgütünün – ve sonrasında, esasen bu örgütlerin başka bir isimle faaliyete geçmiş hali olan Suriye Demokratik Kuvvetleri'nin (Syrian Democratic Forces, SDF) – silah temin ve tedarikinden yararlanarak, Suriye'de ve Türkiye'de sivil-asker can kayıplarıyla sonuçlanan ciddi suçlar işledikleri, ayrıca uluslararası hukuk tarafından suç olarak kabul edilen eylemlerin faili olduklarına dair güvenilir veriler ve kanıtlar vardır. Kürt terör yapılanmaları, sözü edilen dönem içinde, Suriye'de ve Türkiye'de 22.836 sivil ve askerin ölümünden sorumludur (Uppsala Çatışma Bilgi Programı, 2019; Uluslararası Kriz Grubu, 2019). Aynı yapılanmanın – IŞİD'le birlikte – Suriye'de 2015-2018 arasında toplam 27.694.000 insanın üleksinde yerinden edilmiş insan olmasında da rolü vardır (Internal Displacement Monitoring Centre, 2019). Tüm bu suçlar dikkate alındığında, Suriye'deki Kürt etnisitesine bağlı aktörlerin, otonomi isteklerinden yola çıkarak bugün geldikleri noktada ülkede ve bölgede ciddi bir güvenlik sorunu oluşturdukları değerlendirilmektedir. Sözü edilen aktörlere yapılan güvenlik yardımlarının halen devam ettiği göz önüne alınacak olursa, bu sorunun öngörülebilir bir gelecekte çözüme kavuşturulmasını umut etmek çok da gerçekçi bir beklenti olmayacaktır.

Sonuç

Vietnam Savaşı sırasında ABD'den askeri eğitim ve silah yardımı alan Montagnardlar, ülkelerinde hak ihlallerine uğramış etnik azınlık gruplarıdır. Savaş sırasında, önce ABD istihbarat topluluğu tarafından örtülü silah ve askeri eğitim yardımı almışlar; 1963'ten sonra Savunma Bakanlığı tarafından planlanıp icra edilen güvenlik yardımlarından yararlanmışlardır. Benzeri şekilde, Suriye İç Savaşı sürecinde ve IŞİD'e karşı yürütülen askeri müdahalelerde bu ülkedeki Kürt toplulukları içindeki silahlı unsurlara da eğitim ve donatım yardımı yapılmıştır. Bu program da, 2012'de CIA tarafından Timber Sycamore kod adıyla örtülü operasyon olarak gerçekleştirilmeye başlanmış; 2016'dan sonra ise resmi bütçesi olan bir güvenlik yardımına dönüştürülmüştür.

Montagnardlar ve Kürtler, her ne kadar kültürel, siyasal ve tarihsel açılarından birebir bir benzeşim göstermeseler de, ülkelerinde yabancılaştırılmaları, hak arayışlarında şiddete başvurmaları, ve ABD güvenlik yardımları çerçevesinde araçsallaştırılmaları nedeniyle ilgi çekici bir benzerliğe sahip görünmektedirler. Her iki etnik topluluk da, ülkelerinin dağlık bölgelerinde yaşamış ve bu nedenle 'dağ insanları' olarak adlandırılmış; Hristiyan misyonerlik faaliyetlerinin hedefi olmuş; otonomi ve bağımsızlık taleplerinde bulunmuş; talepleri şiddet kullanılarak bastırılmış; tepki hareketi olarak da şiddet içeren aşırılık ve terörü bir araç olarak kullanmıştır. Bununla birlikte, Suriye'deki Kürt toplulukları, terörü yaygın bir yöntem olarak kullanmaları açısından Montagnardlardan ayrılmıştır.

Bu incelemede, ABD'nin, farklı ülkelerde ve farklı dönemlerde, etnik azınlıkları kendi ulusal çıkarlarını savunmak için bir tür devlet-dışı aktör olarak kullanmasının tarihsel bir devamlılığı olduğu görülmüştür. Bir tür vekil (proxy) kullanma politikası olarak da tanımlanabilecek bu yaklaşım, Soğuk Savaş'la sınırlı kalmamış, sonrasındaki dönemde, ve özellikle 11 Eylül sonrasının yeni tehdit algısı ortamında önem kazanarak devam ettirilmiştir.

Kaynakça

Acun, Can; Keskin, Bünyamin (2016). PKK'nin Kuzey Suriye Örgütlenmesi: PYD-YPG. SETA Raporu, No. 61.

Aktürk, Ahmet Serdar (2013). Imagining Kurdish Identity in Mandatory Syria: Finding a Nation in Exile

Bailey, Raleigh (2002). Montagnards: Their history and Culture, Cultural Profile, Center for Applied Linguistics, Washington: Department of State, Bureau of Population, Refugees and Migration.

C. Savcılığı Esas No : 2018/10503, Gerekçeli Karar.

Department of Defense Budget, Fiscal Year (FY) 2017, Overseas Contingency Operations (OCO),- Syria Train & Equip Fund (STEF). (2016).
<https://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/fy2017/FY17-J-B.pdf>,
Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Erdoğan: ABD'nin Türkiye'ye karşı bir planı olduğu çok açık (2017).
<https://tr.sputniknews.com/turkiye/201712051031264301-erdogan-5aralik-abd-ypg-kudus-israil/>, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Gutman, Roy (2015). "Syrian Arab Militias Dispute They Received U.S. Airdrop of Ammunition".
<http://www.miamiherald.com/news/nation-world/world/article40543491.html>. Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Hassanpour, Amir (1992). Nationalism and Language in Kurdistan. San Francisco: Mellen Research University Press.

Hickey, Gerald (1967). The Highland People of South Vietnam: Social and Economic Development, Santa Monica, CA: Rand.

History of Resistance to Central Government Control, HRW Report (2002).
<https://www.hrw.org/reports/2002/vietnam/viet0402-03.htm>

Human Rights Watch (2015). Persecuting "Evil Way" Religion, Abuses Against Montagnards.

Internal Displacement Monitoring (2019). <http://www.internal-displacement.org/countries/syria>, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Jaffe, Greg; Entous, Adam (2017). "Trump ends covert CIA program to arm anti-Assad rebels in Syria, a move sought by Moscow" https://www.washingtonpost.com/world/national-security/trump-ends-covert-cia-program-to-arm-anti-assad-rebels-in-syria-a-move-sought-by-moscow/2017/07/19/b6821a62-6beb-11e7-96ab-5f38140b38cc_story.html, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Kelly, Francis (2004). Vietnam Studies, U.S. Army Special Forces, 1961-1971, Washington, D.C.: Department of The Army

Kreyenbroek, Philip G.; Sperl, Stefan (1992). The Kurds: A Contemporary Overview. London: Routledge.

McDowall, David (1997). A Modern History of the Kurds, London: Bloomsbury Academic.

of The Requirements for The Degree of Doctor of Philosophy in History.

Perry, Tom (2016). "Federal plan for northern Syria advances with U.S.-backed forces" <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-federalism-idUSKCN0Z21FN>, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Piasecki, Eugene G. (2009). Civilian Irregular Defense Group: The First Years: 1961-1967. Veritas Vol.5, No.4 , 1-10.

Public Law 113-291 (2014). <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-113publ291/html/PLAW-113publ291.htm>, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Salibi, Kamal S. (1990). A House of Many Mansions: The History of Lebanon Reconsidered. Berkeley: University of California Press.

Security Assistance Monitor (2019). https://securityassistance.org/fact_sheet/security-assistance-focus-syria, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Sieh, Edward (2017). "Repression of Montagnards: Seeking Respect and Dignity", Human Dignity: Establishing Worth and Seeking Solutions. Ed. Edward Sieh, Judy McGregor, Londra: Plagrove, 319-334.

T.C. İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Dosya No : 2018/172, Esas, Karar No : 2018/374, Karar,

Tejel, Jordi (2008). Syria's Kurds: History, Politics and Society. London: Routledge.

Thang, Nguyen Dinh (2017). Statement at Hearing on Vietnam: Why Religious Freedom and Human Rights are Critical to U.S. National Interests, Before the Subcommittee on Africa, Global Health, Global Human Rights and International Organizations, House Committee on Foreign Affairs.

Thayer, Nate; Dobbs Leo, "Tribal Fighters Head for Refuge in USA" Phnom Penh Post, October 23, 1992.

U.S. identifies 1,200 potential fighters for Syria training (2015). <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-training/u-s-identifies-1200-potential-fighters-for-syria-training-idUSKBN0LM2DN20150218>, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Uluslararası Kriz Grubu, Turkey's PKK Conflict: A Visual Explainer (2019).
<https://www.crisisgroup.org/content/turkeys-pkk-conflict-visual-explainer>, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

University of Arkansas, Fayetteville, A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment

Uppsala Üniversitesi Barış ve Çatışma Araştırmaları Bölümü, Uppsala Çatışma Bilgi Programı (2019).
<https://ucdp.uu.se/#actor/323>. Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Vietnam: Country Policy And Information Notes (2016).
<https://www.gov.uk/government/publications/vietnam-country-policy-and-information-notes>

WWL (2018). Church History and Facts, Vietnam,
<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:bCdIVqdFchQJ:https://www.opendooors.no/Admin/Public/Download.aspx%3Ffile%3DFiles%252FFiles%252FNO%252FWWL-2018-dokumenter%252FVietnam-Church-Facts-and-History.pdf+%&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>, Erişim Tarihi: 3.09.2020.

Yonan, Gabriele (1996). Let We Perish: A Forgotten Holocaust: The Extermination of the Christian Assyrians in Turkey and Persia, Assyrian International News Agency.

A THEORETICAL INVESTIGATION ON THE RELATIONSHIP BETWEEN GREEN SUPPLY CHAIN MANAGEMENT AND GREEN INNOVATION

Emel Gelmez¹

Abstract

Nowadays, with the increasing importance of environment-friendly production and the awareness of both consumers and producers on the matter, changing their organizational structures in this direction has become a necessity for businesses. Green supply chain management (GSCM) and green innovation (GI) have a very important place among these practices. In this process, the importance of environmental performance, which is among the important performance elements of enterprises, has increased even more. GSCM, GI and environmental performance, which have significant effects on the business performance of enterprises, have formed the basis of various studies, either separately or together. In this context, the purpose of the present study is to discuss the relationship between green supply chain applications and GI in a theoretical framework with the consideration that GI has a strategic importance in GSCM practices in increasing performance. For this purpose, firstly, GSCM and GI concepts were explained and the relationships between the concepts were examined in the context of the related literature.

Keywords: Green Supply Chain Management, Green Innovation, Environmental Performance, Business Performance

1. Introduction

Environmental problems have been considered as a very important issue for man and nature from past to present. As a result of the industrialization movements that started with the industrial revolution and continued until today, the rapidly increasing human population, urbanization and increasing consumption need resulted in the irresponsible and excessive use of scarce resources and the rapid destruction of the environment and natural balance. Human needs increasing day by day, along with the desire of some businesses to respond to this need, have made them destroy the environment by adopting an uncontrolled and profit-oriented understanding. This understanding caused environmental pollution and the deterioration of the natural balance along with the rapid decrease and complete disappearance of the scarce natural resources needed by the enterprises (Şenocak and Bursalı, 2018: 162). As a matter of fact, environmental awareness and government regulations on this issue direct businesses to corporate environmental practices such as GSCM and GI. These two practices have an important place in improving the environmental performance of enterprises (Seman et al., 2019: 115). In this direction, the purpose of the present study is to examine the relationship between GSCM and GI from a theoretical perspective. Since there are not many studies that deal with these two concepts together and they are limited in Turkish literature, it is considered to be a guide for the literature.

¹ Assist. Prof. Dr, Selcuk University, Faculty of Economic and Administrative Science, Department of Business Management, emelgelmez@selcuk.edu.tr

2. Green Supply Chain Management

Recently, the manufacturing industry has started to adopt the green concept in supply chain management to focus on environmental problems (Govindan et al., 2014: 554). GSCM has emerged as an effective management tool and philosophy for proactive and premise production organizations (Zhu et al., 2008: 262); and its purpose is to include environmentally sensitive principles in all stages of supply chain management (Wu, 2013: 542). A green supply chain focuses on minimizing the damage to the environment by working more closely with supply chain partners who are willing to fully implement green business practices (Burki et al., 2019).

GSCM refers to *the monitoring of environmental practices in the supply chain and improving the environmental performance* (Toke et al., 2010: 346). In the same vein, GSCM *is the method of supply chain in which the natural environment is associated with the design, purchase, production, distribution, use, re-use and disposal of goods/services and in relation to these concerns, policies are addressed, actions are carried out and relations are reshaped* (Zsidisin and Siferd, 2001: 69).

Approved by a growing number of countries and organizations around the world, GSCM has affected various aspects of the industry not only in tactical and administrative terms, but also in the type and level of interaction between customers, suppliers, businesses and internal units (Jaggernath and Khan, 2015: 44). At this point, GSCM aims to maximize overall environmental profit by adopting a life cycle approach to product design, material selection, production, sales and recovery. Therefore, it helps the sustainable growth and development of the enterprise (Shi et al., 2012: 54).

The benefits of GSCM that can be evaluated in two categories as *environmental* and *business*. Among the *environmental benefits* of GSCM are improvement in energy reduction, waste reduction, reduction of greenhouse gas emissions, reduction in pollution, use of less packaging in distribution activities, water saving, increased energy efficiency and reduction of toxic chemicals released into waterways. GSCM's *business benefits* on the other hand include increased profitability and competitive advantage, lower cost, improved value for operations, greater distribution of goods and services, increased product and service differentiation, improved customer service and access to foreign markets, increased reduction of risk and management of environmental, social and market risks, improved distribution efficiency, optimized use of assets, reduction in transit times and improved inventory management, alliances between suppliers and customers, improved business continuity and improved reputation, refined reverse logistics, successful compliance processes, reduced compliance costs and development of relations with legal and formal institutions (Jaggernath and Khan, 2015: 44).

GI can support the implementation of GSCM by providing manufacturers with a new idea, approach or technology at the point of developing new products (Seman et al., 2012: 455). Therefore, the concept of GI can be considered as a very important terminology (Seman et al., 2019: 117) for the successful implementation of GSCM.

3. Green Innovation

Businesses resort to some changes or innovation practices in their organizational structures in order to survive in an intense competitive environment. In today's competitive environment, considering the characteristics and expectations of the customers addressed, businesses should not only be content with innovation, but also make their innovations striking in social terms. GI practices, which adopt an environmentally sensitive approach among innovation practices, have become the focal point among the innovation strategies that businesses can implement (Saatçi et al., 2013: 20). In this process, the issue of GI increases its corporate importance gradually as it contributes to meeting environmental needs, and at the same time, it helps businesses achieve sustainable competitive advantage by differentiating themselves from their competitors (Albort-Morant et al., 2017).

Based on these definitions, GI with strategic importance (Soewarno et al., 2019: 3062) is *sustainable innovation that includes design, hardware and software that aims to develop new technologies that focus on product processes* (Leenders and Chandra, 2013: 204).

GI refers to *an innovation that places emphasis on reducing waste, preventing pollution and implementing the environmental management system* (Soewarno et al., 2019: 3062); and can be defined as *new or modified processes, technologies, systems and products to reduce or prevent environmental problems* (Yang and Roh, 2019).

In more general terms, GI is *hardware or software innovation or corporate environmental management related to green products or processes, including energy saving, pollution prevention, waste recycling, innovations in technologies involved in green product designs* (Chen et al., 2006: 332; Aguilera-Caracuel and Ortiz-de-Mandojana, 2013: 365).

Today, environmental issues have become an important problem. Therefore, these issues need to be examined carefully. So much so that these problems affect both economic development and the performance of businesses (Soewarno et al., 2019: 3062). At this point, GI, which has become an indispensable part of global competition, is regarded as an effective tool that empowers businesses to compete in the environmental dimension and reduces the negative effects of business activities on the environment in a way that ensures sustainable development (Göral et al., 2013: 46). Therefore, while GI is considered as one of the important strategic tools of sustainable development in manufacturing industries due to popular environmental trends (Chen et al., 2012: 368-369); it is also seen as an important source of competitive advantage to reduce negative impacts on the environment (Du et al., 2018: 1583).

GI aims to improve existing environmental performance or to create new markets by launching new products with environmental consequences (Leenders and Chandra, 2013: 204). Thanks to GI, businesses increase their productivity, sales and reduce their costs by meeting the demands of their environmentally conscious customers. Therefore, it can be claimed that GI provides various benefits for businesses all of which improve financial performance (Tariq et al., 2020: 287).

Studies show that environmental performance depends on the quality of environmentally friendly products, green processes, product innovation and the inclusion of ecological sustainability issues in business activities

and product development (Singh et al., 2020). In this context, GI practices gain importance in reducing the environmental impacts of enterprises, production processes (Soewarno et al., 2019: 3062).

GI can be studied in two parts as “*green product innovation* and *green process innovation*” (Chen et al., 2006; Chang, 2011; Tang et al., 2018; Singh et al., 2020). *Green product innovation* refers to innovations made by using various technologies in areas such as energy saving, prevention of pollution, not using toxic materials or product designs in line with the requirements of environmental protection (Chen et al., 2006: 334). *Green process innovation* is the use of innovative ways to reduce negative environmental impacts caused by production processes (Wu, 2013: 542).

Based on the information presented above, it is seen that GSCM and GI issues are the subject of different studies. In this framework, the relationship between these concepts is examined in the fourth part of the study within the framework of the related literature.

4. Green Supply Chain Management and Green Innovation Relationship

GI is considered to have an important effect on reducing the environmental burden of the industry, especially in terms of pollution and greenhouse gas emissions (Zailani et al., 2011: 104). Therefore, businesses are expected to improve their environmental performance through environmental management strategies such as GSCM and GI practices (Seman et al., 2019: 117). Chiou et al. (2011) report that there is a positive relationship between green product and process innovation and environmental performance, and a negative relationship between green management innovation. In another study conducted by Seman et al. (2019), it was found that there is a positive relationship between GI practices and environmental performance. At the same time Singh et al. (2020) found that GI has a positive effect on environmental performance. In the study conducted by Huang and Li (2017), it was concluded that green product and process innovation have a positive effect on environmental performance.

In the related literature, GSCM is proposed as a potential solution to improve environmental performance (Tseng et al., 2019: 146). In this direction, the relationship between GSCM practices and environmental performance has been examined in various studies (Seman et al., 2019: 118). Green et al. (2012) conducted an empirical study to determine the effect of green supply chain practices on performance. In this research, green supply chain practices are taken as green purchasing, cooperation with customers, eco-design and investment recovery, and the effect of each variable on environmental performance is examined. As a result of the analysis, it has been determined that green supply chain practices have a positive effect on environmental performance. Muma et al. (2014) found that GSCM has an impact on environmental performance. Similar to these studies, these relationships were also examined in different studies in the literature, and similar results were obtained (Seman et al., 2019; Abdallah and Al-Ghwayeen, 2020; Gelmez, 2020). At this point, environmental performance is expected to increase with GSCM practices (Green et al., 2012: 291).

It is very important for businesses to adopt GI and implement green supply chain practices in the value chain (Chiou et al., 2011: 823). According to the related literature GSCM leads to GI (Seman et al., 2012: 455). The study conducted by Seman et al. (2019), reports that there is a positive and direct relationship

between GI and GSCM; and GI mediates the relationship between GSCM and environmental performance. In another study, Chiou et al. (2011) found a positive relationship between green suppliers and green product, green process and green management innovation. Shafique et al. (2017), on the other hand, found that GI has a moderator role between GSCM practices and organizational performance. However, the number of studies examining the relationship between GSCM practices, GI and environmental performance is limited in the related literature (Seman et al., 2019).

Based on the information given above, some studies that deal with the concepts of GSCM and GI together are summarized in Table 1.

Table 1. Summary of Related Studies with GSCM and GI

Author / Authors	Focal Point
Chiou et al. (2011)	Providing empirical evidence to promote green supply chain and GI to improve the environmental performance of businesses and increase their global competitive advantage
Seman et al. (2012)	Reviewing studies discussing the relationship between GSCM and GI
Wu (2013)	Exploring the relationship between green supply chain integration and GI; examining the moderator effect of environmental uncertainty.
Shafique et al. (2017)	GSCM practices in case of implementing GI.
Du et al. (2018)	Examining the direct and interaction effects of green customer and supplier integration on GI performance and the moderating effect of internal integration.
Seman et al. (2019)	Providing empirical evidence to show that GSCM and GI practices significantly improve environmental performance.
Wong et al. (2020)	Focuses on mechanisms such as information-sharing and cooperation used in green supply chain integration can reduce the uncertain results of green product and process innovation with the aim of increasing information processing capacity.
Somjai et al. (2020)	Focuses on the role of the green supplier in achieving competitive advantages. It also examines the mediating role of GI in the relationship between green suppliers and competitive advantage.

Today, businesses need to integrate environmentally friendly products and processes into their systems for various reasons (Gupta and Barua, 2017: 242). Integrating GSCM and GI which become more important day by day into their systems can be considered as an opportunity for businesses to gain competitive advantage.

5. Conclusion and Evaluation

The present study examined the relationship between GSCM and GI theoretically. These two issues, which are among the green practices, were first explained conceptually and the relationship between them was examined in the context of the studies in the related literature.

GSCM and GI will bring various gains when the environmental and business benefits are evaluated. Therefore, it can be stated that GSCM and GI have become a necessity in the global competitive environment, where environmentally sensitive production and practices gain importance. At this point, it is important that businesses continue their activities within this framework, taking into account the positive effect it will have on environmental performance and business performance.

The review of the related literature presents separate studies on GSCM and GI issues, but there are a limited number of studies that deal with these two issues together, although they have gained momentum recently. The results obtained from empirical studies carried out in various sectors support the importance of these two green practices due to their impact on performance. Therefore, the necessity of embracing the activities related to environmental practices by the enterprises is also supported by the related literature.

The present study was conducted within a theoretical framework, which is a limitation. However, the present study is believed to contribute to the related literature due to the limited number of studies in which GSCM and GI issues are handled together and especially in the Turkish literature. Empirical studies can be conducted by considering the GSCM and GI together, including different green practices to identify suitable sectors. Contribution to the literature can be made by evaluating these researches in a specific sector sample or on businesses in various sectors in a comparative manner.

References

- Abdallah, A. B., & Al-Ghwayeen, W. S. (2020). Green supply chain management and business performance. *Business Process Management Journal*, 26(2), 489-512.
- Aguilera-Caracuel, J., & Ortiz-de-Mandojana, N. (2013). Green innovation and financial performance: An institutional approach. *Organization & Environment*, 26(4), 365-385.
- Albort-Morant, G., Henseler, J., Leal-Millán, A., & Cepeda-Carrión, G. (2017). Mapping the field: A bibliometric analysis of green innovation. *Sustainability*, 9(6), 1011.
- Burki, U., Ersoy, P., & Najam, U. (2019). Top management, green innovations, and the mediating effect of customer cooperation in green supply chains. *Sustainability*, 11(4), 1031.
- Chang, C. H. (2011). The influence of corporate environmental ethics on competitive advantage: The mediation role of green innovation. *Journal of Business Ethics*, 104(3), 361-370.
- Chen, Y. S., Chang, C. H., & Wu, F. S. (2012). Origins of green innovations: The differences between proactive and reactive green innovations. *Management Decision*, 50(3), 368-398.
- Chen, Y. S., Lai, S. B., & Wen, C. T. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. *Journal of Business Ethics*, 67(4), 331-339.

- Chiou, T. Y., Chan, H. K., Lettice, F., & Chung, S. H. (2011). The influence of greening the suppliers and green innovation on environmental performance and competitive advantage in Taiwan. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 47(6), 822-836.
- Du, L., Zhang, Z., & Feng, T. (2018). Linking green customer and supplier integration with green innovation performance: The role of internal integration. *Business Strategy and the Environment*, 27(8), 1583-1595.
- Gelmez, E. (2020). The mediation role of environmental performance in the effects of green supply chain management practices on business performance. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 19, 606-613.
- Göral, R., Akgöz, E., & Topuz, Ç. (2013). Turizm işletmelerinde yeşil iş modeli inovasyonu yönetim aracı olarak yeşil inovasyon radarı, 14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 05-08 Aralık, 2013, Kayseri, 39-54.
- Govindan, K., Kaliyan, M., Kannan, D., & Haq, A. N. (2014). Barriers analysis for green supply chain management implementation in Indian industries using analytic hierarchy process. *International Journal of Production Economics*, 147, 555-568.
- Green, K. W., Zelbst, P. J., Meacham, J., & Bhadauria, V. S. (2012). Green supply chain management practices: impact on performance. *Supply Chain Management: An International Journal*, 17(3), 290-305.
- Gupta, H., & Barua, M. K. (2017). Supplier selection among SMEs on the basis of their green innovation ability using BWM and fuzzy TOPSIS. *Journal of Cleaner Production*, 152, 242-258.
- Huang, J. W., & Li, Y. H. (2017). Green innovation and performance: The view of organizational capability and social reciprocity. *Journal of Business Ethics*, 145(2), 309-324.
- Jaggernath, R., & Khan, Z. (2015). Green supply chain management. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 11(1), 37-47.
- Leenders, M., & Chandra, Y. (2013). Antecedents and consequences of green innovation in the wine industry: The role of channel structure. *Technology Analysis & Strategic Management*, 25(2), 203-218.
- Muma, B. O., Nyaoga, R. B., Matwere, R. B., & Nyambega, E. (2014). Green supply chain management and environmental performance among tea processing firms in Kericho County-Kenya. *International Journal of Economics, Finance and Management Sciences*, 2(5), 270-276.

- Saatçi, G., Demirbulat, Ö. G., & Avcıkurt, C. (2013). Konaklama işletmelerinde yeşil inovasyon uygulamaları: Bursa örneği. 14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, 05-08 Aralık, 2013, Kayseri, 20-38.
- Seman, N. A. A., Govindan, K., Mardani, A., Zakuan, N., Saman, M. Z. M., Hooker, R. E., & Ozkul, S. (2019). The mediating effect of green innovation on the relationship between green supply chain management and environmental performance. *Journal of Cleaner Production*, 229, 115-127.
- Seman, N. A. A., Zakuan, N., Jusoh, A., Arif, M. S. M., & Saman, M. Z. M. (2012). The relationship of green supply chain management and green innovation concept. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 57, 453-457.
- Şenocak, B., & Bursalı, Y. M. (2018). İşletmelerde çevresel sürdürülebilirlik bilinci ve yeşil işletmecilik uygulamaları ile işletme başarısı arasındaki ilişki. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(1), 161-183.
- Shafique, M., Asghar, M., & Rahman, H. (2017). The impact of green supply chain management practices on performance: Moderating role of institutional pressure with mediating effect of green innovation. *Business, Management and Education*, 15(1), 91-108.
- Shi, V. G., Koh, S. L., Baldwin, J., & Cucchiella, F. (2012). Natural resource based green supply chain management. *Supply Chain Management: An International Journal*, 17(1), 54-67.
- Singh, S. K., Del Giudice, M., Chierici, R., & Graziano, D. (2020). Green innovation and environmental performance: The role of green transformational leadership and green human resource management. *Technological Forecasting and Social Change*, 150, 119762.
- Soewarno, N., Tjahjadi, B., & Fithrianti, F. (2019). Green innovation strategy and green innovation: The roles of green organizational identity and environmental organizational legitimacy. *Management Decision*, 57(11), 3061-3078.
- Somjai, S., Vasuvanich, S., Laosillapacharoen, K., & Jermisittiparsert, K. (2020). The Impact of the Greening of the Supplier on Competitive Advantage: Does Green Innovation Matter in Thai Auto Industry?. *International Journal of Supply Chain Management*, 9(1), 54-61.
- Tang, M., Walsh, G., Lerner, D., Fitza, M. A., & Li, Q. (2018). Green innovation, managerial concern and firm performance: An empirical study. *Business Strategy and the Environment*, 27(1), 39-51.
- Tariq, A., Badir, Y. F., Safdar, U., Tariq, W., & Badar, K. (2020). Linking firms' life cycle, capabilities, and green innovation. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 31(2), 284-305.

- Toke, L.K., Gupta, R.C., & Dandekar, M. (2010). Green supply chain management: Critical research and practices. Proceedings of the 2010 International Conference on Industrial Engineering and Operations Management, Dhaka, Bangladesh.
- Tseng, M. L., Islam, M. S., Karia, N., Fauzi, F. A., & Afrin, S. (2019). A literature review on green supply chain management: Trends and future challenges. Resources, Conservation and Recycling, 141, 145-162.
- Wong, C. Y., Wong, C. W., & Boon-itt, S. (2020). Effects of green supply chain integration and green innovation on environmental and cost performance. International Journal of Production Research, 1-21.
- Wu, G. C. (2013). The influence of green supply chain integration and environmental uncertainty on green innovation in Taiwan's IT industry. Supply Chain Management: An International Journal. 18(5), 539-552.
- Yang, J. Y., & Roh, T. (2019). Open for green innovation: From the perspective of green process and green consumer innovation. Sustainability, 11(12), 3234.
- Zailani, S., Amran, A., & Jumadi, H. (2011). Green innovation adoption among logistics service providers in Malaysia: An exploratory study on the managers' perceptions. International Business Management, 5(3), 104-113.
- Zhu, Q., Sarkis, J., & Lai, K. H. (2008). Confirmation of a measurement model for green supply chain management practices implementation. International Journal of Production Economics, 111(2), 261-273.
- Zsidisin, G. A., & Siferd, S. P. (2001). Environmental purchasing: A framework for theory development. European Journal of Purchasing & Supply Management, 7(1), 61-73.

HUMAN RESOURCES MANAGEMENT PRACTICES AND THEIR CONTRIBUTIONS TO EMPLOYEE PERFORMANCE /İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ UYGULAMALARI VE ÇALIŞAN PERFORMANSINA KATKILARI ¹

Tuba Bekiş²

Aysun Şeyda Demirbaş³

Abstract

Management of human resources has become very important for businesses. For this reason, the aim of the study is to determine human resources management (HRM) practices in enterprises and the contribution of them to employee performance. For this purpose, there is an interview with 11 employees -responsible for HRM- of 11 enterprises in Samsun . Employees stated that enterprises carry out most of the HRM practices but according to answers it is seen that some enterprises' strategic perspectives on human resources are not at a very high level. Also they generally stated that human resources management practices contribute to employee performance in a positive way, according to the answers it is seen that enterprises mostly want to increase employee performance for their productivity and during the interview most of them did not focus on social and psychological needs of employees to increase their performance.

Keywords: Human Resources Management (HRM), HRM Practices, Employee Performance.

Giriş

İKY, işletmenin rekabet gücünü arttırmak için insan kaynaklarının nasıl oluşturulacağı, nasıl istihdam edileceği ve nasıl yönetileceği ile ilgilenen yönetim anlayışı olarak tanımlanmaktadır (Geylan vd., 2006: 8). İKY, stratejik bir unsur olmakla birlikte, işletmelerin insan kaynaklarının daha iyi nasıl kullanılarak rekabetçi üstünlüğünü artıracabilecekleri hususu üzerinde durmaktadır (Aydın, 2006: 8).

İnsan Kaynakları Yönetimi, işletmelerin ve çalışanların değerlerine yön veren uygulamalar içermektedir. Bu uygulamalar, hangi ilkelere ve koşullara göre hareket edileceği konusunda insan kaynakları yöneticilerine yol göstermektedir (Özutku vd., 2008: 207).

Bu uygulamalardan insan kaynakları planlaması işi yerine getirecek belirli özelliklere sahip insan kaynağını nicelik (sayısal) ve nitelik olarak saptar (Geylan vd., 2006: 36-37); iş analizi işlerin niteliği, niceliği, çalışma şartları, gerekleri ve sorumluluklarını bilimsel yöntemlerle inceler ve bilgi toplar (Bingöl, 2013: 77-78). İşe alma ve yerleştirme, işe uygun adayları çeşitli aşamalardan geçirerek, çeşitli kriterlere göre işe alır ve yerleştirir (Benli ve Şahin, 2004: 118). Eğitim ve geliştirme adayların bilgi beceri ve davranışlarında olumlu

¹ Bu çalışma "İnsan Kaynakları Uygulamaları Üzerine Nitel Bir Çalışma" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Dr. Öğretim Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, tuba.bekis@omu.edu.tr

³ aysunseydademirbas@gmail.com

değişiklikler yapar (Kaya, 2015: 81); performans değerlendirme, çeşitli kriterlere göre çalışanların performanslarını değerlendirir; iş değerlendirme, her bir işin nitelik ve nicelik bakımından özelliklerinin değişikliklerine bağlı olarak değer farklılıklarını ortaya çıkarır ve bu farklılıkları karşılaştırır (Kurgun ve Yemişçi, 2007: 7). Ücret yönetimi, iş değerlendirme ve örgüt içi ve dışı koşulları göz önünde bulundurarak çalışanlara verilecek ücretleri tespit eder. Kariyer planlaması ise kişinin işinde ilerlemesini sağlayan bir uygulamadır. Bu uygulamaların haricinde diğer uygulamaların da İKY işlevleri kapsamında olduğu görülmektedir. Örneğin; Takım çalışması, örgüt kültürü, stratejik politikalar ve buna benzer uygulamalar, temel uygulamalara ek olarak gerçekleştirilmektedir (Eroğlu, 1999: 277-278).

Günümüzde İnsan Kaynakları Yönetimi, çalışanla ilgili teknik ve resmi işleri kapsamakla birlikte çalışanların motivasyonu (Öze, 2005: 1) gibi psikolojik konularda da etkili olmaktadır. İKY, işinden memnun ve verimli çalışanların gerekliliğini vurgulayan insan ilişkileri yaklaşımını temel almaktadır. Hangi alanda olursa olsun bir işletmenin başarısını belirleyen birinci ögenin çalışanlar ve onların arasındaki ilişkilere dayandığı gerçeği; çalışanlara yani insan kaynaklarına yönelik politika, ilke ve uygulamaların başlı başına bir araştırma ve uygulama alanı olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Kağınçioğlu, 2001: 17).

İnsan kaynakları yönetimi açısından önemli kavramlardan biri de çalışan performansıdır. Çalışan performansı kişinin teknik, fiziksel ve zihinsel kapasitesi ile aldığı eğitim ve kazandığı deneyimlerin harmanlanması sonucu meydana gelmektedir. Çalışan performansı çalışanların yöneticileri tarafından etkili bir şekilde yapılması istenen görevleri yerine getirmesi için bilgi, deneyim, beceri ve yeteneklerini kullanmasıdır (Kesen, 2014: 55-58). Bunu tespit etmek için performans değerlendirme yöntemlerinden (grafik ölçüm, kritik olay, zorunlu seçim, tanımlayıcı metin, kıyaslama ve 360 derece değerlendirme yöntemi gibi) faydalanılmaktadır (Bulut, 2004: 7). Çalışan performansının tespit edilmesi ve ona etkili bir iletişim ve geri bildirim yoluyla iletilmesi (Uzoğlu, 2011: 41-42) var olan ve muhtemel sorunların tespit edilmesinin yanısıra onun eğitim ihtiyaçlarının ve gizli gücünün belirlenmesine ve iş ilişkilerinin iyileştirilmesine neden olmaktadır (Munjuri, 2011: 193).

Yöneticilerin ve çalışanların görevlerini yaparken iletişim kurmak durumunda kaldıkları diğer çalışanlarla olan ilişkilerin, örgütsel strese neden olabileceği belirtilmektedir. En az, verilen roller kadar işteki ilişkilerin de, çalışan performansına etkisi vardır (Yılmaz ve Ekici, 2006: 39).

Bu çalışmanın amacı işletmelerde İKY uygulamalarını tespit etmek ve İK uygulamalarının çalışan performansına katkısını ortaya koymaktır. Yapılan literatür taraması sonucunda Türkiye'de insan kaynakları yönetiminin çalışan performansına katkısına yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Çalışan Performansına Katkısı ile ilgili Literatür Taraması

Çalışan performansını yüksek tutmak için çalışanların oluşturulmuş hedef ve amaçlara uygun kaynaklara sahip olması gerekmektedir. Bu şekilde beklentileri anlamaları kolaylaşmaktadır (Karcıoğlu ve Öztürk, 2009: 346-348). Kaya ve Kesen (2014: 107), İK uygulamalarının çalışan performansı üzerindeki etkilerini, ayrıca bu uygulamalarla nasıl bir bağ kurulduğunun analizini ve değerlendirmelerini ele almaktadırlar.

Yazarlara göre, bir işletme ancak çalışanın sergilediği performans kadar amaçlarına ve hedeflerine ulaşabilecektir. Jouda vd. (2016: 1084), Soomro ve arkadaşlarının ‘insan kaynakları yönetimi uygulamaları ile çalışan performansı arasındaki ilişki pozitifdir’ görüşünü savunduklarını belirtmektedirler.

Her bir insan kaynakları uygulamasının çalışan performansına çeşitli katkıları bulunmaktadır. Bu uygulamalardan insan kaynakları planlaması bir firmanın potansiyelli mevcut çalışanları için onların belirlenen süreç içinde daha nitelikli, bilgili ve becerili olmalarını sağlamaktadır. Böylece çalışan performansı olumlu yönde etkilenecektir (Şehitoğlu ve Zehir, 2010: 95).

Çalışanın performansından söz edilebilmesi için öncelikle bireyin tanımlanmış bir işle karşı karşıya gelmesi gerekmektedir. İnsan kaynakları uygulamalarından iş analizi işin tanımlanmasını sağlar ve iş gereklerini ortaya çıkarır. İş tanımları ve iş gerekleri aynı zamanda o işi yapabilecek yetenekteki çalışanların tespit edilmesini sağlayan araçlardır. İş ile çalışan yetenekleri arasında uyumun olması çalışan performansını artıran etkenlerden bir tanesidir (Şehitoğlu ve Zehir, 2010: 95). Diğer bir insan kaynakları yönetimi uygulaması olan işe alma ve yerleştirme, çalışanların işe uygun olup olmadıklarına ve yeterli özveri ile verimi sağlayıp sağlamayacaklarına bakılarak çalışanlardaki performans seviyesini etkilemektedir (Ferecov, 2011: 75-76). Diğer taraftan eğitim ve geliştirme uygulamasıyla çalışanlar bilgi ve becerilerini artırarak daha üst görevlere hazır olurlar. Böylece eğitim ve geliştirme faaliyetleri onların daha yüksek performans göstermesine yol açar (Jouda vd., 2016: 1082-1083). Ayrıca, çalışanların ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılayacak ücret sisteminin oluşturulması ve verilen prim ve ikramiyeler çalışanların motivasyonunu artırarak performansını da yükseltmektedir (Bulut, 2004: 4-5; Balta, 2007: 23-25). Bunlarla birlikte etkin kariyer planlaması da çalışanların ilerlemelerine yol açarak performansı artıran uygulamalardan bir tanesidir (Tutar ve Altınöz, 2010: 203-205).

Araştırma Amacı ve Önemi

İş dünyasında insan kaynakları yönetimi uygulamalarının yeri ve çalışan performansındaki önemi gün geçtikçe artmaktadır. Ancak yapılan taramalarda bu konuya Türkiye’de yeteri kadar yer verilmediği görülmüştür. Bu nedenle İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının, işletmelerde ne kadar yer aldığını görmek ve çalışan performansına katkılarını tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırmanın özellikle Türkiye’deki literature katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma Yöntemi

Araştırmaya dâhil olan işletmeler; Samsun Organize Sanayi Bölgesinde, otomotiv, elektrik, tıbbi araç – gereç, demir-çelik, enerji, mobilya, tekstil, metal, lastik ve plastik sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Toplamda 98 işletme içinden rastgele örneklem seçim yöntemiyle⁴ 11 işletmede Personel Yönetimi ve/veya İnsan Kaynakları Yönetimi bölümlerinde İnsan Kaynakları uygulamalarından ve işlevlerinden sorumlu 11 çalışanla yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak bulgular elde edilmiştir.

⁴ Rastgele (gelişi güzel) örneklem seçim tekniği, araştırmacının herhangi bir ölçüt kullanmadan örnekleme seçmesinden oluşmaktadır (Özlu, 2015:11-15).

Yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme için hazırlanan soru formu Ardıç ve Döven'in (2004: 97-99) çalışmasındaki soru formundan yararlanılarak hazırlanmıştır. Formun birinci bölümünde, işletmenin faaliyet konusu ve çalışan sayısı hakkında bilgilere erişmek ve işletmelerde Personel ya da İnsan Kaynakları Bölümü'nün olup olmadığını öğrenmek, var ise hangi uygulamaları gerçekleştirdiklerini tespit etmek için çeşitli sorulara yer verilmiştir. İnsan kaynaklarından sorumlu olanların eğitim durumları, pozisyonları, kaç kişiden oluştukları ve İK yetkililerinin işlevleri ile ilgili temel sorulara da yer verilmiştir. İkinci bölümde ise çalışanlara uygulanan İK uygulamaları ile ilgili ayrıntılı sorulara yer verilmiştir. Bu kapsamda işletmelerin İK planlama sürecindeki sıklık, iş analizi yapma amaçları, işe alma ve yerleştirmede kullandıkları yöntemler, işe yeni başlayanlarda karşılaştıkları sorunlar, eğitim ve geliştirme uygulamalarındaki yöntemler, performans değerlemesinde çalışanlarında dikkat ettikleri hususlar, çalışanlarının ücretini belirlemede etkili olan faktörler ve hangi tür kariyer planlamasına daha fazla önem verdikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Formun son kısmında yarı yapılandırılmış görüşme için uygulamaların çalışan performansına katkısı ile ilgili açık uçlu bir soru bulunmaktadır.

Araştırma Bulguları

Araştırmaya katılan işletmelerin gizlilik politikaları gereğince, işletme isimleri verilmeden "katılımcı" sıfatı ile adlandırılmıştır (Her işletmeden 1 sorumlu ile görüşülmüştür). İK yetkililerinden/sorumlularından alınan bilgiler aşağıdaki gibidir:

- *K1'in İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1994/Anonim şirketi. 873 çalışanı ile otomotiv sektöründe faaliyet gösteren en kapsamlı işletmedir. İnsan kaynakları bölümünde 6 yetkilisi bulunmaktadır. Eğitim durumları, yüksek lisans ve lisans seviyesindedir.
- *K2'nin İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1987/Anonim şirketi. 655 çalışanı ile demir – çelik endüstrisi ve liman işletmeleri ile enerji – elektrik üretimi üzerinden faaliyet yapmaktadır. Toplamda 5 yetkilisi olan bölümde, personel sorumlusu unvanıyla çalışanların lisans ve lise mezunu olduğu görülmüştür.
- *K3'ün İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1967/Anonim şirketi. 524 çalışanı ile boru ve bağlantı parçaları üretmektedir. Personel bölümünde 2 yetkilisi bulunmaktadır. Eğitim durumları ise, lisans ve önlisans şeklindedir.
- *K4'ün İK sorumlusu;* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1984/Anonim şirketi. 360 çalışanı bulunmakta; elektrik malzemeleri imalatı yapmaktadır. İK biriminde 3 yetkilisi bulunmakta ve eğitim durumları lisans olduğu görülmüştür.
- *K5'in İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1994/Anonim şirketi. 236 çalışanı ile plastik ve damla sulama sistemleri üretimi yapmaktadır. İK bölümü yeni yeni oluşmaktadır. İK sorumlusu olan tek yetkilisi ise lisans mezunudur.
- *K6'nın İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1957/Anonim şirketi. 192 çalışanı bulunmaktadır. İK ile sorumlu müdür unvanıyla bir yetkilisi olan işletme yapı malzemeleri üretmektedir.

- *K7'nin İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1992/Limited şirket. 135 çalışanı ile rejenere ve toz kauçuk, lastik ve plastik ayakkabı, oto paspası ve el arabası tekeri üretmektedir. Personel sorumlusu adı altında görev yapan kişi lisans mezunudur.
- *K8'in İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1989/Limited şirket. 120 çalışanı ile bayan dış giyim üzerine faaliyet göstermektedir. Lisans mezunu olan yetkilisi personel sorumlusu olarak görev yapmaktadır.
- *K9'un İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1989/Limited şirket. 87 çalışanı ile büro ve eğitim mobilyaları imalatı yapmaktadır. Personel Bölümünde 2 yetkilisi bulunmaktadır. Eğitim durumları ise lise mezunudur.
- *K10'un İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 2001/Limited şirket. 85 çalışanı ile ortopedi ve tıbbi aletler üreten bu işletmenin İK sorumlusu unvanıyla tek yetkilisi bulunmaktadır. Eğitim durumu ise lisans mezunudur.
- *K11'in İK sorumlusu:* Kuruluş yılı/hukuki yapısı: 1991/Limited şirket. 32 çalışanı ile demir – çelik üretmektedir. Personel Bölümünde, İK ile sorumlu kişinin eğitim durumu, yüksek lisans mezunudur.

Yapılandırılmış görüşmeden elde edilen bulgulara göre;

4 işletme (K6, K7, K8 ve K9), 0 – 6 aylık İnsan Kaynakları Planlaması (İK Planlaması) yaparken; 3 işletme (K1, K5 ve K10), 6 ay – 1 yıl arasında İK Planlaması yapmaktadır. K4 işletmesi, 1 – 3 yıl arasında; yine bir işletme de (K2), 3 – 5 yıl arasında İK Planlaması yapmaktadır. 5 yıl ve üzeri için İK Planlaması yapan işletme bulunmamaktadır. Ayrıca K3 ve K11'in İK Planlaması yapmadığı görülmektedir.

İş gereklerinin oluşturulması için iş analizi yapan 10 işletme (K1, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10 ve K11) bulunmaktadır. 7 işletme (K1, K2, K5, K7, K8, K9 ve K10), iş standartlarının oluşturulması için iş analizini yapmaktadır. İş değerlemesi için 6 işletme (K1, K5, K6, K7, K9 ve K11); işe uygun doğru elemanın seçimi için ise 10 işletme (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9 ve K10) iş analizini yapmaktadır. Eğitim ihtiyacının belirlenmesi amacıyla iş analizi yapan 6 işletme (K1, K2, K5, K7, K9 ve K10), TSE – ISO kriterleri için iş analizi yapan işletme sayısı ise 5 (K5, K7, K8, K9 ve K10)'tir. Genel olarak bakıldığında iş anazi yapmayan işletmenin olmadığı görülmektedir.

İşe alma ve yerleştirmede kullanılan yöntemler içinde; iç ve dış kaynaklardan yararlanmada, iç kaynaklardan 4 işletme (K1, K4, K6 ve K8) ve dış kaynaklardan 5 işletmenin (K1, K4, K6, K8 ve K11) yararlandığı görülmektedir. Doğrudan başvurular yöntemini 9 işletme (K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9 ve K10) kullanırken; işçi bulma kurumlarından yararlanma yöntemini 5 işletme (K1, K4, K6, K8 ve K11) kullanmaktadır. Aday başvuru takip sistemi kurma yöntemini 5 işletme (K1, K4, K6, K8 ve K10) ; adayda nitelik taraması yöntemini 9 işletme (K1, K3, K4, K5, K6 K7, K8, K9 ve K10) ve son olarak belirlenen adaylarla mülakat yapılması yöntemini ve mülakat sonucunda adayın işe yerleştirilmesi yöntemini 10 işletme (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9 ve K10) kullanmaktadır. Diğer kaynaklar yöntemini 4 işletme (K1, K4, K6 ve K8) kullanmaktadır. Başvuran adaylardan birinin doğrudan işe alınması ve yerleştirilmesi yöntemini ise hiçbir işletme kullanmamaktadır. İşe yeni başlayan adaylarda, adayların işe

uyum sağlayamaması sorunu ile karşılaşan işletmelerin sayısı 9 (K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10 ve K11); iş arkadaşlarına uyum sağlayamaması sorunu ile karşılaşan işletmelerin sayısı 4 (K5, K7, K9 ve K11); çalışma ortamına uyum sağlayamaması sorunu ile karşılaşan işletmelerin sayısı 5 (K2, K3, K5, K7 ve K9); motivasyon eksikliğinin olması sorunu ile karşılaşan işletmelerin sayısı 3 (K2, K5 ve K9); İş deneyiminin olmaması sorunu ile karşılaşan işletmelerin sayısı 7 (K1, K4, K5, K6, K8, K9 ve K10) ve son olarak beklentileri karşılayamaması sorunu ile karşılaşan işletmelerin sayısı ise 6 (K2, K3, K7, K8, K9 ve K10)'dır.

Eğitim ve geliştirmede kullanılan yöntemlerden staj yolu yöntemini kullanan 8 işletme (K1, K4, K5, K7, K8, K9, K10 ve K11); seminer – konferans yolu yöntemini ve rotasyon – oryantasyon yöntemini kullanan 9 işletme (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K9 ve K10); örnek olay yöntemini kullanan 6 işletme (K3, K5, K7, K8, K9 ve K10); Coaching (yönlendirme) yöntemini kullanan 6 işletme (1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9 ve K10) bulunmaktadır.

Verilen bilgilere göre; performans değerlendirme uygulamasında etkinliğe, verimliliğe ve iş ilişkilerindeki duruma, soru formunu yanıtlayan tüm işletmeler dikkat etmektedir. Motivasyona K2 haricindeki diğer işletmeler dikkat etmektedir. Sosyal hayatındaki etkenler, sosyal faaliyetlere katılım vb. konulara ise 5 işletme (K3, K4, K5, K8 ve K10) dikkat etmektedir.

Ücret belirleme konusunda işletmeleri etkileyen faktörlerden biri olan performans değerlendirme, soruları yanıtlayan işletmelerin tümünde etkilidir. İş değerlemenin, ücret düzeyinde etkili olduğu işletme sayısı 8 (K1, K2, K3, K6, K8, K9, K10 ve K11); piyasa ücret düzeyinin olduğu işletme sayısı 8 (K1, K2, K3, K5, K6, K7, K8 ve K9); asgari ücret düzeyinin etkili olduğu işletme sayısı 7 (K1, K2, K3, K7, K8, K9 ve K10)'dir. Son olarak işyeri unvanının ise 3 (K6, K9 ve K10) işletmede etkili olduğu görülmektedir.

Kariyer planlamasında, bireysel kariyer planlamasına önem veren işletme sayısı 4 (K1, K4, K8 ve K11); örgütsel kariyer planlamasına önem veren işletme sayısı ise 7 (K2, K3, K5, K6, K7, K9 ve K10)'dir.

Yapılan görüşmede açık uçlu bir soruya yer verilmiştir. Bu soruyu, 11 işletmeden 8'i (K2, K3, K5, K7, K8, K9, K10 ve K11) yanıtlamıştır.

Soru: İnsan Kaynakları Uygulamalarınızı, yapmadan önce ve yaptıktan sonra, çalışanlarınızda gözlemlediğiniz performans durumu nasıldır? İK uygulamalarını ne kadar faydalı buluyorsunuz?

- **K2'nin İK sorumlusu:** “Yapılan İK uygulamalarının sonuçlarına bakarak çalışanlarımızın ihtiyaçlarını ve sorunlarını gideriyoruz ki, üretim ve yönetimde herhangi bir hataya veya çatışmalara mahal vermeyelim. İşlerin düzenli ve kaliteli yürütülmesi için verimliliğe, motivasyona ve iş ahlakına önem veriyoruz. Böylece çalışanlarımızın performansını yüksek tutmaya; işletmemizin de devamlılığını sağlamaya çalışıyoruz. Uygulamaları kesinlikle faydalı bulduğumuzu söyleyebiliriz.”
- **K3'ün İK sorumlusu:** “Bu uygulamalar, çalışanlarımızın üzerinde olumlu yönde etki yaratmaktadır. Kendilerine çeki düzen vermeleri, çalışma şekillerini ve davranışlarını düzenlemektedir.”

- **K5'in İK sorumlusu:** “Şirketimizde insan kaynakları uygulamalarına yönelik çalışmalar ve oluşumu kısa bir süre önce başlamıştır. Bu süreçte çalışanlarımızın tepkilerinin ve performanslarının olumlu yönde etkilenmesini sağlamak için bilgilendirmelerimizi de sürdürüyoruz. Ancak somut çıktılara henüz sahip değiliz.”
- **K7'nin İK sorumlusu:** “Uygulamalarımız çalışanlarımızın performansında artış sağlamaktadır. Bundan dolayı faydalı buluyoruz.”
- **K8'in İK sorumlusu:** “Çalışanlarımızda uyguladığımız faaliyetlerden elde ettiğimiz verilere göre, eğitimin yetersizliği; ekonominin durumu; çalışanların verimlilik açısından yetersiz olması gibi sorunlarla karşılaşyoruz. Çalışanların sosyal ve iş hayatıyla hem İK uygulamalarını gerçekleştirerek hem de içtenlikle samimi bir şekilde onlarla ilgilenerek performanslarını artırmaya çalışıyoruz. Faydalı olup olmaması konusunda biraz şüpheliyim. Uygulamaların performanslara iyi şekilde yansıdığı kesin ama ast – üst ilişkilerinin zedelenmesi, bazı durumlarda (performans için) dezavantaj sağlıyor.”
- **K9'un İK sorumlusu:** “Günlük olarak her birimde üretilen ürün adetleri belirlenerek gün sonunda raporlama yöntemiyle çalışanlar tarafından fabrika müdürüne ya da üretim müdürüne teslim edilmektedir. Yapılan analizlere göre çalışanların günlük performanslarını inceliyoruz. Sonuçlara göre değerlendirmeler yapıp gereğini yerine getiriyoruz. Uygulamaların faydalı olduğunu düşünüyorum. Sayısal verilerimizin müdürümüzde olması nedeniyle ve işletme politikasınca paylaşılması mümkün değildir.”
- **K10'un İK sorumlusu:** “İnsan Kaynakları Uygulamaları; verimliliklerini, etkililiklerini ölçmek ve çalışanların performansı için son derece etkilidir. Bu sayede çalışanların işe olan istek ve bağlılığı ortaya çıkar. Yani faydalı buluyorum.”
- **K11'in İK sorumlusu:** “Çalışanlardan genellikle işe uyum sağlayamaması ve adaptasyon süresinde gecikme şeklinde sorunlarla karşılaşabiliyoruz. Bu yüzden uygulamalar sayesinde çalışanlarımıza işe hazırlıklı olmasında ve ihtiyaçlarını giderme konusunda yardımcı oluyoruz. Uygulamalar, küresel rekabet ve şirket açısından verimlilik sağlarken, sorunların da ortadan kalkmasını sağlamaktadır. Doğal olarak faydalı bulduğumuzu söyleyebilirim.”

K1, K4 ve K6 işletmeleri ise, sorulan açık uçlu soruyu yanıtlamamıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Bulgular değerlendirildiğinde işletmelerin genellikle insan kaynakları uygulamalarını gerçekleştirdikleri görülmektedir. Ancak görüşmeler sırasında sorulan sorular dışında bazı işletmelerin finansal bütçeleri dolayısıyla İKY uygulamalarında zorlandıkları ifade edilmiştir.

K3 ve K11'in insan kaynakları planlamasını yapmadığı görülmektedir. Bu durum, özellikle K3 ' çalışan sayısı itibarıyla büyük işletme olması nedeniyle ve K 11'in yarı yapılandırılmış görüşmede küresel rekabete vurgu yapması nedeniyle beklenmeyen bir durum olarak görülebilir. Ancak işletmelerin büyüklüğü işletmelerin kurumsallaşmasını, stratejik davranabilmelerini garanti etmemektedir. Ayrıca işletmelerin

küresel rekabette yerini alabilmeleri için insan kaynakları planlamasına önem vermeleri gerekmektedir. Ayrıca işletmeler insan kaynakları planlamasını daha çok kısa vadeli yapmaktadırlar. Her ne kadar planlamanın vadesi işletmenin içinde bulunduğu sektöre göre değişebildiği göz önünde bulundurulsa da sanayi sektörü içinde bulunan 11 işletmeden 7 sinin (K6, K7, K8, K9, K1, K5 ve K10) insan kaynakları planlamasının 1 yıldan az süreyi kapsamaması işletmelerin insan kaynaklarını stratejik bakış açısıyla değerlendirilmediği konusunda işletmeler sunmaktadır.

Yapılan görüşmeler sonucunda işletmelerin çalışan performansına önem verdikleri görülmektedir. İnsan kaynakları sorumluları genellikle insan kaynakları uygulamalarının çalışan performansı için faydalı olduğunu dolayısıyla çalışan performansına olumlu katkı sağladığını düşünmektedirler. Bu literature tarafından desteklenen bir görüştür. Ancak İşletmelerin çoğunun insan kaynağı uygulamaları ile çalışan performansını artırmak istemelerinin odağında işletmenin verimliliği, ürün çıktı sayısı, hata ve çatışmaların önlenmesi, işlerin daha düzenli ve kaliteli yürütülmesi, çalışanların kendilerine çeki düzen vermesi gibi iş performansı odaklı konular yer almaktadır. Çalışanlarla ilgilenme, onların motivasyonlarını sağlama, ihtiyaçlarını giderme konularına da önem veren işletmeler bulunmaktadır ancak bu ilgi ve motivasyonun çalışanların hangi tür ihtiyaçlarını gidermek yoluyla gerçekleştiğine dair pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Görüşmelerde çalışan performansını artırmak için çalışanların sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarına önem vermek veya onların kendini geliştirmeleri, ilerlemeleri için faaliyetlerde bulunmak gibi insan odaklı bir anlayışa odaklanılmadığı görülmüştür. Bununla ilgili olarak bir işletme (K8) insan kaynakları yönetimi uygulamalarının fayda sağladığını düşünmekle birlikte çalışan performansı açısından üst-üst ilişkilerinin önemine dikkat çekmiştir. İnsan kaynakları uygulamalarının faydalı olması için işletmelerde çalışanlar arası güvenli ilişkiler kurulması gerekmektedir. İnsan kaynakları yönetimini özünde en değerli kaynak olan insan bulunmaktadır ve insanın fiziksel ihtiyaçlarının yanında sosyal ve psikolojik ihtiyaçların da karşılanması ve gelişimine, eğitimine ve ilerlemesine önem verilmesi yer almaktadır.

Bazı işletmeler gizlilik politikaları ve/veya zaman kısıtı nedeniyle yarı yapılandırılmış görüşmeye katılmamış, bazıları ise sınırlı bilgi vermiştir. Ayrıca çalışma sadece tek ilde sınırlı bir alanda gerçekleştirilmiştir. Bu açıdan çalışma bulguları tüm işletmeler için genelleştirilemez de insan kaynakları uygulamaları ve çalışan performansına katkıları açısından ipuçları vermektedir. Buna göre çalışan performansını artırmak için insan kaynakları uygulamaları faydalıdır. Bu nedenle işletmeler bu konuda eksiklerini gidermelidirler. Rekabet edebilmek için insan kaynakları planlamasına önem verilmesi ve bunu stratejik bakış açısıyla gerçekleştirmelidirler. Ayrıca en değerli kaynak olan insanın sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarıyla da ilgilenmeli ve bunun için bütçe ayırmaya çalışmalıdırlar.

Kaynaklar

- Ardıç, K. & Döven, M. (2004). "Türkiye'de İnsan Kaynakları Uygulamalarının Değerlendirilmesi (Amasya İli Çevresinde Bir Uygulama)", Tokat: *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, 2(2), 97-99.
- Aydın, K. İ. (2006). "Tarihsel Gelişim Sürecinde İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışı", Amaçları ve Fonksiyonları, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 8.

- Balta, A., T. (2007) “İnsan Kaynakları Yönetimi Fonksiyonu Olarak Ücret Yönetimi, Motivasyon ve Bir Uygulama”, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. 23-25.
- Benli A., & Şahin, L. (2004). “İnsan Kaynakları Yönetimi İşgören Bulma ve Seçme: Çınar Hotel Uygulaması”, 118.
- Bingöl, D. (2013). İnsan Kaynakları Yönetimi, Ankara: Beta Yayıncılık, 8.Baskı, 77-78.
- Bulut, Z. A. (2004). “İşletmelerde Performans Değerlendirme Çalışmaları ve Uygulanan Yöntemler”, Mevzuat Dergisi, 79, 7.
- Eroğlu, E. (1999). “İşletmelerde “İnsan Kaynakları” Bölümünün Gelişimi ve İşlevleri”, Eskişehir: Kurgu Dergisi, E-Arşiv, Anadolu Üniversitesi, 277-278.
- Ferecov, R. (2011). “İnsan Kaynakları Yönetiminde Performans Değerleme ve Uygulama”, Bakü: Qafqaz Üniversitesi Yayınları, 75-76.
- Geylan, R., Tonus, H. Z., Kanıcıoğlu, D., Benligiray, S., Baraz, A. B. & Özler, N. D. E. (2013). İnsan Kaynakları Yönetimi, Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını, 1. Baskı, 7-37.
- Jouda, A. A., Ahmad, U. N. U. & Dahleez, K. A. (2016). “The Impact of Human Resource Managment Practices on Employees Performance: The Case of Islamic University of Gaza in Palestine”, International Review of Management and Marketing, 6(4), 1082-1084.
- Kağnıcıoğlu, D. (2001). “İnsan Kaynakları Yönetimi ve Değişen Endüstri İlişkileri”, Eskişehir: Sosyal Bilimler Dergisi, Anadolu Üniversitesi, 17.
- Karacıoğlu, F. & Öztürk, Ü. (2009). “İşletmelerde Performans Değerleme ile İnsan Kaynakları Bilgi Sistemleri (İKBS) Arasındaki İlişkisi – İstanbul İlinde Bir Araştırma”, Erzurum: Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Atatürk Üniversitesi, 13(1), 346-348.
- Kaya, İ. (2015). “İnsan Kaynakları Yönetimi’nde Eğitim ve Geliştirme Uygulamaları: Otel İşletmesinde Bir Örnek Olay İncelemesi”, İstanbul: Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi, 4(11), 81.
- Kaya, N. & Kesen, M. (2014). “İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları ve Örgüt Kültürü Tiplerinin Çalışan Performansı Üzerindeki Etkilerini İncelemeye Yönelik Ampirik Bir Çalışma”, Erzurum: Ekev Akademi Dergisi, 58, 107.
- Kesen, M. (2014). “İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları ve Örgüt Kültürünün Çalışan Performansı Üzerine Etkileri”, Yayınlanmış Doktora Tezi, Gebze: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, 55-58.

- Kurgun, O. A. & Yemişçi, D. A. (2007). “İş Değerlemede Puanlama Yöntemi ve Büyük Ölçekli Bir Otel İşletmesinde Uygulama”, İzmir: ÇEİS (Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası), 7.
- Munjuri, M. G. (2011). “The Effect of Human Resource Management Practices in Enhancing Employee Performance in Catholic Institutions of Higher Learning in Kenya”, Kenya: International Journal of Business Administration, 2(4), 193.
- Öze, N. (2005). “İnsan Kaynakları ve İnsan Kaynakları Yönetimi Kavramlarının Gelişimi”, (www.kariyerara.com’da yayınlanmış yazı), 1.
- Özlü, Ö. (2015). *Evren, Örneklem ve Verilerin Belirlenmesi*, Maltepe Üniversitesi, İstanbul, 11-15.
- Özutku, H., Ağca, V. & Cevrioğlu, E. (2008). “Lider – Üye Etkileşim Teorisi Çerçevesinde, Yönetici – Ast Etkileşimi İle Örgütsel Bağlılık Boyutları ve İş Performansı Arasındaki İlişki: Ampirik Bir İnceleme”, Afyonkarahisar: İİBF Dergisi, Afyon Karahisar Üniversitesi, , 22(2), 207.
- Şehitoğlu, Y. & Zehir, C. (2010). “Türk Kamu Kuruluşlarında Çalışan Performansının, Çalışan Sessizliği ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Bağlamında İncelenmesi”, Ankara: Amme İdaresi Dergisi, Gazi Üniversitesi, 43(4), 95.
- Tutar, H. & Altınöz, M. (2010). “Örgütsel İklimin İşgören Performansı Üzerine Etkisi: OSTİM İmalat İşletmeleri Çalışanları Üzerine Bir Araştırma”, 203-205.
- Uzoğlu C. (2011). “Performans Yönetim Sistemi ve Performans Denetimi”, Ankara: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 41-42.
- Yılmaz, A. & Ekici, S. (2006). “Örgütsel Yaşamda Kamu Çalışanlarının Stres Kaynakları Üzerine Bir Araştırma”, Isparta: İİBF Dergisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 11(1), 39.

Son Dönemlerde İktidarın “Sürpriz” Sayılabilecek İcraatları Karşısında CHP’nin Yeni Tarz Muhalefeti: Kendiliğindencilik mi? Eylemsizlik mi?

Sabır Güler Sevli¹

ÖZET

Son dönemlerde Ak Parti iktidarının birçok uygulaması ve yürürlüğe koyduğu düzenlemeler karşısında CHP’nin bir anlamda “kendiliğindencilik”, diğer anlamda “eylemsizlik” veya “sinizm” olarak nitelendirilen bir muhalefet stratejisi izlediği gözlenmektedir. CHP’nin bu tavrının arka planında “çekince” ve “beklenti” olarak nitelendirilebilecek iki temel saik olduğu düşünülmektedir. Yazıda, bu muhalefet stratejisinin içsel ve dışsal nedenleri ile partinin kuruluşundan bugüne kadarki ideolojisi ve muhalefet yapma tarzı ile bağlantısı irdelenerek bu stratejinin, CHP’nin muhalefetin en büyük ve ana bileşeni olarak “iktidar stratejisine” mi, yoksa üzerine düşen ve yetmiş yıldır çoğunlukla yaptığı gibi “muhalefet olma görüntüsü verme”, “zevabiri kurtarma” kolaycılığına mı tekabül ettiği değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: CHP, Muhalefet, Eylemsizlik

Giriş

2002 yılında iktidara gelen Ak Parti’nin on üç yıllık tek başına iktidar olma çoğunluğunu 7 Haziran 2015 Milletvekiliği Genel Seçiminde %40,9 oy oranıyla ilk defa kaybetmesiyle başlayan ve 1 Kasım’da yeniden seçim yapılması ile gelişen süreçte Türkiye siyaseti başka bir mecraya doğru yol almaya başlamıştır.² 7 Haziran sonrası yürütülen koalisyon görüşmelerinin sonuçsuz kalması üzerine 1 Kasım’da tekrar seçime gidilmiş ve Ak Parti %49,5 oy oranıyla yeniden tek başına iktidar olmuştur.

15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası 20 Temmuz’da ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL), iki yıl (18 Temmuz 2018’e kadar) sürmüş ve OHAL koşullarında yapılan Nisan 2017’deki referandumla yaklaşık yüz yıllık parlamenter sistem terk edilerek Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi kabul edilmiş ve yine OHAL koşullarında, Haziran 2018’de yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekiliği Genel seçimleriyle de sistem yürürlüğe girmiştir. %50+1 çoğunluğu üzerine kurulu yeni sistem geniş çepçerik ittifakları gündeme getirmiştir. Temelleri Nisan 2017 referandumunda “evet” ve “hayır” cephesinde yer almalarıyla şekillenen ve Haziran 2018 seçimleri öncesinde vücut bulan ikili ittifak sistemi Türkiye siyasetinde yer edinmeye başlamıştır. Bu ikili ittifak sisteminde iktidarda olan Ak Parti ve destekçisi MHP “Cumhur İttifakını”, ana muhalefet partisi CHP ile diğer muhalif partiler (İyi Parti, Saadet Partisi ve Demokrat Parti) ise “Millet İttifakı”nı oluşturmuşlardır. 2017’den bu yana Türkiye siyaseti temelde bu iki ittifak etrafında bloklanmıştır. Diğer muhalif parti HDP ise resmi olarak “Millet İttifakı” içerisinde yer almamakla birlikte son yerel seçimlerde, özellikle batıdaki büyük şehirlerde, bu ittifakın içindeki CHP’li adaylara destek vermiştir.

¹ Dr. Öğretim Görevlisi, Mersin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü, gulersabir@yahoo.com.tr

² İki seçim arasındaki beş aylık sürede; kısmen kesintilere de uğrasa 2009’dan beri yürütülen Kürt Sorununda “Çözüm Süreci” sona erdi ve çatışmalı süreç yeniden başladı, 20 Temmuz’da Suruç’ta, 10 Ekim’de Ankara’da İŞİD tarafından gerçekleştirilen bombalı eylemlerde 100’ü aşkın insan hayatını kaybetti.

CHP'nin son dönem muhalefet stratejisi

Haziran 2017'deki Adalet Yürüyüşünün³ yarattığı etki ve 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerindeki⁴ başarı dışarıda tutulacak olursa, gerek 2016-2018 arasındaki OHAL döneminde gerekse Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin yürürlükte olduğu günümüze kadarki iki yıllık süreçte, Ak Parti iktidarının birçok uygulaması ve yürürlüğe koyduğu düzenlemeler karşısında, CHP'nin bir anlamda "kendiliğindencilik", diğer anlamda "eylemsizlik", "pasifizm" veya "sinizm" olarak adlandırılabilir türden bir muhalefet stratejisi izlediği gözlenmektedir.

Bu kapsamda şu gelişmeler örnek olarak sayılabilir: Nisan 2017'de milletvekilliği dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda AKP'nin yaptığı düzenlemeye, AKP'nin bu durumu istismar edeceği gerekçesiyle, "Anayasa'ya aykırı olmasına rağmen evet" oyu kullanılması; Ekim 2019'da Irak ve Suriye'ye asker gönderilmesine ilişkin Meclise sunulan tezkereye "içimiz yana yana" denilerek "evet" oyu kullanılması; Haziran başında CHP milletvekili Enis Berberoğlu ile iki HDP milletvekilinin vekilliklerinin düşürülerek tutuklanmaları karşısında, 2017'deki Adalet Yürüyüşündeki tavrından çok uzak bir şekilde, HDP'nin gerçekleştirdiği protesto yürüyüşüne "provokasyon olur" gerekçesiyle destek verilmemesi; çoklu baro olarak adlandırılan ve baroların durumunda köklü değişiklikler yapan düzenlemeye karşı günlerce gündemde kalan baro başkanları ve avukatların yaptığı yürüyüşe aktif bir destek verilmemesi; Ayasofya'nın cami olarak yeniden ibadete açılması konusunda sessiz kalınması ve hatta destekleyici sayılabilecek türden bir tavır alınması ve son olarak da kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetle mücadele amacıyla, Avrupa Konseyi tarafından 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açılan ve Türkiye'nin de ilk imzacılarından olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden iktidar kanadında yükselen imzanın geri çekilmesi çağrıları ve buna karşı her kesimden kadın örgütlerinin sokak eylemlilikleri de dahil etkin muhalefetine de aktif bir destek verilmemesi... Bu örnekler çoğaltılabilir ancak bunlar ilk elden akla gelenler ve kamuoyunda da yoğun olarak tartışılan uygulamalardır.

Bu muhalefet tarzı CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun son birkaç aydaki gelişmelere ilişkin şu ifadelerinde kendisini açıkça göstermektedir:

7 Haziran 2020 tarihinde Gazeteci Fikret Bila ile söyleşisinde, CHP Milletvekili Enis Berberoğlu ile iki HDP milletvekilinin vekilliklerinin düşürülerek tutuklanmalarına ilişkin yeni bir Adalet Yürüyüşü düşünüyor musunuz sorusuna, "Bugün koşullar farklı. Bu koşullarda böyle bir yürüyüşü yanlış buluyorum. CHP'nin de diğer muhalefet partilerinin de çok dikkatli olmaları lazım. Gerginlik yaratacak provokasyonlara açık eylemlerden uzak durmalıyız. Çünkü Erdoğan'ın istediği zaten bu. Muhalefeti provokasyonlara açık şekilde sokağa dökmek ve bu gerginlik üzerinden politika yapmak. Bu tuzağa düşmemeliyiz, Erdoğan'ın oyununu bozmalıyız" yanıtını vermiştir.⁵

26 Haziran 2020'de Deutsche Welle Türkçe'nin YouTube kanalındaki canlı yayınında, Mirgün Cabas'ın gündeme ilişkin sorularını yanıtlayan Kılıçdaroğlu, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bir daha seçilip seçilmeyeceği yönündeki soruya "Dünya ekonomisinde 17'nci sıradaydık, şimdi 19'uncu sıraya geriledik.

³ CHP Milletvekili Enis Berberoğlu'nun MİT turlarına ait görüntüleri Cumhuriyet Gazetesi Eski Genel Yayın Yönetmeni Can Dündar'a verdiği gerekçesiyle yargılandığı davada 25 yıl hapis cezası almasına karşı CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu Haziran 2017'de Ankara'dan İstanbul'a 25 gün süren bir "Adalet Yürüyüşü" başlatmış ve kamuoyundan da yoğun bir ilgi ve destek gören yürüyüş, Maltepe'de yoğun katılımlı bir mitingle sona ermiştir.

⁴ Yerel Seçimlerde CHP, "Millet İttifakı"ndaki partilerin ve batıdaki büyükşehirlerde HDP'nin de desteği ile İstanbul, Ankara, Adana, Antalya ve Mersin gibi birçok büyükşehirde seçimi kazanmıştır. Özellikle 13 bin farkla kazanılan İstanbul seçimlerinin YSK kararıyla iptal edilmesi üzerine 23 Haziran'da tekrarlanan seçimde, CHP adayı Ekrem İmamoğlu'nun bu kez 800 bin farkla kazanması büyük yankı yaratmıştır. Yerel seçimlerde ve özellikle de İstanbul'da elde edilen başarı, muhalefet üzerindeki "seçim kazanamazlar" algısını dağıtmıştır.

⁵ T24, (7 Haziran 2020). "Kılıçdaroğlu: Bugünkü koşullarda 'Adalet Yürüyüşü' nü yanlış buluyorum, Erdoğan'ın oyununu bozmalıyız", <https://t24.com.tr/yazarlar/fikret-bila/kilicdaroglu-bugunku-kosullarda-adalet-yuruyusu-nu-vanlis-buluyorum-erdogan-in-oyununu-bozmaliyiz.26934>, Erişim tarihi: 25.08.2020.

Bu tablo ortadayken ve bu tablo doğrudan doğruya mutfağa yansımışken Erdoğan'ın gidici olması için özel bir çaba harcamaya gerek yok, çünkü kendi sonunu kendisi hazırlayan bir lider konumunda" yanıtını verdi. Yine aynı söyleşide, Seçim Yasası'nda hazırlıkları yapılan değişikliğe ilişkin bir soru üzerine "İlk seçimlerde kim çok oyu alırsa o cumhurbaşkanı olsun, 50 artı 1'aramayalım" şeklinde pek çok arayışın olabileceğini belirterek, "Ne yaparlarsa yapsınlar, hangi yasayı getirirlerse getsinler emin olun millet artık bıkmış vaziyette. Bunların gitmesi lazım ve gidecek. Bundan eminim" diye konuştu.⁶

17 Ağustos'ta Cumhuriyet Gazetesi'ne verdiği röportajda Ayasofya'nın cami olarak ibadete açılmasına tepki vermemekle eleştirildiği yönündeki soruyu, "Ayasofya konusu ise bir oyundu, Ayasofya gibi kutsal bir mekânın siyasete alet edilmesiydi. Aslında Erdoğan, Ayasofya'yı ikbal için yani siyasetteki düşüşünü durdurmak için açıyordu. Biz bu oyuna gelmedik... Geçmişte onlar bir şey söylediğinde ne tepki vereceğimizi gayet iyi biliyorlardı. Politikalarını bunun üzerine inşa ediyorlardı, biz bu oyunu bozduk. Yapıyorlar, bakıyorlar ki beledikleri tepki gelmiyor. O zaman kendi kitlelerine anlatamıyorlar" ifadeleriyle yanıtlamıştır.⁷

Kılıçdaroğlu'nun bu söylemleri ile yukarıda saydığımız iktidarın uygulamalarına karşı CHP'nin tutumları, muhalif çevrelerde sert şekilde eleştirilmiş ve "kendiliğindencilik", "eylemsizlik" ve "pasifizm" olarak yorumlanmıştır.⁸ Öncelikle "kendiliğindencilik" eleştirisinin yerinde olmadığını belirtmek gerekir. Kendiliğindencilik, özellikle Marksist literatürde kullanılan bir kavramdır. Bu kavramla, dışarıdan herhangi bir müdahale veya etki olmadan işçi sınıfı veya diğer unsurların "kendiliğinden" yürüttüğü mücadele ve hak arayışları kastedilir ve bu türden bir mücadele iktidarı hedefleyemeyeceği için eleştirilir. Bu bağlamda "kitle kuyrukçuluğu" olarak da nitelendirilen "kendiliğindencilik" karşısına, işçi sınıfının parti aracılığıyla "örgütlenmesi" konulur. Temelinde Lenin tarafından geliştirilen parti modelinde, işçi sınıfının kendiliğinden siyasi, daha doğrusu sosyalist bilince erişemeyeceği, buna olanağı olmadığı, işçi sınıfının kendiliğinden yürüttüğü ve "ekonomik" olarak adlandırılan mücadelenin iktidarı hedefleyemeyeceği, bu nedenle sınıf bilincinin işçi sınıfına ancak "dışarıdan", işçi sınıfının partisi tarafından verilebileceği savunulur (Lenin, 1990). Bu anlamda, CHP'nin örneklerini saydığımız muhalefet tarzının bazı yazarların adlandırdığı şekliyle "kendiliğindencilik" olarak nitelendirmek pek de olanaklı görünmemektedir. Çünkü ortada, CHP'nin "kuyruğuna" takılacağı veya eylemsiz kalarak sonuçlarını bekleyeceği, iktidara karşı kendiliğinden gelişen bir işçi hareketi veya herhangi bir halk hareketi bulunmamaktadır.

CHP'nin muhalefet tarzını belirleyen etkenler

CHP'nin tutumu kendiliğindencilikten ziyade "hareketsiz kalıp bekleme", "hiçbir şey yapmama" şeklinde bir "eylemsizliğe" tekabül etmektedir. CHP'nin bu edilgen muhalefet tarzının arka planında iki temel saik yattığı söylenebilir. Bunlardan birincisi "çekince" olarak ve temelde iki noktada karşımıza çıkmaktadır. Özellikle HDP'yi ve Kürtleri ilgilendiren iktidar uygulamalarında (kayım atamaları, tutuklamalar vb.), "terör yandaşı görüntüsü vermemek" çekincesi, ki buna parti yabanındaki ulusalcı kesimi kaybetmeme çekincesi de eklenebilir; diğeri ise Ayasofya konusunda olduğu gibi dini konularda, "aman toplumun

⁶ *Deutsche Welle*, (26 Haziran 2020). "Kılıçdaroğlu: CHP'li başkanlara destek yüzde 50'nin üzerinde", <https://www.dw.com/tr/k%C4%B1%C4%B1%C3%A7dar%C4%9Flu-chpli-ba%C5%9Fkanlara-destek-y%C3%BCzde-50nin-%C3%BCzerinde/a-53959148>, Erişim tarihi: 25.08.2020.

⁷ *Cumhuriyet*, (17 Ağustos 2020). "CHP'yi rakı masasında eleştirmeyi kabul etmem!", <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/chpyi-raki-masasinda-elistirmeyi-kabul-etmem-1758909>, Erişim tarihi: 25.08.2020.

⁸ Bu yazılara örnek olarak bkz. H. Cemal, "Evet, sıra Medeni Kanun'a gelirse... Yine sesiniz çıkmayacak mı?.." (T24, 13.07.2020); O. Oyan, "Ya seçimleri muhalefet kazanırsa?" (*Birgün*, 21.06.2020); K. Düzgören, "Açıyorsanız açın muhalefetinin hazin sonu" (*Artgerçek*, 15.07.2020); M. Belge, "Ayasofya'nın Oya Tahvili" (*Birikim Güncel*, 26.07.2020); Y. Karataş, "HDP'nin Demokrasi yürüyüşü ve Kılıçdaroğlu'nun pozitif siyaseti" (*Evensel*, 09.06.2020); M. Sevinç, "Büyük oyunu görüp bozma telaşından, oyun kuramayan muhalefet!" (*Diken*, 12.07.2020); A. R. Güngen, "Sorunlar ortada, muhalefetin yanlış da" (*Gazete Duvar*, 24.07.2020). Yazıların yayımlandıkları yayın ve tarihleri verilmiş, web adresleri uzun olup çok yer kapladığından ayrıca verilmemiştir.

çoğunluğunu oluşturan dindar/muhafazakâr kesimi ürkütürüz” çekincesidir. İkinci ve son dönemlerde etkili olan asıl saik ise “beklenti”dir. Bu beklenti ise pandeminin de eşlik ettiği ekonomi ve işsizlik konusunda yaşanan ciddi ve önlenemeyen sıkıntılardan kaynaklı olarak iktidarın ciddi anlamda oy kaybettiği ve zaten “gidici olduğu” düşüncesidir. Bu düşünceden hareketle, başta Kılıçdaroğlu olmak üzere parti kurmayları “oyuna gelmeyelim”, “tuzağa düşmeyelim”, “iktidar sokak eylemlerini teşvik edici/kışkırtıcı uygulamalar yaparak provokasyon yaratıyor, bahane arıyor”, “provokasyona gelmeyelim”, “sokağa çıkmayalım”, “iktidara bahane vermeyelim”, “zaten gidiciler” gibi söylemleri sıklıkla kullanmaktadır. Oğuz Oyan’ın şu yorumu tam da bu durumu tarif etmektedir:

Nisan 2017 referandumunun da ancak seçim kurallarının oy sayımı aşamasında değiştirilerek “kazanılabildiği” unutulmamalı. Aslında, “AKP Haziran 2015’ten sonra bir seçimi hakkıyla kazanamadı” denilebilir. Bundan sonraki seçimler için de bu sürecin değişmeyeceği, hatta AKP’nin seçmen tabanındaki aşınmanın daha da hızlanacağı öngörülebilir. Muhalefetin büyük bir “sabır” ve (tuzağa düşmeme, provokasyona gelmeme gerekçeleriyle sığındığı) eylemsizlikle beklediği tam da budur (Oyan, 21 Haziran 2020).

“Çekinince” ve “beklenti” olarak tarif ettiğimiz bu saikler, CHP’nin edilgen tarzdaki muhalefetinin “içsel” nedenleridir. CHP’nin bu tarz muhalefetinin bir de iktidar cephesinden kaynaklanan “dışsal” nedenleri vardır. 2002 yılında iktidar olan Ak Parti, 2011’e kadarki ilk iki döneminde, kendi iktidarını tahkim etme sürecinde, siyaset üzerindeki askeri, bürokratik ve yargısal vesayet mekanizmalarına karşı mücadele yürüten, Avrupa Birliği kriterlerini dikkate alan, kısmen de olsa daha liberal ve daha özgürlükçü bir politika izlemiştir. Bu dönemde, ekonomi cephesinde uluslararası konjonktürün de etkisiyle ciddi bir sıkıntı yaşanmaması da iktidarın elini güçlendirmiştir. Ancak Ak Parti’nin sonraki dönemlerinde, özellikle de iktidarının kırılmaya uğradığı 7 Haziran 2015 seçimleri ve 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden sonraki süreçte, otoriter eğilimleri gitgide güçlenen bir politika hâkim olmaya başlamıştır.

Ak Parti’nin otoriterleşen bu yönelimi kimi akademisyenlerce Türkiye’nin “rekabetçi otoriter” olarak tanımlanan bir rejime evrildiği şeklinde yorumlanmaktadır (Esen ve Gümüşçü, 2018; Esen, 2020; Somer, 2014; Doğanay, 2019; Bacık, 2019). Otoriter rejimler, Linz’in (2012) sınıflandırmasına kadar ayrı bir rejim türü olarak değerlendirilmemiş, iki ana rejim tipi olarak sınıflandırılan demokrasi ile totaliter rejimler arasında ve bunlardan birine dönüşeceği öngörülen rejimler olarak ele alınmıştır. Ancak böyle olmadığı ve otoriter rejimlerin dönüşmeden kaldığı ve farklı biçimler altında varlıklarını sürdürdüğünden hareketle, Linz’in sınıflandırmasından sonra otoriter rejimler kendine özgü bir rejim tipi olarak ele alınmaya başlanmıştır (Özbudun, 2016: 3). “Rekabetçi otoriterizm”, iki ana rejim tipi olarak sınıflandırılan demokrasi ile totaliter rejimler arasında yer alan “melez” olarak tabir edilen rejimler içerisinde sınıflandırılmaktadır. “Rekabetçi otoriter rejim” kavramı, 2002 yılında Steven Levitsky ve Lucan Way tarafından ortaya atılmıştır (Levitsky ve Way, 2002). Karakteristik özellikleri şöyle özetlenebilir:

Bu rejim tipinde güçlü otoriter sistemlerden farklı olarak muhalefet partilerinin seçim kampanyalarına iştirak etmelerine ve hatta düşük bir ihtimal bile olsa bazı seçimleri kazanmalarına imkân vardır. İktidara gelmenin tek meşru yolunun seçim kazanmak olduğu bu rejim tipinde hükümet, tüm meşruiyetini sandıktan aldığı için muhalefet partileriyle arasında özellikle seçim dönemlerinde asgari ölçüde rekabet ortamının oluşmasına izin verirler. Fakat bu rekabetin kural ve sınırları Türkiye örneğinden görüldüğü üzere hükümet tarafından belirlendiği için iktidar, muhalefet partilerine nazaran haksız avantajlara sahiptir. Kamu ve özel kaynaklara olan eşitsiz erişim ve muhalefetin baskı politikasıyla sindirilmesi nedeniyle bu ülkelerde iktidar ile muhalefet partileri arasında eşit koşullarda rekabet imkânı yoktur ve dolayısıyla adil ve özgür bir seçim yapma ihtimali de ortadan kalkmıştır (Esen, 2020).⁹

⁹ Rekabetçi Otoriter Rejim kavramı için daha ayrıntılı bilgi için bkz. Esen ve Gümüşçü (2018); Seyaz (2018).

Muhalefetin gücü ve son yerel seçimlerdeki başarısı dikkate alındığında, Ak Parti iktidarını ve Türkiye’deki rejimi “rekabetçi otoriter” bir rejim olarak tanımlamak pek de mümkün görünmemektedir. Ancak iktidarın ve dolayısıyla rejimin muhalif kesimler üzerinde giderek daha baskıcı ve otoriterleşen bir yönetime girdiği de ayrı bir gerçekliktir. CHP’nin edilgen ve pasifist olarak değerlendirilen muhalefetinin dışsal ve iktidardan kaynaklanan nedenini de buna bağlamak gerekir. Yapılacak “aktif” ve “sert” nitelikli bir muhalefetin, iktidarın yapısı ve elindeki muazzam olanaklar sayesinde tersine çevrilebilme olasılığı da muhalefetin tarzını belirleyen bir etkidir.

CHP’nin bugünkü muhalefet tarzını anlamlandırabilmek açısından kuruluşundan bugüne geçirdiği ideolojik evrimine de kısaca bir göz atmak yerinde olacaktır. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurucu partisi olan CHP, 1923-1950 yılları arasındaki 27 yıllık tek parti iktidarından sonra, Türkiye’nin çok partili hayata geçtiği 1950 yılından bu yana geçen 70 yıllık süreçte, tek başına iktidar olamamış, kesintili aralıklarla koalisyon lideri (1961-1965, 1974, 1978-1979) veya ortağı (1991-1996) olarak iktidar olabilmektedir. “Kurucu”, “tek” ve “devletle bütünleşmiş” bir parti olarak CHP, bu özelliklerinin sonucu olarak 1950’ye kadar otoriter, bürokratik, milliyetçi ve muhafazakâr bir anlayışta iken İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki konjonktürün etkisiyle kısmen liberal ve özgürlükçü bir yönetime girmiştir. Ancak CHP’deki asıl dönüşüm, muhalefete düştüğü Demokrat Parti iktidarında yaşanmaya başlamıştır. 1950’li yılların ikinci yarısında gittikçe otoriterleşen DP’ye karşı “özgürlükçü” bir söylem geliştirmiştir (Erdoğan, 2017:303). 1960’larda dünyada ve ülkede gelişen sol ve sosyalist hareketin etkisiyle 1965 yılında İsmet İnönü liderliğinde partinin “ortanın solu”nda yer aldığı deklare edilmiştir. 1970’lerde ise Bülent Ecevit liderliğinde “halkçı” söylem ön plana çıkmış ve partinin ideolojisi de “demokratik sol” olarak belirlenmiştir. 12 Eylül 1980 sonrasındaki süreçte (HP, SODEP ve SHP süreçlerini ayrı tutarsak), 1992’deki yeniden kuruluşundan 2010’a kadarki dönemde CHP, Deniz Baykal liderliğinde ağırlıklı olarak “laik” ve milliyetçiliğin biraz daha modernize edilmiş hali olarak “ulusalci” bir söylem üzerinden politika yürütmüştür. 2010 sonrası Kemal Kılıçdaroğlu döneminde ise partinin katı olarak nitelendirilebilecek “laikçi” tutumu yumuşatılmış, “ulusalci” söylem de büyük oranda terk edilerek “halkçı” söylem yeniden partide egemen olmaya başlamıştır. Kurucu lider Atatürk’ün “sınıflarüstü” halkçılığından, Ecevit’in bir tür “sınıf kaynaşmasını” öngören halkçılığına (Karaveli, 2020), oradan da Kılıçdaroğlu’nun sol-sağ, laik-dindar/muhafazakâr, Alevi-Sünni, Kürt-Türk, kadın-erkek karşıtıları üzerinden kimlik merkezli geliştirilen kutuplaşmayı reddederek “kimliklerin kaynaşması ve dayanışması”nı ön plana çıkaran halkçılığına bir evriliş söz konusu olmuştur. Bu halkçılığa “sosyal adaletçi” bir söylemin de eşlik ettiğini belirtmek gerekir.

Kılıçdaroğlu’nun bu yeni halkçı yönelimi, ana muhalefet partisi ve Millet İttifakı’nın lider partisi olma özelliği ile de birleşince birtakım zorlukları da beraberinde getirmektedir. CHP’nin bu anlamda karşılaştığı zorluk; ittifak içerisinde biri milliyetçi-laik (İyi Parti), biri İslamcı/muhafazakâr (Saadet Partisi), bir diğeri merkez sağ (Demokrat Parti) ve resmen ittifak içerisinde yer almasa da oy oranı ve temsil ettiği seçmen kitlesi nedeniyle kritik bir konumda olan HDP gibi birbirinden oldukça farklı kulvarlarda yer alan muhalefeti birleştirme görevidir. Kimliklerin kaynaşması ve dayanışmasını ön plana çıkaran halkçı söylemin, Kılıçdaroğlu’nun farklı kimlikleri temsil eden bu partileri muhalif cephede iktidara karşı birleştirme görevinde işlevsel bir araç olma özelliği taşıdığı söylenebilir.

Sonuç

CHP’nin bu sessizlik ve eylemsizliği, gerçekten “iktidarı bu zor zamanında bahanesiz bırakma”, “iktidarı sıkıştırma” ve bu yoldan “bitişini bekleme (karışmayalım! zaten gidiciler)” stratejisi mi, yoksa kendi genlerinden gelen bir “sinizm” mi? Bütün bunlar, CHP’nin muhalefetin en büyük ve ana bileşeni olarak “iktidar stratejisine” mi denk geliyor, yoksa yetmiş yıldır çoğunlukla yaptığı gibi “muhalefet olma görüntüsü verme”, “zevahir kurtarma” kolaycılığına mı? Mart 2019 Yerel Seçimlerindeki strateji dikkate alındığında iktidar hedefi ön plana çıkarken, kurucu parti olarak CHP’nin kendi içerisinde küçük bir “devlet” olduğu

gerçeği dikkate alındığında ise ikinci seçenek öne çıkmaktadır. İktidarın başta medya olmak üzere hemen tüm kurumlar üzerindeki baskın gücü ve kamuoyunu belirleme ve yönlendirme konusunda bugüne kadarki becerisi dikkate alındığında, CHP'nin "iktidara bahane vermeme" tutumu anlaşılır olmakla birlikte, aynı iktidarın CHP'nin kendiliğinden gidecekler beklentisini de boşa çıkarabilecek düzeyde, bugüne kadar yaşanan birçok krizden bir şekliyle çıkabilme başarısını gösterebilmiş olması da gözden kaçırılmamalıdır.

Kaynakça

- Bacık, G. (23.01.2019). Türkiye'nin rejimi: Bilim ne diyor? *Ahvalnews*, <https://ahvalnews.com/tr/siyaset/turkiyenin-rejimi-bilim-ne-diyor>, Erişim tarihi: 12.08.2020.
- Doğanay, Ü. (14.01.2019). Rekabetçi otoriter rejimde seçimi kim kazanır? *Gazete Duvar*, <https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2019/01/14/rekabetci>, Erişim tarihi: 12.08.2020.
- Erdoğan, C. (2017). Cumhuriyet Halk Partisi'nin Tek Parti Dönemi Sonrası İdeolojik Evrimi: Özgürlükçü Muhalefet, Ortanın Solu ve Demokratik Sol (1950-1980). *The Journal of Academic Social Science*, 5(53), 299-318.
- Esen, B. (23.07.2020). Türkiye'de rekabetçi otoriter rejim ve muhalefet sorunsalı. *Birgün*, <https://www.birgun.net/haber/turkiye-de-rekabetci-otoriter-rejim-ve-muhalefet-sorunsali-309358>, Erişim tarihi: 12.08.2020.
- Esen, B. ve Gümüşçü, Ş. (2018). Building a Competitive Authoritarian Regime: State-Business Relations in the AKP's Turkey. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 20:4, 349-372, DOI: 10.1080/19448953.2018.1385924
- Karaveli, H. (05.06.2020). Halkçılık ve Sınıflar: Atatürk ve Ecevit'ten Günümüz için Dersler. *Birikim Güncel*, <https://www.birikimdergisi.com/guncel/10135/halkcilik-ve-siniflar-ataturk-ve-ecevit-ten-gunumuz-icin-dersler>, Erişim tarihi: 18.08.2020.
- Lenin, V. İ. (1992). *Ne Yapmalı?* Çev. M. Erdost, Ankara: Sol Yayınları.
- Levitsky, S. ve Way, L. A. (2002). Elections Without Democracy: The Rise of Competitive Authoritarianism. *Journal of Democracy*, 13 (2), 51-65.
- Linz, J. J. (2018). *Totaliter ve Otoriter Rejimler*. Çev. E. Özbudun, Ankara: Liberte.
- Oyan, O. (21.06.2020). "Ya seçimleri muhalefet kazanırsa?" *Birgün*, <https://www.birgun.net/haber/ya-secimleri-muhalefet-kazanirsa-305405>, Erişim tarihi 26.08.2020.
- Özbudun, E. (2016). *Otoriter Rejimler, Seçimsel Demokrasiler ve Türkiye*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Seyaz, A. (2018). Bir Melez Rejim Örneği Olarak Rekabetçi Otoriterizm. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2018, 7 (3), 190-204.
- Somer, M. (11.04.2014). Türkiye eksik demokrasiden rekabetçi otoriterizme mi kayıyor? *T24*, <https://t24.com.tr/yazarlar/murat-somer/turkiye-eksik-demokrasiden-rekabetci-otoriterizme-mi-kayiyor.9002>, Erişim tarihi: 12.08.2020.

CUDES 2020

11. International Congress on Current Debates in Social Science

September 29 - 30, 2020, Sakarya, Turkey

www.currentdebates.org, | Abstracts & Proceedings |

CUDES 2020

ABSTRACTS & PROCEEDINGS

29-30 September 2020, Sakarya / Turkey

www.currentdebates.org

The International Congress on Current Debates in Social Sciences has started to be organised by Farhang Morady at University of Westminster (United Kingdom) with the collaboration of Kocaeli University (Turkey) and Silesian University in Opava (Czech Republic) in 2010. First International Congress of Current Debates in Social Sciences (CUDES) held in London, United Kingdom as a joint event. After the conference, Globalisation, Religion & Development book published by IJOPEC. Second CUDES held in Karvina Czech Republic in 2011, third one held in Kocaeli at Kocaeli University, under the theme of Research Methods in Social Sciences as a work-shop format. Fourth and fifth CUDES organised in Kocaeli at Kocaeli University for discussing current debates in social sciences. University of Belgrade (Serbia) joined the congress organisation, in the sixth congress and Harran University. CUDES 2018 was organised by University of Westminster (United Kingdom), Harran University (Turkey), VUZF University (Bulgaria) and University of Belgrade (Serbia). Near East University joined the congress organisation in 9th and Kırklareli University in the 2020 CUDES Congress.

CUDES 2020 is organized by Sakarya University (Turkey), Altınbaş University (Turkey), University of Belgrade (Serbia), Batman University (Turkey), VUZF University (Bulgaria) and Kırklareli University (Turkey) and supported by IJOPEC Publication and University of Westminster (United Kingdom) and will be held on 29-30 September 2020 at İstanbul, Turkey.

The main aim of the International Congress on Current Debates in Social Sciences (CUDES) creates a platform for social scientists to discuss current debates in social sciences and to encourage interdisciplinary studies between social scientists. CUDES mainly focuses on providing alternative debates platforms for young researchers.

IJOPEC
PUBLICATION
London ijopec.co.uk Istanbul

CURRENT DEBATES IN SOCIAL SCIENCE

11. CUDES 2020

ABSTRACTS & PROCEEDINGS

29-30 September 2020, Sakarya / Turkey

CURRENT DEBATES IN SOCIAL SCIENCE

11. CUDES 2020

ABSTRACTS & PROCEEDINGS

29-30 September 2020, Sakarya / Turkey